

A
0
0
1
3
7
5
9
5
0
1

UC SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY

ornia
nal
y

PS
1306
H4
1911

PLEASE DO NOT REMOVE
THIS BOOK CARD

University Research Library

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54
DM L30202

PS1306, H4 1911

CALL NUMBER

SER VOL PT COP

AUTHOR

UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY
Los Angeles

This book is DUE on the last date stamped below.

LD-
LRL APR 22 1965

RECEIVED
MAIN LOAN DESK

APR 22 1965

A.M.

7|8|9|10|11|12|1|2|3|4|5|

P.M.

— במהרה בקרוב. אנחנו נאסוף את הנערים ונערוך את סדר-המלוואים
אולי עוד בלילה הזה.

— מלוואים הללו מה הם?

— זאת אומרת: להשבע, שנעמוד איש לימין רעהו, שלא נגלה
את סודות-החבורה אף אם יקרעו אותנו לגזרים, ולנקום את דמיו של כל
אחד מן החבורה.

— האָה, מה נעים!

— כמובן, נעים! וכל השבועות הללו צריכים להשבע דוקא בחצות-
הלילה, במקום היותר שָׁמֵם והיותר נורא — הרבה ומעון-הרוחות הם מקומות
מן המוכרח, אבל הם נהרסו כלם.

— אך בכל-אופן בחצות-הלילה — לא ישָׁנה!

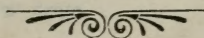
— כִּדְרֹאֵי. וגם נשבעים על ארונו של מת, וחותרים בדם.

— דבר זה ראוי להשמע! אמת, יפה גזלנות מְפִיֵטוֹנוֹת, יפה רִפְיֵי-
רַבבוֹת מוֹנִים! הִיָּה בטוח, תם, אני לא אברח עתה מבית-האלמנה. וכאשר
אזכה להיות לשודר מפורסם, והכל ישיחו בי, הו, כמה תתגאה אז האלמנה,
כי אָסְפָה אותי אל ביתה!

ח ת י מ ה .

בזה אנחנו גומרים את ספור-המאורעות. בהיות הספר הזה בעיקרו
דברי-ימי חייו של נער קטן, החובה להפסיקו כאן; כי אם ימשיך הלאה,
עלול הוא להתהפך לדברי-ימי חייו של איש מגדל. הכותב ספור על חי
הגדולים, הרי הוא יודע בדיוק באיזה מקום הוא צריך לעמוד: בחתונה; אך
כשהוא מספר מאורעות על חי בני הנעורים, מוכרח הוא לשים קץ בכל
מקום שיש רק אפשרות לכך.

רוב הנפשות הפועלות בספור זה, עודן חיות וקיימות בשלום
ובהצלחה. בקרב הימים אולי יהיה כדאי להמשיך את ספור-קורותיהם של
הנערים והנערות, ולראות, איזה מין של אנשים ונשים יצא מהם; לכן, יפה
עתה שתיקה, כדי שלא לגלות למִפְרָע שום דבר מתוך אותה תקופת-חייהם.

– ימצאו הן! ממש כמו שתתקב על הישיבה על גחלים לוהטות (')
לאחרי שאתרגל בכך. לא, תם, איני רוצה להיות עשיר, ואיני רוצה למות
מתוך שעמום באותם החדרים הנקיים והיפים. אני אוהב את היער ואת הנהר
ואת החביות הללו – ובהם אֶדְבֶּק. ילך הממון לעוזלו! דוקא בשעה שמצאנו
לנו כלי-צנין ומאורה וכל מה שצריך לגולנות – בא האוצר המְּנִיל וקלקל הכל!
תם מהר ויחלטה ממנו:

– תינוק אתה, הוק! העושר אינו מונע אותי כלל מהיות לגולן.
– האמנם? באמת ובתמים?
– באמת ובתמים. ואולם דע לך, הוק, כי לא נוכל לקבל אותך אל
החבורה, אם לא תהיה מְלַבֵּש כהוגן.

שמחתו של הוק ערבה.
– לא תוכלו? כלום לא קבלתם אותי בתור פִּירְטוֹן?
– זהו ענין אחר לגמרי. שוֹדֵד, גולן – זה אֶדְס־הַמְעֵלָה, מהודר הרבה
יותר מִפִּירְטוֹן. בארצות רבות עומדים השודדים במדרגה עליונה של אצילות –
גראפים, נסיכים וכדומה.

– אבל, תם, הלא תמיד הייתי יודי ורָעִי – האמנם תשליכני מלפניך?
לא תעזבני, תם? לא?

– לי לא איכפת הדבר, אני היית מקבל אותך באהבה – אבל מה
יאמרו הבריות? הם יאמרו: „חבורה יפה בחר לו תם סוּיֵר! מיני פוֹחֲחִים (')
קרועים-בלוֹאִים!“ והם יתְּפַנְּנו אליך, הוק. הַיִּיטֵב הדבר בעיניך? גם בעיני לא.
הוק החריש; מלחמה קשה התחוללה בקרב נפשו. לבסוף אמר:

– יהי כן. אני אשוב אל האלמנה, אֶשֶׁב אֶתָּה חֹדֶשׁ יָמִים ואשתדל
להתרגל, אך בתנאי, כי תספְּחֵנִי אל החבורה שלך!

– טוב מאד. כן יקום! עתה לך עֶמְדִי, ידידי הנאמן, ואני אבקש
מאת האלמנה, שלא תדקדק עִמְךָ כל-כך.

– אַה, זה יפה מאד! אנא, עֲשֵׂה כדבריך. תִּהְיֶה נא האלמנה את
מוסרותי קצת, או אֶעֱשֶׂן רק בְּהֶחֱבֵא, אֶקְלַל רק בחשאי, וכיוצא בזה. ומתי
תצא החבורה שלך לפעולה?

(') בוערות. (') לבושי קרעים.

ענן של עצבות ירד על פניו של הוק, ויגרש את אותות השלֵוה וקורת-הרוח.

— אל תוסף לְדַבֵּר אלי בענין זה. נסיתי, סבלתי — ולא איבֵּל עוד. אותם מנהגיהדיים אינם לפי רוחי — לא הסכנתי בהם. האלמנה טובה אלי, אבל היא גוזרת עלי גזרות שאיני יכול לעמוד בהן. מחויב אני לקום בכל בקר בשעה קבועה ולרחוץ, ולתת את שערות-ראשי לתלישה למסקנותיהם; ואינני רָשָׁאִי⁽¹⁾ לישון בדירה-העצים. מחויב אני ללבוש אותו המלבוש האָרֹר המִסְתַּנֵּק אותי ממש — והוא מהדַּק עלי כל-כך, עד שגם רוח לא יחלוף בו, והוא חָדָשׁ ויפה כל-כך, עד שאינני יכול לא לשבת ולא לשכב ולא להתגולל על הארץ... האלמנה אוכלת על-פי צלצול הפעמון, הולכת לישון על-פי הפעמון, וקמה על-פי הפעמון — הכל כל-כך מְסֻדָּר ומדויק, עד שאין בי כח לשאת עוד.

— אבל, הלא כך מנהגו של כל אדם!

— לא איבֵּפֶת לי כלל! אני אינני ככל-אדם, ואיני יכל לשאת זאת. הרי ידי אסורות והגלי אסורות. רק לאכול מִקָּדָר לי ככל אֲוֹת-נַפְשִׁי — אבל איזה טעם ואיזו הנאה יש באכילה מִקָּדָר שכזו? ועל כל דבר רֹבֵץ אָסוּר: רצונך לצוד דגים — לֶךְ וּבְקֵשׁ רִשְׁיוֹן; להתרחץ בנהר — בְּקֵשׁ רִשְׁיוֹן. האלמנה אינה מְרֵשָׁה לי לעשן, אינה מְרֵשָׁה לצעק ולקלל, אינה מְרֵשָׁה לא לִפְהַק ולא לְהִתְמַתֵּחַ ולא להתגַרְדַּר בפני הבריות. וחיון מכל זה, הנה עוד מעט יִפְתַּח בית-הספר, ועלי יהיה ללכת וללמוד; לא, תם, היה לא תהיה! ואני אומר לך, תם: לא טוב כלל להיות עשיר. לְהִפָּךְ: העשירות מביאה לידי שעמום ולכל מיני יסורים, עד שהנך קָץ בחיך. ואולם הסְכּוּת הללו והחבית הזאת — הן הן לפי רוחי, ומהן לא אֶפְרֵד עַד-עוֹלָם. שמע נא, תם: הרי כל הפורעניות הללו באו עלי רק בשביל אותו הממון; לכן, קח נא אתה גם את חֶלְקִי שלי, ולפעמים תתן לי פרוטות אחדות — רק לא לעתים קרובות; מה שאני מְשִׁיג עַל-יְנַקְלָה, אינני מוצא בו חֶפֶץ. ועתה לֶךְ וּבְקֵשׁ מֵאֵת הָאֵלֶּמְנָה, שתניח אותי במקומי.

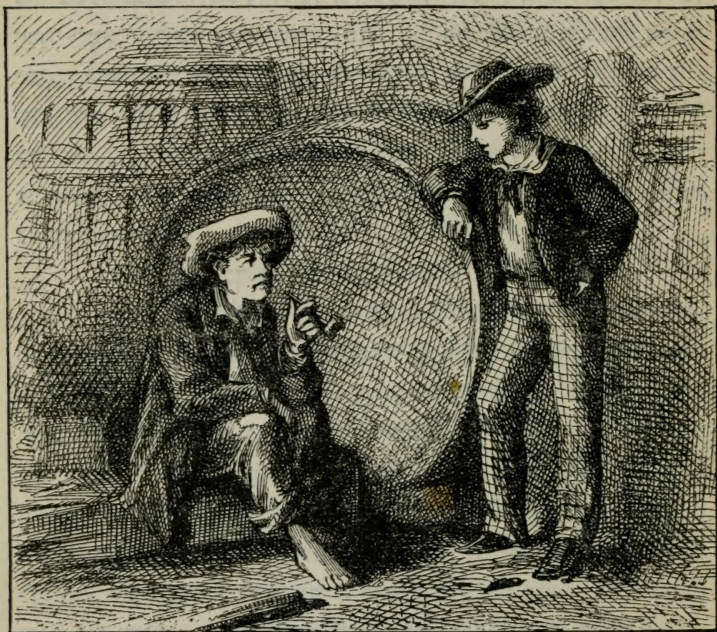
— אָ, הוק, כזאת לא אוכל לעשות. לא נאה. וגם בטוח אני, כי

לאהרי שְׁקֵת־רַגְלִי, ימצאו החיים החדשים הן בעיניך.

(1) אין לי רשות.

החורים ובכל הסדקים, בחֶרֶד גדולה; כל העֵרָה נסערה מאד, בָּדוּם בכל העליות וככל המרתפים, בְּקִשּׁוֹ אֶת גּוּיָתוֹ גַּם בַּמְצוּלוֹת הַנְּהַר – וַאֲיֵן. לְבַסּוּף, בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי בַבֶּקֶר, נִמְלַךְ תַּם לְבַדּוֹק בַּחֲבִיּוֹת הַרְיוּתוֹת שֶׁמֵאַחֲרֵי בֵּית-הַמִּטְבָּחִים הִיָּשֵׁן – וְהִנֵּה נִמְצְאָה הַאֲבֵדָה. הוֹק לָן בְּאַחַת הַחֲבִיּוֹת, וְזוֹ עֵתָה כְּלָה לְאֲכוּל סְעוּדַת-הַבֶּקֶר: שְׂרִידֵי מוֹנוֹת שֶׁחֲטָפוּ-לּוֹ מִכָּל הַבָּא בִּירוֹ – וְהִנֵּהוּ שׁוֹכֵב סְרוּחַ,

הוק שוב מאושר.

בַּהֲנָאָה עֲצוּמָה, וּמְקַטְרָתוֹ בְּפִיו. לֹא-מִסּוֹרֶקֶ, לֹא-מִרְחִין, לְבוּשׁ אוֹתָם בְּלוֹאֵי-הַסַּחֲבוֹת, שֶׁבָּהֶם הוּא מְגֻנָן⁽¹⁾ כְּלִיכֶךְ בִּימֵי-אֲשֶׁרֹז וְחֹפְשִׁיתוֹ לְפָנִים. תַּם גָּעַר בּוֹ בְּנוֹפֵס⁽²⁾, סָפַר לוֹ אֶת דְּבַר הַמְהוּמָה שֶׁעֲזָרָה בְּרִיחָתוֹ, וַאֲיֵן בּוֹ לְשׁוֹב תִּכְפָּה הַבֵּיתָה.

(1) מְרוּכָה-צַבְעִים. (2) בְּנַעֲרָה שֶׁל רֹגֵזוֹ.

מצוין. כנראה, אין הם מוכשרים עוד כלל לדבר ולעשות דברים פשוטים; ולא עוד, אלא שגם בעבר שלהם גלתה עתה החקירה החדשה הרבה סמנים של עצמיות⁽¹⁾ מיוחדת. כמובן, ידע גם העתון המקומי את חובתו, ודפס רשימות ביוגרפיות מחיי שני הנערים.

האלמנה דוגלאס הניחה את ממונו של הוק אצל "בטוחים", ברכיית של שישה למאה; וכן עשה גם השופט תאצייר להזנו של תם, עלדיפי בקשת הרודה פולי. ובכן היתה לכל אחד מהנערים הכנסה של דולאר שָׁלֵם מדי יום ביומו! היינו ממש בהכנסתו של הכהן־המטיף — כלומר: כזו שהובטחה לו — כי על־פי־רוב לא עלה בידו לאסוף את כל הסכום מֵאֵת צאן־מרעיתו. בימים הטובים ההם, היתה הכנסה של דולאר ורבע לשבוע מספיקה כי והזתר לבְלֶכְלָתוֹ של נער, לדירתו, למזונותיו, למלבושו, לשכר־למודו, וגם לרחיצתו.

השופט תאצייר נָפָא לתם עתידות גדולות: הִיא יהיה לעורך־דין מצוין או לגבור־מלחמה. הוא הבטיח להשתדל, שיתקבל תם להצאקדמיה הצבאית, ואחר־כֵן יִפְגַּם לבית־למוד־המשפטים, כדי שיהי מיכן לכל אחד משני מיני אימנות הללו, או לשניהם ביחד.

עֶשְׂרוֹ של הוק פִּין ופטרונותָה⁽²⁾ של מרת דוגלאס, הכניסוהו עד מהרה אל החברה המעולה⁽³⁾ — או, ביתר דיוק: סְחִבוּהוּ ודִחְפוּהוּ אליה בעל־פֶּרוֹ — ויסוריו גדלו עד למאד. מִשְׁרֵתִיה של האלמנה מָרְרוּ את חייו בדקדוק־נקיות וְהִדוּר: רחצו אותו וסָרְקוּ את שערותיו, ובערב השכיבוהו על מטה מוצעת, על סדינים לבנים כשֵׁלֵג, שאין בהם אף כֶּתֶם אחד לרפואה. ולאכול הוא מחויב דוֹקָא בסכין ובמזלג, ולמחות את פיו בַּמָּפָה קטנה; וללמוד הוא מוכרח, וללכת לבית־התפלה; ולדבר הוא מחויב בלשון נקיה ומהוגנת, מהוגנת כל־כֵךְ עד שהדבור היה לו לזרא. בקצרה, אל כל אשר יפנה, היהו מוקף גִּדְרִים וסָגִים של תרבות ודרך־ארץ, וידיו והגליו אסורות בכבלי הנמוס.

שלושה שבועות נשא את יסוריו כגבורה; ופתאם, בבקר־לא־עֶבֹת — והילד איננו! שמונה וארבעים שְׁעוֹת בקושה וקפשה אותו האלמנה בכל

(1) אוריגנליות. (2) פטרון—מנין. (3) המשוכחה.

הזהב. ואחרי אשר שב רוחם אליהם, הקיפו את תם בשאלות ובבקשות להגיד להם פשר-הדבר. והוא לא היה סרבן¹ באותה שעה, ויספר להם את כל המעשה, הַחַל וּבִלְהָ. הספור היה ארוך, אך מְלֵא עֵינַי; המסובים שתו בצמא את דבריו, ואיש לא נועז להפסיקו אף פעם אחת. כאשר כלה תם את ספורו, אמר מר דזונס:

— סְבוּר הֵייתִי, שִׁנְסֹפּוּר שְׁלִי יֵשׁ כְּדִי לְהַפְתִּיעַ אֶת הַקָּהָל הַנִּכְבָּד. אֲבָל עֲכָשׁוּ אֲנִי מְחוּיֵב לַהֲדוּדוֹת, כִּי זֶה שְׁלִי דוּמָה „כְּקִלְפַת הַשּׁוֹם” לְעֵמֶת אוֹתוֹ שִׁשְׁמַעְנֵנו עֵתָה. אַךְ אֵינְנִי מִתְרַעַם עַל כֶּךָ כְּל־עֵיקָר! סְפְרוּ אֶת הַכֶּסֶף. הַסְּכִימִים עֲלֵה לְשֵׁנִים עֵשֶׂר אֶלֶף דּוֹלָר וּמְקַצֵּת. מֵעוֹלָם לֹא רָאָה אֶף אֶחָד מִן הַמְּסוּבִים מִמּוֹן רַב כֵּזֶה בְּמִזְמוּנִים, אֶף כִּי בִינֵיהֶם הָיוּ אֲנָשִׁים רַבִּים שְׂהָזְנִם גְּדוֹל הַרְבֵּה יוֹתֵר.

פרק כח.

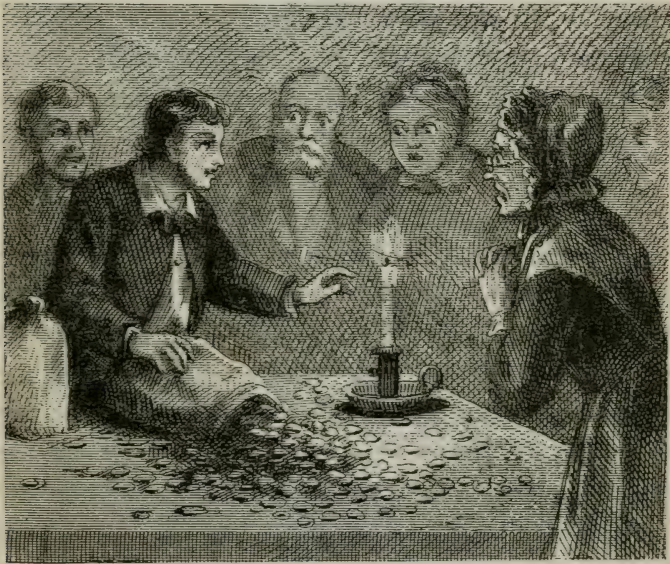
יְסוּרֵיוֹ שֶׁל הוֹק.

מוֹבֵן מֵאֵלָיו, כִּי הָעוֹשֵׁר שֶׁנִּפְלַע עַל רֵאשִׁיחָם שֶׁל תָּם וְהוֹק לִפְתָּעַד פְּתֵאִם, עוֹרֵר רֵעִשׁ גְּדוֹל בְּעֵרְהָ הַקְּטָנָה וְהָעֵנִיָּה. הוֹן עֲצוּם כֵּזֶה, וְהַכֵּל בְּמִזְמוּנִים — לֹא יֵאָמֵן כִּי יִסְפָּר! אֲנִשֵׁי הָעֵרְהָ לֹא פִסְקוּ לְדַבֵּר, לְתִמּוּהָ, לְהַתְּפִילָא, לְעֵלְהָ וּלְקַלֵּם, לְהַתְּנִיכָה וּלְהַתְּקוּטֵט בְּעֵינַי זֶה, עַד כִּי רַבִּים מֵהֶם כִּמְעַט נִטְרַפָּה דַעְתָּם¹ מִדַּתְּרִגְשׁוֹת יִתְרָה. כָּל הַחֲזוּרֹת, כָּל הַבְּתִים הָעוֹזְבִים שֶׁהוֹחֲזָקוּ לְמַעֲוֹנוֹת שֶׁל „רוּחֹת”, נִבְדָּקוּ וְנִחְפְּשׁוּ מִמֶּסֶד עַד הַטְּפָחוֹת, וּלְתוֹסַפַּת בְּדִיקָה סָתְרוּ וְהִרְסוּ אוֹתָם, קָרִישׁ אַחַר קָרִישׁ, וְחָפְרוּ וְחָטְטוּ בְּמוֹסְדוֹתֵיהֶם, כְּדִי לְגַלּוֹת אוֹצְרוֹת־חֹשֶׁךְ. וְכֹזֶאֶת עֵשׂוּ לֹא נִעְרִים, אֲלֵא אֲנָשִׁים גְּדוֹלִים, וּבְהֵם בְּעֵלֵי־בְתִים חֲשׁוּבִים, פְּקָחִים, כְּבִדִּירֵאֵשׁ, שְׂאִינִם הוֹלְכִים אַחֲרֵי חֲזוּנוֹת וּדְמִיוֹנוֹת. בְּכָל מְקוֹם שֶׁנִּרְאוּ תָם וְהוֹק, תָּזְרוּ הַבְּרִיּוֹת אַחֲרֵיהֶם, עֲלִצּוּ בְּהֵם, הִבִּיטוּ אֵלֵיהֶם בְּכַבּוֹד. הַנְּעִרִים לֹא יִכְלוּ לְהַעֲלוֹת בְּזַכְרוֹנָם, כִּי בּוֹמֵן מִן הַזְּמַנִּים הוּא מִי שֶׁשָּׂם לֵב לְדַבְּרֵיהֶם; וְעֵתָה, כָּל הוֹצֵא מִפִּיהֶם, נִשְׁמָע בְּכִנְיָה עֲצוּמָה וְנִמְסָר מֵאִישׁ לְאִישׁ וְנִדְרָשׁ לְכַמֵּה פָּנִים; כָּל מֵה שֶׁהֵם עוֹשִׂים, נַחֲשֵׁב לְדַבֵּר

¹ ממאן, ² יצאו מדעתם.

לבל יתנו בצחוק קולם על הלצה יפה זו. ואולם גם השתיקה לא היתה
 נעימה ביותר. אך תם הפריע את הדממה בהוסיפו:
 — להוק יש עתה ממון רב. אפשר שאינכם מאמינים, אבל לצחוק
 אינכם צריכים. חכו מעט וזראתכם.
 ותם התפריץ החוצה. המסובים הביטו איש אל רעהו במבוכה ותמהון.
 ואחר תלו עיניהם בהוק; אך הוא היה כאלם.
 — סיד, איזה רוח נכנס בתם? — אמרה הדודה פולי — כלום יצא
 מדעתו? אך מה אמר ומה אדבר! נער שכמותו? — — —

כל הממון הזה—לנו הוא.

אך היא לא הספיקה לגמור את מאמרה. תם שב אל האולם,
 בקאנקו תחת משא השקים. הוא הריק על השלחן את כל דיניי הזבח
 ואמר:
 — הגה אשר אמרתי! קציו של כל זה שךך להוק, וקציו לי!
 המסובים נדהמו; בקיזת פעורים ובעינים מורחבות הביטו דוּקם אל

— סיד, מי גלה את הסוד קודם זמנו?

— כלום נפקא־מינה, מי גלה הדבר? היה מי שגלה — וְדַי!

— סיד, אין בכל עירנו אף אחד המוכשר לעשות נבלה כזו, הויך ממך. לו היית אתה במקומו של הוק בלילה ההוא, בטוח אני שהיית בורח בהקבא ולא הוצאת מפִיך אף הָגָה על אדות הגזלנים. אתה מסוגל רק למעשים שפלים, ואינך יכל לשמוע כשמְהַללים איש בעד מעשים טובים. הרי לך! — „אין צרך בתודה“, כמו שאומרת האלמנה. — וכאן סָפַר לו תם אחת מן המובחר, וְסָע (1) לו בבעיטות לצאת מן החדר. — ועתה לך וּסְפַד זאת לדורתנו, אם תָּעִיז, ומחר אֶכְנִים לך במזומנים כְּהֵנָה וְכֵהָנָה!

בעוד הגעים אחדים ישבו כל האורחים מסביב לשלחן, לסעודה מהודרה, וכתיסר ילדים כשתי־לִיָּוִתִים סביב לשלחנות קטנים באותו האולם בעצמו — כמשפט הימים ההם. בשעה המוכשרת לכך, נשא מר דוונס את נאום הקטן: פָּתַח בתודה לבעלת־הבית על הכבוד שעשתה לו ולבניו, אבל — אמר — יש כאן עוד אחד, אשר עֲנִתָּו — —

וכן הלאה, וכן הלאה. הנואם גלה את סודו הגדול, על־דבר השתתפותו של הוק במאורע הידוע, בציור דְּרַמְתֵי מהודר ככל יכלתו, אבל השתוממותו של הקהל לשמע הסוד, היתה מְעֵשָׂה ומלאכותית קצת; הסר בה הרבה מאותה ההתפעלות הסואנת, שהיתה עלולה לעורר במסבות יתר מוצלחות, ובכל־זאת עשתה האלמנה את־דַעַצְמָה כאילו היא מְסַתֶּעֶת „עד היסוד“, וּפְעָרָה על הוק עֲתָרַת תהלות והודאות; והנער המְסָבֵן, אשר עוד קודם־לכן הָרְגִישׁ אי־נעימות מרובה בכגדיו החדשים ולא מצא בהם את ידיו ואת רגליו, בא עתה במבוכה יותר גדולה, בהיותו מטרה למִבְטֵי האורחים ולתהלותיהם.

האלמנה הודיעה, כי היא נכונה לאסוף את הוק אל ביתה ולחנכו וללמדו, וכאשר תהיה לְאֵל יָדָה תתן לו איזה עסק של פרנסה.

כאן קפץ תם ואמר:

— אין להוק צרך בכך. הוק עשיר מאד!

רק הנמוס המדוקדק והַפְּרָבִית המעילה של המסיבים, עצרו בעדם

(1) ועור.

ומרת דוגלאס עזבה אותם בחדר, ותשב אל אורחיה.

— תם! — אמר הוק אחרי צאתה — אנחנו יכולים להתחמק, אם רק נמצא חבל. החלון אינו גבוה מעל הארץ.

— שטות! למה זה נתחמק?

— למה? יען כי לא הספנתי לזכור גדול כזה. לא אוכל. בשום אופן לא ארד אליהם!

— תָּדֵל! אין בכך כלום. לי לא אִיכַפֵּת הדבר כל-עיקר. אל תירא — אני אהיה אִתְךָ.

באותו רגע נכנס סיד החדרה.

— תם — אמר סיד — הרודה תכתה לך כל היום בלז, מירי תכניה את בגדיההגו שלך, והכל היו שרזיים בצער על אדותיך. אם לא אִישְגָה, הרי אלה כתמי חלב וחמר על בגדיך?

— שמע נא, אדוני סיד, אל תתערב בעסקים שאינם נוגעים לך! אולי תדע, מה התכונה הַרְבָּה הזאת פה לְמַטָּה?

— זה אחד הנשפים שהאלמנה עורכת לעתים מוזמנות. הפעם נערך לכבוד הווילשי ובניו, בגלל אשר הצילו אותה מסכנה כלילה ההוא. רצונך — אספד לך דבר נאה.

— נו, פתח פיך והגד!

— הנה מר דזונס מתעמך לתפתיע את הקהל שבכאן בַּהֲדוּשׁ גדול, ואני שמעתי היום מאחרי הדלת בדברו על אדות הענין בסוד; ואולם, לפי דעתי, אין זה עוד סוד. הכל יודעים — וגם האלמנה בכלל, אף שתעשה את עצמה כאילו אינה יודעת כלום. וזה הדבר אשר חפיש מר דזונס את הוק בניזות, שהרי בלי הוק לא היה הסוד הגדול שלו עולה יפה.

— איזה סוד?

— הסוד, כי הוק הוא הוא שירדף אחרי הגולנים בגנה של האלמנה. מר דזונס מתכוון לגלות את הסוד לפני הקרואים ברב פאר והדר; אבל אתעירב אִתְכֶם, שהִתְפַּקְעָה תעשה רושם קלוש⁽¹⁾ מאד.

וסיד תִּיךְ⁽²⁾ בהנאה מרובה.

(1) רפה. (2) שחק.

אהרות, — תחת אשר יכלו להרויח פיישנים בעבודה מסודרת. אבל, כך
טבעו של אדם. נו, מהרו. חושו!

הנערים שאלו, מה כל החפזון הזה?

— תדעו אהרייבן, כאשר נבוא לביתה של האלמנה דוגלאס!

הוק נפחד קצת; הוא הסבין מלדותו להיות מטרה לעלילות־שקר.

— מר דזונס! — אמר בדאגה — אני... אנחנו לא עשינו כל רעה.

— כלום יודע אני? — ענה הזקן בצחוק גדול — מי יוכל לדעת!

האמנם אין שלום בינך ובין מרת דוגלאס?

— אדרבה, היא טובה אֵלַי כל הימים.

— אם כן, למה זה נבהלת?

ובעוד הוק מתפש ברוחו תשובה ברורה לשאלה זו, והנה כבר נדחף,

ביחד עם תם, אל אולם־האורחים של מרת דוגלאס. מר דזונס עזב את

העגלה אצל הפתח, וגם הוא נכנס אחרים.

ובאולם המואָר יפה ישבו כל נכבדי העירָה: משפחת תאצ'יר, משפחת

האָפִיר, משפחת רודוירס, הדודה פולי עם סיד ומירי, הכהן, העורך של

העתון המקומי, ועוד רבים והשובים — וכלם לבושים בגדי יום־טוב. האלמנה

קבלה את שני הנערים בסבר פנים יפות, ככל מה שאפשר לגבֵי אורחים

מישונים כמותם: הם היו מלוכלכים מכף רגל ועד ראש בחמר ובנטיפי

חלב. הדודה פולי האַדְימה כתולע מְתַרפה, ועיניה רָבו בריקים אל מול פני

תם, ואולם צערם של הנערים בעצמם היה גדול מְשַׁל פֶּלֶם.

— תם לא היה בביתו — אמד מר דזונס — וכבר נִיאָשתי ממנו; אבל

פתאם נתקלתי בו ובהזק לפני פתח ביתי, ותכף הבאתים הלום בחפזון נמרץ.

— אף היטבת לעשות — אמרה האלמנה — ועתה בואו נא אתי,

נערים.

היא העלתה אותם לחדרי־המטות ותאמר:

— עתה נחצו והחליפו ישמלותיכם. הנה לפניכם שתי חליפות־בגדים

הרשות, כתנות, פוזמקאות, וכל צרככם. כל אלה לחוק — אין צריך

בתודה, הוק! — מר דזונס קנה חליפה אחת, ואני — הישנית. אבל הן לפי

מדת שניכם מהרו והתלבשו, אנחנו נחכה לכם — וכאשר תהיו ערוכים בכל,

תרוו אלינו.

עד מהרה הורקו המטבעות אל השקים, והנערים העלו אותם אל הצור.

— עתה נשובה ונקח את קני-הרובה ויתר המטלָּטלים¹! — הציע הוק.
— לא, לא! ינוהו־להם שָם. הם יהיו דרושים להפצנו, כאשר
נתחיל לעסוק בגולנות. ועתה נקומה ונלכה. כמדומה לי שהשעה מאוחרת —
גם רעב אני. אנחנו נאכל ונעשן בסירה.

פרק כז.

גלוי הסוד.

כאשר ישבה הסירה אל החוף, כבר אתא לילה. ותם אמר אל הוק:
— נסתיר עתה את הזהב בדרי־העצים של האלמנה, ומחר בבקר
אבוא ונספור שנינו את כל המטבעות ונחלוק. חלק כחלק. ואחרי־כן נבקש
לנו מקום־סתר בעִבֵּר־היער, לגנוז שָם את מְמוֹנְנו. ועתה עמוד פה ושמור
את השקים, ואני אֶרְוֶצָה ואָבִיאה את עגלתו הקטנה של בני מִילָה. כרגע
אשוב.

לאחר זמן מועט שב תם עם העגלה וישם עליה את שני השקים
הקטנים, ויכסם בבלואי־סתבות, וישם לדרך פעמיו במשכו אחריו את העגלה.
כאשר הגיעו הנערים אל ביתו של הווילשי הזקן, עמדו לְפִישֵׁי². ואך אמרו
לנסוע הלאה, והנה נראה הזקן בפתח ויקרא:

— הו, מי ישם?

— הוק ותם סוּייר.

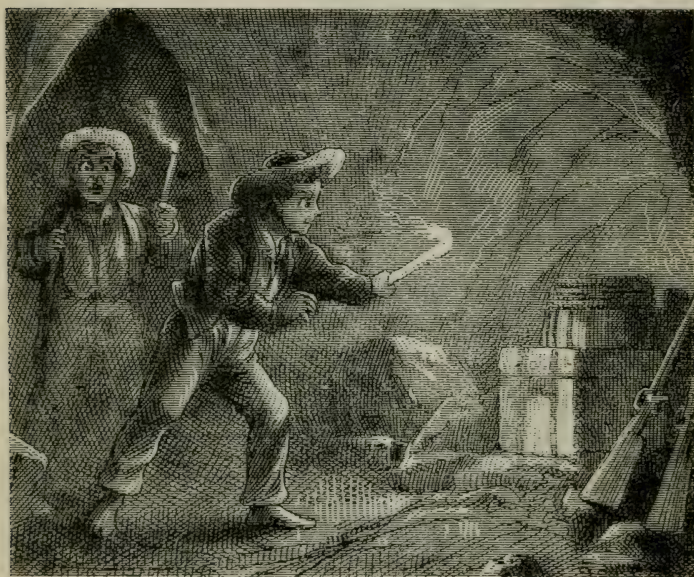
— אַה, זה טוב מאד! לכו אתי, נערים, כבר מתכים לכם בכליו־ן
עינים. חישו, אוצו; אני אמשוך את העגלה במקומכם. אבל, לא קלה
היא! מסתמא עמסתם עליה לְבָנים או ברזל ישן?

— ברזל ישן — ענה תם.

— כך שְׁעֵרתי. זה דרכם של הנערים שבכאן; הם מאבדים כהם
וזמנם בקבוץ גרוֹטָאוֹת של ברזל, כדי לְמָכְרם לבית־החרשת בפרומות

¹ החפצים. ² לנוח.

— האח, אלהי־ישעי! שור הלום, הוק!
 לנגד עיניהם עמד הארגז הנכסף, בתוך קא צר וטמיר, ביחד עם זוג
 של קני־חובה בנתיק־עזר, זוגות אחדים של נעלי אינדיאנים, אזור עזר, ועוד
 כלים ישנים.
 — יגענו ומצאנו! — קרא הוק בתחבו את ידו לתוך ערמת מטבעות־
 חובב — אֵלֵי! הלא עשירים אנחנו עתה, תם!

סוף-סוף, יגענו ומצאנו!

— אני הייתי בטוח תמיד, כי סופו לבוא לדינו, ואולם אל נא נאבד
 זמננו לבטלה. צריך להוציאו לאור. אראה נא, האוכל להרים את הארגז.
 משקלו היה כחמשים ליטרא. תם הרים אותו במאמצי־כח, אבל
 להוציאו לא יכול.

— מראשית כזאת ידעתי — אמר תם — הלא ראינו מה כבד עליהם
 משאוי כשהוציאוהו מן החורבה... אני שמרתי את הדבר בלבי. לכן השצלנו
 לעשות, שלקחנו אֶתֶּנו את הישקים הקטנים הללו.

— כן, לעזוב. רוחו של האינדיאני מְרַקֶּפֶת כאן, בלי שום ספק!
 — לא, לא! לא יִקְבֵּן! גם אני בָּקִי בעניני רוחות. רוחו של
 האינדיאני תֹּעֵה מסביב לְקִבְרוֹ, שם אצל פתח המערה — רחוק מכאן כחמשה
 מילין!

הדברים האלה נתקבלו על לבו של הוק, ונפשו יָשְׁבָה למנוחתה.
 אז נגשו הנערים אל המלאכה. מן המאֲוִיָּה, אשר בתוכה התנשא
 הצור, הסתַּעֲפוּ ארבעה מבואות קטנים. הנערים בִּדְקוּ וְחִפְּשׂוּ בשלשה מהם
 ולא מצאו כלום. במבוא, הסמוך להגלי הצור, גִּלּוּ כִּיךָ¹ קטן, ועל קרקעיתו
 פרושה שמיכה; גם נמצא שָׁם אֲזוּר יִשָּׁן, קרום־פת ועצמות־עופות מְכֻרַסְמוֹת—
 אבל כסף וזהב אֵין. הנערים הפשו באותו המָמוֹם פְּעַמִּים וּשְׁלֹשׁ, אֵךְ לִשְׂוֹא.
 ויאמר תם:

— הלא הוא אמר מתחת לצלב — ובכן, זה המקום היותר קרוב
 לצלב. אי־אפשר שהאוצר נטמן תחת הצור ממש, שהרי הצור לא נֶעְתַּק
 ממקומו.

הוק לא ידע מה לחדש בשכלו, וַיֵּדַם. אחרי הפסקה קצרה, הָוֵר
 ואמר תם:

— רֵאָה נָא, הוק: הנה רק בצד אחד של הצור נִבְרָים עִקְבוֹת־
 צְעָדִים בַּחֹמֶר וְנִטְפִיר־יִרְיָלֵב. הלא דָּבַר הוּא! אֲתָעֵרֵב אֶתְךָ, כִּי הָאֹצֵר מֻנַּח
 תחת הצור ממש, הבה, נַחֲפֹר בַּחֹמֶר!
 תם הוציא את סכיניו ויחפור — וכמעט העמיק אצבעות אחדות והנה
 הִקִּישׁ הַסְכִּין בְּלוֹח־עֵץ.

— אָהָא, שומע אתה, הוק?

הוק התחיל גם הוא לחפור ולכרות בכל מאמציהו, ועוד מעט
 הוציאו לוחות־עֵץ אחדים, שמאחריהם נתגלה מְשַׁעוֹל טָבְעֵי המוליך אל
 מַתְחַת לְצוֹר. תם נָסָה להסתכל לתוכו, כהושיטו את ידו עד מקום שִׁדּוֹ
 מִגַּעַת, אבל לא יכל לראות את קצה המשעול. תם החליט לברוק את
 המשעול בעֵיזֵן. הוא ירד בנתיב הצר, שהתעקל תחלה לִימֵן ואחרי־כֵּן
 לשמאל — והוק הלך בעקבותיו. ופתאם קרא תם:

¹ (מקום הלול בקיר המערה.)

— מה זה כָּפֶר ?

— מָמוֹן. מכריחים את השבויים לכתוב אל קרוביהם לאסוף כסף ככל אשר תמצא ידם, פְּדוּיֵן נַפְשָׁם; ואם לא יתקבל הכסף מִקֵּץ שנה תמימה, הורגים אותם. כֵּן נוהגים בכל המדינות. רק את הנשים אין הורגים. אותן כּוֹלְאִים, פּוֹשֵׁט, במערה. הנשים השבויות הן תמיד יפות עד מאד ועשירות לאִין-חֶקֶר. נוטלים מהן את שעוניהן ותכשיטיהן וכדומה, ועם זה מסירים לפניהן את המגבעת ומדברים אִתָּן בנעימות ובנמוס. אין בעולם אנשים מנומסים כגזלנים — זה דבר ידוע, כך כתוב בכל הספרים.

— האח, מה יפה! כמדומה לי, כי טוב היות גזלן מְדוּחַת פִּירְמוֹן.

— בודאי, עֲדִיף¹ הרבה, בכמה בחינות — שהרי אין זה רחוק מן הבית, וגם אפשר לבקר בקרקום, וכיוצא בזה.

הנערים נכנסו במערה בעד החור — תם בראש, להורות הדרך. כאשר עברו את המַנְהֵרָה, קשרו את קַצֵּה חַיטֵיהֶם אל זיו ויתנהלו הלאה. עוד צעדים אחדים, ורגליהם עמדו אצל הַמַּעַן. תם הרגיש חֲלָהּלָה בכל עצמותיו. הוא הראה להוק את שרִידֵי-הנר המדובק בחמר אל הקיר, ויִסְפֵּר לוֹ, אֵיךְ הוא וביקי הביטו ביאוש אל גסיסת-השלהבת.

הנערים השפילו קולם; החשך והדומיה שמסביב הִעִיקוּ על רוחם. הם נכנסו למבוא שני, עד אשר הגיעו לַשְּׁנֵי-הַסְּלַע, שָׁשׁם נִגְלָה הַאינְדִּיאַנִי לתם.

— עתה אֲרַאךְ דְּבַר-יְמָה — לחש תם לחברו בהרימו את נרו למעלה — שָׂא עֵינֶיךָ וְהִבַּט מאחרי קַרְדּוּוִית זו. רואה אתה? שם על ראש הצור, מלמעלה, איזה סימן רשום שָׁם בְּדִשְׁנֵי-נֶר?

— הלא זה אות הצלב!

— אם כן, איזה מקומו של הנומר 2 — הלא תחת הצלב! האין זאת? במקום הזה ראיתי את האינדיאני דוֹעַם עִם נֶר דּוֹלֵק בידו!

הוק הציץ על אות-הצלב בפחד, ויאמר בקול רועד:

— תם, נִמְהַר לברוח מִזֶּה!

— מה? לעוזב כאן את האוצר?

(¹) טוב יותר.

- טוב, נסע ונלכה.

- חכה מעט. עלינו להצטייד בלחם ובשר, גם נקה אֶפְנו את
מְטוֹרוֹתֵינוּ, וישקים קטנים, וּפְקָעוֹת יֵשׁ לְהוֹשִׁיבֵנוּ, וגם אותה ההמצאה
החדשה, שקוראים לה קְסֵמֵי־גִפְרִית. לוי ידעת, כמה הצטערתי, על אשר
לא היו תחתידי באותם הימים הנוראים!

תכף אחרי הצהריים יִשְׁכְּרוּ לָהֶם הַנְּעָרִים סִירָה קְטָנָה ויפליגו בנהר.
בזיותם במרחק מילין אחדים מִפְּתַח הַמַּעְרָה, אמר תם לרעהו:

- הביטה, הוק: בכל המישור הזה אין בית ואין כלום - רק שיחים
ושיחים. ואולם, הרואה אתה אותה רצועת־האדמה הקטנה שישם היתה
מְפֹלֶלֶת זה לא כבר? בן - זהו אחד הציונים שישמתי לי. כאן נעלה
אל היבשה.

- הוק! - אמר תם לאחרי שָׁעֵלוּ אֶל הַיַּבְשָׁה - מן המקום הזה,
ישאנחנו עומדים עליו, תוכל לנגוע בפתיל־חֲבֵה באותו החזר שבָּעֵדוּ נבוא
אל המערה. עתה פקח עיניך וּחַפֵּשׂ!

הוק פִּשְׁפֵּשׁ¹, פִּשְׁפֵּשׁ ולא מצא כלום. ותם צָעַד בגאון אל סִבְךְ־
שיחים ויאמר:

- הנה המקום! צִיֵּן בו היטב - הִזֵּר טָמִיר² כזה אין בכל הסביבה.
ואתה אל תפספט - אל תגלה אותו לאיש! הנה זה ימים רבים דִּתְאֹתִי
להיות לישודר, לגולן, ולא מצאתי לי מְאֹרָה הַגּוֹנֶה, שהרי העיקר הוא
להיות נֶעֱלַם מעיני כל חי. עתה מצאנו לנו מַחְבֹּא כְּהַפְצֵנוּ, והוא יהיה כְּמוֹס
עִמָּנוּ - רק לדון הארפיר ולבֵּן רודזירס נגלה אותה, שהרי עלינו לאסוף חבורה
שְׂלֵמָה, כי אם אֵין, לא תהיה שום צורה לכל הענין. חבורה של תם
סוּיֵר! - זה יִצְלַל יִפָּה, מה?

- יפה ומחודר. ואת מי נשָׁךְ?

- את כל הבא בידינו. אנחנו נאָרֹב לְעוֹבְדֵי־אֲרָחוֹת - כך הוא
המנהג עַל־פִּירֹב.

- וְהָרַג נִהְרֹג אותם.

- לא - לא תמיד. נסגור אותם במערה, עד אשר יתנו כֶּפֶר.

¹ (בקש, חפש. ² נעלם.

המונים, בספינות ובעגלות, לחזות בקבורתו: הם הביאו אתם את ילדיהם והרבה מיני מזונות, ואחריריכין הגידו, כי בקבורה זו בלו את הזמן בנעימים, כמעט לא־פחות מאשר בתלִיה... .

ממחרת יום הקבורה, בבקר, הוליך תם את הוק למקום־סתה, כדי לשיח אתו בענינים נכבדים. הוק שמע כבר מפי הווילשי הוקן ומפי האלמנה דוגלאס את כל אשר עבר על תם; ועתה סָפַר הוא לתם את כל פרטי המאורע שלו באותו הלילה שָׁרְדָף בלאט אחרי האינדיאני והַכְּרָו, ולבסוף אמר ברוח עצובה:

— עתה הלא תבין, תם, כי מי שִׁמְצָא את היי"ש באותו נומר 2, הוא מצא ישם גם את הזהב. לא לנו הוא האוצר—לא נוסף לראותו עד עולם!
— הוק! יָדַע תדע, כי האוצר לא היה מעולם באותו נומר 2!
— מה? — קרא הוק ויסתכל בפני חברו בעין בוחנת — האמנם נגלה לך כִּזו חָדִישׁ?

— האוצר טָמִין במערה!
בעיני־הוק נצתה אש.
— תם! הִשְׁבַּע לי בכבודך—הבאמת ובתמים תדבר, או מִשְׁטָה! את הבי?
— באמת ובתמים, הוק! התלך אתי שָׁמָּה לעזור לי להוציא?
— בּוֹדָאי ובוֹדָאי! רק אל תתעה שוב.
— הִשְׁקָט! הדבר יעלה בידינו בלי כל עמל.
— מה טוב ומה נעים! אך מִנֵּין לך שהאוצר — — — ?
— הוק, חכה נא עד אשר נבוא שמה. אם לא נמצאהו, הריני מתחייב לתת לך את התף שלי ואת כל הַיָּקָר לי בעולם. בהן שלי!
— מִסָּכִים! ומתי נלך?

— רצונך — תִּכַּף. הכבר התחזקת דִּי־צָרְכְךָ?
— האם רחוק המִטְמוֹן במעבה־המערה? הלא אני קמתי על רגלי רק זה שלשה־ארבעה ימים ויותר מְמִיל לא אוכל ללכת — לפי השְׁעָרְתִּי.
— הוא רחוק כחמשה טילין מִקְּתַח־המערה, בדרך שהכל הולכים, — אבל יש הרך קצרה מאד, שאין איש יודע, חוץ ממני. אני אנהגך שָׁמָּה בסירה. אני אעשה הכל — אינך צריך להניע יד.

המאורע על גבעת־קארדוף, וגם הוגד לו, כי גִּיתוֹ של הַנֶּבֶל הַלְכִישׁ קָרְעִים נמצאה בנהר, בקרבת הנמל; כנראה שָׁבַע בַּחֲפָצוֹ לְהַמְלִיט על נפשו.
 מקץ שני שבועות לְצֵאת תם מן המערה, שב הוֹק לְאִיתוֹ, עד כי הִתְרַחַּף לוֹ כַּל שִׂיחָה, על אוֹזַה עֵינָיו שִׂיחָה. וילך תם אליו להגיד לו את כל לבו. על דרכו סר לבית השופט תאצייר להתראות עם ביקי שעה מועטת. השופט ואחדים מְבַאֲרֵי־בֵיתוֹ נכנסו עִם תם בדברים על אדות מאורעותיו, ואחד האורחים שאל אותו בלצון, אם אין ברצונו לְבַקֵּר עוֹד פֶּעַם בַּמְעָרָה. תם ענה, כי הוא רוצה מאד בכך.

— פשיטא!—אמר השופט—ובלי ספק יש עוד הרבה כמותך, הרוצים בכך. אבל אני אחזתי בתהכולות נמרצות. עתה לא יאבד ולא יתעה עוד שום אדם באותה מערה.

— איככה זה?

— פשוט, יען כי זה שני שבועות צויתי לשים בריח־ברזל על השער הגדול של המערה ולנעול במנעיל משָׁלֵשׁ—והמפתחות שמורים אִתִּי. פני תם חִוּרוֹ פתאם כסיד.

— מה לך, הנער? הוי, הישׁוּ הַלֹּזִים! מַיִם, מַיִם!

הביאו מים וַיֵּזוּ על פני תם.

— אַה, עתה רָנַח לך. אך מדוע זה נִפְעַמַת ככה, תם?

— הוי, אדוני השופט, הלא האינדיאני שָׁם בַּמְעָרָה! — — —

במהירות הברק התפשטה השמועה בכל העֵרָה, ובעוד רגעים אחדים הפליגו בנהר תריסר סירות ואחריהן אנית־הקיסור, בְּלֵן מְלֵאוֹת אדם מִפְּהַ לִפְהַ, ומִגְמַת־פְּנֵיהֶן אל המערה. תם ישב בסירה אחת עם השופט תאצייר. כאשר פתחו את דלת המערה, נראָה מהוזה איום: האינדיאני דוֹז שֵׁכַב מֵת על הארץ, ופניו נצמדים אל הסֶבֶק שֶׁבְּדֶלֶת, כאילו היו עֵינָיו תְּלוּוֹת עַד הרגע האחרון אל אור השמש ואל ארץ־החיים. תם נפעם מאד, שהרי הוא ידע מן הנסיון מה קשים היו מכאוביו של האומלל... הוא נד לו מעומק־הלב; ובכל־זאת חָשׂ בנפשו הרגשה של רָחֻם וְהַצְּלָה. עתה, רק עתה הכיר תם, כמה גדולה היתה האימה שֶׁהִפִּיל עָלָיו אוֹתוֹ רָשַׁע לְמֵן הַיּוֹם שהגיד עדותו בבית־דין!

האינדיאני נקבר ליד פתח המערה. מקרוב ומרחוק נָהָרוּ הַמוֹנִיטֵר־

וימצא שם חור קטן בקיר, ויתקע בו ראשו ורובו – והנה הנגר הגדול, מיסיסיפי, מתנוסס לפניו לאור השמש! אז שב אל ביקי ויבשר אותה את הבשורה הטובה, אך היא בקשה ממנו לבל ירעימה בדבריי־קדוֹת¹ כאלה, כי כבר עיפה נפשה למות, והיא מרגישה כי בקרוב יביא לה המות גאולה ישלמה. אחרי השתדלות מרובה הצליח לפתותה ללכת אחריו, וכאשר ראתה בעיניה את רציעת האור בעד החור, כמעט פָּרחה נשמתה משמחה. הוא יצא בדחק גדול בעד החור, וימשוך אחריו את ביקי, וכאשר שבו לארצות־החיים, לאור השמש המתוק, ישבו לארץ ויבכו בקול גדול מהמוֹך־לב. אחרי זמן מועט ראו סירה עוברת בנדר על פניהם; תם קרא לאנשי הסירה ויספר להם את כל הקורות אותם וכי הם גִּזְעִים ברעב. האנשים סיבּוּ² בראשונה להאמין לספור־הפלאות, באמנם, כי המקום רחוק כחמשה מילין מן העמק אשר בו המערה. אך סוף־סוף הושיבו את הילדים בסירה, ויחתרו אל בית אחד, ויאכילום וישקום, ויתנו להם לנוח כשתי־שלוש שעות עד בוא הלילה, ואחרי־כן הביאו אותם אל העירה.

בעלות השחר מצא הרֶץ את השופט תאציר ואת מעט המחפשים שנשארו אתו במערה, על־פי הזכּלים שסמנו את דרכם, וימסור להם את בשורת־השמחה.

התלאות והרעב שסבלו הילדים במשך שלשה ימים ושלשה לילות, לא עברו עליהם בלי רשם. הם שכבו על מטותיהם כל יום ד' וכל יום ה', וכל מה שהוסיפו לנוח, כן הרגישו יותר ויותר את קְשִׁלוֹן־דְּכָמָם. תם נסה לדרת מעל מטתו ביום ה' בערב, הלך לַמַּיִל קצת ביום ו', וביום השבת כבר שב לאיתנו. ואולם ביקי לא יצאה מחדרה עד יום א', וגם אז היו פניה רעים ודלים מאד, כאילו עברה עליה מחלה קשה.

כאשר נודע לתם דבר מחלתו של הוֹקֵי, הלך לבקר עוד ביום ו', אבל לא הניחו לו להִקְנֵם אליו – וכן גם ביום השבת וביום א'. אחרי־כן הִרְשִׁו לו לבוא לחדרו בכל־יום, אך בתנאי שלא יספר לו את מאורעותיו ולא יִקְנֵם עמו בשיחות מרגיזות. האלמנה דוגלאם ישבה בחדר החולה בכל עת בקורו של תם וְיִשְׁגִּיחָה שלא יעבור על הפקודה הזאת. בכיתו נודע לתם כל

¹ בדברים כרויים מן הלכ. ² מאנו.

המערה. רוב המחפשים שבו אל העֵרָה ואל עסקיהם, באָמרם כי אין עוד כל תקוה למצוא את הילדים. מרת תאצייר חָלְתָה מעצר רעה ויגון, ובמחללתה הקשה לא חדלה לדבד מתוך קדחת ולקרא לְבָהּה בקול קורע לב. הדודה פולי נִשְׁקָעָה בעצבת דוֹמָמָה, ושערות־שֵׁיבָתָה הלפינו כמעט בְּלִיל.

אָתָּה לִילָה, ואנשי העֵרָה שכבו על מִטָּתָם ביגון ובאפס־תקוה.

ופתאם, כחצות הלילה, והנה כל פעמוני העירה התחילו מצלצלים בקול שׁוֹכֵב, פָּרוּע, — ובנְדָרָגַע הִשְׁתַּקְשְׁקוּ ברחובות המון בריזת לבישים למחצה, לשלישי ולרביעי, והם מריעים בקול־שִׁשׁוֹן: „עירו, עירו! נמצאו, נמצאו!“ ולמרבֵּה הַגִּיל והשָׂאוֹן תופפו במחבות־בְּדִיל ותקעו בשופרות. כל הקהל נדחק אל שפת הנהר, לקבל את פני הילדים המְצֻלָּים, שהוכאו העֵרָה במרכבה פתוחה, מיוֹסָעָה בידי בעלי־בתים חשׁוּבִים ובקול המון חוגג. בכל הרחובות והבתים הדליקו אִוְרִים לַפְּרוֹסוֹם הנס, והלילה הזה היה ליל־שמורים, ליל חג ושמחה, לכל אנשי העירה, ועל דעתו של שׁוֹם אדם לא עלה כלל לשוב לשכב. הכל נדחקו לביתו של השופט תאצייר. נפלו על הַמִּצִּיאָה, על המוֹצָלִים, הבקו ונשקו אותם, לחצו את ידה של מרת תאצייר, נָסוּ לְדַבֵּר דָּבָר ולא יכלו מרוב־התרגשות, ונשמטו אחד־אחד בטפטפם אגלי־דמעה על רַצְפַּת־הַבַּיִת.

שמחתן של מרת תאצייר ושל הדודה פולי אין לתאר בדברים. רק דבר אחד צָעַר קצת את מרת תאצייר: בעֵלָה היה באותה שעה במערה עם שאר המהפשים, וְהָרַץ הממהר שנשלח אליו לא הִסְפִּיק עֲדוֹן לְבִשְׂרוֹ את הבשורה הטובה.

תם שכב על סֵפֶה, מוקף קהל־שומעים שִׁשְׁתוּ בצמא את דבריו ספורו. הוא תָּאָר להם את מאורעותיו בהוֹסָפֶת הרבה „נופכים“¹ מִשְׁלֵל, כיד הדמיון הטובה עליו. וזה מה שִׁקְרָה אותו — לפי דבריו — לִמֵּן הרגע שעזב את ביקי לבדה והלך לתור מבואים חדשים:

הוא עבר שני מבואים ויבוא למבוא שלישי, אך כאן הגיע הפתיל שלו עד קצו, ולכן אמר לשוב על עִקְבוֹ — ופתאם ראה מרחוק נקודת־ראור קטנה, כאור יום. הוא הִשְׁמִיט את הפתיל מידו, ויזחל אל אותה הנקודה,

¹ קשומים של הוספות.

זה האינדיאני דזו! פֿלֿצות אָחזה את תם, ולא היה בו כח למויש ממקומו. אך בעוד רגע עלֿץ לבו, בראותו כי ה"ספרדי" נשא את רגליו ונתעלם מן העין. תם התפלא, איככה זה לא הכיר האינדיאני את קולו, ואיך לא קפץ והרג אותו בגלל עדותו בבית־דין; אין זאת – אמר בלבו – כי הקד שנה את קולו עד כי לא נכר.

תם נָהַד מביקי את דְּבַר פגישתו האיזומה, ועל שאלתה, למה הָרִיעַ בקול, אמר, כי הריע תרועה סתם, בלי סבה מיוחדת.

ושיב שבו האמללים אל המעין, ושיב יִשְׁנוּ יִשְׁנוּ שְׁנָה ארוכה, ושיב הקיצו העבים ורפירכה. לפי השְׁעֵרְתוֹ של תם כבר הגיע יום ד' או ה' וגם אפשר שְׁעֵתָהּ יום ו' או יום השבת. בודאי – אמר בלבו – כבר הדלו לבקש אותנו ונזאשו ממנו.

תם הציע לביקי, ללכת לתור מְבֹוא אהר. אבל כחה של ביקי רפה מאד, היאיש נֶסֶךְ עליה רוח־צִפְתִּיָה¹, שאין כל תחבולה לנגדה. היא אמרה, כי לא תמויש ממקומה, אלא תחכה למוֹת, אשר לא יִצְהַר עוד לבוא. תם יכול ללכת עם הפתיל שלו לתור מבואות חדשים – אמרה – אם רצונו בכך; אבל היא מַפְצִירָה בו, שישוב אליה לפרקים לשיח אֶתָהּ; אף הִשְׁבִיעָה אותו, כי כאשר יגיע רִגְעָה האחרון, יעמוד אצלה ויאחו בידה עד אשר יבוא הקץ... תם נשק לה, בהתאמצו לעצור בעד אנקותיו שישמו מחנק לגרונו, אף עשה את עצמו כְּאֵלוֹ לבו בטוח, שישגוש במחפשים או שיגלה מוֹצֵא מן המערה. אחרי כן לקח את הפתיל ויזחל על ברכיו ועל ידיו אל אחד המבואים, בהתעסף עליו נפשו מְרַעֵב, מְצַרָה, ומִפְחַד־תְּפֹאוֹת...

פרק כו.

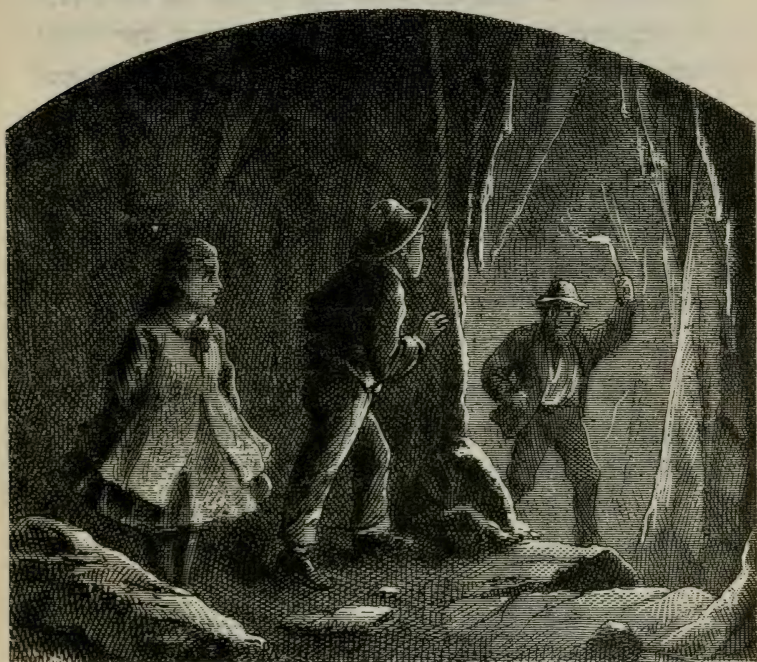
נמְצָאוּ.

הגיע יום ג', וגם הוא קָלָה ביגון – הילדים האובדים לא נמצאו. בבית־התפלה של העירה התפללו בעדם בְּצָבוֹר; ועוד הרבה, הרבה תפלות של יחידים נִשְׂאוּ בְּעֵדָם מעמק הלב – ועדיין לא באה בשורה טובה מן

¹ רפיון רוח וידיים.

ומדבאות נרדמו שוב; ובהקיצם היו רעבים ומדובאי־איש. תם שְׁעָה, כי
עתה כבר הגיע יום ג'.

פתאם עלה רעיון במוחו: הרי יש בקרבכם עוד מבואות צדריים,
ומדוע לא יתור אותם, תחת לשבת בעצלתיים ובשממון? גם ביקו הסכימה
לכך. ובכן הוציאו תם מכיסו פתיל ארוך של נחש־נֶר ויקשור את קצהו

פגישה נוראה.

אל יזי¹ הבולט מן הקיר, וילכו: תם בראש, בהתירו מדי לכתו את פקעת²
החוט. מקץ עשרים צעדים הגיעו לקרן־זווית. תם ברע על ברכיו, בך את
הקרקע, אף הושיט ראשו ורובו מעבר לזווית כדי לבדוק עד מקום שיֵדו
מַגַּעַת – ובו ברגע נראתה מאחרי סלע, במרחק עשרים אמה, יד־אדם עם
נר דולק! תם הִרִיעַ תרועת־ששון, ותקף נראה כל גופו של בעל־היד –

¹ כלושת אבן. ² כריכה של חוטים.

הרי ביקי לא היתה צריכה כלל לשוב הביתה בלילה הזה! שניהם החרישו ונישתקעו במחשבות. הם הבישו בדאגה אל זנבדהגר ההולך ופוחת לעיניהם— עוד מעט יָפֵם — בעוד רגע תכסה אותם עלטה איזמה...

זמן רב אחרי־כן — מי יודע כמה שעות עברו? — התעוררו שניהם מִתְרדמה קשה, שנפלה עליהם מתוך יאוש מר. תם השתדל להוציא, למצער, מלה אחת מפי ביקי, אך היא נשתתקה מִעֲקֶת־לב, נואשה מתקוה. תם הִיה דעתו, כי בודאי כבר מחפשים אותם, וכי צריך לצעק בקול רם, למען ישמעו המחפשים, ואף אמנם נסה לצעק, אבל הִהָר הרחוק הִתְחַזַּר את קולו מתוך החשכה בצלצול איום כל־כך, עד כי לא קמה בו רוח לעשות נסיון שני.

עברו עוד שעות ארוכות, והרעב הִחַל שוב להִצִיק לאסירינו האומללים. תם חָצה את פְּתִידֵהוּגוּה שגשאה מִחֶלְקוֹ, ויאכלו. אבל אכילה מועטת זו עוררה עוד יותר את תאכונם, והם נשארו תְּעִיבִים מִפְּתִיחָהּ.

פתאם אמר תם:

— הם! — השמעת, ביקי?

הם עצרו בעד נשימתם ויקשיבו. מרחוק נשמע קול רפה, בקול קורא. תם ענה לעומתו בקול רם, ויאחו ביד ביקי ויקומו וילכו, בְּנִשְׁשָׁם באפלה, ובכונם דרכם אל המקום שְׁמִשָּׁם באה הקריאה. הקול נִשְׁנָה, וכנראה הלך וקרב.

— הם הם! — קרא תם — הם באים! נרחיבה צעדינו, ביקי! עתה

נִצְלָנוּ!

הילדים לא ידעו נפשם מרוב־שמחה. ואולם למהר ללכת לא יכלו, כי הדרך מִלְּאָ תַתְחַתֵּם, חריצים ופְּחָתִים — דרושה זהירות יִתְרָה. הנה הגיעו אל בֹּר, ויעמדו. תם השתטה על הארץ, וישלשל ידו לתוך הבור, לראות הַעֲמוֹק הוא, אם לא, — אך ידו לא הגיעה עד פְּחָתֵיתוֹ, וכבן צריך לעמוד ולחכות כאן, עד בוא המחפשים. הם הטו אזנם לשמוע — והנה הקולות הולכים ומתרחקים, עוד מעט ונִדְמָו כָּלִיל! תם צעק עד אשר נִתְר גרונו — אין עונה! חכו, חכו הילדים — ותוהלתם נכובה, שום קול לא הגיע עוד לאזנם.

בלב נישבר ונדכה זָחַלוּ וּשְׁבוּ אל הַמַּעַן. אחרי שעות ארוכות

לאהרי שהלכו זמן מרובה—הם לא יכלו לדעת כמה שעות — בקשו ומצאו מְעַנְדִּים. ליד המעין ישבו ישוב לנוח, אף כי ביקי הַבְּטִיחָה שהיא תעצור כח ללכת עוד הלאה. ואולם תם מֵאֵן, וזה הַתְּמִיה אֹתָהּ. תם הדביק את גרו בחמר אל הקיר מְמִילָם, והם ישבו דוממים, שקועים בהרהורים. לבסוף תְּפִרְיעָה ביקי את הדומיה:

— תם, אני רעבה מאד!

תם הוציא מכיסו דבר־מה.

— הזכרת את זאת?

— כן — ענתה ביקי בצחוק רפה — הלא זו עוגת־החַתּוּנָה שלנו.

— הלוואי שהיתה גדולה כְּנִינִית⁽¹⁾! הרי זה כל מה שנשאר לנו.

תם תָּצָה את העוגה לַשְּׁנַיִם, וביקי אכלה את חֶלְקָה בתיאבון גדול, אך תם פָּרַד רק מְקַצֵּת מִתְּצִיזוֹ שֶׁלוֹ. לְקִנְיָה־סְעוּדָה⁽²⁾ שָׁתוּ לַרְיָה מְמִיד־הַמְּעִין. אהרי יִשְׁתָּה מִיַּעַט הַצִּיעָה ביקי להוסיף ללכת. תם החריש רגע קטן, ואחר אמר:

— ביקי, התוכלי לבלבל את הדבר אשר אמר לך?

פני ביקי חָרְרוּ, ובכל־זאת ענתה, כי תוכל.

— אם כן, יָדוּעַ תדעי, כי עלינו להשאר במקומנו זה — במקום שיש מים לשתיים. זה זנב־הנר האחרון שלנו!

ביקי נתנה קולה בבכי ואנקה. תם השתדל לנחמה ולהרגיעה, אך לא הועיל כלום. לבסוף אמרה ביקי:

— תם, הלא הם יפקדו אותנו ויָבִיאוּ לְבַקְשֵׁנוּ!

— בַּנְדָּאִי, בודאי!

— מה דעתך, תם? מתי יפקדו אותנו?

— אֲדַמָּה, תכף כאשר יעלו על האניה לשוב העירה.

— אבל אפשר שאז יהיה השך בחוץ ולא ירגישו כלל בַּהֶעָרְנוּ⁽¹⁾?

— זאת אינני יודע. אבל איך שיהיה, הרי אִמְךָ תרגיש תכף כאשר

ישונו האחרים לביתם —

תם עצר בדבריו: מתוך פניה הנבהלים של ביקי רָאָה שֶׁנִּכְשַׁל בלשונו.

⁽¹⁾ כלי כעין חבית גדולה. ⁽²⁾ אכילה אחרונה בסעודה. ⁽³⁾ בחסרוננו.

להוכיח ולתקן את עצמו באזניה. על אשר הביא אותה במצב נורא כזה. תחבולה זו עשתה רשם: תקף קמה הנערה ותבטיח להתחזק ולהתעודד וללכת אחריו אל אשר יוליכנה, רק אל יוסיף עוד להאשים את נפשו, — שהרי הוא איננו אָשָׁם יותר ממנה.

ובכן הרימו פעמיהם ויוסיפו ללכת, בלי מַטָּה-פְּשוּט, אל אשר יִשְׁאִים רגליהם. הישיבה קשה ומדכאה את הרוח — מוטב לנדוד הלאה. כן הלכו זמן רב, בלי תכלית, בלי תועלת. פתאם לקה תם את הבר שבִּדְּ ביקי ויבבה אותו. קמיון זה לא דרש בְּאוֹרִים. ביקי הִבִּינה, מה פְּרוֹשׁוֹ, ושוב נִמְסָה תקנתה. היא ידעה, כי בכיסו של תם שְׂמִיר נר שלם ועוד ארבעה־חמשה נְנֹבֹת־נרות — ובכל זאת צריך לְקַמֵּן...

לבסוף, כאשר לא יכלו עוד רגליה לשאת אותה, ישבה ביקי לארץ, וגם תם ישב אצלה. הם שזיחו על אדות ביתם ומשפחתם וחבריהם, על אדות מְטוֹת מוֹצְעוֹת, וביחוד על אדות אור־השמש המתוק. ביקי בכתה, ותם התאמין לנחמה; אך כל תנחומותיו כבר נתמזמוזו⁽¹⁾ מרוב שְׂמוּשׁ, וכמעט שנשמעו בלעג נְקִלִים. סוף־סוף תִּקְפָה שָׁנָה את ביקי העִיפָה, וְתִתְרַדֵּם. על זה ישמח תם מאד. הוא ישב והסתכל בפניה הנוגים, והנה לאט לאט סר הענן מעליהם והם נעשים צוהלים ועליונים תחת הַשְּׁפָעַת הַלּוּמוֹת נְעִימִים: הנה הופיע גם צחוק על שפתותיה ויָנַח שֵׁם. הַשְּׁלֵוָה יִשְׁעַל פְּנֵי הַנֶּרְדָּמָה עוֹדְדָה בִּמְקַצַּת גַּם אֶת רוּחוֹ שֶׁל תֵּם, וְרַעֲיוֹנָיו הִרְחִיקוּ נְדוּד לִיָּמִים רַאשׁוֹנִים, לזכרונות נְעִימִים. ובעודנו שקוע בהרהוריו, והנה הִמְצִיחַ בִּיקִי — וְאֵךְ פָּקְדָה אֶת עֵינֶיהָ, וְהַצְחֹק בָּן חֵישׁ מֵעַל שַׁפְתוֹתֶיהָ, וְהִיא נֹאנְחָה.

— הוי, איך יבלתי לישון! מי יתן ולא הקיצותי עד עולם! — אך לא, לא, תם! אל נא תַעֲצֹב! לא אוסיף בְּיָד עוֹד כִּזְאת!

— שְׂמַח אֲנִי כִּי יִשְׁנָת. עֵתָה תוֹסִיפִי אוֹנִים וְאֶנְחֵנו נִמְצָא אֶת הַדֶּרֶךְ.

— הבה, נִנְסֶה!

הם קמו וילכו שלובי־יד, בלי תקוה. הם התאמצו לאמור⁽²⁾, בקרוב, כמה זמן עבר עליהם בכַּטְן־הארמה; כמדומה להם, ישם מְתַעֲנִים כִּאֵן זֶה יָמִים רַבִּים — אוֹלֵי שְׁבוּעַת תָּמִים, — אֲבָל זֶה אִי־אֲפֹשֶׁר, שְׁהָרִי עוֹד לֹא תָמַי גְּרוּתֵיהֶם.

(1) נמסו. (2) לשער.

פתאם עמד תם ויאמר: "שמעי!" ובתוך הדומיה המוחלטת התחיל לצעק בכל כחו. קולו נשא בהד נורא בכל המבואות הריקים, שפָּלָה במרחק בצליל רפה, הדומה לצחוק-לעג.

— הָרָף נא, תם, הדבר נורא מאד!

— אמת, נורא, אבל הרי הם יָכֵלוּ לשמוע — ותם הוסיף לצעק. הצלצול של אותה מלה "יָכֵלוּ" היה נורא עוד מזה של צחוק-לעג, — מלה זו הביעה אַבְדֵּן-תְּקוּהָ. הילדים הטו אזניהם — אך אין קול עונה. תקף שב תם על עקביו וירחב צעדיו. אבל עוד מעט הרגישה ביקי בפּרֹפְקוֹי של תם, כי מורה-הדרך שלה תועה גם בחזירתם!

— הוי, תם, הרי לא עשית שום ציונים בדרך!

— אכן נואלתי,

ביקי, נואלתי מאד! לא עלה על דעתי כלל, שנצטרך לשוב בדרך הזה! לא, אינני יכול למצא את הדרך — הכל נתבלבל אצלי.

— תם, תם! אַבְדֵּנוּ,

אַבְדֵּנוּ! עד עולם לא נצא מן המקום הנורא הזה! אוי לנו, מדוע נפרדנו מן החבורה!

היא התנפלה ארצה

ותבך ותיליל בקול נורא כל-כך, עד כי נבהל תם מאד, כי ירא פן תמות או תצא מדעתה. הוא ישב על ידה ויחבק אותה

היאוש.

בזרועותיו; והיא הסתירה פניה בזיקוק, התרפקה עליו, שפכה לפניו את שיחה, את פחדה ויגונה — ותָּתֵדּ הרחוק הפך הכל לצחוק-לעג. תם התחנן אליה, להתעורר ולבל תתְּאַשׁשׁ; אך היא ענתה, שאין בה כח לִיָּחַל עוד. אז החל

מסביב, אך נמלך ובא לידי הכרה, כי לפי־שעה מיטב לְשָׁבֵת ולהִנָּפֵשׁ מעֵשׁ.
עתה, בפעם הראשונה, נפעמו הילדים מן הדומיה המוחלטת¹ שמסביב
להם.

— מה זאת? — אמרה ביקי — לא הרגשתי כלל שזה זמן רב לא
הגיע לאוזנינו קולם של יתר בני החבורה.

— הדבר פשוט: אנחנו העמקנו לרדת במערה, הרחקנו ללכת צפונה,
דרומה או מזרחה, איני יודע בבירור, לכן, הלא תביני, שאי־אפשר לנו
לשמוע כאן את קולם.

ואולם ביקי התחילה מתרגשת.

— כמדומה לי, כי טוב לנו לשוב אל החבורה. מה דעתך, תם?

— גם אני חושב כן. מוטב שנשוב.

— התמצא את הדרך? אני לא אמצא את ידי ואת רגלי בסבך
המבואות והארחות העקלקלות.

— אני, כמובן, הייתי מוצא את הדרך, אבל — העטלפים הארוזים.

אם יִכְבוּ את שני גרותינו — זה יהיה ענין רע. לכן, ננסה נא לשוב בדרך
אחרת, כדי שלא נצטרך לבוא בקרבתם.

— יהי כן, ובלבד שלא נתעה! אוי, מה נורא הדבר! — והנערה

התחללה מפני אפשרות כזאת.

הם קמו וילכו. עברו מבוא אחד, מבוא שני, הסתכלו סביבותיהם,

אולי יכירו איזה דבר שכבר ראו בכיאתם, — אך אין כל דמיון: הדרך הישנה

להם לגמרי! תם התאמץ להרגיע את רוחה של ביקי, ובכל פעם כשִׁבְּדָק

את הדרך והבדיקה לא עלתה יפה, היה אומר לה בצחוק מעֵשָׂה: אין

בכך כלום! עוד לא התִּיצַעְנוּ על הדרך הנכונה, אבל אל תדאגי — עוד מעט

נמצא את הדרך!" אבל בסתר־לבנו החל גם הוא לדאג, וכלי ברירה שָׁר אל

כל מבוא שנודמן לפניו. ביקי התרפקה עליו, והיא נמוגה מפחד ודאגה:

לשוא התאמצה לעצור בעד דמעותיה — הן נגרו בלי הפוגות, לבסוף אמרה:

— הוי, תם, למה זה נורא מפני העטלפים? נשובה אל רִבְנוּ

הראשון. הלא אנחנו נבוכים ומסתבכים יותר ויותר בדרכים החדשים הללו!

¹ השלמה, הנמורה.

המעורבים בסיד, במשך אלפי שנה. תחת תקפון של המנהרה התגודדו אלפי עטלפים; אור הנרות הפריע את מנוחתם, ובצפצופי-קצף פָּשוּ על הנרות לַכְבוֹתָם. הם ידעו את מְנַהֵגָם זה ואת הסכנה שבכך; לכן הטף את

העטלפים במערה.

ידה של ביקו וְיָנֵם אֶתָּה אל המבוא שנודמן להם באותו רגע; ובוהה השכיל לעשות, — כי כבר הספיק עטלף אחד לַכְבוֹת את נרֵה של הנערה, בהגע צאתם מן המנהרה. העטלפים רדפו אחרי הילדים במרחק רב, אך הבורחים רצו ממבוא למבוא, עד אשר נמלטו מאויביהם המסוכנים. וכאן גִּלְהָה תם בַּמְעַבֵּה-הָאֲדָמָה יָאוֹר גדול המשתרע למרחוק. תם הפץ לתור את היאור

אילו מצאו את הזהב! ובכן נעלם האוצר, אבד לעולם! אך למה הוא בוכה?
 תמוה הדבר; מה ראתה לבכות לפתע־פתאם?
 הרעיונות האלה התבלבלו והתלכטו במוחו הרופף של הזקן, עד אשר
 נידם תחת כבד משאָם. והאלמנה אמרה לנפשה:
 — עתה ינוח הנער האומלל. מה זה עלה על דעתו: תם סוּי־מָצא!
 הלואי שיצליח איש למצא את תם בעצמו! הוי, מעט מספר האנשים, שיש
 להם עוד תקוה ובה להוסיף לבקשו!

פרק כה.

תם וביקני במַעֲרָה.

עתה נשובה נא אל תם וביקני, שאמנם נשארנו במערה ביוס־הפיקניק.
 בתחלה שוטטו במבואות האפלים יחד עם כל החבורה וזנו עיניהם בפלא־
 המערה הידועים מכבר והנקראים בשמות נמלצים: „טרַקְלִין“¹, „בית־הכנסת“,
 „היכל־אלאדין“, וכֶהְנֶה וכֶהְנֶה. אחרי כן נפרדו מן החבורה וילכו לבדם
 במבוא עקלקל, בהרימם את נרותיהם כדי לקרא את הערבוביה המסובכה
 של המון השמות, הכתבות והפתגמים, הרשומים על קירות־הסלעים בִּישְׁחֹרֵד־
 דִּישֵׁן של נרות־הֶלֶב. בהוסיפם ללכת ולפטפט, לא הרגישו כלל שכבר
 באו אל פְּנֵה רְהוּקָה, מְקוֹם אֵין עוד שום כתָּבַת על גבי הקירות. הם רישמו
 את שמותיהם על אבן בולטת וילכו הלאה. וככל אשר הרחיקו ללכת,
 כן רבו הנפלאות שנגלו לעיניהם בכַּטְוֶן־הַאֲדָמָה: מַעֲיָנוֹת, מַפְלִי־מִים, מַדְרָגוֹת־
 סְלָעִים מְבַעֲיּוֹת, לְשׁוֹנוֹת אֵרוֹכוֹת של אבני־גִּישׁ נּוֹצְצוֹת תְּלוּיוֹת ועומדות
 בַּנֶּסֶם, ועוד המון פְּלֵא־יִהְטָבֵע. הם הלכו בדרך עקלתון ממבוא למבוא,
 מְקָא אל תא. לפעמים עשו להם סְמָנִים, למען ימצאו את הדרך בחזרתם;
 אך לרוב, מתוך התפעלות והשתוממות על מראה־עיניהם, שכחו לעשות
 סמן. הנה הגיעו אל פְּלָג מְקָסִים, אשר תוכו רְצִיף אבני־גִּישׁ נּוֹצְצוֹת כְּעֵין
 הקרח; זה היה בתוך מְנַחֲרָה נפלאה, אשר קירותיה נְתַמְכִים על המון עמודים
 בעלי צורות משונות, עמודים שנתהוו מתוך טַפְטוּף שאינו־פֹסֵס של מים

¹ אולם, הדר מרוה.

כה; ואולם האמיצים שבאזרחים הוסיפו עוד לתפוש ולברוק במערה. מפי הישבים נודע רק, כי המתפשטים חדרו אל הפנות היותר רחוקות שבמערה, אשר עד עתה לא דרכה שם רגל אדם; כי בודקים בעיון גדול בכל החורים ובכל הנקיקים; כי בכל המבואות האפלים מתנוצצים נרות ונשמעים קולות-תרועה ויריות דאקדחים למרחוק. על קיריסלע, הרחק מן הדרך הכבושה שבמערה, נמצא רשום בשחור-דקשן של נר השמות „תם וביקי“, וסמוך לאותו המקום – קַטַע של סְרַט¹) מגוֹאֵל בְּחֵלֶב. מרת תאציר הכירה את הֶסְרַט, וְהִרְוָהוּ בְּדַמְעוֹתֶיהָ – ויאִוְשָׁה הַלֵךְ וּגְבַר.

שלושה ימים ושלושה לילות איזמים עברו בתוחלת ממושכה – והילדים לא נמצאו. על העֶרְהָה כֶּסֶה קַפְאוֹן של יאוש. האנשים התחלכו כצללים, ולא קָמָה בהם רוּחַ לְעֶסוֹק במלאכתם. באותם „שלושת ימי אֶפְלָה“ גָּלוּ השוטרים במקרה, כי בעל „בית-המרזח לנוזרים מן היין“ היה מוכר בסתר משקאות משכרים: אבל גם ה„הֶרְדוּשׁ“ הזה לא עשה כמעט כל רשם על הקהל בעת צרה כזו.

והוק עוֹדֵנו שוכב על ערש־דָּוִי. ביום השלישי, כאשר רָפְתָה הַקְּדָדָת לפי רגע, התחיל לשיח עם האלמנה בקול חלוש על אדות בתי-מרזח, ולבסוף שאל בפחד ודאגה, אם לא נמצא דברי-מה בבית-המרזח לנוזרים, במשך ימי-חֵלְיוֹ.

– כן, נמצא – ענתה האלמנה.

הוק נָתַר ממשכבו ויקרא בקול זֹנְעָה:

– מה – מה נמצא שם?

– ייִן־שֶׁרֶף! ובגלל זה נסגר הבית. שׁוּב שִׁכְב נא, נֶעְרִי – מַצְעֶקֶתְךָ

נִבְעַנִּי מֵאֵד!

– אַנָּה, הַגִּידִי נָא לִי עוֹד דָּבָר אֶחָד, רַק דָּבָר אֶחָד: הֵאֵם תִּם סוֹיִד

הִיָּה הַמוֹצָא?

עיני האלמנה ירדו דמעות.

– הֵם, הֵם, נֶעְרִי! אֲסוּר לְךָ לְהַרְבוֹת שִׁיחָה. הוֹלָה אֶתְּהָ, הוֹלָה מֵאֵד!

אם כן, לא נמצא שם דבר מלבד ייִן־שֶׁרֶף! הֲרַעַשׁ הִיָּה אֶחָד לְגַמְרִי,

¹) אזור

מרת האצ"ר הניעה ראשה בלייכה, ופניה קורו עוד יותר.

— תם לא היה בביתנו—אמרה גם מרת האצ"ר נפצמה.

הדודה פולי נבהלה מאד. הקהל, שהיה נכון לצאת מבית-התפלה, עמד תחתיו. נשמעו קולות מתלחשים, וכל פנים הפיקו דאגה. ישאלו את הילדים, ישאלו את המזרות המשגחות. כלם ענו, שאינם יודעים בברור, אם היו תם וביקי על האניה בחזירתה; החשך היה גדול, ולא עלה על דעת איש לבדוק, אם לא נפקד מי מהמספלים. לבסוף הביע אחד הצעירים חיפוש¹ גורא: אפשר, ששני הילדים נשארו במערה! מרת האצ"ר התעלפה, והרודה פולי נתנה בבכי קולה ותפרש פניה.

השמועה המהרירה פרחתה מפה לפה, מכנופיא לכנופיא, מרחוב לרחוב; לא עברו חמשה רגעים, והפעמונים צלצלו בחזקה, וכל העירה הזומה, נשכח לפי-שעה מאורע-הלילה, הגולנים לא יזכרו ולא יפקדו עוד—תקף נחבישו סוסים, הוכנו סירות וספינות ואנית-הקיסור בראש, ובטרם מלאו לשמועה האזומה שלשים רגעים, כבר נסעו מאתים איש, בדרך-היפשה ובגהר, אל המערה.

כל אותו היום היתה העירה שוממה וריקה, כאלו נמקה כל היקום אשר בה. נשים רבות באו לבקר את הדודה פולי ואת מרת האצ"ר, לנחמן ולעזרדן. הן בכו איתן יחד—ובקיה זו יפה מן הדבור.

כל אותו הלילה, שונחל במתינות איזמה, חכתה העירה לידיעות מן המערה—ואין. וכאשר עלה השחר סוף-סוף, בא ישליח מיוחד—לבקיש עוד נרות ועוד מזונות. מרת האצ"ר כמעט יצאה מדעתה, וכן גם הדודה פולי. השופט האצ"ר שלח אליהן מן המערה דברי נחומים ותקוה, אבל האומללות לא התעוררו.

הווילשי הוקן שב לביתו עם דמרומי-בקר, כלו נקתם בנטפי נרות-חלב, מלוכלך בחמר, ונלאה יגע עד אפס כח. הוא מצא את הוק שוכב עבן על המטה; הנער היה מוטל בקדחת ומדבר "מתוך האש". רופאי-העירה היו כלם במערה, לכן באה האלמנה רוגלאס לכלכל אותו בחליו. בבקר התחילו לשוב אל העירה קבוצות-קבוצות של כושלים ויגיעי-

¹ פחד, דאגה.

שתוף רחוק. הזקן הכנים לתוך סוכתו גבירות אהדות ובעלי־בתים חשובים—
 ביניהם גם האלמנה דוגלאס; אנב ראה, כי כנופיות של אנשי־העֶרְה עולים
 על הגבעה ופונים למקום־המאורע, אות הוא, כי כבר עברה השמועה בכל העיר.
 הווילשי הזקן הוכרח לספר לאורחיו את כל הדבר לכל פרטי.
 האלמנה הודתה לו על הצלת־נפשה.

— אל־נא, גברתי! — הפסיק אותה הזקן — יש נפש אחת, אשר
 לה אֵת תְּיַבֵּת תודה הרבה יותר מאשר לי ולבְּנֵי. אבל אותו המושיע לא
 נתן לי רשות לגלות שמו. לולא הוא, לא היינו יודעים כלל כי סגנה
 נשקפה לך.

כמובן עורר ענין המושיע תְּפִלְאֵי את סקרנותם של האורחים ביתר
 עז, עד שבשביילו כמעט הסירו דעתם לגמרי מֵעֵצֶם המעשה. אבל למרות
 הפצרותיהם, לא גלה הזקן את סודו.

באותו היום (הוא היום הראשון בשבוע) הקדימו כל אנשי העֶרְה
 לבוא לבית־התפלה, אף שיבימי החפש של הקיץ יָשְׁבוּתוּ הלמודים גם בבית־
 הספר לשבתות, שהוא מקום התפלה. ואמנם, הקהל לא בא לשמוע אל
 הרנה ואל התפלה, אלא ביהוד אל החדשות והשמועות השונות על אדות
 מאורע־הלילה. ספרו, שעבֵּדֵן לא נָגְלוּ עקבות הפושעים. כאשר כָּלְתָה
 הדרשה, וְהַעֲדָה נָהְרָה אל הפתח, הִדְבִיקָה אִישׁת הישופט האציר את מרת
 האַרְפִיר, ותאמר לה:

— כלום אומרת ביקי שלי לישון כל היום כָּלֵז? ואמנם ידעתי מראש,
 כי הילדה תהיה עֵינְפָה מאד אחרי הַטִּיּוֹל של אתמול.

— ביקי שֶׁלְךָ?...

— נו, בְּדָאֵי — אמרה מרת תאציר בהביטה בתמיה על השואלת —
 הלא היא לָנָה בביתך הלילה?
 — לא־כלל!

מרת תאציר חָרָה כסיד, וְתַצְנַח כלא־יכה על הספסל. ובאותו רגע
 קָרְבָה ובאה הרודה פול, והיא מִפְּטַמַּת לתָאבֹן עם אחת מרעותיה.
 — שלום לך, מרת תאציר! מה שלומך, מרת האַרְפִיר? השוכב
 שלי לָן, מִסְתַּמָּא, בביתה של אחת מִבְּנֵי — ועתה הוא יָרָא להָרְאוֹת אֵלַי.
 ואמנם, שְׁלָם אִישְׁלָם לוֹ כפָּעֵלֵז.

כטרם ישכב, לקח פָּנָם בידו והלך למקום-המאורע לבקש עקבות דם.
 דם לא נראה, אבל נמצא צרור — — —
 — ובתוכו?

הקריאה הזאת התפרצה במהירות הברק משפתי-החוק, שהלבינו
 כסיד. בבבות נרחבות ובנשימה עצורה חכה לתשובה. הזקן השתומם. הרחיב
 גם הוא עיניו, ואחר ענה:

— כלי-אומנות של גנבים. אבל מה זה היה לך?
 חוק נאנח אנחה של רוחה. והזקן הביט עליו בכבד-ראש, ויאמר:
 — כן, מכשירים¹ של גנבים ושוודים. זה, כנראה, הניח את דעתך.
 וכי מה דמית אתה שאפשר להיות באותו צרור?
 חוק נבוך מאד. אין הוא מוצא ברגע זה שום תשובה הגונה על
 שאלתו של הזקן, שאינו גורע עיניו ממנו. ובגודל מבוכתו נזרקה מפיו
 תשובה טפשית זו:

— אפשר — ספרים של בית-הספר לשבתות.
 צחוק אדיר התפרץ מפי הזקן, עד שהתנודד כל גופו מכף רגלו
 ועד קדקדו וצחוק שכזה, אמר, מועיל לבריאות יותר מכל הרופאים שבעולם,
 והכסף נשאר בכיס, ואחר אמר:
 — נער מסָּגֵן, עוד לא שבה נפשך למנוחתה מבעותי-הלילה. ומה
 פלא, אם נתבלבל מוזך קצת? אך אין בכך כלום, — תשכב, תנוח,
 ושבת לאיתנך.

היטב היה להוק על טפשותו ועל התרגשותו העלולה² לעורר השד.
 אך בעצם הדבר שמח מאד, כי עתה גודע לו בכרור, שהצרור שָׁנָא
 האינדיאני תחת זרועו בצאתו מבית-המרזח, לא היה כלל האוצר. עתה הולך
 הכל למישרים: האוצר עודנו גנוז שם בחדר השני, — עוד היום יתפשו
 הגולנים ויאָסְרוּ בכלא, ובלילה ילך הוא עם תם ויקחורלהם את הזהב בלי
 יגיעה ובאין מכלים דבר.

עוד לא כלו לאכול, והנה קול דופק בדלת. חוק קפץ והסתתר
 באחד המחבואים; הוא נזרר, שלא ישִׁתְפוּהוּ לאותו המאורע אפילו

¹ כלים. ² המוכשרה.

— יהי כן, אם רצונך בכך. אבל, הלא טוב לך שְׂוֹדֵעַ כִּי עַל יָדְךָ
נתגלגלה זכות⁽¹⁾. —

— לא, לא, לא! אַנָּא, אַל תְּגִידוּ!

כַּאֲשֶׁר יֵצְאוּ הַבְּחֹרִים, אָמַר הוֹיִלְשֵׁי הוֹקֵן אֶל הוֹק:

— הַשְּׂקֵט, הֵם לֹא יִגִּידוּ — וְכֵן גַּם אֲנִי. אֵךְ מִדּוֹעַ זֶה לֹא תֵּאבְהוּ.

שְׂוֹדֵעַ הַדְּבַר בְּשֵׁמֶךָ?

הוֹק לֹא הִפִּין בְּשׁוֹם אֹפֶן לְגַלוֹת אֶת סוּדוֹ; רַק אָמַר, שֶׁהוּא יוֹדֵעַ
הַרְבֵּה דְבָרִים עַל אֲדוֹת הָאֶחָד מִשְׁנֵי הָאֲנָשִׁים, וּבִנְדָאֵי יִהְרֹגוּהוּ, אִם יוֹדֵעַ
שֶׁהוּא הִיָּה הַמְּלֻשִׁין.

אֵךְ הוֹקֵן לֹא הִסְתַּפֵּק בְּרַמְזִים חֲלָלוּ, וְיוֹסֵף לַחְקוֹר אֶת הַנְּעִי. הוֹק
עָנָה עַל שְׂאֵלוֹתָיו תְּשׁוּבוֹת שְׂאִינֵן מְחֻרָוֹת⁽²⁾ כִּלְצִירְכֵן; הוּא אָמַר, כִּי
בְּמִקְרָה נֹדַמְן בְּקִרְבַּת בֵּית־הַמְּרוּזָה, וּבְרֵאוֹתָהּ אֶת שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים יוֹצְאִים מִשָּׁם,
הֵלֶךְ אַחֲרֵיהֶם מֵתוֹךְ סְקֻרֹת, וְאוֹ שָׁמַע מֵה שֶׁשָּׁמַע. בְּסִפּוּרוֹ הָיוּ הַרְבֵּה דְבָרִים
שֶׁלֹּא נִתְקַבְּלוּ עַל לְבוֹ שֶׁל הוֹקֵן, עַד אֲשֶׁר לֵאחֲרֵינָהּ אָמַד הָלוֹ:

— שָׁמַע נָא, נְעָרִי. הוּאָה אֲנִי, כִּי יִרְאֶה אֶתָּה לְגַלוֹת לִי אֶת כָּל לְבָבְךָ.
וְאוֹלָם אֲנִי מִבְּטוּחְךָ, כִּי לֹא יִפּוֹל מִשְׁעִרְתְּךָ אֶרֶץ — אֲנִי אֶגֶן עֲלֶיךָ, אֲשַׁמְרֶךָ
מִכָּל רָע. הִנֵּה מְדַבְּרֶיךָ יוֹצֵא, שְׂאוֹתוֹ הַסְּפָרְדִי אֵינְנוּ לֹא תִרְשׁ וְלֹא אֶלֶם.
אֶתָּה יוֹדֵעַ מַה טִּיבּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ סְפָרְדִי, אֲלֵא שְׂאִינְךָ רֹצֵחַ לְגַלוֹת. כִּשְׂחָ בִי
וְהִגַּד לִי אֶת הָאֲמֵת, וְאֲנִי לֹא אֲבַגּוֹד בְּךָ!

הוֹק הִסְתַּכֵּל הֵיטֵב בְּעֵינֵי־הוֹקֵן הַמְּסִיקוֹת תַּם וְיִשָּׂר, וְאַחֵר נָהֵן⁽³⁾ וְלָחֵשׁ
לוֹ בְּאוֹזְנוֹ:

— זֶה אֵינּוּ כָּלֵל סְפָרְדִי — זֶה הָאֵינְדִי־אֲנִי דוֹ!

הוֹקֵן קִפִּין מִמוֹשְׁבּוֹ וַיִּקְרָא:

— עֵתָּה מִתְּפָרְדִים הַדְּבָרִים! בְּרֵאשׁוֹנָה, כִּשְׂדַּרְפַּת אֲדוֹת שִׁסַּע נְחִינִים
וְכִרְיַת אוֹנִים, דְּמִיתִי כִּי זוּהִי הוֹסְפָה מְשֻׁלָּךְ לַתְּפֹאֶרֶת הַמְּלִיצָה — יִשְׁהִי
אֲנָשִׁים לְבָנִים אֵינִם מִתְּנַקְּמִים בְּאוֹפֵן כֹּזֵה. אֲבָל אֵינְדִי־אֲנִי — זֶה עֵינִן אַחֵר
לְגַמְרִי!

בְּשַׁעַת סְעוּדַת־הַבֶּקֶר הִמְשִׁיכוּ אֶת הַיְשִׁיחָה, וְהוֹקֵן סָפַר, כִּי אָמַשׁ,

(¹) יֵצָא דְבַר טוֹב. (²) בְּרוּרוֹת. (³) כִּפְּף עֵצְמוֹ.

— צר לי עליך, נער מסכן; נפר, שלא תעמת טעם ישנה הלילה. אבל יש כאן מטה בשבילך, תוכל לנוח-אחריו אשר תסעד לך. לא, ידידי, הנבלים לא מתו— ועל זה אנחנו מצטערים. על-פי הסמנים שמסרת לנו בספורך, מצאנו את המקום על-נקלה. צעדנו על בהונות-רגלינו ונעמד במרחק חמש-עשרה רגל ממקום רבצם. ובנתיב הצר, בין השיחים, חישך בפול-ישמונה. פתאם הרגשתי, שאני נכון להתעטש. איזה פגע יע! התאמצתי לכבוש את העטישה, אך לשווא! היא התפרצה בקול רעש גדול— ואחרי הרעש קול חריקת זמורות; כנראה, נבחלו נחפזו הנבלים לשמע עטישותי. קראתי את הפזמון: "רו, בחורים!" ובעצמי יריתי מאקדתי אל המקום, שמשם בא השאון. גם בחורי ירו. אבל הנבלים כבר התחמקו, ואינם. אנחנו רדפנו אחריהם בעבי היער, אך לא השיגנום. כמדומה לי שלא נפגעו מיריותינו. גם הם ירו אלינו פעמים אחדות, אך כדוריהם שרקו סמוך לאוזנינו ולא פגעו בנו. כאשר לא נשמע עוד קול מצעדיהם, הדלנו מרדף, ונרד ונודיע את הדבר לשוטרים. הם הזעיקו עם רב, וישימו משמר על חוף הנהר, וכאור הבקר יבוא השָׁרִיף עם אנשיו להניע בכברה את היער. גם בני ילכו שמה. חבל¹, שאין אנו יודעים כלל את מראיהם של אותם הנבלים— זה היה מועיל הרבה. אתה, נערי, בודאי לא יכלת להסתכל בהם באפלת-הלילה?

— אדרבא, אני מכיר בהם היטב— ראיתים פעמים אחדות בעיר.

— האַח! אם כן, מסר נא לי את סמניהם!

— האחד הוא אותו הספרדי הזקן, החרש-האֵלם, המשוטט במקומות

הללו בעת האחרונה; והשני לובש סחבות, ומראהו אֵיזם וחשוך מאד.

— רב לך! עתה יודעים אנחנו מי הם! פעם אדת נקרתי עליהם

ביער, מאחרי ביתה של האלמנה, וכרגע נגזוה סחרו, בחיבה ולכו והודיעו

את השָׁרִיף, — פת-שחרית תאכלו אחרי-כן!

הבחורים קמו ללכת, והנה קפץ אליהם חוק ויקרא:

— אנא, אל-נא תגידו לאיש, שממני נודע כל הדבר, בבקשה

מכם!

¹ צר.

בין השיחים. הלאה מִן־הַ לֹא לֹוֹה אוֹתָם הוֹק. הוּא הַסְתַּתֵּר מֵאַחֲרָיו אֲבֵן גְּדוֹלָה, וְאוֹנִיו קְשׁוּבוֹת. קָמָה דְמָמָה מֵעֵיקָה, מַהֲרִידָה – וּפְתָאֵם הַתְּפִרִין קוֹל יִרְיָה וְקוֹל צִעָקָה מֵרָח. הוֹק לֹא הִמְתִּין⁽¹⁾ לִיתֵר הַפְּרָשִׁים. הוּא נִמְר מִמְקוֹמֵי וַיִּשָּׁט מֵעַל הַגְּבֻעָה, וַיִּרֶן כִּכֵּל אִישׁר נִשְׂאוֹהוּ רִגְלָיו.

פרק בר.

הוֹק מְגַלָּה נְסִמָּרוֹת.

בְּיוֹם הַמַּחֲרִית, כַּעֲלוֹת הַיִּשְׁחָר, וְהוֹק דּוֹפֵק בְּנַחַת עַל דַּלֵּת סוֹפְתוֹ יִשְׁל הוֹוִילְשֵׁי הוֹקֵן. יוֹשְׁבֵי הַסּוּכָה יִשְׁנּוּ עִבּוֹן, אֲבֵל יִשְׁתָּם הִיתָה „נִים וְלֹא נִים“⁽²⁾: עוֹד לֹא נִרְגַע רוּחַם מִמְּאוֹרַע הַלֵּילָה.

– מִי שֵׁם? – נִשְׁמַע קוֹל מִבַּעַד הַחֲלוֹן.

– אֲנֵא, פִּתְחוּ לִי! זֶה רַק הוֹק פִּין! – עֲנֵה הוֹק בְּקוֹל נִמּוֹךְ וּנְפַחֵד.

– לִישָׁם זֶה אִפְתָּה אֶת דַּלְתֵי כִכֵּל עַת וּבִכֵּל יִשְׁעָה: בְּרוּךְ בּוֹאֵךְ.

נַעַר טוֹב!

לְקַלְת־פְּנִים חֲבִיבָה כּוֹז לֹא הַסְכִּין הַנְּעִיֹנֵךְ הַקָּטָן מֵעוֹדוֹ; אוֹנִיו לֹא שִׁמְעוּ מֵעוֹלָם בְּרַכַּת „בְּרוּךְ הַבֵּא“. לִכֵּן עֲמַד עֲתָה מִשְׁהוֹמָם לִשְׁמַע דְּבוֹרִים כֹּאֲלָה.

הַדַּלֵּת נִפְתַּחָה בְּרַגַע וְהוֹק נִכְנַם הַחֲדָרָה. הַגִּישׁוֹ לֹו כִּסֵּא לִישְׁבַת. וְהוֹקֵן וּבְנִיו מֵהָרוּ לְהַתְּלַבֵּשׁ.

– נִי, נַעֲרִי, בְּנֹדָאֵי רַעַב אֶתָּה מֵאֵד. עוֹד מַעֲט נֹאכַל פִּת־שַׁחֲרִית –

נִוִּד הֵם, יִשְׁדַּעֲתֵךְ תְּהִיָּה נֹחָה מִמֶּנּוּ. אִיפֹה נַעֲלַמַת אִמִּשׁ? וְאֲנִי וּבַחֲצֵרִי קִינִי שִׁתְּכוֹר אֲלִינוּ לַלוֹן.

– אֲנִי נִבְהַלְתִּי מֵאֵד מִקוֹל הַיִּרְיָה – עֲנֵה הוֹק – וּנְחַפְּזוֹי לְכִירוֹה. רַצְתִּי

כִּשְׁלִישֵׁה מִלִּיָּן, בְּלִי עֲמוֹד רַגַע. עֲתָה בֹאֲתִי, כִּי הַפִּין אֲנִי לְדַעַת אַחֲרִית

הַדְּבָר. וְאֲנִי בֹאֲתִי לְפָנֵי אוֹד הַבִּקְרָה, כִּי לֹא חִפְצָתִי לְפַגּוֹעַ בְּאוֹתָם הַרוֹצְחִים,

אִפִּילוֹ אִם הֵם פְּגָרִים מֵתִים.

⁽¹⁾ הִכָּה. ⁽²⁾ תְּנוּסָה קְלָה.

אותה – למען לא יִדַע עדי-עולם מי עשה את כל המלאכה הזאת.
– מִילָא, אם רצונך בכך, מוטב שְׁנַגֵּשׁ תְּכַף אֶל הַמְּלָאכָה. אֲנִי
רוֹעֵד בְּלִי.

– תְּכַף? בַּעֲוֹד הָאוֹרְחִים בַּבַּיִת? יְדִידֵי הַיֶּקֶר, אֲנִי מִתְחִיל לַחֲשׂוֹד
בְּךָ – הַיְשָׁמֵר וְהִזְהָר! לֹא – אֲנַחְנוּ נִפְתִּין עַד שִׁיבְנו הַנְּרוֹת, יֵשׁ לִי פְּנָא.
הוֹק לֹא יוֹכֵל עוֹד לַעֲמוֹד עַל מְקוֹמוֹ. הוּא עֶצֶר בַּעַד נְשִׁימְתוֹ, וּבִזְהִירוֹת
הַתְּחִיל לַעֲוֹד אֵט אַחֲרֵינִית, בְּהַתְּנַדְּנֵנוּ פַּעַם עַל רִגְלוֹ הַיְמִינִית וּפַעַם עַל רִגְלוֹ
הַשְּׂמָאלִית. בְּתַחבּוּלָה הַרוּצָה זֶה הַצְּלִיחַ לְהַסּוֹג אַחֲרָיו בְּמַרְחָק כְּמֵה צַעֲדִים.
אִז עֵמֵד תַּחְתּוֹ וַיִּקְשֶׁב – אֵין קוֹל וְאֵין תְּנוּעָה. עֵתָה אַחֲזוּ דְרָבְנוּ, בִּזְהִירוֹת
וּבְלֵאֵט, בְּנֵתִיב הַצֵּר בֵּין הַיְשִׁיחִים, וּכְאִשֶּׁר הַרְגִישׁ שְׂחֹא נִמְצָא כְּבִר מַחֲוִין
לְסַכְנָה, נִשָּׂא אֶת רִגְלוֹ וַיִּרֶץ כְּבָל כַּחוֹ, עַד אִשֶּׁר עֵמֵד לִפְנֵי פֶתַח בֵּיתוֹ שֶׁל
הַוּוִילְשִׁי הַזֶּמֶן. הוּא הַתְּכַפָּה עַל הַדְּלֵת, וְתַכְפָּה נִזְכְּרוּ (' בַּעַד הַחֲלוֹן רֵאשִׁיחֵם
שֶׁל הַזֶּמֶן וְשְׁנֵי בְּנָיו הַחֲסוּנִים.

– מַה קוֹל הַשְּׂאוֹן הַזֶּה? מִי דוֹפֵק שָׁם? מַה לְךָ?

– פְּתַחוּ לִי, חַיִּשׁ מְהֵרָה! אֲנִי אֶסְפֵּר הַכֹּל.

– אַבְל, הֲלֹא תְגִיד מִי אַתָּה?

– הוֹקְלִבְרִי פִין – פְּתַחוּ לִי, חַיִּשׁ!

– הוֹקְלִבְרִי פִין, בַּפּוֹעֵל מִמֶּשׁ? כְּמִדּוּמָה לִי, יְשׁוּה אֵינְנוּ מִן הַשְּׂמִית
שֶׁבָּל הַשְּׂעִדִים נִפְתַּחִים לִפְנֵיהֶם, וּבְכִלְיוֹתָא, פְּתַחוּ לוֹ, בְּנֵי, וְנִרְאָה מַה הָרְעִישׁ.
– בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, אֵל תְּגִידוּ כִּי אֲנִי הוּא שֶׁסְּפַרְתִּי לָכֶם – אֵלֶּה הֵיוּ
דְּבֵי הוֹק הַרְאִישׁוֹנִים כְּאִשֶּׁר נִפְתַּחַה הַדְּלֵת – אֲנָא, אֵל תְּגִידוּ, פִין יִהְיֶה נִי.
אַבְל הָאֵלְמָנָה הַיְשִׁיכָה עֲמָדִי לַפְּעִמִּים, לָכֵן מַחֲוִיב אֲנִי לְסַפֵּר, רַק הַבְּטִיחוּ
לִי, שְׂלֹא תִגְלוּ אֶת שְׁמִי.

– כְּנִרְאָה יֵשׁ אֶתוֹ בְּאֵמַת דְּבִרְיִסְתָּהּ, כִּי עֲלִיכֵן הוּא מִתְּרַגֵּשׁ בְּכָה –

אָמַר הַזֶּקֶן – נָה, הוֹצֵא אֶת הַדְּבָר אֵלַינִי, אַתָּה הַקָּטָן, וְאִישׁ מְאָתָּנוּ לֹא
יִגְלֶה סוֹדְךָ.

לֹא עִבְרוּ שְׁלֹשָׁה רְגָעִים, וְהַזֶּקֶן וְשְׁנֵי בְּנָיו, מְזוּנָיִם כְּלִי-צִיכָם, עֵמֵדוּ
כְּבִר עַל רֹאשׁ הַגְּבֻעָה, וְהִנֵּה הֵם צוֹעֲדִים עַל בְּהוֹנֹת רִגְלֵיהֶם בְּנֵתִיב הַצֵּר

(¹) הוֹצֵאוּ.

— אני אינני רואה שום אור.

זה היה קולו של ה"שני" שראו הנערים בחורבה. לבו של הוקקפא.
עתה הבין, למי מתנבל האינדיאני; זו היא, אפוא, הנקמה" שהוא זומם!
זכר הנער כי האלמנה עשתה אֵתוֹ טובות, לא אחת — ועתה הנה האנשים
הללו הולכים להרוג אותה! היריון להזחירה מן הרעה הנשקפת לה? איך
אפשר! הלא הם יאחזוהו תכף.

ובעוד הוא נמלך ומתיעץ בלבו, והנה נשמע קולו של האינדיאני
העונה לחברו:

— איך רואה, יען כי השיחים גודרים בערך. גש הנה ותראה.

— כן, יש שם אורחים. מיטב שנחדול מעסק זה!

— לחדול! עתה, כשאני נכון לעזוב את המדינה הזאת עד עולם!
הלא אמרתי לך: אין לי צורך בממונה — תוכל לקחת הכל לעצמך! אני
שואף לנקמה. לוי ידעת מה עזלל לי בעלה של זו! ולא פעם ולא שתים!
בהיותו יושפטיה שלום דן אותי למכות־מרדות, בשביל שחיתתי נְעוּנָה, ולא
זו בלבד, אלא — בזכרי זאת תבער אש בעצמותי! — הוא צוה ליסרני בשוטים!
ליסרני בשוטים לפני פתח בית־הכלא, כבושי — לעיני כל! השמעת? —
להצלתו נפח נפשו בטרם נשמח־רתי. אך מה בכך? אם איי הוא כאן,
אתנכם באשתו!

— אנא, אל נא תהרוג אותה!

— להרוג? מי מכבר כאן על אדות הריגה! אותו הייתי הורג בלי פקפוק,
אך לא אותה. אם רוצים לעשות נקמה באשה, אין חורגים אותה, אלא
פוגמים⁽¹⁾ את צורתה — למשל: משסעים את נחיריה, כורתים את אזניה,
כחזיר.

— בשם אלהים! הלא זה — —

— פחדש, ויטב לך! אני אקשור אותה אל המטה, אם תפח רוחה
בפגימה זו, לא אני אֶשֶׁם בכך. אני לא אעזוב נְעֻמַת־שְׁבִיר על אגדה זו.
ואתה, עמיתי, אתה תחיה לי לעזר בטלאכה זו — אני לבדי לא אוכל
לעשותה. ואם תחיה סרְבָן⁽²⁾ באותה שעה, הרוג אהרגך! ואז אהרוג גם

(¹) מקלקלים. (²) ממאן.

התקדרו עֵבִים. גַּדְם שאון המרכבות, כבו הנרות בבתים, הדלו העוברים והשבים, כל העִירָה הלכה למנוחות־השָׁנָה ותשאֵר את הצופה הקטן לבדו בתוך הדומיה, בין הרוחות! הנה השעה האחת־עשרה, וגם בכית־המרוח כבו הנרות, ויהי חישך־אֶפְלָה מסביב. הוק עומד ומצפה זה עָדָן ועָדָים¹— לפי חשבונו— ואין קול ואין תמונה. בטחונו התחיל מתרופף. עד מתי יעמוד על המשמר? וכי יש תועלת בכך? אם לא טוב יותר ללכת לישון?

פתאם הגיע לאזנו קול שאון דק. כרגע התעורר ויעש אוזנו כאֶפְרַכְסַת. דלת בית־המרוח נסגרה בלאט. הוק מהר להסתתר בקִרְד־זוּיִת אצל דִּדִי־הַלְבָּנִים. באותו רגע עברו על פניו בחפזון שני אנשים, והאחד נשא דבר־מה תחת זרועו. זהו, בודאי, האוצר! הִלְךְ ויקרא לתם? לא, הוא לא יעשה אֶנְלֵת כזו— שהרי בִּנְתָיִם יתעלמו האנשים מן העין יחד עם האוצר. מוטב שילך אחריהם בלאט; בחשכת־הלילה לא ירגישו בו. וכן עשה: הוא התגנב מאחריהם בחשאי כהתול, ברגלים יחפות, משתדל שִׁיְהֵא רָנַח ביניהם ובינו, דִּי הוֹיִתוּ רואה ואינו נראה.

בתהלה הלכו האנשים לארך הנהר, ואחרי כן פנו לִיְמִין ויכוּנְנו פעמיהם אל גבעת־קארדוף. הם עָקְמוּ את הדרך על ביתו של הווילשי (איש ממדינת „וילש“ באנגליה) הזמן, אישר בצלע הנה, וויסיפו לעלות. אך כאשר הגיעו כמעט לראש הגבעה, נטו פתאם אל נתיב צר בין שיחים סבוכים, ויתעלמו בעלטה. הוק הרחוב צעדי, אחר עמד תחתיו. הטה אוזנו לכל עבר— אין כל ואין קול, מלבד קול דפיקות לבו. אהה אלהים, האמנם זה דבר האבוד? הוק נשא רגליו לרוץ אחריהם בכל מאמצי כחו— והנה איש מִבְּעַעַע כמעט סמוך לחטמו! לבו של הוק נמס כמים, הוא התחלחל והתנודרד, כְּאֶלֹ תִקְפוּ אותו תריסר² מיני קדחת בבת־אחת. ובכל זאת הכיר את המקום אשר הוא עומד עליו— זה היה במרחק אֶמֶת אחדות מביתה של האלמנה דוגלאס. „טוב מאד— אמר בלבו— יגנוז את האוצר כאן; לא קשה יהיה למצואו“.

והנה נשמע קולו של האינדיאני דוו, קול נמוך מאד:
— יקח אותה הישטן! כנראה באו אליה אורחים. הרי אור בביתה,
בשעה מאוחרת כזו.

¹ (זמן רב. ² שנים־עשר.

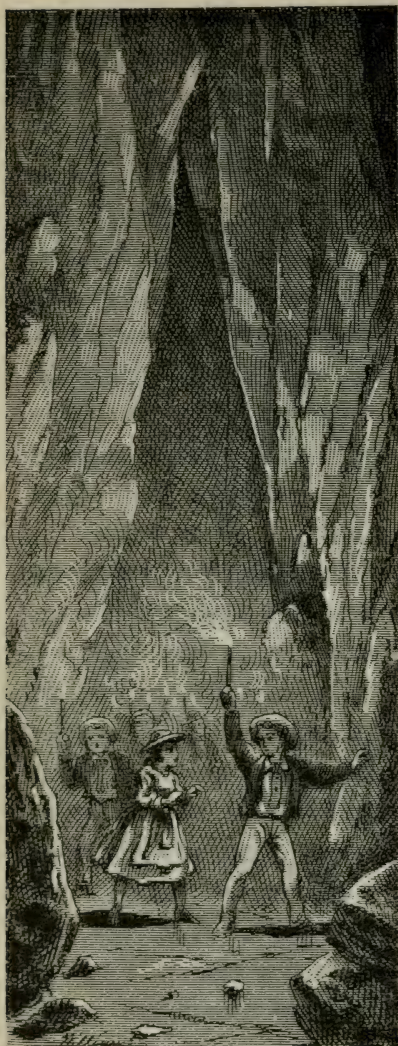
התנפלו עליו כלם לכבותו; בעל הנר הקין עליו בכל מאמציהו, אך סוף סוף הפילו את הנר מידו או כביהו, וכך היה הדבר הולך ונשנה מתוך מצחלות שמחה כמה פעמים. אבל גם לצחוק זה בא הקין, והשיצא התחילה להפליג¹ במערה, במורד התלול של המבוא הראשי, ולנגה האור המטפטף של שורת הנרות כמדמו² קירותיהסלעים המתנשאים בגובה ששים רגל, שישים יתקמרו³ לכפפה אחת. המבוא הראשי הזה קָהבו רק כשמונה או בעשר רגל, ולשני צדדיו הסתעפו עוד המון מבואות גבוהים וצרים; כי על־כן היתה מערת מקדוגואל כאמת רק לִפְרִינָט⁴ גדול, עם יציעות ואילמים ומבואות עקלקלים אין־מספר, שהתפתלו והסתככו זה בזה, ואשר לא ידע איש את מוצאם. רק חלק קטן של המערה היה ידוע לבני־העורים, אך מעולם לא ערבו את לבם להרחיק ללכת במורד המבוא הראשי, כי אין קץ ואין תכלית למערה זו גם בעומק. אפילו תם בכבודו ובעצמו לא ידע את המערה יותר מידיעת חבריו.

החבורה הוסיפה ללכת לארך המבוא הראשי כשלושת רכעי מיל, ואחרי־כן התפרדה לכניסיות ולזוגות, שהתפזרו במבואות הצדדיים לידוף איש אחרי רעהו ולארוב זה לזה בקפות. כצחוק הזה בלו הילדים זמן רב. ואולם לאט־לאט החלו הכנופיות לשוב אחת־אחת אל פתח המערה, כלם עיפים בלי־נשימה, צוחלים ועלזים, נקדים מכף רגל ועד ראש בנטפיה־חלב של הנרות, מלוכנים בסיד ומשוהים בתקר, ונתנים עד מאד מסדר־היום. הם השתוממו בראותם שכבר הגיע הלילה. זה כחצי־שעה שפעמון האניה אינו פוסק לצלצל ולקרא להם, ובכן תם ונשלם הפיקניק, וכאשר הפליגה האניה בנהר, טעינה חבריָא הולֶלֶה, לא היה בין הנוסעים אף אחד שהצטער על אבוד־הזמן, מלבד רב־החובל.

וחוק עמד כבר על קישירתו בעת שנצנצו אורות האניה בעברה על פני הנמל⁵. על האניה שררה דממה, כי השיצא העליוה נחה שקטה עתה, מאין עוד אונים להתהולל ולהשתובב. חוק הביט אל האניה בתמיה: מה טיבה של זו? ומדוע לא תעמוד אל הנמל? אך עד מדרה הסיח דעתו ממנה, וישם כל מעיניו בעסקן שלו. הישכתיהלילה הולכת וגדולה, והשימים

¹ להרחיק. ² נראו כמטושטשים. ³ יתקשרו כעין התקרה. ⁴ בנין משובש בחרדים מרובים, היכל־תועים. ⁵ חוף למעטד אניות.

הילדים במערה.

נתקומו ונעשו בשקידה יתרה
ובתכלית הריוק; ולבסוף שבו
בני החבורה, רעבים כזאבים,
אל המחנה, ובכנה עצומה
השמירו את כל המזונות
והממתקים שבסליהם עד המָס.
אחרי הסעודה ישבו לנוח
ולפטט תחת צל האלות
העֵבֶתוֹת. ופתאם אמר האחד:
— מי ומי ההולכים אל

המערה?

הצעה זו נתקבלה בכל
הדעות. תכף הוציאו מְסִלְיָהם
צרורות של נרות, והתחילו
למסס על הגבעה. פייהמערה
היה בצלעה הגבעה, בגובה גדול,
וצורתה הפתח שלה כמין אלפא
יְנִיָּת (A). הדלת, העשויה
עציאלונים הזקים, היתה פתוחה
לרוחה. מאחריה היה תא קטן,
מצוּנָן כמרתף-קֶבֶח, עם קירות
שנעשו בידי הטבע מאבני-
שֵׂד המזיעות טפות קרות.
המְנִלִים עמדו תחתם וישקיפו
מתוך הַעֲלָטָה על הפְּרִים
הירקנים המתנוססים לאור
השמש, שם בעמק לרגלי
הגבעה. ואולם הודדהיופי

והשידה הסודית שבהשקפה זו לא משכו את לב הקטנים זמן רב, ועוד
מעט שבו להוללותם ולמשובותיהם. כמעט הדליק נער אחד את נרו, והנה

הגדול אל אניה־הקטן הקטנה שנישכרה לצרך הפיקניק. סיד היה הולך ולא יכל להשתתף בשמחה זו; וגם מירי נשארה בבית כדי לנחמו ולשעשעני.

בשעת־הפרידה אמרה מרת האציר אל בתה:

— ביקי, הלא קשה יהיה לך לשוב הביתה בערב. טוב, כי תלגי

הלילה אצל אחת מחברותיך, אשר ביתה קרוב יותר אל החוף.

— אם כן, אָמָא, אלין בבית שושנה הארפיר.

— רק היי נכונה והתנהגי כהוגן.

ואך יצאו מן הבית אמר תם אל ביקי:

— הדעת? אני אגיד לך את אשר נעשה. תחת ללכת אל דוד

הארפיר, נסור אל ביתה של האלמנה דוגלאס, אשר על הגבעה. היא תתן

לנו גְּלִידָה¹! אצלה תמצא גלידה כמעט בכל יום — הרבה מאד. והיא תקבל

אותנו בשמחה רבה.

— אה, הדבר יפה מאד!

ואולם תקף נמלכה ואמרה:

— אבל, מה תאמר אָמָא?

— היא לא תדע כלל!

הנערה פקפקה עִדוֹן:

— כמדומה לי, שלא טוב אעשה, אבל —

— שטות! לאִמְךָ לא יִדְעֵה דבר, ומה בכך? הלא כל הפצה רק

שלא תאנה אליך רעה — ואני בטוח, יהיה בעצמה היתה שולחת אותך

אל מרת דוגלאס, לוֹ עלה הדבר על לבה. כן, בודאי!

ה"גבורים" המתוקים הנשקפים לה בבית האלמנה, יחד עם הפצרותיו

של תם, פתו את הנערה וגם יכלו לה. ובכן גמרו, שלא יגלו לאיש את

זממם בדבר "סדר־הלילה".

האניה הביאה את השירא אל חֹרֵשׁ מִצֵּל, במרחק שלשה מילין מן

העִיר. הילדים פָּשְׁטוּ על חיבשה, ועוד מעט התפוצץ־הֵד קולם ומצהלותיהם

בכל מרחבי היער ומעל ראשי הגבעות אשר מסביב. כל מיני המשחקים

שייש בהם כדי לַחֲמֵם את הגוף עד לידי נְעִיה ולהזגיע עד לידי אַבֹּד־נשימה.

¹ מקפא מתוק.

אתו בגאווה. לפעמים אני יושב אצלו ואוכל עמו יחד. אבל — צל תגיד זאת לאיש. כשאדם רעב, הוא מוכרח לעשות דברים שאינם כלל ממנהגיו הקבועים.

— ובכן, הוק, אם לא אצטרך לך ביום, לא אפריע את שנתך. ואם אתה תצטרך לי בלילה, תגש אל הלזני ותליל כחתול.

פרק כג.

המיוול.

אף-על-פי שסתם יום ששי קשה הוא — אותו יום הששי הביא לתם בשורה טובה: משפחתו של השופט האציר שָׁבָה אמש העירה. בשורה זו השכיחה אותו לפי-שעה את האינדיאני ואת אוצרו, וביקי תפסה את המקום הראשון בלבן. תכף הלך לראותה, וזמן רב שחקו ביצחוק-שמשון¹ ובמחבואים, בחברה גדולה של חברים וחברות, עד אשר עָיַפו. וכדי להגדיל השמחה, נעתרה מרת תאציר להפצרותיה של ביקי, לקבוע ליום-מחר את ה"פיקניק"² שהבטיחה לה זה כבר. ביקי לא ידעה נפשה משמחה, וכן גם תם. עוד בטרם יבוא השמש נשלחו ההזמנות, ותכף אָחזה קדחת של הכנות ועסקנות עליזה את בני-הנעורים שבעֶדָה. התרגשותו של תם לא הניחה לו לישון באותו הלילה; הוא קוה לשמוע בקרוב את יללת-החתול של הוק, ולהשיג את האוצר ולהפגיע בו מחר את ביקי ואת כל החבורה. אך תוחלתו נכזבה: שום אות לא בא בלילה ההוא.

ביום המחרת, בשעה העשירית בבקר, התחילה להתאסף גִּנוּפְיָא עליזה וצוהלת בביתו של השופט תאציר, ועד מהרה היו כולם נכונים לדרך. ההורים נמנעו מִהִשְׁתַּתֵּף בפיקניק, למען יהיו הקטנים חֲפֵשִׁים לנפשם יותר ולא יַעִיק עליהם עול "הדרך-ארץ"; בטוה בשחו, כי ילדיהם יהיו שמורים מפני רע תחת כנפיהם של בני-הלְוָיָה הגדולים: שתים שלש עלמות כבנות שמונה עשרה ובחורים אחרים כבני עשרים ושלוש.

השָׂרָא² העליזה, עמוסה סלים מלאים צִידָה, התנהלה דרך הרחוב

¹ סעודת-טרעים מחוץ לעיר. ² חבורת נוסעים.

בְּקִיל סְמִיךְ לְהַאינְדִיאָנִי. וְגַם רֵאִיתִי שְׁתֵּי חֲבוּתֵי וְהַמּוֹן בְּקַבּוּקִים בַּחֲדָה. עֵתָה אֲבִין, מִי הֵם הַ"רוּחוֹת" שֶׁקִּנְנּוּ בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ: רוּחוֹת שֶׁל יִישׁוּ'!

— שְׁמַע נָא, תָּם, הֲלֹא זֶה שְׁעַת־הַכּוֹשֵׁר מֵאֵין כְּמוֹהַ לַחֲטוּף אֶת הָאֲרֵגוֹ, בְּעוֹד הָאֲינְדִיאָנִי נִרְדָּם שְׂכוֹר.

— פְּשִׁיטָא! אֲדַרְבָּא, נָם נָא!

הוֹק הִתְחַלְחַל: לֹא, לֹא — אֵין כְּדָא'.

— גַּם אֲנִי חוֹשֵׁב, שְׁאֵין כְּדָאִי. בְּקַבּוּק אֶחָד בְּצִדּוֹ שֶׁל הָאֲינְדִיאָנִי אֵינִי מִסְפִּיק. לֹא הָיוּ אֲצִלּוֹ שְׁלִשָּׁה, הָרִי זֶה סִימֵן שֶׁהוּא "מְלֵא" כֹּל צְרִיכוֹ, וְאִזּוֹ הָיִיתִי עָרֵב אֶת לְבִי.

אֲחֵרֵי הַתְּכוּנּוֹת מְמוֹשְׁכָה אָמַר תָּם:

— שְׁמַע נָא, הוֹק: כִּלְדוּמֵן שֶׁהָאֲינְדִיאָנִי בְּאוֹתוֹ הַחֲדָה, לֹא נוֹכַל לְנַסּוֹת אֶת הַדְּבַר. זֶה מְסוּכֵן מְאֹד. אֲבָל אִם נִשְׁמָר עֵקְבוֹ בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, הָרִי בְּנִדְאִי נִרְאָה אוֹתוֹ פֶּעַם אַחַת יוֹצֵא מִשָּׁם, וְאִזּוֹ נַחֲטוּף תִּכְפֶּה אֶת הָאוּצֵר — וְחֶסֶל! (1)

— אֲנִי מִסְכִּים. נִכּוֹן אֲנִי לְעִמּוּד עַל הַמְשָׁמֵר בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, אֲפִילוֹ: עַד הַבֶּקֶר, וּבִלְבָד שֶׁתַּעֲשֶׂה אֶתָּה אֶת גְּמַר הָעֵסֶק.

— נִיחָא (2). וְכַאֲשֶׁר תִּרְאֶה שֶׁהִגִּיעָה הַשַּׁעָה לְכֶךְ, תִּמְהַר אֶל חֲלוֹן־חֲדָרֵי וְתִלְלִיל כַּחֲתוּל; וְאִם לֹא אִשְׁמַע מִתּוֹךְ שְׁנֵה לְקוֹל הָאוֹת הַזֶּה, תִּשְׁלִיךְ צִדּוֹת עֶפֶר אֶל הַגּוֹגִיטָה, אִזּוֹ אֲצַא כְּרַגַּע, וְעֵתָה הִנֵּה עֵבְרָה הַשּׁוֹאָה, וְאֲנִי אֶלֶךְ הַבַּיִתָּה. בְּעוֹד שְׁעוֹתִים יֵאָזֵר הַבֶּקֶר, שׁוֹב וְעִמּוּד שָׁם עַל הַמְשָׁמֵר כֹּל אוֹתָהּ הַעֵת. הֲלֹא?

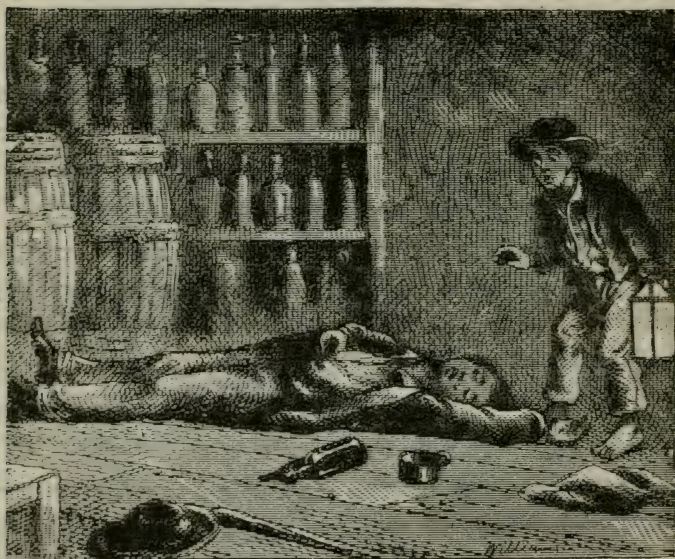
— דְּבַרְתִּי וְאֶקְנִים. אֲנִי אֲאָרוּב לּוֹ אֲפִילוֹ שְׁנֵה תְּמִימָה. בְּיוֹם אִישׁוֹן, וּבִלְיָלָה אֲעִמּוּד עַל הַמְשָׁמֵר.

— טוֹב מְאֹד. וְאִיפֹה תִישֵׁן?

— בְּדִירֵה־הַחֲצִיר שֶׁל בֶּן הַדִּירִים. הוּא מְהִיר לִי — וְגַם הַרְדוּד הַזֶּאֶק, הַכּוֹשֵׁי שֶׁל הַדִּירִים הַזֶּקֶן, מְרַשֶּׁה לִי. אֲנִי שׁוֹאֵב מִים מִן הַבְּאֵר בְּשִׁבִיל הַכּוֹשֵׁי כִּשְׁהוּא דוֹרֵשׁ זֹאת מִמֶּנִּי, וּבְכָל פֶּעַם שֶׁאֲנִי שׁוֹאֵל מֵעִמּוֹ הוּא נוֹתֵן לִי דְבַר־מָה לְאֲכוֹל. אִישׁ טוֹב הוּא הַכּוֹשֵׁי. אוֹהֵב הוּא אוֹתִי, עַל שֶׁאֵינְנִי מִתְּנַהֵג

(1) יֵין-שְׂרוּף. (2) וְסוּף לְדַבֵּר! (3) טוֹב הַדְּבַר.

אטראט ובוהורות יתרה, אך הם השמיעו קול חריקה איומה כל־כך, עד כי לא נותרה בי נשמה. אף מפתח אחד לא היה מכנין אל המנעול. שלא במתבונן אהותי בקדמנעול – והנה נפתחה הדלת! היא לא חיתה נעילה כלל! נכנסתי, הסירותי את המטלית מעל העשישית – ומה ראו עיני? עוד פסיעה אחת, ואני נפלתי בכפו של האינדיאני דזו!

בחדר-המרוח נומר 2.

- האמנם? אוי, אוי!
 – בפועל ממש. הוא שכב על הקרקע בפשוט ידים ורגלים, בתדמיה עמוקה – עם התחבושת הידוקה על עיניו.
 – אל רחום וחנון! ומה? הוא לא תקיץ?
 – לאו, לאו, לא נע ולא נע. שפזר, מן־הסתם. הטפתי את המטלית ואת רגלי – ואינני!
 – ואת הארגז עם הזרב ראית שם?
 – ישעתי לא היתה פנייה לבדיקות כאלה, לא ראיתי את הארגז ולא ראיתי את הצלב. לא ראיתי כלום, מלבד בקבוק ריק וננצנת של

— כן, כן, תם, צדקת. אלך, אלך אתריו, בודאי. בה'ן שלי!
 — אם כן, אל תתַפּה! ואני אעשה את שלי, בזאת תוכל לכתוב.
 בו בלילה יצאו הנערים לפעלים. עד השעה התשיעית בערב התהלכו
 בקרבת בית-המרוח. האחד השגיח מרחוק על המבוי, והשני — על פתח הבית.
 אך איש לא נראה במבוי, ושום אדם הדומה לספרדי לא יצא ולא נכנס
 בפתח בית-המרוח. תם הלך לביתו, אחרי אשר התַנַּו, ישאם יהיה הישך
 גדול, יבוא הוק אל הלון-חדרו וייליל כחתול, ואז ילכו יחדו לנסות את
 המפתחות. ואולם הלילה היה כהור, ולכן עזב הוק את משמרתו, וכחצות
 הלילה הלך ויבַד יציעו בדיר נעזב, בין חבזות ריקות.

גם בלילה הבא, גם בלילה השלישי, לא הצליח הפצם בידם. אך
 הלילה הרביעי — זה היה אור ליום ו' — היה אָפֶל מאד, ולכן קנו להצלחה.
 תם לקח אתו את העששית הישנה של רודתו, ומטלית גדולה להאפיל
 עליה. לפי-שעה הניח את העששית בקיר-משכבו של הוק, והמְשַׁמֵּר החל
 כשעה לפני הצות-הלילה נסגרו דלתי בית-המרוח ונרותיו נָבוּ. שום ספרדי
 לא נראה, שום אדם לא יצא ולא נכנס בְּמַבּוּי. בקצרה, הכל טוב ויפה.
 תם נכנס אל הדיר, הדליק את נר העששית, כִּכך אותה חוטב במטלית,
 ושני הגבורים שלנו התנהלו בעלטה אל בית-המרוח. הוק עמד על המשמר,
 ותם גָּשִׁש באפלה בְּמַבּוּי. עברה שעה ארוכה — שהיתה בעיני הוק כְּנֶצְחֵי
 נצחים — ואין קול ואין סימן-חיים מצד תם. הוק נרגז ונפעם מאד. אל-נכון
 התעלף תם — ואפשר ישמת, אפשר שאחָזְרוּ השבין מַפְחָד ומהתרגשות.
 בקרדתו הגדולה לא הרגיש הוק, שהוא הולך וְזו ממקום-משמרתו לתוך
 המבוי. הרהורים איומים התרוצצו במוחו, ועוד מעט ופָּרְדָה נשמתו.

פתאום האיר הברק, ובו ברגע נגלה אליו תם.
 — נוסה! — קרא תם בלי נשמה — הָמְלֵט על נפשך!
 אך למוֹתָר ישנה את אֶזְרָתוֹ, — הראשונה הספיקה די והותר. הוק
 הרחיק לרוץ כבר, כטרם יצא הדבור השני מפי תם. הנערים פָּשׂוּ כנשרים,
 בלי עמוד רגע, עד אשר הגיעו אל אכסדרה¹ ישנה בקצה העיר, ואך נכנסו
 אליה, התחוללה שואָה, וגשם שוטף נִתַּךְ ארצה.
 — הוי, הוק, נורא היה הדבר! אני עשיתי נסיון בשני מפתחות,

¹ בנין מפולש ופתוח מצדדיו.

— בודאי, בודאי כן הוא. ומכיון שבעירנו יש בסך-הכל רק שיני
בתי-מרוח, הרי לא יהיה התפוש קשה.

— תכה לי פה, הוק — כרגע אישוב.

תם לא אהב להקאות בחברתו של הוק במקומות של פימפי'. לא
עברה הצידישעה, והוא שב וימסר להוק את אשר העלה בחקירתו. בבית-
המרוח המשובח, נשפר הנומר 2 זה כבר לעורך-דין צעיר, והוא יושב בו
ענן. ובבית-המרוח השני, שאינו חשוב כל-כך, מעלף הנומר 2 במסתורין.
הנער, בנו של בעל-הבית, הגיד לו, שאותו החדר סגור כל הימים, ומעולם
לא ראה שום אדם יוצא ונכנס בו אלא בלילה; טעם הדבר אינו ידוע לו,
וגם לא העמיק לחקור בזה; הוא בא לידי החלטה, כי רוחות מקננים שם,
ואמיש ראה שם גנה-אור.

— זה כל מה שנודע לי, הוק. כמדומה לי, שזהו אותו נומר 2

שאנחנו מבקשים.

— גם לי נראה כן. ומה נעשה עתה?

תם השתקע במחשבות, ואחר אמר:

— זאת עצתי. הפתח האחרון של אותו נומר 2 פונה אל המבוי הקטן

שבין בית-המרוח ובין אוצרי-הלבנים הישן. השתדל אפוא לאסוף מפתחות
של-פתחים ככל אשר תמצא ירך, וגם אני אמשוך לי את כל המפתחות
שבבית דודתי, ובלייל אפל נלך שמה וננסה לפתוח. ואתה ארכינא בעינים
פקוחות להאינדיאני דו? — הלא הוא אמר כי יבוא העירה לצרך נקמתו —
ואך תראהו, תצא אחריו בלאט בעקבותיו; והיה, אם לא ילך לאותו נומר 2,
אות הוא כי לא זה המקום.

— רחמנא לצלן! איך אלך אחריו לבדו — ירא אני!

— אל תירא, זה יהיה בודאי בלילה. הוא לא יראה אותך כלל —

ואם יראה, לא יחשוד בך.

— אם יהיה חשך גדול, אפשר שפאעיו ללכת אחריו. קשה מאד,

אבל אנסה.

— בלי שום תנאי ופקפוק! הרי אפשר שלא ימצא שעת-הבויש

לנחמתו, ולבו ימלך עליו ללכת ולקחת את אוצרו! התבין?

(¹) לעיני הקהל. (²) אלהים יצילנו.

ואולם כל מה שהוסיף להרהר במקרי יום אתמול, כל מה שנוכר יותר בפרטי הדברים, התחילה דעתו נוטה להאמין, שאמנם באו עליו כל המאורעות הללו בהקצין. ובדי לעשות קצין לספקותיו, הלך תכף אחרי פתד שחרית לבקש את הוק.

הוא מצא את הוק יושב עצוב על שפת אַרְפֶּה¹ נמוכה, והגלוי משכשכות במידהנהר מתוך עגמת־נפש. תם גמר בלבו לחכות עד אשר יפתח הוק באותו ענין, ויהיה אם לא יפתח הוק, אות הוא, שהכל היה רק חלום.

— הו, הוק!

— שלום, תם!

הפסקה.

— הוי, תם, לו הִנַּחְנוּ את הכלים הארוזים ביער אצל העין היבש, היה עתה הממון בדינו. מה נורא הדבר!

— אם כן אפוא, אין זה חלום, לא חלום! הלוֹא שהיה זה חלום!

— מה אינו חלום?

— כל אותו הקֶרְהָה של יום אתמול. נוטה הייתי לחשוב, שהכל

היה בחלום.

— חלום! לולא נשכר הסולם, או ראית חלום יפה! כל הלילה ראיתי

בְּחֻזֵן אותו הספרדי הארוז עם התחבשת ישעל עיניו, מתנפל עלי להנקני.

יִמַח שמו וזכרו!

— לא יִמַח. אדרבא, צריך למצא אותו בשביל האוצר. צריך להתחקות

עליו, כדי לגלות את הנומר².

— כן, כן — גם אני הרהרתי הרבה באותו נומר². מה פירושו,

לפי דעתך?

— איני יודע. זה ענין עמוק. אולי הוא מספר של בית?

— מה זה עולה על דעתך! אם מספר של בית הוא, אז לא בעיר

הנְדָחַת הזאת. הלא כאן אין הבתים מסומנים כלל במספרים.

— צדקת. הבה, נַעֲיֵן בדבִי. אַה — מצאתי! זה בנדאי מספר של

חדר בבית־מְרֻזָּח. הלא ידעת, כי בבתים כאלה יש חדרים מסומנים.

¹ ספינה קטנה; בארקע.

הם קצפו על עצמם, על רוע־מזלם, שָׁגַרְם להם להביא את המכוש והמעדר לכאן. לולא זאת, לא היה עולה שום חשד על לבו של האינדיאני. הוא היה מטמין בחורבה את הכסף ואת הזהב, עד אשר יכלה את נקמתו, ואז היה בא ורואה כי אוצרותיו התעופפו! הוי, הגלים הארורים, הם קלקלו הכל! ובכל־זאת החליטו הנערים, להיות עיניהם פקוחות על דרכי ה"ספדי", כאשר יבוא העירה לבקש לו שעת־הכושר ל"נקמתו" – אולי יצליחו באָרְבֵם לַגְלוֹת ולמצוא את ה"נומר"² הסודי. וכאן תבדיל פתאם רעיון נורא את תם:

– נקמה? הוי, הוי, אולי מתפַּנֵּן הוא אלינו?

– תִּרְקֶךָ נא, תם, פֶּן אֶגְנֶע – התחנן חוק וְאִי־מִזְדֵּמֹת נפלו עליו.

בְּתִרְכֶךָ דָּנוּ הרבה בשאלה זו, וכאשר נכנסו העירה באו לידי הסכס, שאפשר כי הוא מתפַּנֵּן לאחר ולא להם – ואפילו אם הוא מתפַּנֵּן להם, בְּנִגְתוֹ בהכרח רק לתם, שהרי תם לבדו תְּעִיד עליו בבית־דין.

נְקָמָה רְפוּיָה מאד לתם, להיות לבדו בסכנה! יִשׁוּתָפוֹת עֲדִיפָה¹ בענין שכזה, אמר תם בלבו.

פרק כב.

מְזֻמּוֹת חֲדָשׁוֹת. נוֹמֵר 2.

המאורעות של אותו דיום עָנוּ את נפשו של תם גם בחלומות בלילה ההוא. ארבע פעמים אהז בידו את האוצר היקר, וארבע פעמים נשמת מבין אצבעותיו בהקיצו בין חלום לחלום. ובבקר, בשכבו על מטתו, נדמה לו, כי כל מְקַרְתּוֹ ביום אתמול לא היה רק חלום: והשְׁעָרְתּוֹ זו נתחוקה עוד אצלו, בְּנִכְרוֹ את רכזי הזהב שבארגזו: זהב רב כל־כֶּךָ אי אפשר לראות בהקיץ. מְטִיזו לא ראה תם יותר מחמשים דולר בבת־אחת, וככל הנערים אשר כגילו וכמעמדו דְּמָה, שהספורים על אדות "מאות" ו"אלפים" אינם אלא הפלגות וגזומאות, – סכומים עצומים כאלה אינם כלל במציאות. הוא לא יכל לִצְיֵךְ בדמיונו, שאפשר שימצאו תחת ידו של אדם מאה דולרים במזומנים.

¹ טובה יותר.

— פשיטא! בנומר 1?

— לא — בנומר 2, תחת הצלב. המקום הראשון אינו בטוח — גלוי

יתר מדי.

— יהי כן, ואולם הנה כך היום, עת ללכת.

האינדיאני הלך מִחֲלוֹן לַחֲלוֹן, ובוהירות ובעיון השקוף מסביב.

— מי זה הביא את כלי-המלאכה הללו? מה דעתך — אולי התחבאו

בְּעֵלְיָהּ?

הנערים נבעתו מאד ולא נותרה בהם נשמה. והאינדיאני אהז בסכיניו,

עמד רגע כמפסק, ואחר שָׁם פניו אל הקֶבֶשׁ. הנערים אמרו לְהִתְכַּבֵּא בארון,

אך מרוב פחד לא היה בהם כח לזוז ממקומם. המדרגות רָעֵשׁוּ מִקִּצְעֵיהֶן

האינדיאני — ולמראה הסכנה הקרובה התעודדו הנערים מִפְּלִצְיָתָם ויעיפו אל

הארון — והנה קול רעש ונפיץ: המדרגות הרקובות התערערו, והאינדיאני

נפל מלִּיאֲרֻקוֹמְתוֹ ארצה בתוך שבִּי הַקֶּבֶשׁ החרום, כשהוא מקלל קללות

נמרצות.

— הרי לך! — אמר לו חברו — למה זה הירדת את כל החרדה הגדולה

הזאת? אם יש אנשים שָׁם למעלה, ושבִּוּלֵהֶם — מה איכפת לנו? אם

יחפצו עתה לקפוץ למטה ולפצוץ את מוחם — מי מעִנְבֵךְ? בעוד רבע־שעה

יהיה השך בחוץ — ילכו נא אהרינו, אם רצונם בכך — אני מסכים. לפי דעתך,

גם אם הציצו עלינו אותם האנשים שהביאו את הכלים לכאן, בְּרָצִי

הישבו אותנו לשדים ורוחות, וכדומה. אתערב אִתְךָ, שחם רצים עוד עתה

בלי נשמה.

האינדיאני נָתַם ברגו, אך סִוְקִיסוֹף הוכרח לשמוע לעצת חברו, להפוך

לדרך במים יָחֶשֶׁךְ. ובעוד רגעים אחדים התחמקו מן החורבה, בנשואם אִתָּם

את אוֹצָרָם.

עתה קמו הנערים על רגליהם. עצמותיהם רחפו עִבְרָן מפחד, אבל

נפשם שָׁכְחָה לַמְנוּחָתָהּ. הם הביטו בעד בקיע־הקיר אהרו שני האנשים

ההולכים ונעלמים. הירדפו אחריהם? הם וחלילה! כִּי לָהֶם, שיצליחו לירדת

מִן הָעֵלְיָה בלי רִסוֹק־אִיבְרִים, ולמהר לשוב העירה. הנערים לא הרבו שיחה:

(1) למה ירע לנו?

הנה הם זהב טהור. הנערים למעלה התרגשו והתפעלו לא פחות מן המוצאים בעצמם.

— אנחנו נוציא את הארגז כרגע — אמר חברו של האינדיאני — הנה יש מִיָּמִין לכירה מושלכים בין העשבים מכוש יָּשָׁן וּמַעֲדָר—זה עתה ראיתם. הוא רִין ויבא את כל־דמלאכתם של הנערים. האינדיאני לקח את המכוש, בדק אותו בעִיִּין, הניע ראשו, מִלְּמַל לעצמו דבר־מה, ואַתְּד נגש אל המלאכה.

עד מהרה הוציאו את הארגז מחיק האדמה. זה היה ארגז קטן, כבול בכִּדּוּל. ישני האנשים זנו¹ את עיניהם באוצר, בשתיקה של אושר. — בשם השטן! — קרא האינדיאני — אלפי דולרים יש כאן!

— זה כבר עברו שמועות, שהמקום הזה הנה מסתור לחבורת השודדים של מוריל במשך־קִיָּין אחד — הֶעִיר חברו.

— ידעת, ידעתי—ענה דוֹ — ועתה רואה אני, שזו היתה שמועת־אמת. — עתה הרי אין לך עוד צורך באותו ה"עסק" שאמרת.

האינדיאני הביט אל חברו בפנים קודרים ויאמר:

— אינך יודע את טְבֵעִי, וגם אינך יודע את טִיבו של אותו "עסק". אין זה יסוד, אלא נָקֶם — הוסיף האינדיאני ואיש־חֶמָה נצתה בעינו — ואני נצרך לעזרתך בענין זה. אָפִיק את זַמְמִי, ואז — לשיכאם! ועתה לך לבידתך, אל אשתך וילדך, וחכה לי עד אשר אקראך.

— יהי כדברך. ומה נעשה באוצרנו? האם נחזירנו למקומו?

— כן! (שמחה ושישון בין בני־עֵלְיָה). אך לא! הידהשטן, לא! (יאוש ויגון בין בני־עֵלְיָה). עיקר שכחתי: על המכוש מצאתי עקבות אדמה לחה! (הנערים כמעט התעלפו מִאִימָה). ובכלל, מה למכוש ולמַעֲדָר בחורבה זו? ומה האדמה הלחה אישר עליהם? מי הביא אותם הלום — ואנה פָּנו בעל־החבלים? שמעת איזה קול? ראית איזו תמונה? לא, לא אהיה שומה לקשיב את האוצר לאדמתו, כדי שיבואו אותם האנשים ויראו את עקבות ההפירה ויקחו להם את הזהב! לאו, הֶוֶקא לא! אני אקח את הארגז אל מאורתִי.

¹ השביעי.

וכה ויצחק צחוק גענה בראותו את חברו יושב וראשו מיטל על ברכיו. הוא בעט בו ברגלו ויאמר :

— יפה שמרת! נס גדול הוא שלא קקנו אסון בשמירה מעילה כזו.

— האמנם ישנתי?

— כך, במקצת. עתה עת לנסוע מזה. אך מה נעשה לאתנו הכיס

הנפוח?

— גם אני איני יודע. נעזוב אותו לעתידעתה כאן במקומו. לא טוב

לקחתו אתנו כטרם נסע הנגדה. יש מאות וחמשים שקלידכס—זה משא!

— צדקת. הלא נוכל לשוב הנה עוד פעם.

— כן, אבל רק בלילה, כמו שעשינו עד עתה.

— טוב. אבל שמע נא: אפשר שיעבור זמן רב עד איז נמצא

שעת-הכושר לגמור את העסק המדובר — מי ידע מראש את כל המכשולים?

ואם כן, אולי טוב לנו להטמין את ממוננו באדמה, עמוקדעמיק.

— עצה טובה! — הסכים השני, ויגש אל הכירה ויכרע על ברכיו

ונקם את לוחה-הכיסים, וימשוך משם שק, שהשמיע קול צלצול עליו של

כסף. הוא הוציא מן השק כשלושים דולר לו לעצמו וכסבוס הזה גם

להברו, ואתרייכן מסר את השק להאינדיאני, שיכבר התחיל להפזר בור

בספינו בקרנדונות.

הנערים שכחו בקדרגע את כל בלהותיהם ודאגותיהם. בעינים נוצצות

שמרו את כל תנועותיו של האינדיאני. איזו הצלחה! עשר גדול כזה ישמור

להם! עתה ימצאו אוצר גדול בלי טרחה יתרה, בלי ספקות על אדות המקום

הנכון! בלי-הרף דחפו איש את רעהו במקפיקם, זו דחיפה נמלצה, שפירושה:

„נו? האם לא יפה עשינו שבאנו הנה?“

פתאם עצר האינדיאני בהפירתו; סכיניו פגש בדבר קיטה.

— מה ישם? — שאל חברו של דזו.

— לוחדעין רקוב. אך לא — כמדומה לי, זה ארגז, ענדנא לי מעט.

וגראה מה ישם. לא — אין לי עוד צרך כך, כבר נקבתי בו חזר.

הוא שלח ידו בעד החזר לתוך הארגז, וכרגע הוציא אותה.

— בן-דאדם, הלא זה זהב!

— שני האנשים בדקו את המטבעות אשר העלה האינדיאני כהפני—

אתמול הייתי מיכן לכך, אך אי־אפשר היה לזוז מכאן, כל־זמן שאותם הייִדים הקטנים התעסקו שָׁם על הגבעה, פנים אל פנים אלינו.

„אותם הייִדים הקטנים“ נודעונו לשָׁמַע הדברים האלה, ויגילו ברעדה על מזלם הטוב, שהזכיר להם אתמול בעוד מועד כי זה יום השישי. ומאד צר להם, כי רחו את מַפְעֵלֶם ליום אחד ולא לשנה תמימה. בינתיים הוציאו שני האנשים מזונות מכיסם, ויִפְּלִיגוּ⁽¹⁾ באכילה. ואחרי ישוב־הרעת⁽²⁾ ממישך, אמר האינדיאני דזו:

— זאת נעשה: אתה תשוב למקומך, שָׁם במעלה הנהר, ותחכה עד אשר אשמיעך דבר. ואני אתגנב עוד פעם העירה, לראות, לישמוע ולהִתְרַחֵם. ואת העסק „המסוכן“ נדחה לזמן מועט, עד אשר אראה שהשעה מוכשרת לכך. ואחרי ככלות הכל, נְרִימָה פעמינו לטיכאס!

העצה הזאת ישרה בעיניהם. עוד מעט וישניהם פָּהֶקוּ בכל פה.
— עֵיפָּה נפשי לִשְׁנָה — אמר האינדיאני — אָנוּמָה מעט, ואתה תעמוד על המשמר.

הוא שכב על הקרקע, נתְקַפֵּל בין העשבים, ועד מהרה נשמע קול נחרתו. חָבְרוּ דחף אותו פעם ושתיים, והוא שתק. עתה התחיל גם הישומר להתנמנם, ראשו נטה לארץ יותר ויותר, ועוד מעט נחרו שניהם במקלה. הנערים שאפו רוח לרְנוּחָה, ותם לָחַשׁ אל רעהו:

— עתה שעת־הכושר—נתַחַמֵּק!
— אינני יכול—ענה הוק—אם יקוצו—ומָתִי!

תם פָּצַר בו, אך הוק עמד במאוזנו. אז קם תם בזהירות יתרה, ויאמר ללכת לבדו. אבל אך נִסָּה להציג כף הגליו על קרקע העליה, השמיעו הנסרים הרקובים והמדולדלים קול חריקה איומה כל־כך, עד שכמעט פָּרַחה נשמתו מִפֶּחַד. הוא צנח על מקומו, ולא מצא עוד עוז בלבבו לעשות נסיון שני. וכן שכבו הנערים בלי נֶזֶע, והזמן ארך בעיניהם עד מאד, עד כי נִדְמָה להם שכבר תם ונִשְׁלַם סדר־זמנים וכבר הִוּקִין תַנְגָּה; ואולם אחרי־כֵּן ראו לשמחת־לִבָּם, שהשמש מתחילה שוקעת.

והנה חָדַל קול־נַחֲרָתוֹ של האחד. האינדיאני התעורר וַיִּשָּׁב, פנה כה

(1) וישתקעו, וירבו. (2) מחשבת-עצה.

הנערים השתמחו על קרקעיהעליה, ויצמידו את עיניהם אל הסדקים שבין הנקרים, וישכבו באימה גדולה.

— עתה עמדו-לא, הם הולכים ובאים-הנה הנהם - הם, הוק, אל תוציא הנה מפיך-אוי לנו! הלנאי שנצא בשלום.

אל החורבה נכנסו שני אנשים. תקף אמר כל אחד מן הנערים אל לבו:

— הנה הספרדי הזקן, הַתְּרִשְׁיֵהאֵלִם, הסובב ברחובות העיר, זה ימים אחרים; ואת השני אינני יודע, לא ראיתיו מעולם.

אותו, "השני" היה לבוש סחבות, שערות-ראשו פרוצות, וקוותו מעידה עליו שאיננו אדם גָּשֶׁר ביותר. הספרדי היה עטוף אדרת רחבה, שַׁעֲרֵלְחָיו לָבֵן וצָמֵר, שערות-ראשו, הלבנות גם הן, יורדות לו על כתפיו מתחת למגבעתו כַּחבַת־הַשִּׁלִּים, ועל עיניו סוככים מִשְׁקָפִים ירוקים. שני בני אדם הללו ישבו על הארץ, נשענים אל הקיר ופניהם אל הפתח, ו"השני", שֶׁדָּבַר בַּשַּׁעַת כְּנִיסָה⁽¹⁾ בלחש, הַמְשִׁיךְ את שִׁיחָתוּ בְּקוֹל יוֹתֵר רַם.

— לא-אמר-אני נמלכתי היטב בדבר, ואין נפשי אליו. סכנה בדבר.

— סכנה! - נָהֵם הספרדי הַתְּרִשְׁיֵהאֵלִם, לתמחונם הגדול של שני הנערים - הַבָּלִים!

לשמע הקול הזה נודעזעו הנערים וכמעט יצאה נפשם. הם הכירו את קולו של האינדיאני דוּו!

אחרי הפסקה קצרה, הוסיף האינדיאני:

— כלום יש לך דבר מסוכן יותר מן העסק האחרון שלנו - ובכל זאת יצאנו בשלום.

— זה ענין אחר. רחוק מן העיר, באין שום בית, גם אם לא הצלחנו, לא היה הדבר נודע לאיש.

— וכי קטנה היא הסכנה לבוא הַנָּה יוֹמָם? הלא כל זֶאֱנֵנו יוכל לחשוך אותנו!

— גם אני יודע זאת. אבל הרי לא היה לנו מקום אחר להסתתר אחרי אותו עסק בִּישׁ⁽²⁾. אף רוצה אני לעזוב את החורבה הזאת. עוד

(1) ביאה. (2) רע.

מקוצר־רוח, בעוד רק טפחים אחדים עד האוצר, ואך הלכו־להם, בא אדם מן השוק ויציא את האוצר בחפירה אחת. ואולם הנערים לא הצליחו גם הפעם, ובכן ישמו את כלי־מלאכתם על שכםם וילכו משם, בהחזיקם טובה לעצמם, שלא התנהגו עם המזל בקלות־ראש, אלא מלאו בתכלית הדיוק את כל המצוות התלויות בחפירת־מטמונים.

כאשר הגיעו אל החורבה, עמדו תחתם זמן מועט כמפקקים. דממת־המות שמסביב, תחת קרני־השמש הלוחטות, העצבות, השממון, הנדירות של כל הסביבה – כל זה הופך מאד את אמיץ־לבם, ולא קם בהם רוח להִפְנֵם למעון־הרוחות. הם התגנבו בַּלְאֵט אל הפתח, ובלב הוֹלֵם מִפְּחַד הסתכלו בַּפְּנֵי־החורבה. שָׁם ראו: חדר הַפְּרִי־צֶפֶה, אשר עשבים עלו בו. בִּידָה עתיקה, חלונות בלי זגוגיות, וְכֶבֶשׂ (1) רַעוּעַ לעלות אל הַעֲלִיָּה; ובכל מקום ובכל פנה תלויות מדוֹלְדֹלוֹת סחבות־סחבות של מורי־עֶבְיִישׁ עזובים. לאחרונה נכנסו הנערים פנימה, על בהונות־רגליהם, רועדים, מתלחשים, באזנים־קשובות לכל רֶחֶשׁ קל, נכונים להמלט על נפשם בכל רגע.

ואולם לא־טִלְאֵט הִסְכִּינוּ עִם הסביבה העגומה, ומקומו של הפחד לָקַחַה הסקרנות: הם התחילו לבדוק את החורבה בעיון רב, ובקרב נפשם השתוממו אף הַתְּנָאוּ על אמיץ־לבם. ועד מהרה זָחָה עליהם דעתם כליבך עד שהחליטו לעלות בכבש ולראות מה שָׁם בעֲלִיָּה. אחרי אשר הִקְנִיטו (2) זה את זה בעלילה של פחדנות, השליכו שניהם את כלי־מלאכתם בפנה, ובבת־אחת עלו בכבש. בדיִטָּא (3) העליונה היה אותו החורבן בעצמו שבדיִטָּא התחתונה. באחת הפנות עמד ארון־עֵץ, מְעֻלָּף מִסְתוּרִין שהחריד קצת את הנערים, – אך שום דבר־סתר לא נמצא בו: הוא היה ריק. עתה סד פחדם מעליהם בְּלִיל, וכבר אמרו לרדת למטה ולהתחיל במלאכה -- והנה פתאם תפש תם בורוע חָבְרוּ וילחש לו באזנו: הם!...

-- מה זה?-- הָשִׁיב הוֹק בלחשה, ופניו הִלְבִּינוּ.

הם! -- הנה שָׁם -- שומע אתה?

כן, כן -- או לי!... נמהר לָנוּם!

-- דם, ואל תזוו ממקומך! הנה הם נכנסים בפתח.

(1) סולם. (2) הכעיסו. (3) בקומה, במכפלה.

אך אל העניים לא שלח ידו. הוא אהב את העניים, ותמיד היה חולק אִתָּם את יְשָׁלוֹ, חלק כחלק.

— אדם משונה.

— כן, משונה מאד. הוא היה נדיב־רוח, מאין כמוהו. אין עוד נדיבים כאלה בעולם. הוא יכול להכות ארצה את כל מי שיחיה, אפילו כשיִדו האחת קשורה לו מאחוריו. וכשהיה מודה בקשת לא החטיא קצו את המטרה אף במרחק מיל וחצי. ואם החטיא כהוֹטֵד־השערה, היה יושב ובוכה מצער, ומקלל כל היום כולו. ובכן, נשחק שחוק רובין היד. אני אלמדך.

בשחוק הזה בלו את כל העת שאחרי הצהריים. לפעמים קרובות שלחו מבט אורב אל „מעוז־הרוחות“ אשר מתחת לגבעה, וקערו איזו קצרה קצרה על המפעל הנכון להם ביום מחר. וכאשר התלה השמש לישקוע

לפאת־מערב וצללי האילנות היו הלוך ואֶרֶוֹךְ, שָׁמוּ הנערים לדרך פעמיהם, ללכת לביתם, ועד מהרה נתעלמו מן העין בַּחֲרִשָּׁה שעל צלע גבעת־קארדיף.

ביום המחרת, תקף אחרי הצהריים, עמדו שוב אצל העין היבש. קודם־כל עשנו ושזחחו מעט, ואחרי־כן הוסיפו לחפור באותו הבור שִׁפְרוּ שלשום, — לא בתקוה יתרה, אלא רק כדי לצאת ידי חובתם, כדי שלא יהא לבם נזקֶפֶם¹ אחרי־כן. הן הָעֵד העיד תם עדות נאמנה, שפעמים רבות קָרָה, שעזבו חופרי־מטמונים את עבודתם

הנערים מחפשים את האוצר.

¹ מכה אותם, מיסרם.

לעבור על פני מעון־הרוחות, וילכו לביתם בדרך ארוכה, דרך היער אשר על צלע גבעת־קארדיף.

פרק כא.

הַאֲוֶר.

ביום המחרת לעת הצהרים ישבו הנערים אל העין היבש: הם באו לקחת את כלי־מלאכתם. תם דחק את הישעה ללכת אל החורבה; גם הוק מצא, כפי הנראה, הפין בחפירה הבאה, — אבל פתאם קרא:

— שמע נא, תם, היודע אתה, באיזה יום אנחנו עומדים?

תם העביר במוחו במהירות את כל ימי השבוע, ואחר הביט אל הוק בעינים קמות:

— הוי, אֵלִי! עיקר גדול כזה! שכחתי!

— גם אני — אבל עתה נזכרתי פתאם, שהיום יום הששי!

— הנה צרה! ראה נא, הוק, כמה צריך אדם להיות זהיר במעשיו.

לא חסד לנו, אלא להתחיל בעסק שכזה ביום ו'! ביום המוכן לפרעניות!

זה דבר ידוע אפילו לטפשים. ומלבד זאת חלמתי בלילה הזה חלום

רע, חלום מלא עכברים.

— האמנם? זה סמן רע. הם נשנו זה את זה?

— לא!

— אם כן, אין הרעה גדולה כל־כך. מכיון שלא נשנו, הרי זה רק

סימן שגשג כאן סבבה, אבל אפשר להמלט ממנה. עלינו רק להיות זהירים

בתכלית הזהירות. נדחה את החפירה ליום מחר, והיום נשחק. היודע אתה

שחוק רובין הוד?

— לא. מי זה רובין הוד?

— אַה, זה היה אחד מגדולי־הגדולים שבאנגליה — והמובחר שבהם.

זה היה גולן.

— האַה, מה יפה! הַלֵּנְאִי שאזכה גם אני לכך. ואת מי היה גולן?

— רק ישריפים והגמונים¹ ואנשים עשירים ומלכים, וכיוצא בזה.

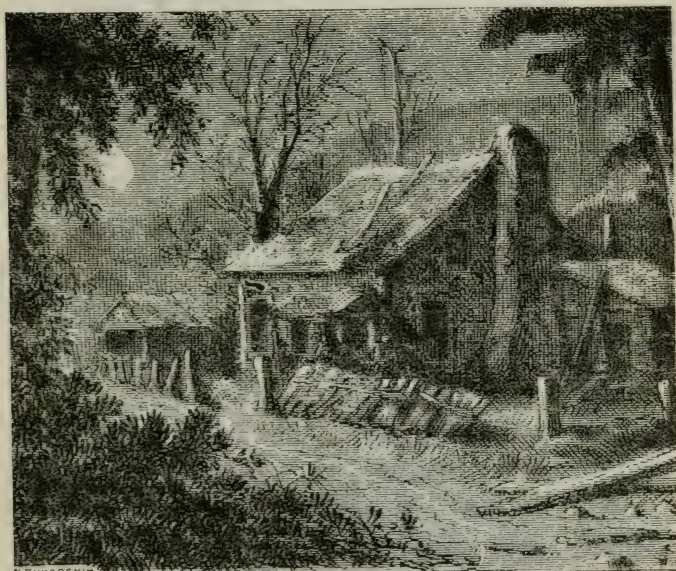
¹ שרים גדולים.

– ובמקום שמנצנצת איש ירוקה, אין כל ספק, שיש איזה רוח מאחריה. גם השכל מתייב זאת. שהרי הכל יודעים, כי באש כזו משתמשים רק הרוחות.

– בן הדבר. אבל ביום הרי לא יבואו, ומדוע זה לא נחפור שם יומם?

– יהי כדברך. אם רצונך בכך, נחפור באותה חורבה. אבל לבי מנבא לי דבר רע...

הנערים ירדו מן הגבעה במרוצה. ושם בעמק נראתה לנגדם, לאור

החורבה.

הרוח, החורבה העזובה והבודדת: גִּדְרָה נחרסה משכבר הימים, חרולים מַמְסִים את כל פני החצי עד המִפְקָן בכלל, ארובת־העשן נוטה לנפול, החלונות ריקים מזוגיות, והגג שקנע בקצהו האחד. הנערים עמדו תחתם ועיניהם נטויות אל החורבה: אולי ינצנץ פתאם שביב איש ירוקה. הם נדברו בלחישת, כראוי לאותה שעה ולאותה סביבה; ואחרי כן פָּנוּ לַיָּמִין, כדי שלא יצטרכו

הוק השליך את מעדרו ארצה, ויאמר:

— ענין רע מאד. צריך ללכת מזה בידים ריקניות — שהרי אי-אפשר לנו לכנו את השעה. ומלבד זאת — מה נורא המקום הזה, בשעה כזו, שרוחות ומכשפות סובבות אותנו מכל צד. אני מרגיש כל העת איזו תמונה איזמה מאחרי. ירא אני להסב עיני, פן אראה לנגדי איזו מכשפה המתהפכה לשעת-הכושר¹. סָמַר בַּשָּׂרִי מִפֶּחַד . . .

— גם אני שָׂרוּי² בְּאִימָה. על-פי רוב הם מניחים אצל האוצר גופת-מת, בתור שומר.

— רבונו של עולם!

— כן הם עושים. שמעתי רבות כאלה.

— תם, אני אינני אוהב לעשות פושים ובדיקות במקומות שְׂמָתִים מצויים שם. איני רוצה שיהיו לי עסקים עמהם.

— גם אני אינני הפין להרגיזם. פתאם יזקוף אותו המת שלדו ויתחיל לדבר אלינו!

— הָרַף, תם! נורא לשמוע! אני יועץ לעזוב את האוצר שבכאן, ולנסות במקום אחר.

תם הרדר קצת, ויאמר:

— בחזרבה של הרוחות. שם הוא המקום הנכון!

— חס וחלילה! אינני אוהב חורבות של רוחות. אֵלו רעות עוד מְמָתִים. יש שהמתים קמים ומדברים, אבל הם אינם מתגנבים אליך הָרִישׁ, אינם מציצים כך פתאם ממעל לכתפך, אינם מבעיתים אותך בהריקת-שִׁנָּים, כמעשה הרוחות. זאת אינני יכל לכלכל, תם, ושום אדם לא יוכל.

— כדברך כן הוא, הוק. אבל אל תשכח, שהרוחות משוטטות רק בלילות, ואולם ביום לא יפריעו אותנו לחפור ככל אַנֹת נפשנו.

— אמנם כן — אבל הלא ידעת, כי שום אדם אינו עובר על פני אותה חזרבה לא יזם ולא לילה. מדוע?

— אין זה אלא מפני שלא נעים לגשת אל בית שְׂפִי נהרג אדם. וגם מעולם לא נראה שם שום יוח גְמֹור, אפילו בלילות, מלבד איזה שכיב אש ירוקה המנצנצת לפעמים בעד החלון.

¹ לשעה ראויה לדבר. ² נמצא.

- הבלים! למכשפות אין שום שליטה ביום.
- צדקת. שכחתי דבר מפורסם כזה. אה – עתה הוברר לי הרבה!
- טפשים גדולים אנחנו גם שנינו! הרי צריך לבנון את המקום אשר שם יפול צלו של הענף היבש בחצי-הלילה, ושם צריך להפור!
- אם כן, הרי יגענו עד עתה לריק. לעזאזל! מה לעשות? נשוב הלום בערב, אף כי הדרך רחוקה מאד. התוכל להתחמק מביתך?
- אשתדל. צריך לעשות הדבר בלילה הזה; כי, אם יראה איש את החפירות הללו, הרי יבין תקף על שום מה הן, ובא ולקח את האוצר, ואותנו יעזוב לאנחות.
- בודאי. אני אעמוד לפני ביתכם בלילה ואשמיע קול יללת-התול, למען תדע.
- טוב. ועתה נסתיר-נא את כלי-מלאכתנו בין השיחים.
- סמוך לחצות-הלילה שבו הנערים למקום-ההפירה, וישבו בעלטה ויחכו. המקום היה שומם, בודד, והשעה שעת מסתורין¹ ואימים. רוחות מתלחשות בין עפאים, שדים מציצים מכל פנה אפלה, קול עמום של נביחת כלב העומד על המשמר נשא באויר מְרַחקים, ולעומתו עונה ינשוף ביללת-תוגה. הנערים ישבו נפחדים בסביבה האיומה הזאת, ודבריהם היו מעטים.
- סוף-סוף הגיעה שעת-הצות – לפי הישבונם – הם כונו את המקום אשר שם נפל צל הענף, ותכף התחילו להפור. הפעם היה לבם בטוח שיצליחו, ולכן עבדו בזריזות ובחשק נמרץ. הבור נתעמק יותר ויותר, ובכל פעם שתקיש המעדר על איזה דבר קשה, פחד ורחב לבם, – אך תזחלתם גבוהה תמיד: בדקו ומצאו אבן או שרשי עץ. לסוף אמר תם:
- כנראה, גם הפעם נעמול לריק. לא זה המקום.
- אי-אפשר! הלא מקום-הצל מסומן אצלנו בדיוק, בחבל.
- יודע אני – אך, כנראה, יש כאן פסול אחר.
- איזה פסול?
- אנחנו כננו את השעה רק בדרך-השערה. אפשר שעוד לא הגיעה חצות-הלילה, או שכבר עברה.

¹ רוים, תעלומות.

- אחת היא: מי שאומר "תינוקת" אינו משתבש¹, ומי שאומר "נערה" אינו משתבש: כזו כן זו. ובכן, מה שָׁמָּה?
- בקרב הימים אגיד לך, לא עתה.
- יהי כן. אפס, אם תקח אשה, אֶשְׂאָר אני גַּלְמוּד ועוזב יותר מבראשונה.
- לא-בלל! אתה תבוא ותשב אֶתְנוּ יחד. ואולם עתה נחדל-נא מזאת, עת לגשת אל העבודה. הבה, נחפור!
- כחצי-שעה עבדו בְּעֵת-אֶפְסִים – חָפְרוּ ולא מצאו כלום. יָגְעוּ וְחָפְרוּ עוד כחצי-שעה – ועמלם היה לשוא. וַיֹּאמֶר הוֹק:
- האם תמיד הם מְטַמְיִנים עֵמוֹק כל-כך?
- לפעמים, אך לא תמיד. כפי הנראה, לא בָּחֲרֵנוּ את המקום הנכון.
- הם בחרו מקום אחר, והעבודה הִחֲלָה מִחֲדָשׁ, אם גם בכבדות ובידים רפות. זמן רב חפרו דוֹמָם. לְסוֹף הַפְסִיק הוֹק את עבודתו, וַיִּשְׁעֵן עַל מַעְרָו, וַיִּקְנַח בִּשְׂתוּלוֹ את טְפוֹת-הַזֶּעַה הַעֲבוֹת שֶׁנִּזְלוּ מִמַּחְצוֹ עַל פְּנֵיו, וַיֹּאמֶר:
- וְאֵנָּה נִלְךְ לַחְפוּר אַחֲרֵי-כֵן?
- אֲדַמָּה, שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת נִסְיוֹן תַּחַת הַעֵיץ הוֹקֵן אֲשֶׁר עַל גִּבְעַת-קַאֲרִיף, שֶׁשֶׁם מֵאֲחֵרֵי בֵּיתָה שֶׁל הָאֵלֶמְנָה.
- אַקוּהָ, כִּי שֵׁם יִהְיֶה הַמְּקוֹם טוֹב וּמוֹצֵלָה. אֲבָל, תֵּם, הָאֵם לֹא תִקַּח הָאֵלֶמְנָה אֶת הָאוֹצֵר מִיָּדֵינוּ? שֶׁהָרֵי הַעֵיץ עוֹמֵד עַל אֲדַמְתָּה.
- הֵיא תִקַּח? אֲדַרְבֵּא, תִּנְסֶה נָא לַקַּחַת! הָאוֹצֵר שֶׁיֵּךְ תִּמִּיד לְמוֹצָאוֹ – וְאַחַת הֵיא לִי, בְּאֲדַמְת־מִי נִמְצָא.
- הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִרְגִיעוּ אֶת רִחוּוֹ שֶׁל הוֹק, וְהַעֲבוּדָה נִמְשַׁכָּה יוֹב בִּשְׂקִידָה. אֵךְ כַּעֲבוֹר זְמַן-דַּמָּה קִרָּא הוֹק:
- לַעֲזוֹזָל! כִּנְרָאָה, גַּם פִּעַם שְׁעִינִי בַּמְּקוֹם. מַה דַּעַתְךָ, תֵּם?
- הַדְּבַר תָּמַחַּ מְאֹד, בְּאֲמַת. אֵינִי יָכֹל לַחֲבִין זֹאת. לַפְעָמִים מִפְּרִיעוֹת הַמְּכִשְׁפוֹת. בְּרָדָאֵי גַם כֹּאן יָד מְכִשְׁפָה בְּאֲמַצֵּעַ.

¹ טועה.

— מסכים .

הנערים מצאו להם פנוש¹ מקולקל ומעדר, וישימו לדרך פעמיהם. עיפים ומזיעים באו אל מהזרחפצם — מהלך שלשת מילין — נישטשוו תחת עין עגנה להגפיש ולעישן קצת .

— מה יפה פה ! — אמר תם — שמע נא , הוק : אם נמצא פה אוצר , מה תעשה בחלקך ?

— אני אכל בכל יום ויום לחמניה² ממלאה בבשר ואשתה אחריה כוס-סודה , ואבקר בתמידות כל קרקום שיבוא לכאן . וכך אכלה את ימי בנעימים .

— האין בדעתך להניח חלק מן הכסף לפקדון ?

— להניח לפקדון ? זה למה ?

— כך , כדי לחשוך לימים הבאים — כדי שיהי לך תמיד במה להתפרנס .

— אין כדאי ! סוף-סוף ישוב אבי לעירנו ויקח ממני את הכסף בחזקת-היד , והישרקל יבזבז³ ויפזר עד פרוטה אחרונה . אם כן , למה אחשוך ואקמין ? ואתה , תם , מה תעשה אתה בחלקך ?

— אני אקנה לי תוף חדש , הרב חדה , וגם מטפחת-עניבה אדומה לצוארי , וגם כלב גדול , וגם אקח לי אשה .

— תקח אשה ? מה אתה סח⁴ !

— כן , כן , כאשר אמרתי .

— תם , האם לא נטרפה דעתך⁵ ?

— חכה — וראית .

— אם כן , תעשה שטות מאין כמוה . ראה , למשל , אבא ואמא שלי . מלחמת-תמיד ! הם התקוטטו ונצו כל הימים . אני זוכר זאת היטב .

— מזה אין ראיה⁶ . הנערה שאקח אני לאשה , היא לא תנצח עם איש .

— תם , אני אומר לך : כלן שוות . הן מוציאות את האדם מן העולם .

שמע לעצתי : התנישב היטב בענין זה ! ומה ישמה של אותה תינוקת ?

— זו אינה כלל תינוקת — זו נערה .

¹ כלי-ברזל לחפירה. ² מין עוגה. ³ ויציא. ⁴ מרבר. ⁵ יצאת מדעתך.

⁶ הוכחה.

שתפשו ירוח, או על אחד האַיִם, או תחת עין מת שִׁשְׂרֵשׁוּ ויצא דוֹפֵן¹.
והנה את אִירִדְזֹקְסוֹן תִּרְנִי וּבִדְקֵנו קצת, ועוד נוכל לַחֲפִישׁ בו עוד פעם. וגם
יש חֲרִיבָה יִשְׁנָה שִׁקְנָנו בה רווחת, על הגבעה ממול הנחל; וגם יודע אני
המון עצים זקנים, שִׁשְׂרֵשׂם בולט מן הצד.

— ותחת כל עין שכזה טמון אוצר?

— מה זה עולה על העתך? לא!

— אם כן, איך תדע, תחת איזה עין צריך לחפור?

— נחפור תחת כל העצים הללו.

— הלא אז נחפור כל ימי הקיץ!

— ומה בכך? שָׁנָה לנגדך, שבאחד הימים תמצא סִירִינְחֶשֶׁת מְלֵא

דוֹלָרִים, כמאה לערך, או ארנו רקוב מְלֵא אבנים טובות ומרגליות — מה

תאמר אז? אַהֲא?

עיניו של הוק נוצצו, כאלו נפלה בהן דליקה.

— הו, הו, זה היה יותר מְדִי בשבילי. תן לי את מאה הדוֹלָרִים, ואת

האבנים הטובות אני מוחל לך במחילה גמורה.

— טוב מאד. ובכל זאת אתערב אִתְךָ, שלא תשליך אחרי גִּנְךָ גם את

האבנים הטובות. הרי יש בהן שִׁשְׁיָוֶן עשרים דוֹלָר כל אחת. אין אף אחת

שמחירה פחות מחמשה או ששה דולרים.

— האמנם? בפועל ממש?

— הִי נפשי! שאל את כל מי שיהיה, ונגדך. כלום לא ראית מיטיך

אבנים יקרות? למשל: נפך, סְפִיר וַיְהִלֹם?

— לא ראיתי מעולם, אם לא וַיְטַעֲנִי זכרונִי.

— אַה, אצל מלכים הן נמצאות חֲמָרִים־חֲמָרִים.

— גם מלכים לא ראיתי מִיָּמִי.

— פשיטא! כאן באמריקה! אך לו נִזְדַּמְּנַת לאירופה, הִיִּת רואה

אותם המזנים־המזנים, עד שִׁיבְלוּ שפתותיך מְלֵאמֶר דִּי.

— אפשר, ואולם הגידה נא: באיזה מקום נתחיל לחפור?

— גם אני איני יודע בכירה, אולי נַחַל באותו העין הזקן בעל הענף

היבש, שם על הגבעה מאחרי היער.

¹ בולט מן הצד.

— איפה נחפור? שאל הוק.

— בכל מקום שנחפויץ.

— כלום נמצאים האוצרות בכל מקום שהוא?

— בנדאי לא. הם נסתרים במקומות מיוחדים—לפעמים באיים שוממים,

ולפעמים בארגזים רקובים, מתחת לשרשיו של עץ זקן ויבש, בדיוק באותו מקום שיפול עליו הגל בהצות-הלילה. אך לרוב—תחת הרצפה של בתים עזובים ושוממים, ששם קננו "רוחות".

— ומי מטמין את האוצרות באדמה?

— כמובן, גולנים. ומה דמית אתה? הדיקטטורים של בתי-הספר

לשבתות?

— איך אוכל לדעת זאת! לו היה שלי, לא הייתי גונזו אותו; אני

הייתי מוציא את הכסף ומתענג על כל טוב.

— גם אני, אך גולנים אינם מתנהגים ככה; הם גונזים תמיד אוצרות

והולכים להם.

— ואינם באים כלל לקחת מה שגנזו?

— לא. הם מתכננים לבוא, אך על-פידרוב הם שוכחים את סמני-

המקום, או שהם מתים בינתיים. וכן מונחילו האוצר באדמה ימים רבים, עד

שהוא מעלה חלודה; ופתאם מזדמן לידו של אדם אחד איזה גליון קלה

שהזיקון¹ פניו מחמת זקנה, ובכתב הזה נרשמו הסמנים אשר על-פיהם

ימצא האוצר. ושבויע תמים יעמול האיש בקריאת הכתב, יען כי האותיות

אינן פשוטות אלא כתב-חרטומים.

— חרטומים? מה זה?

— כתב-חרטומים, זה צורות ותנים וכדומה, שלכאורה² אינם

אומרים כלום.

— היש בדרך גליון-של-חרטומים כזה?

— לא.

— אם כן, איך תוכל למצא את האוצר בלי סמנים?

— אין לי צורך בסמנים. הגולנים גונזים את אוצרותיהם תמיד בבתים

¹ שנעשו ירוקים. ² בהשקפה הראשונה.

יִשְׁתַּמּוּ⁽¹⁾ גם את שמו לאותו הענין, אף שמניסחתו של האינדיאני פטרה אותו מן היסורים לבוא להָעִיד בבית-דין. אמנם, הנער האמלל הישביע את הסניגור לעבור עליו בשתיקה. אבל הרי גם תם בשעתו התחַבב בשכנועה היותר חמורה ואיומה לשים מחסום לפיו, ובכל-זאת כאשר הציקהו מוסרד לבו קם וילך בנשף בערב יום המשפט אל הסניגור ויספר לו את כל המעשה הנורא, - ואיך יוכל עוד הוק להאמין לשבועותיהם ולהבטחותיהם של בני-אדם. גם תם לא ידע שְׁלוֹ בנפשו. עָתִים דָּאָג, פֶּן לֹא יתפשו את האינדיאני; וְעָתִים פָּחַד, פֶּן יתפשוהו. הוא הרגיש בנפשו, כי לא ינוח ולא יִשְׁקוט עד אשר ימות האדם הזה ובעיניו יראה את פָּגְרוֹ.

נקבעו פְּרָסִים למוצאי הרוצח, חפשו וברקו בכל הסביבה - והאינדיאני דיו נעלם ועקבותיו לא נודעו. פֶּלֶשׁ⁽²⁾ עושה-נפלאות, מהולל ביזב התשבחות, בא מן העיר סן-לואי להראות כחמעשיו בענין זה; הוא בא ויחפש ויבדוק בחורים ובסדקים, הָרִיח את האויר מסביב, נענע בראשו, קָרַץ בעיניו בערמוניות יתרה, ולאחרונה הודיע, עליו-גאווה, כי מצא - - "עקב". אך יַעַן כי אין נוהגים לתלות "עקב" אפילו בשביל רָצַח, לכן נמלך הַפֶּלֶשׁ המחוכם וישב לעירו ולביתו - ותם נשאר בפחד ובדאגה כמקדם.

ואולם מיום ליום הלך ונְטִישַׁטשׁ⁽³⁾ הרשם הנורא, ולאט-לאט הִסִיחַ⁽⁴⁾ הנערים את דעתם מִפְּחַדִם ודאגתם ויבקשו להם ענין חדש. ובאחד הימים תָּקַפָה את תם לפתע-פתאם תשוקה עזה - לַחֲפֹז מַטְמוֹנִים ולבִקֵּשׁ אוצרות-חשך. ותם אינו אוהב ל"המִיץ"⁽⁵⁾ את מחשבותיו; אומר ועושה. תָּקַף הַלֵּךְ אל דוו הארפיר, כדי לַשְׁתֵּף אותו בעסק זה; וכאשר לא מצא אותו בביתו, חָיַשׁ אל "בן" רודזירס - גם זה איננו: הַלֵּךְ לצוד דגים. תם פָּנָה כה וכה, והנה נתקל⁽⁶⁾ בחוק, המכונה, "חֲמִיץ-יָדִים", כשהשעה דוחקת, אִפְשֵׁר לַצֵּאת גם בו ידי-חובה. תם משך אותו אל פְּנֵה נסתר, ובסודי-סודות עיך לפניו את מחשבתו הגדולה. הוק הסכים תָּקַף. הוק מוכן ומוזמן תמיד להשתתף בכל מיני עסקים המבטיחים שעשועים ואינם דורשים מעות-מוזמן. - שהרי יש לו במדה גדושה⁽⁷⁾ אותו מִין עֵת שֶׁאֵינָה כֶּסֶף.

⁽¹⁾ יחברו, יקשרו. ⁽²⁾ ממונה לחפש פושעים נעלמים. ⁽³⁾ ונמחה. ⁽⁴⁾ הסיעו.

⁽⁵⁾ לאחר. ⁽⁶⁾ נכשל, פגע במקרה. ⁽⁷⁾ מרובה.

— אנחנו נגיש את הַשְּׁלֵד של אותו ההתול לפני השופטים. ועתה, בני, ספר-נא, כסדר, את כל פרטי הדבר, — ספר הכל על-פי דרכך, רק אל תבחד דבר, ולבך אל יפחד.

ותם פָּתַח ויספר — בתחלה בקצת פחד ופקפוק, אך לאט-לאט התלהב בספורו, קולו הלך ורם, ושפתיו פָּרוּר מְלֵלוֹ. כל הנאספים עצרו בעד נישמת-אָפֶס ובפֶּה פָּעִיר שתו בצמא את דבריו. כמו בחבלי-קסם נאהזו כלם בספורו הנורא, וההתרגשות הכללית הגיעה למרום-קצה לְשִׁמְעֵ דבריו אֱלֹהִים: „הרופא הטף את לוחיהעין ויך אָרְצָה את פוטיר, ואז הִשְׁפָּעֵר האינדיאני דוֹז בִּכְבִּין אל הרופא מאחוריו 1 — —“

פָּרַח! במהירות הפרק טָם האינדיאני דוֹז אל החלון הפתוח, הפיל אָרְצָה את כל העומדים לפניו, קפיץ החוצה — ואיננו!

פרק כ.

פָּחַד תָּם. הַחֲרָפָה.

ושוב היה תם לגבורי-היום בעִירָתוֹ: הזקנים הללווהו והבכוהו, ובני-הנעורים קנאו בו. שסיתהלתו נקבע גם בדפוס לדורות-עולמים על-ידי העתון המקומי, שְׁהֲרַבָה לְסִפְרָה בשבחו. ויודעי בִּינָה לְעֵתִים החליטו, כי עתיד הוא עוד לעלות על כסא-הנשיאות של ארצות-הברית, אם לא יעלה לתִלְיָה קודם-לכן.

והעולם ההפכפך וקל-הדעת הִפָּב ורָהֵם עתה את פוטיר הַשְּׁפָה, באותה הַחֲפָרָה¹ בעצמה, שְׁבָה בָּזָה וְשִׁקָן אותו מקודם. אבל כך מנהגו של עולם, ואין לדון אותו בגלל-זה לכַף-חֻבָּה.

ימיו של תם היו עתה ימי כבוד ותהלה, אבל לילותיו היו לילות נדידים וזנָעוֹת. בחלמו ראה תמיד את האינדיאני דוֹז הַבָּא לְקַחַת נֶקֶם. גם הוק היה עתה גִּרְעֵשׁ ונפחד מאד, יען כי תם הגיד את כל פרטי הדבר לסניגורו של פוטיר בערב שלפני גמריהדין, ולכן חרד לבו של הוק, פֶּן

¹ יתרון-מדה.

— תומאס סוירי, איפה היית אז? (1) ליום שבעה עשר ביוני כשעה אחרי הצות-הלילה?

תם הציין אל פני-הנחישו של האינדיאני דו, ולשונו כמו דבקה אל קפו. כל הנאספים חנו בלי-נשמה למפתח-שפתיו, והוא לא יכל להוציא קנה מפיו. ואולם אחרי רגעים אחדים התגבר קצת, ובשפתים רועדות ובקול שפל ענה:

— בשדה-הקברות!

— אנא, תרם-נא קולך מעט. אל תירא. ובכן: אתה היית — בשדה-הקברות.

בתדחוק של בוז פרספה על פניו של האינדיאני.

— האם היית בקרבת קברו של הזקן ויליאם?

— כן, סיר!

— תרם נא קולך עוד יותר. קרוב מאד אל אותו הקבר?

— באותו ערך כמו שאני קרוב עתה אליך.

— האם ישבת שם במחבוא?

— כן, הסתתרתי.

— ואיפה נסתרת?

— מאחרי עין-האורן אשר על שפת הקבר.

האינדיאני נדעזע, אך איש לא הרגיש בכך.

— האם היה עוד-מי אתך?

— כן, סיר. אני באתי שמה עם —

— חכה — חכה מעט. אין צורך לקרא עתה בשם חברך. אנחנו נזמין

אותו קנה כשהשעה תהיה צריכה לכך. האם נשאת איזה דבר אתך?

תם נשחתק ויבט במבוכה.

— הגד נא, בני, אל תירא ואל תחט. האמת מכפרת תמיד. מה

זה נשאת אז בידך?

— רק-רק-חתול מת.

מתוך הקהל בקע ועלה צחוק של בדיחות, אך מגערת אבדי-תדיין

נחבא הקול תכף.

(1) ליל, ערב.

— תִּקְרֵנָא אַתָּה אֶת הָעֵד.

הָאָסִיר נִשָּׂא אֶת עֵינָיו רַגַע, וְתַכְף הוֹרִידוֹן שׁוֹב לֵאמֹר בְּאִמְרוֹ סְנִיגוֹר:

— אֵין לִי מַה לְשֹׂאֵל אֶת הָעֵד.

הָעֵד הִשְׁנִי הִגִּיד, כִּי הִסְפִּין שְׁנַמְצָא אֶצֶל חֶהְרוֹג, הִיָּה זֶה שֶׁל פּוֹטִיר.

— תִּקְרֵנָא אַתָּה אֶת הָעֵד — אָמַר הַקְּטִיגוֹר אֶל הַסְּנִיגוֹר.

— אֵין לִי מַה לְשֹׂאֵל אוֹתוֹ — עֲנָה הַסְּנִיגוֹר.

עַד שְׁלִישִׁי נִשְׁבַּע, כִּי הוּא רָאָה פְּעָמִים רַבּוֹת אֶת הַסְּכִין בְּיַד פּוֹטִיר.

וַיִּשׁוֹב סָרֵב מְלִיצוֹ שֶׁל פּוֹטִיר לַחֲקוֹר וּלְבַדּוֹק אֶת הָעֵד.

אוֹתוֹת תַּמְהוֹן וְרוֹגוֹ נִרְאוּ עַל פְּנֵי הַקְּהָל. כְּלוֹם אוֹמֵר מְלִיץ־יִשְׂרָאֵל זֶה

לַחֲפִיקוֹר אֶת חַיּוֹ שֶׁל הַנְּאֻשׁ, בְּלִי שׁוֹם הַשְּׁתַדְלוֹת כֹּל־שֶׁהוּא לְהַצִּילוֹ?

כֹּל פְּרָטִי הַמַּעֲשֵׂה הַנּוֹרָא, שְׁעַדִּיין לֹא נִמְחָה וְכִרְס מִלֵּב הַקְּהָל,

שָׁבוּ וּנְתַקְּמוּ עַל־יַד עֵדִים שׁוֹנִים, וּסְנִיגוֹרוֹ שֶׁל פּוֹטִיר לֹא רָאָה לוֹ חוֹבָה

כִּלְל לַחֲקוֹר וּלְבַדּוֹק אוֹתָם. הַקְּהָל לֹא יָכַל לְהִתְאַפֵּק וַיִּבְטָא אֶת כְּגוֹן בְּקוֹל

תְּלוּנָה דְקָה. אֲבִי־בֵית־דִּין גַּעַר בְּרוֹגְגִים וַיִּבְטָא אוֹתָם.

אִז קָם הַקְּטִיגוֹר וַיֹּאמֶר:

— אַהֲרִי דְבַרֵי עֲדוֹתָם שֶׁל הָאוֹרְחִים הַנִּכְבָּדִים, שֶׁהֲעִידוּ בִּשְׁבוּעָה,

אֵין עוֹד שׁוֹם סִפְק בְּאַשְׁמַתּוֹ שֶׁל הָאָסִיר הָאוֹמְלָל הַעוֹמֵד לִפְנֵי. הַדְּבַר־

הַזֶּה לְמַדְיָה. וְעַתָּה, אֲדוֹנֵי הַמוֹשְׁבָעִים, עֲשׂוּ מִשְׁפָּט!

פּוֹטִיר הָאוֹמְלָל הִשְׁמִיעַ קוֹל אֲנָקָה, וַיִּכַּס פָּנָיו בְּכַפְתֵּידוֹ וַיִּנְעַע אֶת

גּוֹפוֹ אֵט לְפָנָיו וּלְאַחֲרָיו. הוֹמִיָּה מְדַכָּאָה שֶׁרָרָה בְּאוֹלָם הַמִּשְׁפָּט, בְּפָנֵי

הַנְּאֻשִׁים נִפְרוּ אוֹתוֹת הַתְּרַגְּשׁוֹת, וְעֵינֵי הַנְּשִׁים מְלֹאוֹ דַּמְעוֹת מִהַמְזִידֵלֵב.

וְהִנֵּה קָם הַסְּנִיגוֹר וַיֹּאמֶר:

— בְּרֵאשִׁית כְּרוֹר הַמִּשְׁפָּט שְׁמַתִּי לִי לְמַטְרָה לְהוֹכִיחַ, כִּי הַנְּאֻשׁ

עִשָּׂה אֶת הַמַּעֲשֵׂה הַנּוֹרָא בְּשִׁגְעוֹן הַבֵּא מִתּוֹךְ שְׁפָרוֹן. עִנְשׂוּ שְׁנִיתִי אֶת דַּעְתִּי

וְלֹא אֶעֱמּוֹד עוֹד עַל טַעְנָה זֹאת. (אֵל שְׁלִיחַ בֵּית־דִּין) הִכְנַס אֶת תְּזִמָּא סוֹיִיר!

אוֹתוֹת תַּמְהוֹן וּסְקִרְנוֹת נִרְאוּ בְּפָנָיו כֹּל הַנְּאֻשִׁים, וְגַם פּוֹטִיר כִּלְלָל.

כֹּל הָעֵינַיִם תְּלוּוּת אֵל תָּם, אֲשֶׁר בֹּא וַיַּעֲמוֹד לִפְנֵי שְׁלַחַן הַשּׁוֹפְטִים. הַנְּעַד

נִבְּךְ וְנִרְעַשׂ וּנְפַחַד מְאֹד. אַהֲרִי שֶׁשְׁבִיעוּהוּ אֶת שְׁבוּעַת־הָעֵדִים. סִנֵּה אֵלָיו

סְנִיגוֹרוֹ שֶׁל פּוֹטִיר וַיֹּאמֶר:

עורו הרבה לפוטיר האומלל, ובוראי היו עוזרות עוד יותר, לו היה הרב ביקלֶתָן. תם שב הביתה בלב נשכר ונדכא, ובלילה בְּעֵתוֹהוּ חלומות רעים ונוראים. כל יום המחרת ויום שלאחריו היה מתהלך לפני בית־המשפט; כח טמיד וכביר דהף אותו בְּחֻזְקָה לְהַפְנֵם אל הבית, אבל הוא כבש את יצרו ויעמוד בחוץ. ואותה המלחמה הפנימית בעצמה היתה גם להוק. שני הנערים השתדלו להשתמש איש מפני רעהו; כל אחד מהם התאמץ לסור מעל בית־המשפט וללכת בדרך אחרת, אבל הגליהם הובילו אותם שוב אל מקומם הראשון. תם המה אזנו לשמוע לשיחות הבטלנים היוצאים מבית־המשפט, אבל השמועות היו רעות ומגוזות: המוקשים שֶׁצָמְנוּ לפוטיר האומלל הולכים ומתְהַרְקִים¹ סביבותיו יותר ויותר. ממך היום השני לְכַרְוֹר המשפט, עברה השמועה בעיר, כי עדותו של האינדיאני דוּוּ אֵין לְהִיזוּ עוד, וכי עתה אֵין עוד כל ספק בְּדַבַּר פסק־הדין שיחרצו השופטים.

באותו הערב שב תם הביתה בשעה מאוחרת מאד, ויבא אל חדרו בעד החלון, רוחו היה סוער מאד, ושעות אחדות עברו עד אשר נרדם בַּיִישָׁן. ביום המחרת בבקר נהרו כל אנשי העיר אל בית־המשפט, כי ביום הזה קבו לגמ־הדין. עד מהרה נמלא אולם־המשפט אנשים וגשים מְפָה לְפָה. אחרי הַמְקָנָה ממושכה נכנסו המושבעים בשורה ארוכה, אחד אַחַר אֶחָד, וישבו על מקומותיהם. בעוד רגעים אחדים הכניסו את פוטיר אסור בכבל־ברזל, והוא חֹר כסיד ועיניו תועות באפס־תקוה, וישיבוהו על מקום, שישם ייכלו כל הסקרנים ללטוש עיניהם אליו. גם האינדיאני דוּוּ היה לתל שֶׁקָל העינים פונות אליו. אך הוא היה עז וקר ובלִיִּיחַת כמשפטו תמיד. עברו עוד רגעים אחדים, ויבואו גם השופטים, והֶשְׁרָף הודיע כי הישיבה נפתחה. קמה דממה, לא נשמעו בלתי אם הלחישות בין עורכי־הדין וּבְחֵשׁ הַנְּדוּת בְּהַפְזֵךְ בהם השופטים והסניגורים. כל ההכנות הממושכות הללו הגדילו עוד את הרושם החגיגי ועוררו עוד יותר את כונת־לכם של הנאספים.

נקרא עַד, שהגיד, כי מצא את פוטיר רוחץ את ידיו בנחל באותו הבקר אשר בו נגלה דבר הרצח, וכי אך ראהו פוטיר, מֵהָר להתעלם מן העין. הַמְקָנָה² שאל את הַעַד שאלות אחדות ויאמר אל סְנִיגוֹרוֹ³ של פוטיר:

¹ ומתקשים יפה. ² המלמד הובח על הנדון. ³ המלמד זכות.

אצל הלון-הכלא.

— הגדלתם הסדכם אֶתִי, נערים, יותר מכל בני עירנו. ואני לא אשכח זאת לעולם. לפעמים אני אומר אל לבי: „הלא תמיד הייתי מתקן נחשיר נַךְ לנערים— אני אומר— וגם הייתי מראה להם את המקומות היותר טובים לציד דגים, וגם עשיתי להם טובות ככל יכולתי, ועתה שכחו כלם את הזקן פוטיר בעת צרתו, רק תם והוק לא שכחוהו—אומר אני— וגם אני לא אשכחם. ועתה, נערים, הנה אני עשיתי מעשה נורא—שְׁכֹרֵד הייתי ומשוגע הייתי באותה שעה— ועל־כן יתלונני, וכך נאה לי. נאה וטוב לשְׁכֹרֵד כמוני, אך למה זה אֶבְעִית אתכם בדברִי, ואתם הייתם טובים לי תמיד. ואולם זאת הפצתי להגיד לכם: אל תשתכרו לעולם, ולא תגיעו למקומי. עמדו נא שם לצד שמאל— כך— נעים לי לראות פנים חביבים, בעת שהכל עוזבני. פנים טובים, פני־יודים... עמדו איש על שכם רעהו, למען אוכל למשוש אֶתכם בידִי. כך. תקעו לי כַּפְּכֶם— ידיכם

הקטנות תעבורנה בעד הסורג¹! אך ידי גדולה וגסה. ידיכם קטנות ורַפּוֹת, והן

¹ שבכת החלון.

— כמעט תמיד. אמנם, האבדה אינה גדולה, אדם ריק הוא, אבל מעולם לא עשה רעה לאיש. לעתים היה צד דגים קצת, כדי שיהיו לו מעות לשתות לשכרה — ורוב זמנו בלה בשנה. אבל את מי אין כמו אלה? אין לו להתבונן אפילו בפני המטיפים שלנו, ואני יודע, כי לבו לא רע כלל. פעם אחת נתן לי הציידג, כשהסעודה לא היתה מספיקה לבעליה. ופעמים רבות עמד לי בשעת דחקי.

— ולי התקין תמיד נחשיריך וגם היה רזכס ון אל חפתי. לו יכלנו לחלצהו מרעתו!

— לא, חם, אנחנו לא נוכל להוציאו ממסגר. וגם לא נועיל לו בכך; שהרי תכף יתפשו אותו שוב.

— כן הדבר, בודאי. אבל מצטער אני לשמוע איך הם מנבלים את שמו וטופלים עליו עלילות שקר.

— גם אני כועס על זאת. חיינפשי, באוני שמעתי אותם אומרים שהוא הרוצח היותר גדול בכל הסביבה, וגם מתפלאים הם, שלא תלו אותו זה כבר.

— כן, הכל אומרים כך. ואני שמעתי אותם אומרים, כי, אם יצא להפשי, יקרעוהו כדג.

— וגם עשה יעשו זאת.

הנערים נדברו עוד זמן רב, אבל השיחה לא הביאה להם נחת. כאשר הגיעו דמדומי¹⁾ הערב עמדו רגליהם אצל בית-הכלא הקטן והבודד, — כאילו חכו שיקררה איזה דבר-פלא, אשר ישם קין למצוקות-נפשם. אבל מאומה לא קרה; שום מלאך ושום קוסם לא שמו לב, כנראה, לגורלו של האסיר העלוב.

הנערים עשו כמנהגם תמיד: הם נגשו אל שבכת-החלון ויושיטו לפוטיר מעט טבק וגפירים. חדר-כלאו היה בקומה התחתונה, סמוך לקרקע, שומרים לא עמדו ישם.

דברי התודה והברכה של הזקן על מתנותיהם, היו תמיד כמדקרות-הרב ללבם. אך הפעם יסרו אותם כליותיהם ביותר, והם היו בעיניהם כבוגדים ושפלים, באמור אליהם פוטיר כדברים האלה:

¹⁾ שעת בין ערבים, שאין האור ברור.

שיחתם של אנשי העֵרָה. תם הטה אזנו לשמוע כל אשר ידבר בענין זה, ובכל שיחה דמה למצא רמו המִכְוֵן אליו, ואף כי לא יכול לברר לעצמו, איך אפשר לחשוך אותו שהוא יודע את סוד הרצח, בכל־זאת היה חרד ונפחד כל אותה העת. הוא קרא את הוק אל מקום בודד, כדי לשיח אתו בסודם הנורא, למען יִרְנַח לו מעט, וגם כדי להֻכַּח, אם לא הוציא הוק דבר מפיו בקלות־דעתו.

- הוק, האם הגדת לאיש דבר על אודות הענין?
- על איזה ענין?
- יודע אתה מעצמך.
- אה, בודאי לא הגדתי.
- אף מלה אחת?
- אף לא חצי מלה, חוֹנְפְשִׁי. ולמה זה ישאַלְפֵנִי כזאת?
- כך, אני יִרְאֵתִי...
- הלא יודע אתה, תם, כי לא נִשְׁאָר בחיים אפילו שני יָמִים, אם יִודַע הדבר לאיש.

תם נרגע קצת. ואחרי הפסקה קטנה אמר:

- ואם יאיצו בך, ואם ידרשו ממך בְּחֻזָּקָה, התגיד?
- יאיצו בי להגיד? בן, אם אֶתְאַנֶּה מאד שאותו הישר האינדיאני ישיביעני בנחר, אזי אניד. באופן אחר - לאו!
- טוב מאד. כמדומה לי שאין לנו מה לפחד, כל זמן שנשמור פִּינוּ ולישוננו. ובכל־זאת לא יזיק, אם נַחְדֵּשׁ את השבועה - ליתר תוקף.
- אני מסכים.

השבועה האיומה נִשְׁנְתָה בכל הוֹדָה הנורא.

- הוק, מה אומרים הבריות על אדות הענין? שמעתי שיחות לאין מספר.

- הבריות? הם באחד: פוּטִיר, פוּטִיר ופוּטִיר! כשאני שומע שיחתם, תאחזני רעדה, ולְהֻכָּבֵא אני הפִּין במעמקי אדמה.
- וכן גם אני. לפי דעתי, דבר האבוד הוא, זה הוקן פוּטִיר. ומה האם לא צר לך עליו לִפְרָקִים⁽¹⁾?

(¹) לעתים.

לא, הביטי ישר אל פני (היא שלֵבָה ידיה כמבקשת רחמים) – את קרעתי את הספר?

במהירות הכיך התרוצץ רעיון במוחו של תם. הוא קפץ ויקרא:

– א נני עשיתי זאת!

כל התלמידים הביטו אליו בתמהון: האם יצא מדעתו? ותם עמד תחתיו רגע קטן, די קשיב רוחו, ואחר שם לדרך פעמיו, אל המורה, לקבל את הענש מידו. התמהון, התודה, הכבוד וההערצה, שִׁדְּחוּ עליו מְעִיני ביקי הנמוגה, בעלותו לגֵּדוּם¹, היו לו שְׁלוֹמִים די והותר אפילו בעד מאה מלקות, מלא התפעלות בעצמו על ההוד וההדר שבמעשה־גבורתו ונדיבותו זו, סָפַג² תם את המלקות, בלי צפצוף כל־שהוא – והמלקות היו הפעם קשות ואכזריות מאד, שכמוהן לא הוציא עוד מר דובינס מתחת ידו. וכן קבל בשויון־נפש גם את תוספת־הענש: להישאר בבית־הספר שתי שעות אחרי כלות הלמודים. הוא יָדַע, מי יחכה לו בחוץ עד תום זמן בְּלֹאוֹ!

בלילה הזה, כאשר שכב תם על מטתו, הרבה לחשוב איך להִתְנַקֵּם באלפריד טימפל; כי ביקי ספרה לו, במשת ובחרטה, את כל פְּרִטֵי הדבה, אך גם מחשבות־הִנָּקֵם פָּנוּ מקום עד מהרה להרהורים יותר נעימים, והוא נָדַם בעוד אוננו מלאות את הדברים האחרונים של ביקי:

– הו, תם, איך יכולת להיות נדיב־רוח כל־כך!

פרק י"ט.

הַמְשֶׁפֶט.

ימי הדרור של הקיץ היו ארוכים ומשועממים מאד. ביקי תִּאֲצִיז נסעה אל עיר־מולדתה לבלות שָׁם את ימיה־החפש – ונפשו של תם ריקה. ובעוד הוא מבקש לו שעשועים חדישים, והנה באה מחלת־הבהרת ותאסר־הו אל מטתו במשך שבועות אחדים. גם כל העִנְיָה כמו נרדמה בחוס־הקיץ. אך פתאם באה תנועה גדולה ותעבר את רוחיה־הרדמה מעל העִנְיָה. המשפט על דבר הרצה בשרה־הקברות החל להתברר. זה היה עתה ראש

¹ (למקום המשפט. ² קלט, קבל.)

תם נתן עיניו בפני ביקר. היא דמתה בעיניו ברגע זה לשפן מרדף ומדח, שכבר כינן הציד אל ראשו את קנה־הרוחב. בן־רגע שכח תם את כעסו וריבו אָתָה. היש־מהרה צריך למצא עצה ותחבולה – תכף בלי התמהמה! אבל דוקא קרבת הסכנה כלבלה את מוחו והחלישה את כהההמצאה שלו. הנה נצנין במוחו רעיון יפה: הוא ישַׁעֵר אל המורה, יחטוף את הספר מידו ויגוס החוצה! אבל בעוד הוא מהרהר בהחלטתו זו, וכבר עבר המועד – המורה פתח את הספר. הוי, לוי יכול תם להשיב אהובנית את הרגע הקטן של ספקוקו! עכשיו אבדה כל תקוה, – תשועת ביקר היתה תלויה בקרד עין, ואותו הרדעין אָהר בפקפוקו! המורה סקר בעינים מְרֹזֹת אִימה את כל התלמידים והתלמידות. מפני המבט הזועם הזה נחתו הכל, הורידו לארץ ראשם; אָחזה רעהו גם את הנָּקִי שבנְּקִיִּים. דומיה איזמה שרדה בכל הבית: המורה אסף אליו את כל המתו, ואָתֵר הוציא מפיו בקול יבש וחד את השאלה:

– מי קרע את הספר הזה?

דממה מוחלטת. המורה הטביע עיניו בתלמידים, איש אחרי רעהו,

אולי תעיד חזותו על החוטא.

– בנימין רודזורס, האתה קרעת את הספר?

תשובה שלילית. הפסקה.

– יוסף הארפיר, אתה? ...

– לאו. תם התרגש יותר ויותר; הקריה אָמִית זו הגדילו עוד את

יסוריו. המורה סקר ישוב את כל ספסלי הנערים, נְּמָלֵךְ בדעתו רגע קטן,

ואחר פנה אל הנערות.

– אימי לורינס?

תנועת־ראש שלילית.

– שושנה הארפיר?

אותה התנועה עצמה. עתה הגיע תוֹכָה של ביקר. כל אביו של תם

רעדו מרוב התרגשותו. הוא ראה כי אבדה כל תקוה. והמורה נתן עיניו

בה ויאמר:

– רבקה תאציר! (תם הביט אליה; פניה הורו כסיד) תאָתֵךְ קרעת –

בעוד רגעים אחדים בא המורה, והלמודים החלו. תם לא מצא הפך רב בשעורו. לרגעים הסב פניו להביט אל ספסל הנערות; פניה הניגים של ביקי הדאיבו את נפשו מאד. באמת, אחרי כל אותם הדברים יחזו בינו ובינה לא היה צריך כלל לחמול עליה – ובכל־זאת הרגיש רחמים רבים אליה. ואולם דאגתו לעתידותיה של ביקי הַעֲסִיקָה אותו רק זמן מועט, כי עד מהרה נטרד בעסקיו הפרטיים: המורה מצא את עונו בדבר הדיו ששפכה על ספרי־למודו. החקירה והדרישה בענין זה הסירו לפי שעה את היות הנבאה גם מעל ביקי; צרתו של תם הישכיחה אותה את צַרְתָּה שלה. היא לא האמינה, כי תם יוכל לִהְחַלֵּץ מִצָּרָה, אם יבִּחַשׁ ויאמר שְׂדִיּוֹ לא שפכו את הדיו על ספרו. וכאשר שָׁעָרָה, כן היה: הכְּשֵׁתוֹ של תם הועילה אך לְרַעְתוֹ. בתחלה דַּמְתָּה ביקי, שהיא תשמה לאידו, וגם התאמצה לַפְתוֹת את עצמה, שבאמת היא מוצאת קִנְיַת־דָּרוֹם⁽¹⁾ בזה; אך באחרונה התחילה לפקפק קצת. כאשר קרבה הסכנה, היה עם נפשה לקפּוּיִן ולהגיד כי אלפריד טימפל עשה את הדבר; אך כרגע התגברה על רצונה הטוב, באמה לנפשה: „הלא תם מתכוון להגיד למורה, שאני קרעתי את הציור בספרי. לא, לא אני דבר, אפילו כדי להציל נפשו ממות!“

תם קבל את עֲנִישׁוֹ, וישב אל מקומו בלי שום התמרמרות על עוונת־הַדָּיִן. הוא לא חישב עצמו כלל כ„נְקִי אֹבֵד“, מי יודע? – אמר בלבו – אולי באמת שפכתי אני את הדיו על ספרי בשעת משובה והוללות, מבלי איש־הַרְגֵשְׁתִּי בכך. הוא כִּחַשׁ, רק כדי שלא לשנות מן המנהג; ואח־כֵּן „התעקש“ בכחשו, כדי שלא לנטות מן הפרינציפיוֹן.

עברה שעה תמימה. המורה ישב על כסא־מלכותו, וראשו התנדנד למטה כמתנמנם; האויר מלא אותו השאון המיִשְׁשֵׁן של המוני קולות המיִשְׁנִים את פֶּרֶקֶם. אך הנה התעורר מר דובינס, התמודד, פֶּהֶק⁽²⁾ ואחר פתה את תיק־שִׁלְחָנוֹ ויאמר להוציא משם את ספרו הַטָּמִיר⁽³⁾ – אך נראה כמפַּקֵּק, אם יקחנו אם לא, רוב התלמידים נשאו אליו עיניהם בעצִלְמִים, אך שִׁנְיָם מהם שמרו את תנועות־ידיו בעיון עצום ובלב חרד. מר דובינס לקח את הספר בידו בנפש פזורה, ואחר הניחו על השלחן לפניו ויתכונן לקרא בו.

(¹) הנאה. (²) פהק—(נעהניען). (³) הנסתר.

— מאין יכלתי לדעת,
 שאת מסתכלת באיזה דבר?
 — הלא תכלם, תם
 סויר! עתה בודאי תלך ותלשין
 אותי, — ואנה אני באה, אנה
 אני באה! הרי תענש אענש —
 ואני לא נענשתי מעולם בבית-
 הספר!
 היא רקעה ברגלה הקטנה
 ותאמר:

— יהי כן! עשה את
 הנבלה, כטוב בעיניך. ואולם
 גם אני יודעת איזה דבר. עוד
 מעט ותראה. חרפה, נבלה!
 ושוב פרצה בכני, ופרין
 מבית-הספר החוצה.

במקום החטא.

תם עמד דומם, תמה ומשתומם על חרידה אף הגדול הזה.
 הנערות הללו הן באמת אומה משונה מאד — אמר תם בלבו — היא
 לא נענשה מעולם בבית-הספר! פשש... ומה בכך אם לוקים? אך מה
 אמר ומה אדבר — רפת-לב ורפת-עור היא ככל הנערות. כמוכן, לא יעלה
 על דעתי להלשין את הפתיה הקטנה הזאת אל הזקן דובינס. אבל, כלום
 תועיל לה שתיקתי? הזקן דובינס ישאל: מי קרע את ספרו. אין עונה. אז
 יעשה כמו שהוא עושה תמיד: יחקור וידרוש את כל אחד בפני עצמו, וכאשר
 יגיע אל הנפש החוטאת, ימצא את עונה גם בלי אמר ודברים. הפת-
 פניה תענה בה. הלא כן הן הנערות: אין בהן אף משהו¹ של אמין-לב
 ועיוות-פנים. ובכן תקבל ענשה. כן, ביקי תאציר תענש — אין לה כל עצה
 ותחבולה להמלט מענשו. — תם הררר זמן מועט, ואחר חוסף: וכן צריך
 להיות: היא חפצה לראות אותי בקלקלה כזו — תטעם נא עתה טעמים של יסורים!

¹ מה שהוא.

יָקְדוּ מִתְּמָה. שְׁקוּעַ בְּדַהְרָוִים מְרִים נִכְנָס לְהַצֵּר בֵּית־הַסֵּפֶר, וּמֵאֵד צָר לוֹ
 יִשְׁאֵן בִּיקֵי נֶעֶר: הָאֵח, אִיזוּ מָנָה יִסֶּה הִיָּה נוֹתֵן לָהּ, לוֹ הִיתָה נֶעֶר! בַּחֲצַר
 נִפְגַּשׁ שׁוֹיֵב עִם בִּיקֵי, וּבַעֲבָרָו עַל פְּנֵיהַ זֶרֶק לָהּ מִלָּה עוֹקֶצֶת¹. אָף הִיא
 הִיִּיבָה לוֹ כְּדוּמָה לוֹ – וְהִפְרִין הִתְרַחַב בֵּינֵיהֶם. בִּיקֵי מִלֵּאָה חֲמַת־נֶקֶם,
 וּבִקְצֵר־דָּרוֹה חֲכָתָה לְצִלְצוֹל־הַפַּעְמוֹן, כִּי כִלְתָה נִפְשָׁה לְרֵאוֹת אֶת מוֹסְרֵיהֶם
 עַל הַקְּלָקְלָה שֶׁבִסְפָר־לְמוֹדוֹ. הַמַּחֲשָׁבָה, אִשֶׁר נִצְנָצָה בְּמוֹחָה בְּרֵאשׁוֹנָה לְ"מִסּוֹר"
 אֶת אֶלְפְּרִיד טִימְפֶל, חִלְפָה עִתָּה כָּלִיל.

הַאוּמִלְלָה! הִיא לֹא חִשָּׁה וְלֹא הִרְגִישָׁה כִּלְלִי, כִּי לָהּ בַּעֲצָמָה נִשְׁקַפְתָּ
 צִדָּה גְדוּלָה. הַמּוֹרָה, מֵר דּוֹבִינֶם, כִּבֵּר הִגִּיעַ לְשִׁנּוֹת־בִּינָה, וְתֹאוֹת־לְבוֹ לֹא
 נִתְּנָה לוֹ. אֲדִיר הִיָּה חֶפְצוֹ לַעֲלוֹת לְמִדְרַגַּת "דּוֹקְטוֹר", אֲבָל עֲנִיּוֹתוֹ גָּזְרָה עֲלָיו
 לְהִישָׁאֵר בְּשִׁפְלֵי־הַמִּדְרָגָה שֶׁל מוֹרָה כִּפְרִי. וְסִפְרָה הִיָּה לְמֵר דּוֹבִינֶם, אִשֶׁר בּוֹ
 הִיָּה מִשְׁתַּקֵּעַ בַּעֲוֹמֵק הָעֵינָן בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, בְּשַׁעָה שֶׁהַתְּלִמִּידִים הָיוּ מִשְׁנָנִים
 אֶת שַׁעֲוֵיהֶם לְפָנֵי הַתְּחִלַּת הַלְּמוּדִים. הַסֵּפֶר הַזֶּה הִיָּה סְגוּר עַל מִסְגֵּר־בִּשְׁלַח־
 הַכְּתִיבָה שֶׁל הַמּוֹרָה. לֹא הִיָּה אָף תְּלִמִּיד אֶחָד, אִשֶׁר לֹא בְּעָרָה בּוֹ הַתְּשׁוּקָה
 לְהִצִּיץ בְּסִפְרָה הַפְּלֵאִי הַזֶּה; אֵךְ מַעוֹלָם לֹא נִזְדַּמְנָה שַׁעֲת־הַכּוֹשֵׁר לִכְךָ. לְכָל
 נֶעֶר וְלְכָל נֶעֶרָה הִיָּתָה הַשַּׁעֲרָה מִיּוֹחַדַּת עַל אֲדוֹת הַסֵּפֶר, אֵךְ הַהִשְׁעָרוֹת הָיוּ
 יְשׁוּנוֹת כְּלִיכָךְ, עַד שֶׁאִי־אִפְשֵׁר הִיָּה לַעֲמוּד עַל טִיבּוֹ. עִתָּה, כֹּאֲשֶׁר עֲבָרָה
 בִּיקֵי לְפָנֵי שְׁלַח־הַכְּתִיבָה הַלּוֹ, שַׁעֲמַד אֲצֵל הַפֶּתַח, רֵאתָהּ, וְהִנֵּה הֶאֱחָה!
 הַמִּפְתָּח תְּחֻבָּב בְּמַנְעוּלוֹ. הִיא פְּתָה כֹּה וְכֹה, וּבִרְאוּתָהּ כִּי אֵין נִפְשֵׁי־אָדָם
 כְּבֵית־הַסֵּפֶר, מַהֲרָה וְהוֹצִיָּאָה אֶת הַסֵּפֶר מִקְּבִיּוֹנוֹ, "שַׁעֲרֵי־הַסֵּפֶר – אֶנְאִטוֹמִיָּה"
 מֵאֶת פְּרוֹפִיסוֹר פְּלוֹנִי־אֶלְמוֹנִי – לֹא הִגִּיד לָהּ כְּלוּם; וּבִכֵּן הִתְחִילָה לְהַפּוֹךְ
 אֶת הַדְּפִים, אֶחָד אַחֵר אַחֵר. לְבִסּוֹף נִמְשְׁכוּ עֵינֶיהָ אֶל דָּף אֶחָד אִשֶׁר עֲלָיו
 מַצְוִירָת בְּצַכְעִים יָפִים תְּבִנֵית־אָדָם. בְּאוֹתוֹ רָגַע נִפְלֵ צֵל עַל הַדָּף; תֵּם הַתְּגַנֵּב
 בַּפֶּתַח וַיִּסְתַּכֵּל בְּצִיּוֹר, חִישֵׁי־מַהֵר סָגְרָה בִּיקֵי אֶת הַסֵּפֶר; אֲבָל מַחֲפֹזֵן וּמַהֲתַרְגְּשׁוֹת
 קָרְעָה אֶת הַדָּף הַמְּצוּיָר עַד אֲמַצְעִיתוֹ. הִיא נְבוֹכָה מְאֹד, הִשְׁלִיכָה אֶת הַסֵּפֶר
 לְתוֹךְ תֵּיק הִשְׁלַחֵן, סִבְבָה אֶת הַמִּפְתָּח בְּמַנְעוּלוֹ, וּמִבִּזּוּן וּקְצָף נִתְּנָה בְּכִי קוֹלָה.
 – תֵּם סוּיָר, זֶהוּ מִנְהַג מְכֻזָּעֵר הִרְאוּ לָךְ: לְהַתְּגַנֵּב כְּמִגָּל וְלַהֲסַתְּכֵל
 בְּמָה שֶׁאֲחֵרִים מִסְתַּכְּלִים. . .

¹ דוקרת.

– תן לי עוד נשיקה, תם – ושא את רגליך לבית-הספר, ואל תוסיף עוד להפריעני!

ואך יצא הנער מן הבית, והזקנה רצה אל המלתחה ותוצא משם מְתִנֶה קרועה ובלואה, זו ילבוש תם בימי היותו פִּרְטוֹן. אך כרגע נמלכה, ותאמר אל נפשה:

– לא, לא אֶחְפֵּשׁ ולא אֶנְסֶה, בטוחה אני, שהנער העלוב גָּנַב לי, אבל זה שקר של רוח נדיבה – כדי לתת תנחומים לנפשי. אלהים יסלח לי, שִׁתְּרוּ מחשבתי היתה טובה, ובכל אופן איני רוצה לְגַלוֹת את השקר – לא אֶחְפֵּשׁ.

היא הניחה את המְתִנֶה הַצָּדָה ותְּהַרְרֵר רגע קטן, שתי פעמים שלחה את ידה לִקְחַת את הבגד, ושתי פעמים השיבה אותה אחור, לאחרונה התגברה על פֶּקְפּוּקֶיהָ, באמרה אל לבה: „זה שקר במחשבה טובה – זה שקר הגון – אין לי להצטער עליו, וכן התחילה לְחַפֵּשׁ בכיס המְתִנֶה. לא עבר רגע, וכבר קראה את הַרְשׁוּם על קְלִפְת־הַעֵץ – קראה ודמעות נָגְרוּ מעיניה.

– עתה עלולה אני לסלוח לנער גם תְּלִי־תָלִים¹ של חטאים!

הנשיקה החמה שנתנה הרודה פולי לתם בצאתו מן הבית, הִנְיֶסָה את יגונו ותמלא את לבו שמחה ואושר. הוא הלך לבית-הספר ברוח עליו, ובהיותו בהצִיד־הדרך הִקְרַתָּה החצלחה לפניו את ביקי תֶּאֱצִיר, בלי לִפְקֶק אף רגע רֵץ אליה ויאמר:

– אני התנהגתי אֶתְךָ היום שלא כהוגן, ביקי, ועל זה אני מצטער מאד, לא אוסיף עוד לעשות כזאת עד־עולם, כל ימי חיי. אנא, השלימי אֶתִי – הלא?

הנערה עמדה תחתיה ותבט אליו בחרי־אף ותאמר:

– יהי נא חסדך, אדוני תומאס סוידר, לסור מעלי ולְהַרְפּוֹת ממני. עד־עולם לא אדבר אֶתְךָ עוד.

היא הניעה בראשה וְנִקְשַׁט מעליו ותעבור, תם נדהם כלי־כך, עד כי בגדל מבוכתו שכח מְעֵנֹת לה: „אין ההפסד גדול כלי־כך, מרת גאיזנה!“ וכאשר נזכר בכך, כבר עבר המועד, ובכן לא אמר כלום; אבל כל קרבו

¹ הרי-הרים, כלומר: הרבה מאד.

עתה לָבֵשׁ הַדָּבָר צוֹרֵה אַחֲרַי. בְּבֹקֶר נִדְמַתָּה לִּי תַחְבוּלַת־עֶרְמָתוֹ
 כְּתִלְצָה יִפֶּה וּמְחֹכְמָה מְאֹד; עִכְשֵׁיו הִיָּתָה בְּעֵינָיו גְּסָה וּשְׁפִלָּה וּמְכוּעֶרָה מְאֹד.
 הוּא הוֹרִיד לְאָרֶץ רֹאשׁוֹ וּבְמִבְּוֹכָתוֹ הִרְאִישׁוּנָה לֹא יָדַע מַה לַּעֲנוֹת. לְבַסּוֹף אָמַר:
 – סִלְּחֵי נָא לִי, דוֹדַי, נִחַמְתִּי כִּי עָשִׂיתִי זֹאת – אֲבָל לֹא נִמְלַכְתִּי,

לֹא הִתִּישַׁבְתִּי בַּדָּבָר.

– הוּא, יֵלֵד, הֵלֵא זֹאת רַעְתְּךָ, שְׂאִינְךָ הוֹשֵׁב כֻּלָּל אֵלֵא כִּשְׁהַדָּבָר נוֹגֵעַ
 לְהִנְאֻף וּלְשַׁעֲשׁוּעִיךָ. חֲשַׁבְתָּ אֵיךְ לְבֹא מִן הָאֵי בְּלִילָה, כְּדֵי לְשַׁחֵק עַל
 מְשֻׁפְּתֵינוּ, חֲשַׁבְתָּ אֵיךְ לְהַתֵּל בִּי בְּקִדּוֹתָהּ¹ שֶׁל חֵלוֹם; אֲבָל לֹא חֲשַׁבְתָּ
 אֵיךְ לְרַחֵם עָלֵינוּ וּלְחַלְצֵנוּ מִדְּאֻגוֹתֵינוּ.

– דוֹדַי הַיְקָרָה, יוֹדַע אֲנִי כִּי הִתְנַהַגְתִּי כְּנָבֵל, אֲבָל בְּתַחֲלָה לֹא
 הִיָּתָה מִחֲשַׁבְתִּי כֻּלָּל לַעֲשׂוֹת נִבְלָה כִּזֹּו. בְּאוֹתוֹ הָעֶרֶב בָּאתִי הִנֵּה לֹא לְלַעֲוֹג
 לָכֶם, אֵלֵא כְּדֵי לְהַרְגִיעַ אֶת רוּחְכֶם וּלְהַגִּיד לָכֶם כִּי לֹא טַבְעֵנוּ כֻּלָּל בְּנִהָר.

– אַה, תָּם, לֹא יָדַעְתִּי כִּי הִיָּתָה בְּךָ מִחֲשַׁבָה טוֹבָה כִּזֹּו, הִיָּתִי סוּלָה
 לְךָ כְּמֵה וְכְמֵה פְּשִׁעִים. וְלֹא עוֹד, אֵלֵא שְׁהִיָּתִי שְׂמָחָה גַם עַל בְּרִיחַתְּךָ.
 אֲבָל הִרִי זֶה שְׂקָר גַּמּוֹר! כִּי מְדוּעַ זֶה לֹא הִרְגַעְתָּ אוֹתִי וְלֹא הִגַּדְתָּ לִּי?

– יַעֲן כִּי – רֹאֵי נָא, דוֹדַי הַיְקָרָה, כִּאֲשֶׁר נִדְבַרְתָּם אֲנִי עַל־אֲדוּת
 הָאֲזָנְרָה שֶׁתְּעַרְךָ לָנוּ, נִצְנִיץ בִּי פִתְאֵם הָרַעִיּוֹן, לְהִתְגַּנֵּב לְבֵית־הַתְּפִלָּה
 וּלְהַפְתִּיעַ אֶתְכֶם בְּשַׁעַת הַזְכָּרַת־נְשָׁמוֹתֵינוּ. זֶה הָיָה רַעִיּוֹן יִפֶּה מְאֹד, וְלֹא
 הִפְצִיתִי לְמַלְקָל אוֹתוֹ. וְלָכֵן הִשִּׁיבֹתִי אֶת קְלַפְת־הָעֵץ לְתוֹךְ כִּיסִי וּשְׁתַּקְתִּי.

– אִיזוֹ מְלֻפָּה?

– הַמְלֻפָּה שְׁעָלֶיהָ כְּתַבְתִּי אֵלֶיךָ, שְׂאֵנַחְנוּ נַעֲשִׂינוּ שׁוֹדְדֵי־הַיָּם. עֵתָה
 צַר לִי מְאֹד, שְׁלֹא הִקִּיצוֹת מִשְׁנַתְּךָ כִּאֲשֶׁר נִשְׁקַתְיךָ. בְּאֻמוֹנָה, צַר לִי מְאֹד.

הַמַּמְטִים הַקְּשִׁיִּים שֶׁבִּפְנֵי הַדּוֹדָה הוֹחֲלִקוּ כְּרַגְעוֹ, וּבְעֵינָיהָ נִצְנְצוּ רֵךְ וְחִבָּה.

– הַבְּאֻמַּת נִשְׁקַת אוֹתִי?

– כֵּן, בְּוַדָּאִי.

– הַאֲמַנְם? וּמְדוּעַ נִשְׁקַפְתִּי, תָּם?

– יַעֲן כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמֵי עָלֶיךָ, כִּי נִאֲנַקְתָּ כְּלִיכְךָ מִתּוֹךְ שְׁנַתְּךָ.

הַדְּבָרִים נִשְׁמְעוּ כְּדְבָרֵי־אֲמֵת. קוּלָה שֶׁל הַזְּקֵנָה רַעַד מִדְּהַרְגָּשׁוֹת, בְּאֻמְרָהּ:

¹ כַּסְפּוֹר בְּדוּי.

התבונן היטב בדבר, הוברר לו כל הענין; הנערה קרבה אותו רק להנצחתה, כדי להכעיס את תם. כמובן, לא הועיל הרעיון הזה להקטין את שנאתו הישנה לתם. הוא חָרַשׁ מַזְמָה, איך להתנגם בנער הזה מבלי להעמיד את עצמו בסכנה. והנה ראה לפניו את ספרי-הלמוד של תם – וכאן מצא מקום לְקִבוּת! את חובו. בשמחת-דָּנָקָם פתח את הספר, וְכִאֲשֶׁר הִגִּיעַ אֶל מְקוֹם הַשְׁעוּר שֶׁאֲהַרְיֵה-הַצְּהָרִים, שֶׁפֶךְ דָּוִד עַל כָּל הַדָּף. באותו רגע הִשְׁקִיפָה בִּיקֵן מִן הַחֲצֵר בַּעַד הַחֲלוֹן, וַתֵּרֶא אֶת אִישׁ עֹשֶׂה אֶלְפִרִיד, וַתִּסּוֹג אַחֲרָיו לְבַל יִרְגִישׁ בָּהּ. היא יצאה מן החצר ללכת הביתה, בְּכֹונָה לִמְצֹא אֶת תֵּם וּלְגַלּוֹת לוֹ אֶת הַדָּבָר; תֵּם יָכִיר לָהּ טוֹבָה, וּבְרִית-שְׁלוֹמָם תִּתְחַדֵּשׁ. ואולם בהיותה בחצי הדרך, שָׁבָה מִמַּחֲשַׁבְתָּהּ זוּ. היא זָכְרָה אֶת הַעֲלֹכּוֹן אֲשֶׁר הֶעֱלִיב אוֹתָהּ תֵּם בְּבֶקֶר, בִּשְׁעָה שֶׁדָּבְרָה עַל אֲדוֹת הַסְּעוּדָה שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה, – וְהוֹזְכִּירָהּ הַזֶּה מִלֵּא אוֹתָהּ חֲמָה וְכִלְיָמָה. וּבִכֵּן גִּמְרָה בַלְבָּהּ, לִתֵּת אוֹתוֹ לְלִקּוֹת בְּשִׁבִיל סִפְרוֹ שֶׁנִּתְלַכְּךָ² בְּדוֹ, וּמִלֵּבד זֶה עוֹד תִּשְׁנֹא אוֹתוֹ לַנְּחִי-נִצְחִים.

פֶּרֶק י"ח.

תֵּם מְצַמֵּדֵק, נְדִיבוֹת-רוּחַ.

תֵּם בָּא הַבֵּיתָה סָר וּזְעָף, וְתִכַּף מִן הַדָּבָר הַרְאִשׁוֹן שֶׁל דּוֹדָתוֹ, נִיכָה כִּי כֹאן לֹא יִמְצֹא צָרִי לְיִגוֹנוֹ.

– תֵּם, אֲנִי – אֲנִי אֶפְשִׂיט אֶת עוֹרֶךָ מֵעַלֶיךָ!

– וְכִי מָה זֶה עֹשִׂיתִי, דּוֹדָתִי?

– אַתָּה עוֹלֵלֶת לִי יֹתֵר מְדַי. הִנֵּה אֲנִי רִצְתִי בְּלִי-נְשִׁימָה, כּוֹנֵנָה פִּתְיָהּ,

אֶל מֵרֵת הָאֶרְפִּיר, בְּתִקּוּהָ שֶׁאֲבִיא אוֹתָהּ לְיָדִי אֲמוֹנָה בַּחֲלוּס־הַהֶבֶל שֶׁלְךָ, – אֲבָל, לֹא מְנָה וְלֹא מִקְצָתָהּ! עוֹד קוֹדֵם-לְכֶךָ סִפְרָה לָהּ דָּוִד כִּיצַד הִתְגַּנְּבֵת אֶל בֵּיתָנוּ בְּאוֹתוֹ הָעֶרֶב וְשִׁמְעֵת אֶת כָּל אֲשֶׁר נִדְּבַרְנוּ. הוּא, תֵּם, בְּאִמַּת לֹא אֲדַע מָה תְּהִי אַחֲרֵית נַעַר שֶׁכִּמּוֹתְךָ, הַנּוֹעֵז לְעוֹלָל עֲלִילוֹת כְּאֵלֶּה! לְכִי נִהְפֵךְ בְּקִרְבִּי, בּוֹכְרִי כִּי נִתְתַּנִּי לְלַכֵּת אֶל מֵרֵת הָאֶרְפִּיר וְלִהְיוֹת בְּעִינָיָה כְּמִשְׁתַּמָּה, וְלֹא רִמּוֹת לִי אֶף בְּמֵלֶה אַחַת!

¹ (לחבוע. ²) שנכתם.

תם הלך לו כנפיש מרה וברעיונות קודרים. «כל נער, רק לא זה!» – דבר אל נפישו בקרקן יגניו – «כל נער ישבעיר זו, רק לא אותו המתהדר הנבזה שבא לכאן מסינט-לואי ודוחק את עצמו להיות אריסטוקרט! חכה לי, חביבי! אני הבטתי אותך יפה תקף ביום הראשון כאשר הופעת בעירנו, ועוד אשוב לחבוט אותך היטב-הדק! נפול תפול לידי – ואז אראך...»
ותם עשה תנועות משונות באויר, כאלו הוא מתופף באגרופיו על אויב מדומה ובוועט בו ברגליו ותולש את שערו.

— אהא, עתה תדע! קבלת בידך מה? אסרכן, ברח לך, וזכור את תלקח הזה!

ואחרי אשר יסר, בדמיונו, את האריסטוקרט כהיירשעתו, נשא את רגליו וירץ הביתה, כדי לבלות ישם את שעת המרגוע. הוא לא יכול עוד נשוא את משונת-אשקה של אימו, ועוד פחות מוזי יכול להביט אל סמל-הקנאה שלו. וביקי הוסיפה להפוך עם אלפריד בספר-הציורים; אך כאשר ארכו הרגעים ותם לא עבר עוד על פניהם לענות את נפשו, התחילה שמחת-נצחונה להתקדר, והציורים הדלו להעסיק אותה. היא נעשתה כבדת-ראש, פוורתד נפש, ואחרי-כן עצובת-רוח. להגעים הטתה אונה בשמעה קול צעדים, אך תוחלתה נכזבה – תם איננו ואיננו. אז יקעה לה נפשה מאד, ויקנהם על אשר הרחיקה ללכת בלי-כך בנקמתה. ואלפריד העלוב התחיל מרגיש שהיא משתמטת ממנו, ולא ידע בשביל מה; וכאשר התאמץ למשוך את לבה אל הציורים בקראו לרגעים: «אה, מה יפה תמונה זו! ראי נא, ראי נא!» לא יכלה עוד הנערה להאריך רוחה, ותקרא: «הרף ממני! אין נפשי אל הציורים!» ובקול כבי הלכה-לה משם.

אלפריד מהר אחריה ויחל לדבר על לבה דברים נחומים, אך היא קראה:

— גש הלאה! מה לי ולך? אני שונאה אותך!

הנער עמד נבוך, תוהה ותמת; במה הטא לה? הלא היא בעצמה אמרה, שהיא נכונה להביט בציורים כל היום כלו – ופתאם נסה בבכי! שקוע בהרהורים! מרים נכנס אלפריד לבית-הספר הריק, ואחרי אשר

כלום, וכן גם כל הדוים. לבסוף התהמקה מרעוטיה, ותסתתר בפנה ותישפוך את כל יוגנה וקצפה בזרם של דמעות. וכאשר יצלצל הפעמון להתחלת הישעור, קפצה ממקומה ועיניה רבו ברכי-נקמה.

עתה יודעת אני מה לעשות! — אמרה לנפשה בזקפה ראשה בתנועה הזקה של מרי וגאון, עד אשר נתפזרו תלתליה הצהובים לכל עבר. — בשעת המרגוע הוסף תם להראות חבה יתרה לאימי לורינס, ובכונה הוביל את רעותו החדשה אל המקום אשר ישבה ביקי, למען הרעימה. זמן רב סבב עם אימי בכל החצר ולא מצא את ביקי. לאהרונה גלה את מבואה — ופתאם פרהה לה שמהתדודנו! ביקי ישבה לה על ספסל קמין מאחרי בית-הספר, יחד עם אלפריד טימפל, ושניהם עינו בספר-ציורים: הם ישבו צפופים וכפופים ושקועים כל-כך בעסקם זה, עד שגרמה כאלו שכחו באותה שעה את כל העולם כלו. זרם-קנאה יוקד השתפך בכל עורקיו של תם. הוא נקוט בפניו על אשר השתמט מביקי בשעה יהיא בקישה קרבתו; ובחרות אפו בו קרא לעצמו "טפיש" וכל שמות של גנאי, וכמעט געה בבכיה מרוב קצף. אימי הוסיפה לפטפט בלכתם, כי היא היתה שמחה ומאושרה; אך קולו של תם נדם, וכמו דבקה לשונו לחכו. הלא לא שמע כלל מה שהיא אומרת לו, וכשהיתה מפסיקה בדבורה כדי לחכות לתישבותו, היה מגמגם בפזר-הנפש "הן" או "לאו", ותמיד שלא כענין. הוא עבר פעמים אדרות על פני הספסל הקמין, אשר שם ישבה ביקי עם אלפריד, כמו לזון!¹ את עיניו במהזה זה הקורע את לבו, וכמעט יצא מדעתו, בראותו כי ביקי אינה מרגישה כלל במציאותו, כאלו לא היה כלל ב"ארץ-החיים". ואולם בזה טעה; ביקי ראתה אותו היטב, וגם שמחה לראות כי עלה בידה לענות את נפשו כאשר ענה הוא את נפשה. ובין כה וכה, והפטפוט העליו של אימי היה עליו לטרח. הוא נסה להפטר ממנה באמתלה של עבודה נחוצה, של ישעור הטעון² שגון, — אך לשוא! היא החזיקה בו ולא הרפתה ממנו. לבסוף הצליח להקליץ ממנה, ואימי אמרה לו בתמימות, כי היא תחכה לו אחרי כלות הלמודים, למען ילכו שניהם יחדו הביתה, לעזאזל! אין עצה ואין תבונה לנגד ה"נגע" הזה! — אמר תם אל לבו בסורו מעליה בהפזון.

¹ (להשביע. ² הצריך.

בתְּאֵנְחָה לרגעים ובהציצה בסתר על תם. היא ראתה, כי הוא מֵרַבֵּת שיחה ביחוד עם אִימִי לֹרִינֶס – וכמו מְדַקְדָּקֵה הרגישה בלבה, ותתגעש ותתעצב גם יחד, ותאמר לסור משם, אבל רגליה הובילוה בְּנוֹקָא אל הכניסִיא איש־בה עמד תם. בעליצות מְעֵשָׂה פנתה אל נערה שעמדה בקרבת־תם, ותאמר בקול צְהֵלָה:

– שמעי נא, מִיִּי אוֹסְטִיִן, אני רוצה לדבר אֶתְךָ על אדות סעודת־העים.

– האח, מה טוב! ומי יערוך את הסעודה?

– אמי הבטיחה להרשות לי לעשות סעודה.

– ומה דעתך, חמדת־לבי? התתן אמך רשות גם לי לבוא?

– בְּנוֹדָא! הלא הסעודה היא שלי, ואמי תרשה לי לקרא לכל אישֶׁר אחפוץ.

– זה יפה מאד! ומתי?

– במהרה בקרוב. כך, תכף כאשר יבואו ימי־החרור של הקיץ.

– אם כן, הלא תקראי לכל התלמידות והתלמידים שבבית־ספרנו?

– כך, את כל רְעֵי ויִדְיָי – וכל מי שחפין להיות ידיִי – וביקי

הבישה מן הצד אל תם; אך הוא היה שקוע כְּלוֹ בשיחתו עם אימי לֹרִינֶס,

כי באותו רגע סָפַד לה את פרטי הסערה שהתחוללה באותו ליל־נְעוּת על

האי, ואיך פּוֹצֵץ הברק את השקמה הגדולה „לישכבים“, ממש „סמוך לחטמו“.

– האוכל גם אני לבוא אל הסעודה? – שאלה גריסי מילר את ביקי.

– בְּנוֹדָא!

– ואני? – שאלה סאלי רודורס.

– פְּשִׁיטָא!

– וגם אני? וגם דוּ? – הָאִיצָה בה סיווי הארפיד.

– כן, כן!

כל הנערות והנערים הקיפו את ביקי בתרועת־ששון ובמחואות־כפיים,

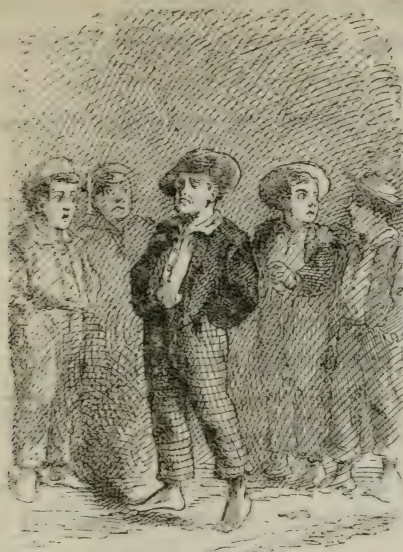
וזָלַם בקשו וקבלו הַזְמָנָה – מלבד תם ואימי. תם פָּנָה וילך־ללו בקיריות,

בחוספו לשיח עם אימי. שפתי ביקי רעדו ועיניה מלאו דמעות: אך היא

כסתה על אותות צערה וכעסה הללו בכדיחות מְעֵשָׂה ובפִּטְפוּטִים שאינם

פוסקים עד אדות הסעודה – אף כי עתה לא היתה עוד הסעודה שְׁנָה בעיניה

חתן-היום.

בבית-הספר קבלו
 התלמידים את תם ואת דוו
 בהדרת-כבוד גדולה כל-יכך,
 ועיניהם הפיקו התפעלות
 עצומה כל-יכך, עד שלא
 ידעו עוד שני הגבורים עד
 היכן יזקפו את חטמם,
 ודת-נפחותם והתפארותם
 עברו כל חק. הם התחילו
 לספר את מאורעותיהם
 לקהל הישותה בצמא את
 דבריהם—אבל רק התחילו;
 כי זה היה ספור ההולך
 ומתגבר כמעין הנובע, בלי
 תכלית ובלי קץ, כיד-הדמיון
 הטובה עליהם, ולבסוף,

כאשר הוציאו את מקטרוזיהם ודתחילו להעלות המרות עשן סביבותיהם—או
 הגיעה תהלתם למדרגה שאין עוד למעלה ממנה.

תם גמר בלבו, כי עתה אין לו עוד צורך באהבתה של ביקי תאצ'ר.
 התחלה לבדה תספיק למלא את כל לבו; מעתה יהיה רק על כבודו. עתה
 כאשר כבודו מלא עולם, אפשר שהוא תבקש קרבתו, ומחבבך, תבקש
 לה—ואז תראה שגם הוא יכול להיות קר ושוה-נפש כאחרים. הגנה היא
 באה. תם עשה את עצמו כאלו אינו רואה אותה, וינסב מישהו אל בניפיא
 של נערים ונערות ויהל לשיה אָפֶם. הוא ראה איך ביקי מתרוצצת הנה
 והנה, בפנים מאדמים ובעינים שוחקות, כאלו היא רודפת אחרי הכרותיה
 לתפישן, ובכל פעם כאשר עלה ציד בידה, צָהלה ושמחה; אך הוא תרגיש
 היטב, שהוא מתפַּנֵּג לצוד דוקא אותן החברות אשר בקרבתו, וכי לגעים
 הוא שולחת מִפֶּט רבי-הפִּנְגָה אל עבר פניו. אך הָנָקא בשביל-יכך תכניד
 את לבו עוד יותר, ובחריצות יתרה השתדל שלא תרגיש ביקי, כי הוא רואה
 את תחבולותיה, לאחרונה הדלה ממרוצתה, וממשחקה, ותלך אט לצד אחר,

על קלפת־עין כדברים האלה: „אנחנו לא מתנו כלל, אלא שהלכנו להיות לשודדי־הים“, והנחתי את הקלפה על השלחן אצל הנר; וכאשר שכבת וישנת, הפיקו פניך אהבה וראגה מרובה כל־כך, עד שכמדומה לי שהשחתי ראשי עליך ונשקתי אותך על שפתותיך.

— האמנם עשית זאת, תם? עתה אני סולח לך הכל בגלל הדבר הזה! — והזקנה חבקה את הנער בזרועותיה באהבה עזה, והוא הרגיש את־עצמו באותו רגע כנבל שבנבלים.

— יפה עשה תם, אף כי זה היה רק בחלום—העיר סיד כמדבר לנפשו. — דום, סיד! כל אדם עושה בחלום מה שהיה עושה בהקיץ. הָא לך, תם, תפוח גדול, אשר השכתי לך לעת שתשוב בשלום. ועתה לכו לבית־הספר — כבר עצרתם אותי כאן יתר מדי.

הקטנים הלכו לבית־הספר, והזקנה מהרה אל מרת הארפיר, כדי לספר לה את החלום הנפלא של תם ולסתור בזה את „דעותיה הנפסדות“⁽¹⁾ על ערך החלומות. וכיד נזהר לנפשו להגיד בקול את אשר הוא חושב בעיניו זה; אך בלכתו אמר לנפשו:

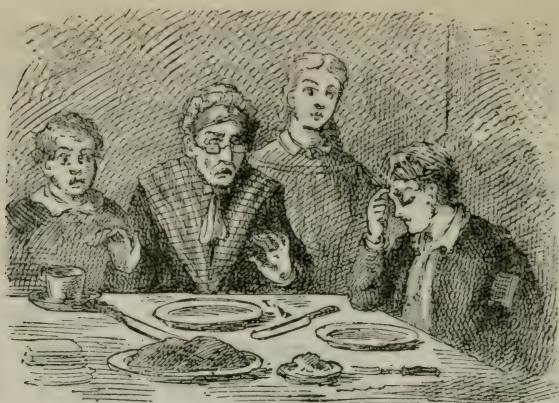
— זה חלום משונה מאד! חלום ארוך ומפזר כל־כך, בלי שום משגה אף בפרט קטן! זה חשוב מאד!

מי יתאר את הכבוד והיקר אשר נתן לתם בהקראותו עתה בחוץ! הפעם לא התפתל ולא קפין בלכתו, כמנהגו החביב, אלא צעד בהוד וחשיבות מיוחדת, כראוי לפרימון המרגיש שְׁנָל העינים פונות אליו. הוא עשה אמנם את עצמו כאלו אינו רואה את סקירות⁽²⁾ העינים ואינו שומע את ההערות שבקול ושבלחש, מדי־עברו, — אך באמת באו כשמן בעצמותיו. הנערים הקטנים ממנו צעדו אחריו בעקבותיו, מלאים גאון על הזכות להקראות אתו יחד, ממש כאלו זה היה המתופף שלפני איזו תהלוכה, או פיל הנכנס לעיר בראשו של גִּבְר⁽³⁾ שלם. והנערים אשר כגילו העמידו את פניהם כאילו אינם יודעים כלל שהוא נְתַעֵלם מן העין כל אותם הימים, אך באמת היו אכולי־הקנאה, ואת כל אשר להם היו נותנים, כדי להיות שהימים⁽⁴⁾ וישופי־שמש כמוהו, מפורסמים וגבורי־היום כמוהו.

⁽¹⁾ הרעות והמוזקות. ⁽²⁾ מכמים. ⁽³⁾ בית-חיות. ⁽⁴⁾ הומי-פנים.

- כן אמרתי בדיוק. נפלאות הבורא! הלאה, תם!
 — ואחרי כן החלות לבכות.
 — כן, בכיתי, ולא בפעם הראשונה. ואחרי כן —
 — אחרי-כן התחילה גם מרת הארפיר לבכות, וגם אמרה כי כן הוא
 גם דוֹו שלה, וכי הוא מצטער על אשר הִלְקְתָה אותו בשביל שִׁמְנֵת שהיא
 בעצמה שפכה אותה.
 — תם! יוֹחֵד־הַקֹּדֶשׁ נִצְנֵצָה בְךָ! אִין זֶה חִלּוֹם אֵלָא נְבוּאָה, נְבוּאָה
 מִמֶּשׁ! וּמָה עוֹד?
 — אחרי כן דבר סיד — הוא אמר —
 — כמדומה לי, שאני לא אמרתי כלום — נכנס סיד לתוך דבריו.
 — במחילה, סיד, אתה דִּבַּרְתָּ! — אמרה מירי.
 — שימו ידכם על פיכם ואל תפריעו את תם! מה אמר סיד? הגידה
 נא, תם!
 — הוא אמר, כי לפי דעתו טוב לי עתה שֵׁם בְּשָׂמִים, אֶךְ לוֹ הִיטַבְתִּי
 מֵעַלְלִי —
 — הרי לכם! הישמעתם? הלא כן אמר סיד, מלה במלה!
 — ואת גִּעְרַת בו על דבריו האחרונים.
 — אמת! מה נאמר ומה נדבר — מֵלֶאךְ גָּלָה לְךָ אֵת הַדָּבָר!
 — ומרת הארפיר ספדה על אדות מִבְּעֵרַת שְׁפוּצִין דוֹו תַּחַת הַטֶּמֶה,
 ואת ספרת על אדות פֶּטֶר וּמִיין־הַרְפוּאָה — — — ואחרי כן נדברתם על אדות
 הַחֲפוּשִׁים שֶׁנַּעֲשׂוּ בְנֵהָר, ועל אדות הַזְכֵּר־נִשְׁמוֹתֵינוּ שֶׁנִּקְבְּעָה לְיוֹם אִי;
 ואז קָמְתָן שְׂתִיכֵן, אֵת וְהוֹקְנָה הָאֲרָפִיר, וְהַתְּחַבֵּקְתָן וּבְכִיתָן, וְהוּא הִלְכָה
 לְבֵיתָהּ.
 — כל אלה הם דברים מְחֻיָּתִים, הַכֵּל הִיָּה כְּאִשֶׁר סִפַּרְתָּ, לֹא שְׁנִית
 אִפִּילוֹ כְּקוֹצוֹ שֶׁל יוֹד⁽¹⁾ — מִמֶּשׁ כְּאִילוֹ הִיָּת אֶתְנֵנוּ בְּאוֹתָהּ שַׁעָה וְעֵינֶיךָ רֹאוּ
 וְאִזְנֶיךָ שָׁמְעוּ הַכֵּל! וּמָה הִיָּה עוֹד?
 — כמדומה לי שהתפללת בעדי — וכמו בהקיץ ראיתי אותך ושמעתי
 כל מלה ומלה בתפלתך. שכבת על מטתך, ואני מלאתי רחמים עליך, וכתבתי

(1) כלו': אפילו נקודה קטנה.

תם משתדל לעורר את כח זכרונו.

— אל רחום ותנין! הוֹסֵף נא, תם, הוֹסֵף!
 — וכמדומה לי שאמרת: כנראה הדלת — הדלת —
 — נני, נני, הָלֵאָה, תם!
 — תניחי לי רגע, להתבונן מעט. אַה, בן — את אמרת: כנראה
 הדלת פתוחה.

— חי נפשי, בן אמרתי, אות פִּאֹת! האין זאת, מירי? הָלֵאָה, תם!
 — ואחרי-כן — אחרי-כן — אינני זוכר בבירור, אך כמדומה לי, ישצוית
 את סיד ללכת ו-ו-ו —

— האמנם? האמנם? אַנָּא אֶמְרֵנָּא: מה צויתו לעשות? מה?
 — את צוית אותו — צוית אותו — בן לסגור את הדלת!
 — פִּלְאִי-פִּלְאִים! מִיָּמִי לא שמעתי נפלאות כאלה! עתה יבואו נא
 הַמִּתְחַבְּמִים וַיֹּאמְרוּ לִי, שְׂפָל הַחֲלוּמֹת דְּבָרִים בְּטָלִים! תִּכַּף אַרְוִץ אֶל מִרְת
 הָאֶרְפִּיר לְסַפֵּר לֵךְ אֶת הַדְּבַר. אַרְאֵה נָא, הַתְּעִיז לְבַטֵּל גַּם אֶת הַחֲלוּם הַזֶּה
 בְּסַטְפוּטִים עַל אֲדוּת-אֲמוּנוֹת טְפִלוֹת. אַנָּא, תם, הוֹסֵף!
 — אַה, עתה הכל פָּרֹר לִי כַשְׁמֶשׁ. את אמרת אחרי-כן, כי בעצם
 אינני נער רע, אלא רק שובב, קלי-הדעת, פוהו, כ- כְּסִיחַ¹, או
 כדומה לזה.

¹ בן-סוס.

קורה, כדי לבוא להזכרת-גשמתך, הלא יכלת להודיע לי קודם-לכך, על-ידי איזה רמז, כי לא מִקָּ אלא הַשְׁתַּוְּבָקָה.

— באמת יכלת לעשות זאת — אמרה מירי אל תם — ובטוחה אני כי היית עושה זאת, לו עלה הדבר על לבך.

— האין זאת? — קראה הדודה ופניה אורו — הרי לא עשית זאת רק מפני שלא עלה הדבר על לבך?

— אני — באמת איני יודע. הלא בזה הייתי מקלקל את כל הדבר. — תם, אני דְּמִיתִי ישאתה אוהב אותי קצת יותר — אמרה הדודה

במרוחות — לי היה נעים לדעת, שלכל-הפחות השבת לעשות זאת. סיד היה הושב, וגם היה עושה, הווי תם, עוד תִּנְחַם באחריתך — כאשר לא תועיל עוד החרטה — על אשר לא דָּאגַת לי יותר בהיות לְאֵל ידך.

— אל נא, דודתי — ענה תם — הלא נפשך יודעת מאד, מה טוב אני לך, ואמנם מצטער אני מאד, שלא עלה הדבר על לבי. אך, בכל זאת, הנה חלמתי על אודותיך. הלא גם זה ענין!

— זה אינה ישה הרבה — אך סוף-סוף הוא יותר מְלֵאד־כֵּלִים. ומה זה חלמת?

— שמעי נא: ביום ד' בערב ראיתי בחלומי, והנה את יושבת פה אצל הַמִּטָּה, וסיד שָׁם אצל הארגז, וגם מירי אצלו.

— באמת כן ישבנו. שמחה אני, שיש לנו מקום, לפחות, בחלומותיך.

— ואני ראיתי בחלומי, שגם אָמוּ יל דוּוּ האַרְפִּיר ישבה אז אֶתְכֶם. — באמת, היא היתה אז בביתנו! ומה חלמת עוד?

— אָה, המוֹן דברים, אלא שהם מְטוּשְׁמִישִׁים עתה במוחי. — אִמִּין נא את כח-זכרוֹנְךָ. מה עוד?

— כמדומה לי, שהרוח — הרוח נָשָׁף ב — ב —

— התאמין נא להעלות את הדבר על זכרוֹנְךָ, תם, הרוח נָשָׁף באיזה דבר — הוֹסִיפָה נא!

תם לחץ את אצבעותיו אל מצחו בהתאמצות יתרה, רגע קטן, ואחר קרא:

— מצאתיה! עתה נזכרתי! הרוח נָשָׁף בנר לְבַבֹּתוֹ!

פתאם נתן הכהן בשיר קולו: „מזמור לתודה, הָרִיעוּ לַיהוָה כֹּל
הָאָרֶץ...!“

וְכֹל הָאָרֶץ הָרִיעָה. הקהל יָשַׁר אַחֲרָיו אֶת הַמְּזֹמֵר הַעֲתִיק בְּחַתְלָהּבוֹת
עֲצוּמָה וּבְקוֹל אֲדִיר וְחוֹק, עַד כִּי נָעוּ אֲמוֹת הַסְּפִים. וְתָם סוּיָה, הַפִּי־טוֹן
הַשְּׁחוּרִי, הִבִּישׁ סְבִיבוֹתָיו עַל הַנְּעִרִים אֲכֹל־יִהְיֶה־קִנְיָה, נִוְדָה בְּסַתְרֵי־לְבוֹ, כִּי אִכָּן
זוּהִי הַשְּׁעָה הַיּוֹתֵר מְאוֹשֶׁרֶת שֶׁבְחָיו.

כַּאֲשֶׁר יֵצֵא הַקֹּהֶל הַמְרוּמָה מִבֵּית־הַתְּפִלָּה, אִמְרוּ, שֶׁהֵם נוֹתֵנִים רֵשׁוֹת
לְרֵמוֹת אוֹתָם שׁוֹב, וּבִלְבָד שִׁישְׁמְעוּ עוֹד אֶת הַמְּזֹמֵר הַעֲתִיק מִיֶּשֶׁר־
בְּחַתְלָהּבוֹת כִּזוֹ.

כַּאוֹתוֹ הַיּוֹם קָבַל תָּם נִשְׁיָקוֹת וְסַמִּירוֹת (לְפִי חֲלִיפוֹת מַעֲמַד־נַפְשָׁה
שֶׁל הַדּוֹדָה) יוֹתֵר מִשְׁהִיָּה נוֹפֵל בַּחֲלָקוֹ קוֹדֵם לְכֵךְ בִּשְׁנֵה תְּמִימָה; וְקִשְׁיָה הִיָּה
לוֹ לְבָרָה, אֵילוֹ מֵהֵן הִבִּיעוּ בִּתְרֵיעוֹ תוֹדָה לְאַלֹהִים וְאַהֲבָה לוֹ לַעֲצֻמוֹ.

פֶּרֶק י"ז.

חֵלּוֹם נִפְלָא. — בְּבֵית־הַסֶּפֶר.

זוֹ הִיָּתָה אַפּוֹא הַמַּחֲשֵׁבָה הַגְּדוּלָּה אֲשֶׁר רָקַם תָּם בְּסֵתֵר — לְשׁוֹב אֶל
הָעֶפְרָה עִם חֲבָרָיו הַשּׁוֹדְדִים וְלִרְאוֹת בְּעֵינֵיהֶם וּלְשִׁמּוֹעַ בְּאוֹזְנֵיהֶם אֶת הַתְּפִלָּה
וְהַסֶּפֶד שִׁיעָרְךָ לְכַבוֹדֶם. בַּיּוֹם הַשְּׁבִיט בֵּין הָעֶרְפָּים יָשָׁמוּ עַל קִרְיָה אֶל הַחוּץ
וְעָלוּ אֶל הַנֶּבֶשָׁה בְּמַרְחָק חֲמִשָּׁה מִילִין מִן הָעֶפְרָה; שָׁם בִּיעַר יִשְׁנֵנו עַד אֲזִי-
הַבֶּקֶר, וְאַחֲרָי כֵּן הַתְּגַנְּבוּ הָרֶשׁ, דֶּרֶךְ סִמְטָאוֹת שׁוֹמְמוֹת, אֶל הַנְּעִיעֵי שֶׁל בֵּית־
הַתְּפִלָּה, וַיִּגְמְרוּ שָׁם אֶת שְׁנָתָם בְּתוֹךְ תְּהוֹרֹזְכָהוּ שֶׁל סַפְסָלִים הָגֵרִים.

בַּיּוֹם ב', כִּסְעוֹדֶת יִשְׁחֲרִית, הִפְלִיאוּ הַדּוֹדָה פּוֹלִי וּמִירֵי אֶת חֶפְתָּן וּמִוֶּכֶן
לָתָם, וַיִּפְּנְקוּ אוֹתוֹ כִּילֵד קֶטָן, הַשִּׁיחָה הִיָּתָה מִלְּאָה חַיִּים, שֶׁלֹּא כְּרַגִּיל, בְּתוֹךְ
יָתֵר הַדְּבָרִים אִמְרָה הַדּוֹדָה אֶל תָּם:

— לֹא אוֹכִיָּה אוֹתְךָ עַל הַיִּשְׁחוֹק הַיִּפֵּה שֶׁעֲשִׂיתָם לָכֶם: לַעֲנוֹת וּלְבַלְבַּל
אֶת כָּל הָעִיר בְּמִשְׁךָ שְׁבוּעַת תְּמִים, בְּעַת שְׁאַתֶּם הַנְּעִרִים הַיִּיתָם שְׂמָחִים וְטוֹבִי־
לֵב. אֵךְ קִשְׁיָה לִי לְהַבִּין, אִי־כֶּה יִכְלַת לְהַתְּאָבֹר כֹּל־כֵּךְ גַּם אֲלֵי וְלַהֲזוּגוֹת
אֶת נַפְשִׁי כֹל הַיָּמִים הַלָּלוּ. אִם מִצָּאת תַּחְבּוּלָה לַעֲבוֹר אֶת הַנְּהַר עַל גְּבִי

וצדקותיהם המצוינות של הנערים המתים, עד כי כל הנאספים נקוטו בפניהם על אשר עָצְמו תמיד עיניהם מראות את כל הדברים הטובים שמצא המספיד בשלשת הנערים, ותחת זאת ראו בהם תמיד רק עמל ואָנָן, המספיד ספר גם מאורעות אחרים מחיי הנפטרים⁽¹⁾, שמתוכם נראה ברור שיבדלכם ונדיבות-רוחם; וכל הנאספים נזכרו עתה, מה יפים ונדיבים היו המעשים ההם; אך נזכרו בצער גדול, כי בשעת-מעשה נדמו להם כדברים מכוועים מאד וכשערוריות הראויות למלקות. וכל מה שהמספיד הוסיף לפַּסַּר בישיבתם של הטובעים, כן הוסיף הקהל להתרגש ולהתבכך יותר ויותר, עד כי לאחריונה געו בלם בבניה, במקהלה עם משפחות האבלים, וגם המספיד בעצמו לא יכל עוד להתאפק, ודמעותיו נגרו על הבימה.

באותה שעה נשמע קול המולה דקה מעל הצינע, אך איש לא הרגיש בכך. והנה נפתחה דלת בית-התפלה בקול חריקה. הכהן הזקן הוציא מתוך המטפחת את פניו הרוחצות בדמעות, ויבט נמתו אל הפתח—ויהו כנדהם, כהלום העם! לאט-לאט הפנו גם הנאספים, איש אחרי דעהו, את עיניהם אל הפתח--וכרגע קמו כאיש אחד ויהו גם הם כנדהמים: אל בית-התפלה נכנסו שלשת הטובעים: תם בראש, אחריו דון, וכמאַסַּף לכל המחנה נגד גל של סחבות, זה הזיק. הם ישבו, בכל עת ההזכרה, על הצינע הריק וישמעו אל ההספד שנגערך להם!

הרודה פולי, מירי, ומשפחת הצ'פיר, התנפלו כמטורפים⁽²⁾ על נקניהם שָׁקְמו לתחייה, וכמעט הנקו אותם בחביקות ונשיקות. רק הזק העליב עמד מן הצד, נבוך ומבולבל, ולא ידע איך להסתר מן העינים הרבות המביטות אליו בלי תבה יתרה. הוא התחיל כבר לזוז ממקומו כדי להתחמק אך תם תפיש בו ויאמר אל הרודה:

— לא כן יַעֲשֶׂה, דודתי! הרי צריך מי לישמוח גם על תְּחִיַּתוֹ של

הזק!

— בנדאי ובנדאי! אני שמחה מאד לראותו, את היתום העוזב!—

והרודה פולי הֶעֱתִידה על הזק האמלל סְמִינִי-תְּבַה רבים כל-יכך, עד שלא ידע עוד כלל מה לעשות במבוכתו הגדולה.

(1) הסתים. (2) כמשוגעים.

הלא יודעים אתם - כך - כמובן לא הבינותי ולא יכלתי להבין אז מה זאת - אך עתה הוברר לי הדבר!"

אחרי־כן פָּרְצָה מחלוקת: מי ראה באחרונה את הנערים בחייהם. ונמצאו הרבה שחפצו לזכות להצטיינות עצובה זו, וכל אחד הביא אותות ומופתים לדבריו. וכאשר הוחלט לבסוף כי פלוני ופלוני ראו אותם באחרונה ושמעו את דבריהם האחרונים, הביטו הכל בכבוד גדול על המאוששים הללו, ויש אשר קנאו בהם. ונער קטן אחד, איש התאווה גם הוא להתפאר באיזו „קורבה“ מיוחדת אל המתים, אמר בגאון:

— ואותי תָּבַט תם סוֹיֵיר פעם אחת יפהדיפה!

ואולם תוחלתו להצטיין בזכרון זה נכזבה. הנערים לא מצאו שום גדולה בכך; שהרי קלם וכו' לקבל מהלומות מדי תם, ובכך אין בכך יסבה מיוחדת. התלמידים התפזרו, בהסיפם לספר בשבחם של המתים, על פי דרכם.

ביום המחרת, כאשר כלו השעורים בבית־הספר ליסבתות, התחיל פעמון בית־התפלה להזעיק את העם בקול קְמִיָה עמומה ונוקָה, יִשְׁתַּאֲמִיָה אל הרוח הנקאה הנסוכה על כל העֵרָה. אנשי העיר התחילו להתאסף בבית־התפלה, לאחרי־יִשְׁתַּלְחִשׁוּ רגע קטן בְּקָאָה על אדות המאורע המעציב. ואולם בבית־התפלה גופו לא נשמע שום קול לחיש ופטפוט; רק רחיש־הישמלות, בשֶׁבֶת הנשים על מקומותיהן, הפריע את הדומיה החגיגית. גם הזקנים המופלגים⁽¹⁾ שבְּעֵרָה לא ראו מימיהם קהל גדול כל־כך בבית־התפלה הקטן. כל העינים נטויות אל הפתח, — והנה נכנסה הדודה פולי בלִוִית מירי וסיד, ואחריהם משפחת הא־פיר, כלם עטופים שחורים. כל הקהל, וגם הכהן הזקן, קמו ממקומם ויעמדו על רגליהם, עד אשר יישבו האבלים על הספסל הראשון אשר לפני הבימה. אחרי דממה קצרה, שנפסקה לרגעים על־ידי אנקות כבושות⁽²⁾, פרש הכהן את כפיו ויתחיל בתפלה. שָׂרוּ מְנִינָה מניעה־דלב, שמתוכה נשמע הפסוק: יֵאֵנִי אִמִּית וְאֶחָדָה. אחרי הַנְּנָה והתפלה, עלה הכהן הזקן על הבימה להספיד את הטובעים. במליצות יפות תאר המספיד את מעלותיהם ומדותיהם הטובות

(¹) הכבדים בימים. (²) עצורות.

עתה נעזבה נא את שלשת הגבורים, כשהם מעשנים ומפִּטפטים¹,
ומתפארים, ואנחנו נשים פנינו אל מקום אחר.

פרק טו.

סוף הדיבור.

אותו יום הישבת לא היה יום־שמחה לאנשי העִירָה. שתי משפחות,
בית הארפור וביתה של הדודה פולי, קָסוּ באבל וביגון ובנחלי דמעות. דממה
מעיקה שָׁררה בכל העיר, שגם בלא־כך לא הצטִיגה מעולם בשפעת חיים
ותנועה. אנשי המקום עשו את מלאכתם בנפש פזורה, דברו מעט ונאנחו
הרבה. גם התלמידים לא שמחו הפעם בחופשָׁתם: לבם לא הלך אחרי
משִׁקָּהם ושעשועיהם, ולא טיִלָּאוּ נשמתו אהר־אחד.

אחרי הצהרים, כאשר כבר חדלו הלמידים, עוד התהלכה ביקי
תאצִיר בחצר השוממה של בית־הספר, ולא יכלה למצא תנחומים לנפשה
העצובה.

— הוי, לוי לקחתי אז מידו לכל־הפחות את גולת־הנחשת! — אמרה
אל לבה ביגון — עתה אין לי כל זָכַר ממנו!

היא נאנקה דום, ואחר עמדה תחתיה ותאמר:

— זה הוא המקום. כאן היה הדבר. א, לוי קרה הדבר עתה, לא
הייתי מדברת אליו דברים קשים, לא הייתי מְקַיֶּנֶת² אותו בשום אופן.
אך הוא איננו עוד, ועד־עולם לא אוסף עוד לראותו.

הרעיון הזה הכריע אותה תחתיו: היא חוסיפה להתהלך בחצר ברגלים
כושלות, ואגלי־דמעה התגלגלו על לחייה. ליד השער התאספו המון נערים
ונערות — חבריהם של תם ודוֹז — ובכבוד והתרגשות התחילו מספרים זכרונות
מן "היום האחרון" של שני האובדים: כאן אמר תם כזאת וכזאת, ושם
עשה דוֹז כזה וכזה: "אני ראיתי באחרונה במקום הזה ממש, ואני עמדתי
סמוך אצלו — והוא צחק ממש כך — ואני הרגשתי פתאם כעין מְדַקְדָּה בלבי —

¹ ומשיחים. ² מכוּסָה.

האינדיאנים האויבים.

הצעה זו נתקבלה על לבם: כרגע פשטו את בגדיהם, לנלכנו¹ את גופם ברפש שחור, חברבורות-חברבורות, עד אשר דמו לערוד² ושלשת ראשי-הגדודים (כל אחד היה, כמובן, דוקא ראש ונשיא) השתערו ביער על מושבה אנגלית ויעשו אותה תל-עולם, אחרי-כן התפרדו לשלשה שבטים פראים, הצוררים זה את זה, וינקי³ איש על רעהו מן המארב בתרועות-מלחמה איומות, ויגזרו על ימין ועל שמאל, ויפשטו עורות-

קדקדים לאלפים. זה היה יום של שפיכות-דמים, ולכן חיו כלם שבעי-רצון. מאוששים ורעבים ישבו שלשת הגבורים אל המחנה לסעודת ערבית. אבל כאן באו במבוכה: אינדיאנים-אויבים אינם רשאים לאכול על שלחן אהד, אלא אם השלימו בתהלה, — וזה פשוט אי-אפשר בלי עשיון משקף של מקטרת-שלום. ישנם מן האינדיאנים הצטערו באותה שעה, על אשר לא נשארו שודדיהים כמקדם. אך הלא אסור לשנות מן המנהג המקבל בין הפראים; ובכן הוכרחו לקבל באהבה את המקטרת שעברה מיד ליד, בדת, ולשאוף ולהעלות עשן כראוי.

אך, לשמחתם הגדולה, נוכחו, כי הפראות הביאה להם תועלת גדולה: הם עשנו הפעם בלי בתילות יתרה ולא הצטרכו ללכת לבקש סכין אבוד. עתה גמרו בלבם לבלי הזניח עוד את כשרונם, ואחרי סעודת-הערב הוסיפו להשתלם באומנות העשיון — ובהצלחה רבה.

¹ מנפו. ² המור המדבר. ³ ויקפצו ככה.

במלחמתו עם האיתנים, וכיעש נורא נפל ארצה על פני שכניו. והיעם מתגלגל בקולות איומים, בקול גפין תוקחים. והסער התמרמר ברב קצף, עד שנדמה כאלו עוד מעט יקרע את הארץ לקרעים ויעלהו באש וישיקיעו בנהר עד צמדות העצים וימחה אותו מעל פני האדמה ויהום ויחריש את כל היצור אשר עליו - והכל בבת-אחת! וברגע אחד, אכן, ליל-ונעות היה הלילה ההוא לשודדים הקטנים.

ואולם לאט-לאט ישככה חמת האיתנים, שפעת-הקלגסים⁽²⁾ נדמה, העננים כלו וילכו, וסדר-הטבע שבו למעגלי-שלום. הנערים חזרו אל המחנה, בעודם נפחדים ונרעשים. ברעה ובגיל גם יחד ראו כי השקמה העגפה, אשר בצל תליותיה שכבו בלילות, התששה והשלכה לארץ, כי תכה אותה הברק, -- ומה גדל אשם, שבאותה שעה לא ישבו תחתיה! אפס, כי כל המחנה נשטף במים, וגם המדורה ככלל; ועל זה הצטערו הנערים מאד, כי הם היו מרושבים וקפואים "עד הנפש", ואיך יישו את בגדיהם, ואיך יחממו את גופם? אך בעוד הם מתאוננים על הניע-מלם, והנה נתגלה להם, כי מתחת לקורה הגדולה, ביסדה של המדורה, עוד מעמעמת אש כל-שהיא (כי הקורה היתה יפקע-יבה בתחתיה, ולכן לא הגיע שטף-המים אל אותו המקום). בשקדה עצומה התחילו ללפות את הניצוצות העוממים, ובעזרת זמרות וקלפות-עצים יבשות שהוציאו מתחת הקורה, התלקחה האש יותר ויותר. אז יישו לאש-המדורה את מזונותיהם הרטובים, ויאכלו לתאבון סעודת-ערב שגיה, אחר-יכן ישבו ויספרו במאורעות-הלילה עד אור הבקר; כי לא יכלו לישון, מאין מקום-יבשת לשכב עליו.

כאשר יצא השמש תקפה אותם שנה, וילכו אל השרטון וישכבו על החול. אך לטט קרני-השמש לא הניח להם לישון, ובכן קמו בעצלמים ויתחילו להתעסק בארוחת-הבקר, ואולם גם אחרי אשר סעדו את לבם, לא הוטב מצב-נפשם: עיפים היו ומרוסקי-עצמות ומתגעגעים לביתם. תם השתדל לשעשע את נפשם ולהסיה דעתם במשחקים שונים, ולא הצליח. אז הזכיר להם את הסוד הנכבד, ובזה עודד את רוחם קצת. וכדי שלא ישונו לדאבה, הוציע להם משחק חדש: להתהפך לפי-שעה משודריים לאינדויאנים פראים.

(1) בפעם אחת. (2) המון-התיילות.

דומם, ובלב דואג חכו למה שעתיד לבוא. מאחרי אש-המדרגה נבלע הכל בעלטה נקדרות. פתאם נצנין אור מרתיע¹ על ירקרק האילנות, וכרגע דעך. אחריו נגה עוד שביבדאש, עז מהראשון, ואחריו עוד אחד – וקול נחמה עמומה התגלגל בין עצי היער, והנערים הרגישו כאילו נשפה נשימה בלחיהם, ויודעו, בכמותם כי "לילית" עברה על פניהם. דממה. ופתאם והנה להט ברק עז הפך לילה ליום, ויסמן בדיוק את כל קלח² – עשב הצומח לרגליהם – וגם נראו שלש צורות חורות ונבעות. ואחרי הברק הרעים רעם, שהתגלגל ובא משמים ארצה, עד אשר נחבא קולו במרחק. רוח קר חלף ביער וירעש את העלים, ויפזר לכל עבר את אפר המדורה. ושוב הגיח הברק את מחשבי היער, ואחריו קול רעם אדיר וחזק, שנדמה כאילו השליך בצעף את צמרות העצים על ראשי הנערים. באימה ופחד התפוצצו³ ונדחקו איש לתוך רעהו באפלה הכבדה. טפוט-מטר עבות התחילו לתוסף על העלים.

– הושו, חברים, האהלה! – פקד תם.

הם רצו כמישגעים, נתקלו⁴ בגזעי-אילנות, נסתככו בענפים וכבארות וכל אחד תעה בדרך אחרת. רוח סערה התחולל והיליל בין עצי-היער. הברקים התרועעו בלידהך, והרעמים התכופים החרישו את האזנים. גשם שוטף נפק ארצה, והסערה הפכה אותו לנחלים. הנערים קראו זה אל זה, אך קולם נחבא ביללת-הסער ובנגלל-הרעם. אך סוף-סוף הגיעו כלם אל האהל, קפואים מקור, נבהלים, ורטובים עד הבשר. ומכיון שהם שלשה, הרי צרת רבים חצי נחמה. ואולם לשיח לא יכלו, כי המפרש היושן מִחָא בשאון נורא על השיחים, מלבד הקולות והרעש אשר בחוץ. הסופה התגברה יותר ויותר, – ופתאם נפק המפרש מעל השיחים, וינשא על כנפיה-רוח. הנערים אחזו איש בכף רעהו, וירוצו – בהקשלים ובנפלים לרגעים – לחסות תחת האלה הגדולה אשר על שפת הנהר. השופה הגיעה עתה למרום-קצה. ברקים מעוררים פלחו לרגעים את העננים, וישפכו אור בהיר, בלי שום צל, על כל אשר על פני האדמה; העצים המתנועעים, הנהר המתגעש המכוסה קצה לבן, הגושים העכורים של הגבעות מעבר לנהר, – כל זה התראה בעד המסך השקוף של הגשם המשפיע. מרגע לרגע קרם פרע איזה עיז-ענגה

¹ רועד. ² שורש, נבעלו. ³ התכנסו. ⁴ נכשלו.

קורו מאד, "צער בעלי חיים"! מקטרתו של דזו נשמטה מִפִּי אצבעותיו
 תְּרַפּוּיֹת; גם זו של תם תֵּלֶכֶה בעקבותיה. וה"מזרקות" פולטות בלי תִּשְׁךְ,
 והשלוֹלִית הולכת וּמְצִיפָה את פיהם וגרונם. לסוף מלמל דזו בשפה רפה:
 — סְפִינֵי אָבֵד לִי; אֵלֶכֶה ואבקשהו.

— הנני לעזור לך
 לִבְמַשׁ את אִבְרֶתְךָ — צִפְצָף
 תם בשפתים רועדות—אתה
 תלך בדרך זה, ואני אֶחְפֹּשׂ
 שָׁם אצל הַמְעֵן. אֶל־נָא,
 הוֹק, אל תלך אֶתְנוּ —
 אנחנו נמצא בעצמנו.

הוֹק נשאר לבדו,
 ויחכה להם שעה שלמה.
 אז קצרה רוחו, וילך לבקש
 את חבריו. הוא מצא אותם
 ביער, רחוקים זה מזהו
 שניהם קורים מאד ושניהם
 מתנמנמים⁽¹⁾. ואולם הוֹק
 מצא סימן מובהק⁽²⁾. שהם
 "נתרוקנו מתוכם" וכבר רָוַח
 להם.

— תם מבקש את הסכין האובד.

באותו הערב בשעת הסעודה היו שני הטירונים שתקנים⁽³⁾ קצת ורכים
 ונכנעים שלא כדרכם, ואהרי הסעודה, כאשר הגיש להם הוֹק מְקַטְרֵת,
 קָרְבוּ⁽⁴⁾ לו, באמנם שביראותם אינה בשלמות— מסתמא קלקלו את קיבתם
 בארוחת־הצהרים.

כחצות הלילה הקיץ דזו משנתו, וְנָעַר גם את חבריו. הם מחניק
 וחוסר כל תנועה באויר בְּשָׂרוֹ שזאה קרובה. הנערים דָּתְבְּנְסוּ יחדו ויבקשו
 להם מחסה אצל המדורה, אף שהם היה גדול גם בלא־כך. הם ישבו

(1) נרדמים. (2) בהיר וניכר. (3) מהרישים. (4) מאנו.

הטירונים¹ עונו פניהם קצת. כי טעם המבק לא נָעַם לְחַפְּם כָּלָל; אך בכל-זאת אמר תם:

— מה קלה הוא מלאכה זו! לו ידעתי זאת, אזי הייתי מתחיל לעשן זה כבר.

— גם אני — הסכים דזו! — הלא זה נעשה מאֲלוֹי, בלי שום עמל. וגם אינני מרגיש אפילו מִשְׁהוּ² של בְּחִילָה³.

— כן גם אני — אמר תם — אני הייתי יכל לעשן כל היום קָלוּ, ואולם דוֹף תֶּאֱצִיר, בטוה אני, שהוא לא היה יכול בשום אופן.

— פְּשִׁיטָא⁴. הוא היה תועה כשפֹּר, תָּכַף ב"מְצִיעָה" השְׁנִיה. ינסה נא!

— ודזוני מילר? הָאֵב הייתי לראות מה יִקְרָהוּ כאשר ינסה לעשן.

— הוא? "מְצִיעָה" אחת — ופָּרַחָה נשמתו.

— הָאֵב, לוֹ ראו אותנו עתה חברינו! שמע נא, דזו, אל תִּצְפָּץ מלה בענין זה; ובאחד הימים, כאשר נהיה במסְכָּה אחת עם כל הנערים, אשאל אותך פתאום: "דזו, מְקַמְרֵת יש?" ואתה תענה, כך, כלאחר-יד⁵, תאמר: "כן, יש אֶתִי מְקַמְרֵתִי הִישָׁנָה, וגם אחת חדשה; אלא שהמְבַק אינו מן המובחר"; ואני אֶמַר: "אין בכך כלום, אם רק חריף הוא כאשר אהבתי, ותָּכַף תוציא מכיסך שתי מְקַמְרֵת, ואנחנו נעשן בזקנים ורגילים — ואז נראה אֵילוּ פְּרִצוּפִים⁶ יעמידו עלינו!

— הָאֵב, המחזה יהיה מְבַרָּה⁷! הַלְנָאֵי שְׁנֹכָה לזה בקרוב!

— ואחרי כן נגיד להם, כי לְמַדְנוּ לְעֵשֵׁן בְּיָמִים שֶׁהֵינּוּ שוֹדְדֵי-הוֹם.

הו, כמה יקנאו אז בנו!

— בלי שום ספק!

ואולם לאט-לאט התחילה השיחה להתנהל בכבֶּדוֹת. ההפסקות נעשו ארוכות, והרקיקות נעשו תכופות⁸ מאד מאד. גְּדִמָּה, כְּאֵילוּ נהפכו כל הנְקֻבּוֹת⁹ שבפיהם לְמִזְרְקוֹת פולטות. בשום אופן לא יכלו לְהַחְרִיב את השלוֹלִית¹⁰ שְׂמַתַּחַת ללשונם; זה היה מְבֹל ממש, וחלק ממנו יִשְׁטָף ועבר לתוך גרונם והביא אותם לידי גְּנִיחַ שאונו פוסק. פניהם של שני הטירונים

¹ מתחילים, שלא נסו בזה. ² מעט. ³ מאוס, גועל נפש. ⁴ בודאי.

⁵ דרך אגב. ⁶ פנים. ⁷ משמח. ⁸ תיכף זו אחר זו. ⁹ (פְּאָרְעֵן). ¹⁰ מקות מים.

בגדיו (כי באותה שעה ישבו שלשתם ערומים על החול) ויחל לעשות
הַכְּנֻזֹת לְ"נְסִיעֵתוֹ". הוֹק לֹא גָרַע עֵינַי מִדָּוִד; הוּא יֹשֵׁב דּוֹמֵם וְזוֹעֵף, וְהַכְּרִית־
פָּנָיו עֲנֵתָה בּוֹ, כִּי גַם לְבוֹ הוּא מְלֹא "מַהֲשׁוֹבוֹת רַעוּת". תָּם הִתְרַגַּשׁ מְאֹד,
וְלֹא קָם בּוֹ עוֹד רוּחַ. הוּא הִסְתַּכֵּל בְּפָנָיו הוֹק, וְהָלַז הוֹרִיד רֹאשׁוֹ לָאָרֶץ
בְּמִבּוֹכָה. וּבֵין כֹּה וְכֹה, וְדָוִד נִשָּׂא אֶת רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ לוֹ בְּלִי אֲמִירַת שְׁלוֹם,
וְעוֹד מַעֵט וְהִנְהוּ פוֹסֵעַ בְּמִי־הִתְעַלָּה אֶל מוֹלֵ עֲבֵר־הַנְּהַר. אוֹ לֹא יִכַּל עוֹד
הוֹק לְהִתְאַפֵּק וַיֹּאמֶר אֶל תָּם:

— גַּם אֲנִי חֲפִיץ לִלְכֹת. הִשְׁעִמוּם גָּדוֹל פֶּה מְאֹד, וְאֵף כִּי עֲתָה אֲחֵרִי
אִשֶׁר עֲזָבְנִי דָוִד. אֲנֹא, נִלְכֶּה נָא יַחְדָּו, תָּם.
— אֵיךְ דָּבַר כֹּזֵה עוֹלָה עַל דַּעְתִּי כִּלְלִי! לְךָ-לְךָ, אִם רְצוֹנְךָ בְּכֶךָ. אֲנִי
אִשְׁאֵר פֶּה.

הוֹק הִתְחִיל מֵאַסֵּף אֶת סִבּוֹתָיו.
— הַכְּלֵךְ נָא הֵיטֵב דְּבַר—אֲמַר אֶל תָּם—אֲנִי יוֹעֵץ אוֹתְךָ לִלְכֹת אִתְּנוּ.
אֲנַחְנוּ נִחְכֶּה לְךָ עַל הַחֹף.

— אִם כֵּן, תִּחְכְּנוּ עַד שִׁיבּוֹא אֱלֹהֵינוּ.
הוֹק פָּנָה וַיֵּלֶךְ בְּרֵאבּוֹן-נִפְשׁוֹ. תָּם הֵבִיט אַחֲרָיו, וַיִּנְחַם אֶת נַפְשׁוֹ כִּי
עוֹד יִמְלְכוּ חֲבֵרָיו וַיִּשׁוּב וַיִּשׁוּבוּ אֵלָיו בְּעוֹד הַגַּעִים אַחֲדִים. אֵךְ הֵם הִלְכוּ הֲלֹאֵה
בְּמִים בְּלִי סִימָן שֶׁל הַרְטָה. אוֹ הַרְגִישׁ תָּם כִּי קִשָּׁה יִהְיֶה לוֹ לִשְׁבֹת בְּזֶדֶד
בְּיִשְׁמִיזוֹן הַזֶּה. הֲגַע קָמָן נִלְחַם עִם גְּאוֹנוֹ הַמִּתְגַּעֵשׁ, עַד אִשֶׁר הִכְרִיעוּ, וְאֲחֵר
נִשָּׂא אֶת רַגְלָיו וַיֵּרֶץ אַחֲרֵי חֲבֵרָיו, בְּצַעֲקוֹ בְּכֹל כַּחוֹ:
— עֲמָדוּ! חֲכוּ! דְּבַרְסֹתֵר לִי אֵלֵיכֶם!

הֵם עֲמָדוּ וַיִּהְפְּכוּ פָנֵיהֶם אֵלָיו. כֹּאֲשֶׁר הִדְבִיק אוֹתָם, גָּלָה לָהֶם אֶת
סוֹדוֹ בְּרֹב דְּבָרִים. בְּתַחֲלָה הָאֲזִינוּ בְּלִי-חֲמֵדָה, אֵךְ כֹּאֲשֶׁר חוֹבְדֵי לָהֶם
הַ"עַקֵּץ" שֶׁבְּזִמְמוֹ, הִרְעִינוּ בְּהִתְפַּעְלוֹת: "הַפְּלֹא וּפְלֹא!" אָף אֲמָרוּ, כִּי לֹא
הֲגִיד לָהֶם הַדְּבַר מִקּוֹדֵם, לֹא הָיָה עוֹלָה עַל דַּעְתָּם כִּלְלִי לִלְכֹת מִזֶּה.

שְׂמַחִים וְעֵלְיוֹנִים שָׁבוּ הַנְּעָרִים אֶל הַמַּחֲנֶה, וַיִּשְׁתַּקְּעוּ שׁוֹב בִּשְׁעֵשׂוּעֵיהֶם,
וּפִיהֶם לֹא פָּסַק לְחַלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת זִמְמוֹ הַגְּאוֹנִי שֶׁל תָּם. וְאַחֲרֵי אִשֶׁר מְלֹאוּ
כִּרְבָּם בְּדָגִים וּבְבִיצִים, הוֹדִיעַ תָּם, כִּי הוּא רּוֹצֵה עֲתָה לְלַמּוֹד לְעֵשֶׂן טֶבֶק
כְּהוֹק. גַּם דָּוִד מִצֵּא חֲפִיץ בְּלַמּוֹד זֶה. הוֹק תִּקַּן לָהֶם מְקַטְרוֹת, וַיִּמְלֵאן טֶבֶק,
וַיִּשְׁלַשְׁתֶּם הַשְּׁתָרְעוּ עַל הָאָרֶץ וַיִּהְלֹו לְהַעֲלוֹת תְּמוֹרֹת-עֵשֶׂן מִפִּיהֶם. שְׁנֵי

וגדל משעה לשעה: כמעט בכל רגע היה נכון לתת קולו בכני. גם הוק היה עצוב־רוח. אמנם גם בלבו של תם בעצמו נקרו הגעגועים בלי־הרה, אך הוא התאמץ להסתיר יגונו מעיני חבריו. הוא נשא בהפוֹ דבר־סתם, אשר עוד לא הגיעה השעה לגלותו; אך אם לא יהלוף נְכֻד־דָּה־הנפש של חבריו, יהיה אנוס, כמוֹבֵן, לגלות להם סודו קודם זמנו. כדי להסית דעתם אמר להם פתאם בבדיחות⁽¹⁾ מְעִשָּׂה:

— שמעו נא, חברים, אני בטוח כי על האיֹ שלנו ישבו לפְנֵים־שודרדים גמורים⁽²⁾. בודאי זמנו כאן אוצרות־חשך. הבה, נחפור ונחפש. מה תאמרו, למשל, אם תזדמן לנו פתאם קופסה מְחֻלָּה⁽³⁾ מלאה כסף וזהב? ואולם הרעיון הנפלא הזה לא קלהוב כלל את חבריו, והם עבדו עליו כשתיקה. תם הציע עוד שתים שליש הצעות מְלַבְּבוֹת, וגם הן לא נכנסו אל הלב. דוֹן הָטַט במקלו בחול, ופניו היו קודרים וזועפים מאד. לבסוף אמר:

— אחי, נעשה־נא קץ לְכֶבֶד! אני הפִּין לשוב לביתי. אינני יכל לשאת את השעמוֹם בבדידות זו.

— אֶל־נא, דוֹן; לא־טֵלֵאֵת הַתְּרַגֵּל—דָּבָר תם על־לבו—זכור נא, מה יפה כאן לצוד דגים!

— אין לי צורך בַּצִּיד־דגים. אני הפִּין לשוב הביתה.
— אבל, דוֹן, זכור נא מה יפה כאן להתרחץ ולשהות; אין מקום טוב מזה.

— מה הנאה יש לי מרחיצה וּשְׂחָה זו, אם אין מי שיאסור עלי את הדבר! בקיצור, אני אשוב הביתה.

— ראו נא את התינוק! הוא מתגעגע על אָמָא!
— כן, באמת, אני מתגעגע, — וגם אתה היית מתגעגע, לִי היתה לך אָם. אני תינוק כמוך — ודוֹן יָבֵב קצת.

— אם כן, נשלח־נא את התינוק הפְּכִיֵן אל אמו־האין זאת, הוק? ילך לוֹ הַפְּעוּט⁽⁴⁾, הוא נכסף לְסֵנֶר אמו, ואנחנו נִשְׁאֵר פה; הלא כן, הוק?
הוק מְלַמֵּל "הֵן", בלי התלהבות יתרה. ודוֹן קם ממקומו וילבש את

(1) בשמחה. (2) אמתיים. (3) שהעלתה הלודה. (4) הקמן.

עד מהרה נערכה סעודה מהודרה, חלב ודגים, והנערים התנפלו על המעדנים כזאבים רעבים. הם ספר להם את כל הקורות אותו, ולא קמין ב"חוספות" כדי לפאד ולפזות את הדבר עוד יותר. לשמע דבריו, גדל עיכם של גבורינו בעיני-עצמם עד מאד. כתום הספור שכב תם בצלל כדי לישון עד הצהרים, ויתר השודדים הלכו לצוד דגים ולתור את האי.

פרק טו.

שעשועים חדשים של שודדי-הים.

אחרי סעודת-הצהרים הלכה כל השירה אל השרטון לחפור ביצים של צב-השרטון. כדי למצא את המטמונים הללו, היו נועצים מקלותיהם

באדמה, וכשהרגישו בחול רך כרעו על ברכיהם ויחפרו ביד. לפעמים הוציאו מחור אחד כחמשים ביצים, עגלות, לבנות, גדולות כאגוזים. באותו הערב היתה להם סעודת-ביצים מהודרה, ואת הנותר אכלו בבקר השני, הוא יום ו'. את יום המחרת בלו בשעשועים שונים: ישחו במי-השרטון, קפצו ערומים מן המים אל היבשה, התגלגלו בחול החם, אף ערכו מין קרקס אשר בו היו שלשתם ה"ליצנים", כי אף אחד מהם לא אבה לנתק על תפקיד נכבד כזה.

הנערים חופרים ביצים.

ואולם למרות כל השעשועים והתעלולים וההוללות שהמציא תם חדשים להגעים, לא יכל דזו להתגבר על געגועיו לבית-אמו, ויגינו הלך

כל־כך אהבה בלי־מַצְרִים, עד כי לא יכל הנער להתאפק, ושיב זָלְגו עיניו דמעות.

זמן רב חכה תם עד אשר נרדמה הזקנה; היא נאנקה לרגעים והתחפכה מצד אל צד. לסוף התנמנמה, ורק לפיקים הישמיעה יפבות מקוטעות מתוך שנתה. אז יצא הנער ממחבואו, ויעמוד ויתבונן בה, בסככו כפּו על אור הנר. לבו מלא רחמים רבים על הזקנה וכבר הוציא מכיסו את קלפת־השקמה המגוללת, ויאמר להניחה אצל הנר. אך תקף שוב ממחשבתו; רעיון חדש נצנין במוחו. הוא השיב את הקלפה אל כיסו, גָּחַן¹ אל הזקנה הישנה וישק לה על שפתיה הנזבלות, וחישי יצא מן החרד ונגעל הדלת אחריו.

הוא שוב אל אנית־הקיסור, ובאמין־לב עלה אליה, כי ידע שאין בה איש מלבד השומר הזקן הנשן זה כבר כְּרוּג. תם הָתִיר את הסירה הקשורה מאחורי האניה, ויירד בה וישט אל עֶבְרֵה־נהר הישני. הוא היה מימָּה² למלאכה זו מְשַׁבֵּר הַיָּמִים, ובלי עמל הגיע אל החוף. בתחלה אמר לבבוש לו את הסירה, שהרי בשעת הדחק גם היא מין אֵנִיה, וממילא יש רשות לשודד־הים לתפשה; אך נמנע מעשות זאת, כדי שלא לתת מקום לחקירות וחיפּוּשִׁים העלולים³ לנלות את עקבות השודדים. ובכן עלה אל היפשה וַיִּנְפֵשׁ מעט ביער. בשבתו לנוח, תָּקְפָה אותו ישנה, אך הוא התגבר עליה במאמצ־יָכוֹן, ויקם וילך הלאה. כאשר הגיע אל התעלה כבר האיר הבקר, אך תם חכה עוד עד אשר יצא השמש בגבורתו וַיִּפֹּז את הנהר הגדול בקרני־זהבו. אז ירד תם המימה, ובעוד זמן מועט עמד בגדים רטובים בקרבת המחנה, וישמע את קול דוֹז בְּכֵרוֹ:

— לא, חוק, תם לא ישקר, שוב ישיב. הוא לא יברח מן המערכה, כי הרפה הוא לשודד־הים, ותם הוא בעל־גֵּאוּה ולא ינבל כבודו. בְּדַאי הלך באיזה ענין נכבד, אלא שאיני יודע מה זה.

— בכל אופן, הלא החפצים הללו לנו הם עתה?
 — ענין לא. על הקלפה כתוב, כי אם לא ישוב עד ארזת־הבקר—
 — והנה שָׁב! — קרא תם בחופיעו בגאון בתוך המחנה. ביאתו הפתאומית עשתה רשם אדיר.

¹ (כפף. ² יודע היטב. ³ היכולים.

— כך, כך, כך, אני יודעת היטב את מְכַאֲבֶךָ, מרת הארפיד. עוד אתמול בצהריים הִלְעִיט תם שלי את התתול סַם תְּרִיף, והבריה העלובה התהוללה עד שִׁקְעָקְעָה⁽¹⁾ כמעט את כל הבית. ואני — אל יחשוב לי אלהים עֵזֶן! — אני תְּקַשְׁתִּי על ראשו בבית־אצבעי — הוי נער אמלל! ואולם עתה נְהַלֵּךְ מכל צדוֹתָיו, והדברים האחרונים שישמעתי מפיו היו תוכחות לי — — —

הזכרון הזה תְּכַרֵּעַ בָּלָה את הזקנה, וקִזְלָה נחנק בכני. גם תם שפך דמעות אחרות, שֶׁם תחת המטה. אוניו שמעו גם יבבותיה של מירי ומקצת שִׁבְחָה; שהיא מְכַנִּסָה לַפְעָמִים בתוך השיחה. הוא נחשב עתה בעיניו שלא בערך יותר מבראשונה, ובכל־זאת נָגַע עד נפשו צערה של דודתו, וכמעט אמר לקְפוּיִן ממחבואו ולְהַפְתִּיעַ⁽²⁾ אותה בשמחה רבה — הַפְתַּעָה תיאטרונית כזו היתה כל־כך לפי טעמו! — ואולם סוּף־סוּף התגבר על רגשותיו, ויוֹסֶף לישכב דומם ולְהֶאֱזִין לדברי המסובים. מתוך קִמְעִיד־דְּבוּרִים ורמזים של השיחה נודע לו, כי בתחלה חשבו, שהנערים טבעו בהתרחצם בנהר; אח־יִכְנֵן מצאו קצת סֶמֶךְ לִכְךָ בדוברה שנעלמה; ובינְמִים סִפְרוּ אֵילוּ נְעָרִים, שהאובדים רמזו אמש, כי בקרוב "תהום כל העיר"; מתוך כל הַצְּרֹפִים⁽³⁾ הללו באו חכמי הַעֲרִיָה וחרפויה לירי החלטה, שהנערים ברחו בדוברה אל אחד הכפרים הקרובים. אך בצהריים נמצאה הדוברה במרחק המשה מילין מן הַעֲרִיָה, ואז אבדה כל תקוה; בודאי טבעו הנערים, כי לולא כן היה הרעב מְכַרִּחֵם לשוב לפנות ערב או עוד קודם־לכן, והנה היום יום ד', והיה אם לא יִמְצְאוּ האובדים עד יום א' הבא, אזי צְרִיכִים לְהִתְיָאֵשׁ מהם לגמרי, ובאותו היום יֵעֲרֹבוּ "הזכרה" לנשמותיהם בבית־התפלה, תם נִדְרָעוּעַ.

מרת הארפיד בְּרַחַה את המסובים בשלום, בקול כני, ותפן ללכת. אך בטרם תצא, הפכה פניה, ובהתעוררות פתאומית נפלו שתי הנשים השפילות אשה על צווארי רעותה ותשפוכנה נפשו בכני ממושך, עד אשר בָּנַח לָהֶן, ואַחֲרַיִם נִפְרְדוּ. בְּרִיךְ שאינו מְצוּי בַּה אַמְרָה הַרְדוּהָ שְׁלוֹם לְסִיד ולמירי, בלכתם לישון. סיד יָבֵב קצת, ומירי התמוגגה בדמעות בצאתה. הרודה פולי כרעה על ברכיה ותתפלל בעד תם, ותפלתה היתה כל־כך חמה, כל־כך מניעה־לֵב, וקולה הרועד מְרַגֵּשׁ וּמְזַקֵּן היה מלא

(¹) שהרסה. (²) להרעיש פתאום. (³) קשורי דברים.

עמדה מטת הדודה. תם בא אל הפתח, ובוזירות יתרה פתח לו רוח קטן
די הכנים בו את גופו, ויזחל בלאט וישכב תחת המטה.

באותו רגע מראה הדודה: מה זה היה לגר שהוא דומע? כמובן,
הדלת פתוחה. מעשים משונים נעשים בימים האלה בביתנו. לך, סיד,
וסגור את הדלת.

תם רעד כלו, וכמעט הספיק להסתתר במחבואו. ואחרי שעברה
הסכנה, הוסיף לזחול, עד אשר יכל כמעט לנגוע ברגליה של הדודה.

— ואולם, כאשר אמרתי — חזרה הדודה אל השיחה שנפסקה — הוא
לא היה כלל נער רע, רק שובב, אהב לדתהולל, כספה, אך לבו היה
טוב מאד.

והדודה נתנה קולה בבכי.

— ממש כדון שלי — אמרה מרת הארפיר — תמיד היה עושה שערוריות
ותעלולים, אך הלב — זהב טהור! אוי לי, אני הלקיתי אותו אז, בתשדתי
אותו שהוא שתה את השמנת, — ולא זכרתי כלל, שאני בעצמי שפכתי
אותה, מפני שנתחמצה, ועתה לא אוסיף עוד לראות עד-עולם, עד-עולם,
את בני העלוב!

ומרת הארפיר געתה בבכי.

— אני חושב, כי שם במרום ייטב לחם — העיר סיד — אך לו היטיב
מעלליו — — —

— סיד! — גערה בו הדודה בניזופה (תם הרגיש, כי באותו רגע רבו
עיניה ברכים, אף כי לא יכל לראותה) — סיד! לא יצא מפיך דבר על תם
שלי, אחדי שהלך לעולמו. אלהים יבֵּע ברכו, ולך יפה שתיקה. הוי, מרת
הארפיר, איך אוכל לחיות, והילד איננו! הלא הוא היה נחמתי וישונוני —
אף כי על-פיירוב, היה מקרר את חצי ומקצר את ימי.

— ה' נתן וה' לקח, יהי שם ה' מברך! אך גדול הכאב, גדול מאד!
עוד ביום השבת שעבר פוצץ דון שלי מבֵּערת¹ תחת חטמי ממש, ועל
זה קבל שכרו ממני ביד רחבה. כלום יכלתי לשער אז, שבזמן קרוב כל-
כך...! הוי, לו עשה כזאת עתה, אז הייתי מחבקת ומנשקת אות-

¹ זיק-שרפה (פיסמאן).

רגליו בין האילנות, ובהיותו רחוק למדי מחבריו, נשא את רגליו וירין בכל כחו אל התעלה.

פרק יד.

הדודה פוליה מספרת בשבתיו של תם.

בעוד רגעים אחדים כבר עשה תם את ברכו במימתנים, ופניו מועדות אל עבר הנחר הנשקף מול העיירה. כאשר עמד בחציית התעלה, התגבר הרום, ולא יכל עוד ללכת ברגליו, לכן החליט לעבור בשחיה את המרחק של מאה אמות שנשארו עוד עד החוף. בכל מאמציהם שחיה נגד הרום, ובעמל כבד הגיע אל החוף. בלגי מים נולו מבגדיו אך הוא לא יָסַם לב לזאת וברגלים ממהרות רין בין עצי העיר לארך החוף. רגעים אחדים לפני השעה העשירית עמדו רגליו על כבד קטנה ממול העיירה, ועוד מהרה מצא את אשר בקש: אנית־הקיסור הקטנה (עמדה בקביון¹) שיחים אצל החוף התלול. שלות־השקט פרושה על המקום הבודד תחת גַּפַת הדיקע הנודע כוכבים. תם זהל מעל החוף, בהסתכלו לצדדין בזהירות, ירד המימה, ובשחיה קלה הגיע אל הסירה הקטנה המשויה באנית־הקיסור מאחוריה, ויסתתר בה תחת הספסל, וישכב ויחכה בנשימה עצורה. לבסוף צלצל הפעמון הסדוק, וקול מצוה קרא: „תפליגו!“ ובעוד רגע הפליגה האניה בנהר, והסירה בתליותה מַבְרָה אחריה. תם ידע, שזו היא הנסיעה האחרונה של אנית־הקיסור בערב הזה, ולכן שמה מאד כי הצליח הפצו בידו.

כרבע שעה אחרי־כן פסקה תנועת הגלגלים של האניה. תם קפץ מן הסירה אל המים, ונישחיה לארך החוף במרחק המשים אמה מן האניה, לכל ירגישו בו המלחים, ואחרי־כן עלה על היבשה, ויעבור דרך קמטות² ומבואות ריקים מאדם, עד אשר הגיע אל הצר בית דודתו. בזהירות טָפַס ועבר את המשוכה, ומרחוק נראה לו אור נר בחדר הדודה. הוא נגש קָרִיש אל החלון וירא והנה בחדר יושבת ומשוחחת כנופיא קטנה: הדודה פוליה, סוד, מירי, ואמו של דוד הארמיר. הם ישבו בקרבת החלון, ובינם ובין הפתח

¹ במתבא. ² רהכות קטנים וצויים.

כאשר פנה היום שָׁבָה אנית־הקיטור לעסקיה התמידים, והסירות נעלמו. השודדים יָּשְׁלוּנו שבו אל המהנה, מלאי עליצות וגאון על כבודם ופרסומם ועל המהומה אשר קמה בעיר בשבילם. הם צדו דגים, צלו אותם, אבלו סעודת־הערב, ואחרי־כן התחילו לשער השְׁעָרוֹת: מה אומרים ומה חושבים עליהם בְּעִירָה. כמובן, כל העיר שרויָה בצער; פשוט: צָחַת־הכלל. התמונה הזאת יִשְׁצִירו להם בדמיונם, היתה להם לנחת־רוח גדולה, ולכן הפכו והפכו בה זמן רב. ואולם במדה שִׁתְּעַבּו צליל־הליל סביבותם, בה במדה נִגרעה שיחתם, עד אשר פָּסקה¹ לגמרי. הם יִשְׁבו אצל המדורה ובנפש־פזורה הסתכלו באש, — נָּקַר, שמחשבותיהם משוטטות הֶרַחַק מִזֶּה. ההתלהבות הראשונה חלפה, ותם ודוו לא יכלו לגרש מלבם את המחשבות המציקות על אדות הנפשות הקרובות להם, שהן בִּוְדָאֵי אינן מתענגות כמוהם על „המעשה היפה“. ספקות וראגות החלו לִנְקַר בקרבם; אנחות התמלטו מלבם בחשאי. לאט־לאט נסה דוו לבדוק את חבריו ולחַקֵּם בזהירות ובדרך עקלתון, מה דעתם, למשל, על אדות חֲזָרָה אל הִיְשׁוּב־לאו דִּקְוָא תִּכְף— אבל כך, בכלל.

ואולם תם נתן אותו לחרפה ולשנינה בגלל המחשבה הרעה הזאת; והיך הסכים גם הוא לתם, עד כי הוכרח דוו לבאר את דבריו בדרך דרוש, כי בִּנְתָו לא היתה כלל כך, וכי רק לַנְסוֹת אותם אמר כזאת. בקצור, הוא השתדל לגול מעליו חרפת „נער המתגעגע לסנר אמו“, ככל האפשר. ובכך נדכא הַמְרַד תִּכְף בראשיתו.

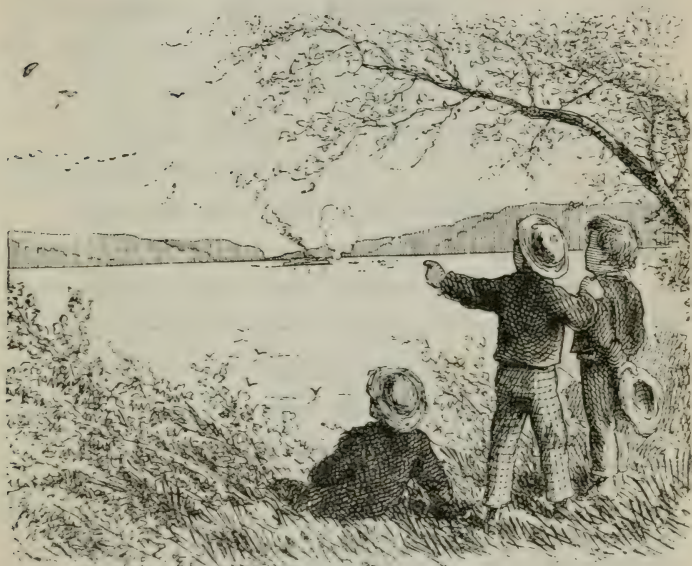
הלילה בא, ולהיך הגיעה שעת „נפילת־אִפְסִים“, ועד מהרה נִשְׁמַע הַדְרִיק־נְחִירוֹ. גם דוו נָרַם. ותם שכב זמן מועט בלי־נוע, נשען על מַרְפֵּקוֹ, ועיניו כָּחְנו את חבריו. אחרי־כן התרומם בזהירות על ברכיו, ולאור המדורה הִבֵּהה התחיל מַחְפֵּשׁ ומַחְטַט בעשב. בָּקַשׁ ומצא קְלִפּוֹת־שְׁקֵמָה לִבְנוֹת ודקות, בחר מהן שִׁמְסִים היותר טובות בעיניו, ישב אל המדורה, ובכְּבֻדוֹת כתב עליהן דברי־מה בִּזְנֵב עִפְזוֹ האדום. את הקלפה האחת גָּלַל וישם בכיסו, ואת השנית הניח במגבעתו של דוו, בצירוף אחדים מאוצרותיו היקרים: חתיכת קִרְטָן, בְּדוּר של גִּימִי, שלשה וַוִי־תִּכָּה, ועוד. אחרי־כן התגנב על בהונות

¹ הדלה.

פשוט לא יוכל למלא תפקיד השיב כזה, אם לא הוכשר לכך על-ידי איזה לחש.

— חפין הייתי מאד להיות שם עִמָּהם בשעה זו — אמר דוּוּ.

— גם אני — נענה הֶזֶק — את כל הוֹרְבֵיתִי הייתי נותן, כדי לדעת מי הוא הטובע.

הילדים מבוטים אהרי האניה שיצאה לבקשם.

הנערים הוסיפו להביט ולהקשיב, ופתאם נצנן רעיון נפלא במוחו של תם.

— הברים! — קרא בעליצות — אני יודע מי הוא הטובע; אנחנו! באותו רגע היו הנערים בעיניהם כגבורים ממש. איזו גדולה! מבקשים אותם; מתאבלים עליהם; לבבות נשברים על אדותם; דמעות נשפכות עליהם; מזכירים את הַעֲנָל שְעִישוּ לְאוֹתָם הנערים האמללים; מתחרטים, מרגישים מוסר־לב בשבילם, והעיקר: הם, הנעלמים, היו עתה לענין ולשיחה בכל הַעֲנִיָה, וכל הנערים מקנאים בהם, כלומר: בתהלתם ופֶרְסוּמָם. הענין זה יפה מאד. בשביל כך לבד כדאי להיות לשוודייהים.

והנה קול שאון משונה הגיע לאזנם מרחוק. בתחלה לא שמעו הנערים לב אליו; אך הקול הלך וגדל, וקשה לעמוד על טיבו⁽¹⁾. אז קפצו הנערים ויביטו זה אל זה בתמיה ויטו אזנם לשמוע. הקול נָדַם רגעים אחדים, ואחרי הדממה התגלגל כרעם עמום מְעַבֵּר הנהר.

— מה זאת? — קרא דוֹו בנשימה פזיזה⁽²⁾.

— נפלאה היא בעיני — ענה תם בלחישה.

— אין זה רעם — אמר הוֹק בקול נפחד — יען כי הרעם — — —

— הם! — צוה תם — תקשב ואל תפספס!

עבר עוד רגע של דממה, שהיה בעיניהם כְּשֵׁנָה, ושוב החריד אותם הקול הַפְּלֵאי את דומית-ההוד של היער.

הנערים נשאו את רגליהם וירצו אל החוף אישר מנגד לעֵרְבָה, ומבין השיחים הביטו נכחם. על פני הנהר ישטה כנחת אנית-הקיטור הקטנה, המשמשת להַעֲבִירָה מהוף אל חוף. על המכסה הרחב של האניה נראה קהל גדול מאד. לפני האניה ומאחריה הפליגו המון סירות קטנות, אך הנערים לא יכלו לראות מה עושים האנשים היושבים בהן. ופתאם עלתה מן האניה רצועה דקה של עשן לבן, ואחריו שוב אותה ההמולה העמומה.

— עתה הוברר לי הדבר — אמר תם — אדם טָבַע בנהר והם מבקשים

אותו.

— כן, כן — קָם הוֹק — כזאת עשו גם אֲשֶׁתֶּקֶד⁽³⁾ כאשר טָבַע ביל טורנר, יָרוּ מְהוֹתָח על פני המים למַעַן יִצוֹף המובע. וגם לוקחים כְּכֹרֹת-לֶחֶם ומשימים בהן כסף-חי וזורקים אותן על פני המים, והלחם יִשִּׁיט אל המקום אשר שם המובע, ושם יעמוד.

— גם אני שמעתי כזאת -- אמר דוֹו — אבל קשה לי להבין, במה

גדול כחו של הלחם...

— הדבר פשוט — בָּאָר תם — לא הלחם הוא העיקר, אלא הלחשים

וההשבעות שהם אומרים עליו בנדאי בטרם ישלחו אותו על פני המים. כך אני משער.

גם הוֹק ודוֹו הסכימו לְהַשְׁעִירָה זו: שהרי גם היִשְׁכַּל מְחֻבָּב, כי לחם

(1) מהותו. (2) מהירה. (3) בשנה הקודמת.

גענועים על אותה העירה הקטנה השקועה ענן בתרדמת-שלוח, שם מעב-
לנדר הגדול הרחב. בלילה נסחפה הדוכרה שלהם בורם הנדר – ואיננה;
אך על האבדה הזאת עוד שמחו הנערים: שהרי הם עתה כאלו שרפו את
הגשר אשר בינם ובין הישיב.

הם שבו אל ה"מהנה" שמחים ורעננים ורעבים כזאבים – ושוב היוצתה
המדורה. הויק גלה בקרבת ה"מהנה" מעין מים קרים ונמים; ויתקנו להם
הנערים בזיכים⁽¹⁾ מעלי-אגוז רחבים, וימצאו, כי מים חיים, ממייתקים בקסם
של יער-פרא, הם תליפין יפים במקום קהוה. ובעת אשר דוץ דתך חתיכות
תלב לאיזחת-הבקר, הלכו תם והויק אל קצה-האי הקרוב, וישליכו
תפה בנדר – ותקף מצאו שלל רב. ובטרם הספיק דוץ לראות איפה נעלמו,
והנה שבו הצידים עם המון דגים קטנים וגדולים מכל המינים, הם צלו את
הדגים בתלב, וינעמו לחכם מאד.

אחרי סעודה שמנה זו, שכבו לנוח בצל, והויק עשן את מקטרתו.
ואחרי-כן הלכו שלשתם לתור את האי. על דרכם מצאו הרבה דברים יפים
ומשעשעים, אבל לא שום דבר מפליא ומתמיה ביותר. הם בדקו ומצאו,
כי ארכו של האי הוא כשלושה מילין, ורחבו – קרבע מיל, וכי רק תעלת-
מים צרה מבדילה בינו ובין עבר הנדר. בתעלה זו התיחצו כמעט בכל שעה
ושעה, עד אשר עברה עת הצהרים, ואז שבו אל המנהה. רעבונם החזק
לא הרישה להם ללכת לציד דגים לסעודת-הצהרים, אבל הם אכלו לתאבון
את הנקניק הקר, ואחרי אשר מלאו כקסם בו הישתטחו בצל להשיח. ואולם
השיחה התנהלה בכבודות, ועד מהרה נשתתקו שלשתם. הדומיה מסכיב,
שלנות-ההוד שביער, רגש הבדידות, – כל אלה החלו לפעול פעולתם על
הלבבות הרכים של השודדים בני-דיומם. הם השתקעו ברהוורים. רגש של
עצבות מדומדת⁽²⁾ תקף אותם, והרגש הזה קבל עדי-מהרה צורה ברורה:
הם התגעגעו על ביתם. אפילו פין "המויז-הידים" התחיל מהרהר על אחורי-
החצרות שלו ועל הרפתים הריקות שהיה יושן בהן. אבל כלם התביישי
ב"חילשתם" זו, ואף אחד מהם לא מצא עוז בלבנו לתביע בפיו את
מחשבותיו.

⁽¹⁾ כפות. ⁽²⁾ לא ברורה.

עצרה התולעת במהלכה, זמפה את הצי גופה, כמתנשבת בדבר, ואחר עלתה על רגלו של הנער ותסע עליה במתינות. לב תם רקד בקרבו מגיל, שהרי זה סימן בדיק ומנוסה שבקרוי "יתחדש" בערך-בגדים, ואין כל ספק שהבגדים יהיו תלבושת נהדרה של שודדי-הים... אחרי-כך באה בתהלוכה גדולה עדת נמלים, זריזות, עסקניות; נמלה אחת תפשה בכפיה עֲבָיִיש מת, גדול ממנה פירחמשה, ו"בַנְעֵת-אַפְיָה" סָחבה אותו למעלה על גזע עין. הנה הופיעה גם "פֶרֶת-מִשְׁהֵרֶבְנִי", נקודה וברודה, ובקל-תִּדְעֵת טַפְסָה ועלתה לגובה מסיבן - עד למרום-שיאו של גבעול. תם גחן אליה וַיִּמְלֵמֶל:

פָּרְתִי, פָּרְתִי, חוֹשֵׁי עוֹפֵי הַפְּתָה!

סָפְתָהּ בַּנְעֵתָה, וַיִּלְבֹּךְ גַּלְמוּדִים.

ותכף פָּרְשָה את כנפיה הקטנות ותַעֲפֶה לראות מה נִהְיָתָה, - מה שלא התמיה כלל את תם, שהרי הוא יודע מתוך נסיונותיו הרבים, ש"הפרות" התמימות הללו הן פְּהַרְנִיּוֹת גדולות לענין דליקה, ולא פעם ולא שתים התעלל בהן בַּרְטָאוֹת זו. - גִּינְתִים הלך וגדל השאון וההמולה, הצפצופים והזמירות של בעלי-הכנף למיניהם, עוֹף-לַיִן אחד עמד על ענף-עֵץ, ממעל לראשו של תם, ובמשיבה נַעֲלָסָה תָקָה את קולותיהם של שכניו כדי להקניטם; ועורב-עֵמְקִי קוֹלָנִי בא בְּטִיסָה, כִּלְהֵט בְּחוֹלְעֵנוּ, ויירד על זמורה בקרבת תם, ויט ראשו הַצָּדָה ויסקֹר בעיין גדול את האורחים הזרים. סָנְאִית קטנה אפורה, ועוד אחת גדולה וצהובה, שרדפו זו אחרי זו מענף לענף, עצרו פתאם בדלוגיהן וקפיצותיהן, כדי להסתכל היטב בנערים ולפִטְפֹט על אדותם; וְדָאֵי לא ראו החיות הקטנות הללו מִיְמֵיהֶן צורת אדם, ולכן לא ידעו: הצריכות הן לְהַפְהֵל, אם לא. - בקצור, כל הַיְקוּם אשר ביער כבר השתקע בעסקיו בזריזות ובשקידה; קרני-שמש הולכות ומתמתחות, וזעיר שם זעיר שם הצליחו לַחְדוֹר בעד העלים הצפופים; ופֶרְפָּרִים מנומרים באו להוסיף נופך⁽¹⁾ משלהם על חייהוּעֵר המגוֹנְנִים⁽²⁾ והעליוּם.

תם הָעֵיר את יתר שודדי-הים, ותכף טָשׂוּ שְׁלִישְׁתָם בתרועת-דִּשְׁשׁוּ אל הַשְּׂרָטוֹן, ובעוד רגע והנה הם משתקשקים במימיו הצלולים, עושים "צָפוֹר" במים, רודפים זה את זה ומתהוללים כאינדיאנים. הם לא חשו שום

⁽¹⁾ כלומר: הוספת תפארת. ⁽²⁾ רבי הצבעים.

דבר גנבת הצידה – ומצוקות־נפשם התגברו עוד יותר. הם נסו אמנם להרגיע את רוחם, בטענה, שכבר לקחו בחשאי פעמים רבות ממתקים ותפוחים, – אבל השטן, הנוחם, לא נשתתק בטענה זו. ולאחרונה הוכרחו להודות, כי אין הגדון¹ דומה לראיה: לקחת ממתקים ותפוחים אינה אלא מעשה־תעלולים, תחת אשר לקחת להם ונקניקים ושאר מיני מזונות הרי היא גנבה בפועל־ממש – ועל זו יש „לאו“ מפורש בעשרת הדברות. ובכן גמרו בלבם, כי כל הנמים אשר יהיו שודדי־הים, לא יתגאלו בעבירה מגונה של גנבה. אז רפה מוסר־לבם, והשודדים הצדיקים נרדמו במנוחה שלמה.

פרק יג.

אי שומם.

כאשר תקיץ תם בבקר, התמיהה אותו מאד הסביבה אשר בה הוא שרוי²: איזה הדרך בא הגנה? הוא שפשף את עיניו, ויבט, וישקף, ויהרהר רגעים אחדים – עד אשר נזכר שבן־לילה היה לשודדי־הים. זה עתה האיר הבקר; האויר אפור³ נקריר; מנוחה ושלווה נעימה שוררת בעכי היער השוקט. שום עֵלָה לא ינוע; רחש קל לא יפריע את הטבע החווה. רסיסי טל דומים לפנינים גדולות, רועדים על העלים והדשאים. ישנבה לִבְנָה של אפר כסה את המדורה, ורצועה דקה של עשן־תכלת בוקעת ועולה מתוכה. דוֹ והוק עודם ישנים. אך הנה נשמע, שם הרחק ביער, קול צפור; עוד מעט וחברתה עונה לה; גם הרקם החל לנסר באילנות. לאט־לאט הִלְבִּינו ענני־בקר האפורים והקרירים, ובה במדה התגברו תשואות החיים ביער. לנגד עיני הנער הסוקר, התגולל המחזה הנפלא של הטבע המקיץ משנתו ויוצא לפעול. הנה תולעת ירוקה מטנה זוהלת ובאה על עֵלָה הַוְּה־טל, לרגעים היא זוקפת את ראשה ורִפָּה כדי „להִרְיֵחַ את האויר“, ואחר היא מוסיפה לנסוע. זהו „החייט המודד“. אומר תם בלבו; וכאשר קרבה אליו התולעת, ישב דומם כאבן, מיטל בין תקוה ופחד: התבוא התולעת אליו, אם תשטה מעליו? היא זהלה, וחול ושוב, פעמים אחדות, ולב תם הזלם פעם. פתאם

¹ הענין שדנים בו, ² שוכן, ³ מראה אפר.

— א, יש להם עבודות שונות ורבות־הענין — הואיל תם לבאר את הדבר — תופשים אניות וישורפים אותן ונוטלים את הכסף ואת הזהב וטומנים אותם במחפורות איזמות על האץ שלהם, ושם שומרים יָשָׁדִים ורוחות על אוצרותיהם; ומלבד כל זה הם הורגים את כל האנשים הנמצאים באניות ומשליכים אותם אל הים.

— ואת הנשים הם מביאים אל האץ שלהם — הַגֵּיחַ¹ דוֹז את דברי חברו — אֵינן הם הורגים נשים.

— הם וחלילה! — קָמָם תם את הדבר — את הנשים אין הם הורגים, כי על־כֵּן הם בעלי נפש נדיבה ביותר.

— וכמה בגדים יקרים הם לובשים! — קרא דוֹז בהתפעלות — כל מלבושיהם זהב וכסף ואבנים טובות.

— למי כל אלה? — שאל הוק.

— כמובן, לשודדי הים.

הוק בָּחַן במבט עצוב את בגדיו הקרועים והבלוּאִים.

— אם כן, אינני דומה כלל לשודדי־הים — אמר בדאגה — אך מה אעשה, ובגדים אחרים אין לי.

ואולם חבריו נחמו אותו; במהרה בקרוב יבואו המלכוּשִׁים היקרים, ולהתְּהַלֵּךְ יוצאים ידי־חובה גם בסתבות כאלה, — אף שעל־פִּי־רוב נוהגים השודדים לצאת לפעלם בתלבושת הגונה.

לאט־לאט נִדְמָה השיחה, והעֲפִיזָה נִסְכָּה רוח תרדמה על הבורחים הקטנים. מִקְטָרְתוֹ של „חמיין הידים“ נשמטה מבין אצבעותיו, ובעוד רגע יִשָּׁן שנת־ישָׁרִים. ואולם „מִקְטָת־הַיָּמִים“ והַפִּיֶּכְטוֹן השחור² לא נָמְו שנתם על־נקלה. הם התפללו תפלה שעל־המטה, בלחש ובשכיבה, אחרי אשר עתה אין מי שיכריחם להתפלל בקול ובעמידה. אמנם, הם גמרו בלבם שלא לאמר את התפלה כלל, — אך בכל־זאת יִרְאוּ להוציא לפעולה את ההחלטה המסוכנת הזאת. ואחרי אשר כבר נאחזו שמירות־עיניהם בחבלי שָׁנָה, הנה זה בא אורה לאֶקְרֹא ויפריע מנוחתם; זה היה מוסר־לב. התחילה דאגה לענות את נפשם, שָׁמָא לא עשו כדת בכרחם בהחבא; ואחרי כן זכרו את

¹ תקן.

— הם לא היו אומרים כלום, אלא היו מתפקעים מקנאה. האין זאת, הויק?

— בלי שום ספק—ענה הויק—בכל אופן אני שבע-צון מאד. חיים טובים מאלה אינני דורש לי כלל. הרי מעולם לא אכלתי דִי שְׂקָעִי, — וכאן אין הם יכולים לבוא לדוש את בשרי ולטלטלני הנה והנה ולשפוך עלי חמה וגפרות וקללות.

השודדים יושבים מסובים על החוף.

— אלה הם חיים כלבבי! — אמר תם — אין צורך להשנים קום בבקר, אין צורך ללכת לבית-הספר, לרחוץ, לסרוק, וכדומה ממעשי-טפשות. עתה הנך רואה, דזו, כי שודדי-הים אינו צריך לעשות כלום, כשהוא בִּבְשָׁה; תחת אשר נזיר-פרוש מחויב להתפלל כל היום, וגם אין לו במה לשעשע את נפשו.

— בודאי כן הדבר — הסכים דזו — בתהלה לא בדקתי את הדבר כל צרכו; ואולם עתה לא אכחד כי

חיי-שודדים מוצאים הן בעיני שלא בערך יותר, אחרי אשר טעמתי מהם. הויק „חמייץ-הידים“ לא השתתף הרבה בשיחה זו, כי היה עסוק במלאכה נקיה; הוא נָכַב לו גִּבְעוֹל וישם בפי שפופרת זו קומיץ-טַבֵּק מגולל בַּעֲלָה, ויקח גחלת מעל המדורה ויצת אש במקטרתו, ובהנאה עצומה העלה תמרות עשן מפיו. יתר שודדי-הים קנאו בו מאד, ויגמרו בלבם למהר ללמוד את חכמת-העשיון.

— מה היא, בעצם, עבודתם של שודדי-הים? — שאל הויק מתוך ענין-הקטרת ומתוך הרחבת-הדעת.

בתרדמה שלֵנה, הִתְקַן מִן הַמַּיִם הַבְּבִירִים הַזֹּרְעִים רַב־כּוֹכְבִים, וּבְלֵי יָדֵיעָה כַּל־שֶׁהָיָא עַל אֲדוֹת הַמַּאֲרֵעַ הַחֲשׁוֹב הַמֵּתְרַגֵּשׁ וּבֵא. «הַפִּרְטוֹן הַשְּׁחֹרֵד» עוֹמֵד עַל מְקוֹמוֹ בַּזֹּרְעוֹת מִשׁוֹלְבוֹת עַל הַזָּהָה, וְהִנְהוּ שׁוֹלְחֵה אֶת מְבִטּוֹ הָאֲחֵרוֹן אֶל מְקוֹם יְשִׁישׁוֹ הָרֵאשׁוֹנִים וַיִּגְזְרוּ אֲחֵרוֹנִים; צַד לוֹ מֵאֵד, שׁוֹתֵי אֵי אֵינָה רוֹאֵה אוֹתוֹ עֵתָה, בִּשְׂעָה שֶׁהוּא נֹצֵב בְּלִי־הֵת בְּלֵב יָם זֹעֵף נְעִין בְּעֵין הוּא רוֹאֵה אֶת הַמּוֹת וְהוּא הוֹלֵךְ לִקְרֹאת גּוֹרְלוֹ בַּצְּהוּק־מְרִי עַל שַׁפְתּוֹ. אֲבָן, הַמּוֹנֵי יֵשׁ תֵּם לֹא נִצְרָךְ לְהִתְאַמְצוֹת יִתְרָה, כְּדֵי לְהַעֲתִיק אֶת אִידִדְזֻקְסוֹן אֶל לֵב הָאוּקְגֵנוֹס, בְּרִחּוֹק אֶלְפֵי מִלִּין מֵעִירָתוֹ. וּבְכֵן שִׁלְחָה אֶת «מְבִטּוֹ הָאֲחֵרוֹן» בְּלֵב נִשְׁבֵּר וּמְרִיצָה גַם יָחַד. יִתְרֵה הַשׁוֹדְדִים הָיוּ עֲסוּקִים גַּם הֵם בְּמִשְׁלֹחַ מִבְּטֵם הָאֲחֵרוֹן, וְהֵם הֵאֲרִיכוּ כַּל־כֵּךְ בַּהִשְׁקָפְתָם עַל הַעֵינָה, עַד שֶׁכִּמְעַט נִסְחַפְּהָ הַדּוֹבְרָה בִּזְרֵם הַנְּהַר מֵהַלְאָה לְמַהוֹד־הַפְּעַם, אֶךְ לֹא־שָׁרֵם הַרְגִישׁוֹ בִּסְכָנָה זֹו בְּעוֹד מוֹעֵד, וַיֵּאָחֲזוּ בַּתְּחַבּוּלוֹת הַנְּהוּצוֹת. וּכְשֵׁתִי שַׁעוֹת אַחֲרֵי הַצּוֹת־הַלִּילָה נָתְּחָה הַדּוֹבְרָה עַל שְׂרִטוֹן¹ בְּמִרְחָק מְאֹתִים אִמָּה מִן הָאֵי, וְהַשׁוֹדְדִים שִׁלְנוּ נִשְׂאוּ אֶת טַעַן² «הָאֵינָה» אֶל הָאֵי, בְּלִכְתָּם, הַלּוֹךְ וְשׁוֹב, בְּמִי־מְתַנְּגֵם. בֵּין תִּשְׁמִישֵׁי הַדּוֹבְרָה נִמְצָא גַם מְפָרֵשׁ יֵשֵׁן, וְאוֹתוֹ פָּרִישׁוּ עַל הַשִּׁיחִים כֹּאֵהֵל, לְמַחְסֵה לְצִידָה; הֵם בְּעֵצְמָם יִישְׁנוּ תַּחַת כֶּפֶת הַרְקִיעַ, כְּרֹאוֹי לַשׁוֹדְדִים.

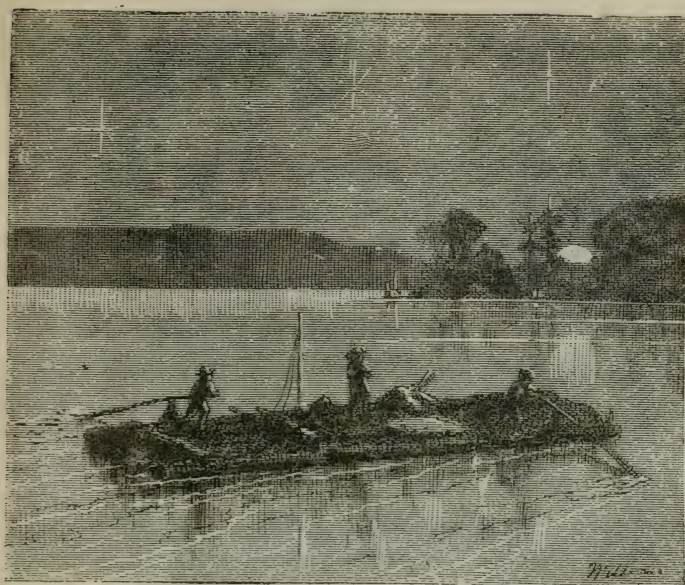
כְּעִשְׂרִים צַעֲדִים מִן הַחוּף, בַּתוֹךְ עֵבִידֵהחֹרֶשֶׁה, הִבְעִירוּ מְדוּרָה, וַיִּכְשְׁלוּ מִקְצַת הַלֵּב לְאַרוּחַת־הָעֶרֶב, וּבְאוֹתָהּ סְעוּדָה בְּזִבְזוֹ³ כִּמְעַט מִחֲצִיתוֹ שֶׁל הַלֶּחֶם הַשְּׁחוֹר שֶׁהֵבִיאוּ אִתָּם. מַה נִּהְדָּרָה בְּעֵינֵיהֶם סְעוּדָה כִּזוֹ, תַּחַת כֶּפֶת הַשָּׁמַיִם, בַּתוֹךְ יַעֲרֵעֵד, עַל אֵי טָמִיר⁴ וְנִעְלָם מֵעֵינֵי אָדָם, — מִמַּשׁ כִּמְנַהֵג פְּרָאִים אִמְקֵיִם! בְּאוֹתָהּ שַׁעָה נִמְנוּ וּגְמָרוּ שֶׁלֹּא לָשׁוֹב עוֹד אֶל «הַיִּשׁוֹב» עַד עוֹלָם.

אַחֲרֵי אִשְׁרֵי תֵם הַחֵלֶב הַמְבוּשָׁל וְאַחֲרֵי אִשְׁרֵי נֹאכַל כָּל הַלֶּחֶם עַד פְּרוּסָה⁵ אַחֲרוֹנָה, הִשְׁתַּמְחוּ עַל פְּנֵי הַדְּשָׂא אֲצֵל הַמְדוּרָה, בְּנַחֲת־רוּחַ יִתְרָה. אִמְנֵם הֵם יִכְלוּ לְתוֹר לֵהֵם מִשְׁכַּב פַּחוֹת חֶם, — אֲבָל אֵיךְ יִזְתְּרוּ⁶ עַל פֶּרֶט נִכְבֵּד וּמְלַבֵּב כַּל־כֵּךְ בְּחַי־שׁוֹדְדִים; זֹו שִׁכִּיבָה מִסְבִּיב לְמְדוּרָה בְּמַחְנָה!

— הָאֵח, מַה יִּפֶּה כֹּאֵן! — קְרָא דוֹז בְּהַתְּפַעלוֹת.

— מַה הָיוּ אוֹמְרִים חֲבֵרֵינוּ, לֹו רֹאוּ אוֹתָנוּ בְּכֵךְ? — הַעִיר תֵּם.

¹ רְצוּעָה קְטַנָּה שֶׁל יִבְשָׁה בְּנֵהַר. ² מִשָּׂא, ³ הוֹצִיאוּ וּכְלוּ. ⁴ נִסְתַּר. ⁵ פֶּת. ⁶ יִמְחֵלוּ.

שורדי הים מפליגים במים.

אך מִפְּנֵי שֶׁהַדּוֹבְרָה הַמְטֵנָה הַפְּלִיגָה לְאִשָּׁה בְּמִדְּמֹנוּחוֹת, חָרֵי מִוֶּכֶךְ
מֵאלֵיוּ בִּי כָל הַקְּרִיאוֹת וְהַצְּוִיִּים הַלְלוּ לֹא נֹאמְרוּ אֵלָּא לְתַפְאֶרֶת הַמְּלִיצָה,
בְּלִי שׁוֹם פְּנֵה מִיּוֹחֶדֶת.

— באִיזוֹ מִפְּרָשִׁים מִתְנַהֵלֶת הָאֵנִיָּה ?

— בַּתְּחִילִים, שְׁנַיִם וְעֵלְיִים, אֲדוֹן !

— יַעֲלוּ חֲצִי־תַרְסֵי־רֶ' מִכֶּם עַל רֹאשׁ הַתֵּבָן ! תִּבְקָ !

— כְּמִצְוֹתְךָ, אֲדוֹן !

— תִּרְקֵן אֶת חַבְלֵי־הַמֶּרְשׁ ! בּוֹרִיחוֹת !

— כְּמִצְוֹתְךָ, אֲדוֹן !

— הַמְּשׁוֹט לְצַד הַחוּף ! עֵתָהּ, בְּנִי־חֵיל, הֲזֵרוּוּ (2) !

הַדּוֹבְרָה עִבְרָה עֵתָהּ אֶת אֲמֻצַּע הַנְּהַר, וְהִנֵּה הִיא מְפַלְגָה מִנְּגַד הַעֲבָדָה.

אוֹרוֹת נְהָיִים אַחֲרֵים סָמְנוּ מִרְחוֹק אֶת מְקוֹמָהּ. נָפְרָה, שְׁאֲנִשֵּׁי הַעֲבָדָה שְׂקוּעִים

(1) תְּרִיסָר—שְׁנַיִם עָשָׂר. (2) הָיוּ זְרוּיִים.

— לְחַיִּי! עתה הִגִּידוּ תְּסִימָא! ¹

שני קולות צְרִידִים לְחִישוּ בבת־אחת את מַלְת־הַסִּימָן האִזְמָה יִשְׁתַּחֲוֶיֶה
את הלילה הַזֶּה:

— דָם!

אז השליך תם את הנקניק מעל ראש הגבעה לַמָּטָה, והוא בעצמו
התגלגל אחריו על פני צלע־הגבעה הַקּוֹפֶה, מה שָׁרָם נזק מסוּיָם לְבגְדָיו
וּלְעוֹר־בִּשְׂרוֹ. אמנם יכל היה לרדת בפשיטות בנתיב קל ומְרֻחָה, אבל זה
לא נאה לַשׁוּדְדִּים, המַחְבֵּב כּל־כֶּךָ את הַסְּפָנוֹת וְהַחֲתָחָתִים.

דו, המְכַנֶּה "מַחְפְּת־הַיָּמִים", הביא אֶתוֹ רק חתיכת־חֶלֶב, וגם זה
עלה לו בסכנת־הַנְּפִישׁוֹת וכמעט שנתפש בגבְתוֹ. וְהַחֲמִיץ־הַיָּדִים גָּנַב וְהִבִּיא
קֶדֶה לְבִישׁוֹל וְהַרְבֵּה עֲלִי־טַפֵּק: אך חוּץ מִמֶּנּוּ לא היה בין "הַשׁוּדְדִּים" מַעֲשֵׂי־מַעַל
או לֹעֲסִים טַבֵּק. הַפְּרִמְזוֹן הַשְּׁחֹרֵה הוֹדִיעַ, שְׂאִי־אֶפְשֶׁר לְצַאת לְדֶרֶךְ בְּלִי־
אִישׁ. זה היה רַעֲיוֹן מַחֹכֵם; בְּאוֹתָם הַמְקוֹמוֹת לֹא יָדְעוּ כְּמַעַט עַל מְצִאוֹתָן
יֵשׁ גַּפְרִיזוֹת בִּימֵי הַהֵם. וְיָדְאוּ הַנְּעָרִים אִישׁ מַעֲמַעֲמַת ² עַל גְּבִי רַפְסוֹדָת
גְּדוֹלָה, וְיִמְחֲרוּ וְיִתְגַּנְּבוּ אֵלֶיהָ וְיִחַטְפוּ אֶת אֶחָד. אֵת "הַשׁוֹד" הַזֶּה הוֹצִיאוּ
לְפַעֲוֹלָה בְּכִנְיָה עֲצוּמָה וּבְהֶדְרָה מְיֻחָד וּבַתְּכַסִּיּוֹסִים ³ מְדוּקְדָקִים: לְרַגְעִים לְחִישׁוֹ
אִישׁ לִיעָדוֹ: "הֵם!" וּבְכָל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה שָׁמָּה אֲצַבְעֵם עַל פִּיהֶם, או שְׁלַחוּ
יָדָם פְּתֹאֵם אֶל הַפְּנִיּוֹן ⁴ הַמְדוּמָה שֶׁבַחְגוֹרְתָם הַמְדוּמָה, וּבְלַחֲשִׁישׁוֹת זֹעֲמֹת
חֶלְקֵי פְקוּדוֹת, כִּי, אִם יִזוּ "הָאוֹיֵב" מִמְּקוֹמוֹ, צְרִיכִים לְחַלְעִישׁוֹ אֶת הַצַּעֲצוּעַ
עַד הַנְּצֵב, יַעַן כִּי "הַמַּתִּים אֵינֶם הוֹלְכֵי רַכִּיל". אִמְנֶם הֵם יָדְעוּ הַיָּטֵב, שְׂאִנְשֵׁי
הַרַפְסוֹדָת הִלְכוּ זֶה כְּבֵר אֶל הַעֲרֵה לְלוֹן בְּאֲכַסְנִיּוֹת או לְהַתְּהוֹלֵל בְּבַת־מְרוֹחַ:
אבל זו אינה סְבִיחָה מְסַפִּיקָה לְהַתְּנַהֵג בְּמַעֲשֵׂה כֹּזֵה שְׁלֹא כְּדֶרֶךְ הַשׁוּדְדִּים.

סוֹף־סוֹף הַפְּלִיגוֹ ⁵ שְׁלִשֵׁת הַגְּבוּרִים יִשְׁלְנוּ בְּנֶהַר עַל הַדּוּבְרָה הַקְּטָנָה
שֶׁבָּכִישׁוֹ. תָּם הִיא הַמְּפַקֵּד שֶׁל "הָאֵינָה": הַיָּק תִּפֶּשׂ אֶת הַמְּשׁוֹט הַקִּיצוֹנִי,
וְדוֹ — אֶת הַמְּשׁוֹט מְקָדָם, תָּם עִמָּד בְּאֲמַעַץ "הָאֵינָה", בְּעִינַיִם קוֹדְדוֹת וּבִידֵים
מִשׁוּלְבוֹת, וְנָתַן אֶת פְּקִידָיו בְּקוֹל נְמוּךְ ⁶ וְקִשָּׁה.

— לְעֵבֶר הַרוּחַ! הֵטוּ הַמְּפָדֵשׁ! הִתִּירוּ! כִּכָּח!

¹ טוב ונכון! ² מלה שהסכימו עליה לסימן. ³ לא ככתה כליל.

⁴ ובסדרים. ⁵ מאכלת, הנית קטנה. ⁶ יצאו לדרך. ⁷ שפל.

השתדל להוכיח, כי אך טוב להיות לנזיר־פְּרוֹשׁ, להתבודד במערה ולהתפרנס בקלפות־עצים ובלחם־נקודים ולגוֹעַ לפריקים ברעב ובקור ובשאר מיני מחסור, ואולם אחרי אשר שמע את עצתו של תם, הוכרח דוֹן להודות, כי אמנם יש יתרון מיהשי לחיים של פושעים, ולכן הסכים גם הוא להיות לשודדי־חיים.

במרחק שלשה מילין מסיט פטרבורג (זה שם הַעֲרֵה), במקום אשר יש מתרחב נהר־מיסיסיפי עד יותר ממיל, נמצא אי ארוך וצר, מכוסה בעירות, והמים אשר לחופו האחד אינם עמוקים. האי הזה לא־נִשָּׁב מאדם, כי קרוב הוא לעבר השני של הנהר, מְקוֹם יַעֲרֵעַד, אשר כמעט לא דרכה בו רגל אדם. את האי הזה – אִידוֹקְסוֹן – בחרו הנערים, המוֹעֲדִים להיות שודדי־חיים, לְמַעַן להם. את מי ישירו כאן – שאלה זו לא עלתה כלל לפניהם. הם הלכו לבקש את הוקלבידי פין, ועד מהרה מִצְאֹהוּ, ועד מהרה התחבר אליהם: לוֹ הרי אין עוד כל תקנה, וכל העסקים שְׂוִים בעיניו. אחרי־כן אִפְדוּ איש מעל רעהו, על־מנת להפגוש במקום ישום על שפת הנהר, במרחק שני מילים מן הַעֲרֵה, בשעה הנכבדה, כלומר: כחצי הלילה. ישם באותו המקום, יש בַּסֻּדָה קטנה, ואותה צִיָּד לתפוש. וגם תִּנְאֵי היתנה, כי כל אחד יביא אֶתוֹ חֲבִית וקֶסֶם ומעט צִידה, ככל אשר תשיג ידו בעל־טה ובסודי־סודות, כְּאֹתֵת לשודדים, ובשובם אל הַעֲרֵה הודיעו לכל הכרוהם ברמזים בְּיִתְהַבְנֶנָה ובהנאה עצומה, כי בקרוב תִּשְׁמַע שמועה בעיר, – ועם זה צוּו על הנערים לשמור את הדבר בסוד.

כחצות הלילה בא תם עם נְקִיָּק מבישל ועוד מקצת מזונות, ויסתד בין הרולים על ראש גבעה קטנה הנשקפה על פני מקום־המַעְרָה. ישקט ודממה מסביב. הכוכבים האירו על הנהר הַבְּבִיר השוכב דומם כְּאִלּוֹ ישן את שנתו. תם הטא אונו לשמוע – אך שום חֲשׂ קל לא הפריע את מנוחת הלילה, אז שרק שריקה קצרה, מתחתית הגבעה ענו לו בשריקה. תם שרק עוד שתי פעמים, והתשובה נתקבלה בדיוק. אחרי־כן נשמע קול קורא: מי פה?

– תם סוּיֵר, הַפְּרִטוֹן השחור, ומי אתם שָׂם? קראו בשמותיכם!

– הוק פין, הַמְיִן־הִידִים, ודוֹן הארפיר מְהַסֵּת־הַיָּמִים, (את הַכְּנִיִים

האיומים הללו הִמְצִיא להם תם מתוך ספורי־השודדים הידועים לו).

יתחרטו ויתאבלו כאשר יראו להיכן הביאו אותו. הוא עשה כל מה שבכחו ללכת בדרך הישר, אבל הם לא הניחו לו. ומכיון שחם רוצים להִפְסֵר מִמֶנּוּ, הרי הוא נותן להם הפצם זה. כך, הם הכריחו אותו להתיצב על הדרך לא־טוב, ועתה אין לו ברירה: הוא אנוס ללכת בדרך חטאים!...

שְׁקִיעַ בְּהַרְהוּרִים כאלה עזב תם את בית־הספר בשעת ההפסקה, וכבר יצא מהוֹיֵן לְעֵרָה, וצלצול הפעמון, הקורא לתלמידים לשוב אל הישערה, הגיע לאזניו מרחוק כקול דממה רקה. הוא נתן בבכי קולו, בִּנְדָוֹ, כי לא יוסיף עוד לשמוע אותו הצלצול הידוע והחביב, — אך מה יוכל לעשות, והם מכריחים אותו לכך. ואולם הוא סולח להם, לאכזרים הללו. והוא הולך ובוכה, ואנקותיו מרעישות את האויר.

ובאותו רגע בא לקראתו ידידו הנאמן, דוֹז הצרפתי, והִפְרַת פניו של זה ענתה בו, ישגם הוא נושא בלבו מחשבה נוראה שבאה מתוך יאוש. נָבֵר, שְׂפָאן נפגישו שני אמללים בדעה אחת. תם התחיל לִסְפֵר לִיְדִידוֹ מתוך יָבֹבוֹת, במחותרו דמעותרו בשרִלֹו, מה רע ומר לו בביתו; הכל שונאים אותו ומעליבים¹ אותו, אין לו בלתי אם להרחיק נרוד בעולם הגדול על־מנת שלא לשוב עוד לעירו עד נצח; וַיִּסְמֵם² את שִׁפְךְ־שִׁיחוֹ בתקוה, כי הוא, דוֹז, לא ישכח אותו.

והנה נמצא, שאותם הדברים בעצמם הפין דוֹז להגיד להם, ולִישֵׁם כך בא הנה. אמו הלִקְתָּה³ אותו, בשביל שחשדה אותו שישתה אִיוֹו שְׂמֵנֶת, אשר לא טָעַם כלל ולא ראה כלל; ברור הדבר, שהוא אך מתאנה לו כדי להפטר מִמֶנּוּ, יען כי היא שונאה אותו; ובכן אין לו עצה אחרת, כי אם ללכת אל אשר יִשְׁאֹוהוּ עֵינָיו; הלואי שתדו אמו מאושרת ולעולם לא תתחרט על אשר דחפה את בנה האמלל לתוך העולם האכזרי להתענות ולמות.

כן הלכו שני האמללים יחדו, הלוך ושפוך מרי שיהם איש בחיק דעהו, ובאותו מעמד כָּרְתוּ ברית חדשה, ברית אֶחָוָה, לדבוק איש באחו ושלא לעזוב לעולם זה את זה, ורק המות יפידו ביניהם. ואחרי־כן התחיל כל אחד לברר ולבאר לחברו את מחשבתו אשר הוא זומם לעשות. דוֹז

¹ (ומהרפים. ² ויגמור. ³ הכתה.

היה, שהוא תָּשׁ¹ בגופו קצת. ובאמת היו פניו רעים. עיניו היו בתנועת לכל עבר, אך בעיקר היו נטויות אל הדרך העולה לבית-הספר. מרחוק נראה דויף תאצ'יר, ופניו תם אורו; וכאשר קרב הנער, רץ תם לקראתו ויבוא אֶתוֹ בדברים וישתדל בכל מיני תחבולות להוציא מלים מפיו על אדות ביקי אחותו, בדרך עקלתון (כי בוש לשאֹל לה בפירוש); אך דויף לא היה פָּקח ביותר, ולא הבין אָנָּה פני הדברים מַעְדוֹת. עיני תם צָפוּ בהתרגשות אל כל סָנֵי² שנגלה מרחוק, ובאיכה הפנה ראשו מבעלת-הסֶפֶר, בראותו כי אין זו שהוא מבקש. לבסוף כָּלוּ כל הסָנִים מן הדרך, ותם בא לידי יאוש, ויכנס לבית-הספר הריק, כדי להתעצב ביחידות, ופתאום והנה נראה עיד סָנֵי אחד בשער, ולב תם רקד מגיל. כרגע קפין החצרה ויתחולל כאינדיאני ממיש: שָׂאג, צָחל, התגרה בחביו, קפין מַעַל לַגֶּדֶר קפיצה שיש בה סכנת-נפשות, התחלך על ידיו, התיצב על ראשו, — בקצור, הוא הָרָאה הפעם כל מעשי תָּקֵפוֹ וגבורתו, בהציצו לרגעים מן הצד, לראות, אם שָׂמָה ביקי תאצ'יר את לָפָה לזאת. אך היא, כנראה, לא הרגישה כלל בכל הטורח שהוא טורח בשבילה, ואף לא תָּעִיפָה עיניה בו. האמנם לא ראתה אותו כלל? הוא התחיל לעולל עלילות-רגורתו בקרבתה: סבב אותה בתדועת-מלחמה של "אדומי-העור", חטף כובע מעל ראש נער ויירקוהו על הגג, נדחק לתוך כניסיה צפופה של נערים ופָּרִץ לוֹ דרך ביניהם ב"סערה" עד אשר מָטוּ רגליהם, והוא בעצמו התהפך על רגליו ועל ראשו ויפול ממש תחת חֲטָמָה של ביקי, — והוא שָׂמָתָה מעליו, ובגובה אָפָּה אמרה: "פֶּשֶׁשׁ! . . . יש נערים החושבים שהם מפליאים לעשות בתעלוליהם!"

תם התגעש, לחיו להטו מְקַצָּה וכיוון. הוא קם על רגליו ויתגנב לבית-הספר, גִּבּוֹךְ ונִדְבָּה.

פרק יב.

שׁוֹדְרֵי-הַיָּם הַצְּעִירִים.

תם בא לידי החלטה. כָּלָה ונחרצה היא, וממנה לא ישוב. הוא נער עזוב מכל, אין לו רֶעַ וְאוֹהֵב, אין חומל עליו. אפשר, שבאחדונה

¹ (כואב, ² חנורה נערה.

— כך, כמדומה לי, שָׁפָן הם עושים —

הזקנה כָּפפה את גבה וְהִסְקִיר את החדר בחשד, ותם שומר תנועותיה בענין ובדאגה גם יחד, ופתאם ראה (אך כבר אָחר את המועד) את המקום אישר ממנו תִּפְתַּח הרעה: מתחת המטה הִצִּיץ קֶצֶה של כִּי־הִרְפוּאָה. הדודה הרימה את הכף, ותם הוריד לארץ ראשו במבוכה. הזקנה תִּפְשֶׁה את תם בבית־האהויה הקָגִיל — באזנו — ותדפוק על ראשו דפיקה מכאיבה בכיתר־אצבעה.

— עתה הגידה נא, שִׁקִּץ, מה תִּמְרִיצֶךָ לענות ככה את החתול הקָעֻלֹב?

— אני עשיתי זאת בחמלתי עליו, יען כי אין לו דודה.

— אין לו דודה? מה זה תִּמְלֵל דברי־רוח!

— אין אלה דברי־רוח, יען כי לו היתה לו דודה, אזי היתה היא שורפת את פיו וחומרת¹ את בני־מַעֲוִי ברפואותיה, בלי חֲנֻת, כְּאֵלוֹ הוּא בַּיָּרְאֵם.

הדודה פולי הרגישה מוסר־לב. הדבר נראה לה בצורה חדשה לגמרי: מה שהיא אכזריות לחתול, תוכל להיות אכזריות גם לנער. לכה נעשה רך כרגע והגשי נוחם ורחמים התעוררו בקרבה, ובעיניה נוצצו דמעות. היא שמה ידה על ראש הנער ותאמר בלשון רכה:

— הלא רק לטובתך גִּנְנֵנִי, תם, ואף אמנם הועילה לך הרפואה.

תם הביט ישר בפניה, ולעג דק רִפְרַף על שפתיו באמרו:

— יודע אני, כי כִּנְנֵתְךָ היתה טובה, דודתי, וגם אני התכוננתי רק לטובתו של פֶּטֶר, ואף אמנם הועילה לו הרפואה, — מעולם לא ראיתי אותו מִרְקַד ומפזז באופן יפה כל־כך. . .

— נו, הרף נא, תם, לבל תכעיסני שוב. ועתה לך לבית־הספר, והשתדל להיות נער טוב וחכם, ולא תצטרך עוד לרפואות.

תם בא לבית־הספר קודם התחלת הלמוד. בכלל היה תם בעת האחרונה מן הזרזים המקדימים, מה שהתמיה מאד את חבריו, ואולם, תחת להתחולל ולשחק עם חבריו, היה מתהלך הֵנָּה וְהֵנָּה ליד השער. מתאונן

¹ שורפת, צורבת.

מִחֹל שׁוֹבֵב, כַּמֵּתְהוֹלֵל מֵתוֹךְ תַּעֲנוּג, בַּסִּבְבוּ בְּרֵאשׁוֹ וּבִהְרִיעוּ תְרוּעַת־יִשְׁשׁוֹן
 אִיזְמָה. וְשׁוֹב הַתְּחִיל לְהַתְרוֹצֵץ מִסִּבֵּיב לְחֹדֶר, וּבְכָל אִשֶׁר יִפְנֶה יִרְשִׁיעַ. לְקוֹל
 הָרַעַשׁ פָּרְצָה הַדּוּדָה פּוֹלֵי הַחֹדֶרָה, וְתִסְפִּיק עוֹד לְרֵאוֹת אֶת הַתּוֹלָה הָאֲהוּב
 עוֹשֶׂה "סִיּוֹם" לְשַׁעֲרוֹנִיזוֹתָיו בְּקִרְיַאת־הַיִּדּוּד פְּרֵאִית וְקוֹפֵץ בַּעַד הַחֲלוֹן בְּגִרְוֹ
 אַחֲרָיו אֶת עֲצִיזֵי־הַפְּרָחִים הַנּוֹתָרִים. הַזְקֵנָה עֲמָדָה נִדְהַמָּה וְתִשְׁקַף מִמַּעַל
 לְמִשְׁקָפֶיהָ עַל הַמַּהְפֵּכָה. וְתִם הַתְּגַלְגַּל עַל הָרִצְפָה, מִתְפַּקֵּעַ מִצְחוֹק.

הַזְקֵנָה מִשְׁקוֹפָה עַל הַמַּהְפֵּכָה.

— הוּי, תִּם, מַה זֶה הִיָּה לְחֹתוֹל ?

— אֲנִי אֵינִי יוֹדֵעַ, דּוֹדָתִי — עֲנֵה הַנַּעַר בְּקוֹל נַחֲנֵק מִחוֹבָא (1).

— מִיָּמִי לֹא רֵאִיתִי כּוֹזָת. מַה זֶה שׁוֹבֵב אֶת פֶּטֶר מְשׁוּבָה נִצְחַת כּוֹז ?

— גַּם אֲנִי אֵינִי יוֹדֵעַ. אַל־נִכּוֹן מִשְׁתּוֹבְבִים כִּכָּה כָּל הַחֲתוּלִים, כִּשְׁלֶפֶס

טוֹב עֲלֵיהֶם.

— הָאֲמָנִם ? כֵּךְ ? — וּבִקּוֹלָהּ שֶׁל הַדּוּדָה נִשְׁמַע נִגּוֹן מִבֶּשֶׁר רַע.

(1) מִשְׁחוֹק.

ובכן עזבה את רפואת־המים ואת האמבטאות החמות ואת כל יתר הסגולות והתרופות, ותשלך יִקְבָּה¹ אך על המיץ הזה. היא נתנה לתם מְלוֹא כֶּף קטנה, ותחכה בדאגה לפעולת הרפואה. והנה, הָאֵה! נָסוּ יִגוֹן ואנחה, ותהי הַרְחָחָה: בְּרִגְעָה גַּם שׁוּיֹן־נַפְשׁוֹ של הנער, הוא מלא תכף הייס ותנועה, ויתגעש וַיִּסְקָעַר וַיִּפְרַר מִמְקוֹמוֹ, כְּאִלּוּ הִסִּיקוּ תַחְתּוֹ כֵּל שֶׁבַעַה מְדוּרֵי גֵיהֶנֶם בַּכֶּת־אֶחָת.

עתה נִזְכַּח תם כי הגיע זמן לקום מִחֲלָיו. הוא זמם תחבולות איך להחליץ מִחֶכְמַת הרפואה של הודתו, ואחרי יִשְׁבִּי־הַדַּעַת מצא כי אך טוב לפניו להתראות כְּאִלּוּ הוא חובב מאד את הרפואה החדשה, את הַמִּיץ הקודֶה. הוא התחיל לדרוש את המיץ לעתים קרובות כל־כֶּךָ, עד שגערה בו הדודה לבל יוֹסֵף עוד להלאותה. לוֹ הִיָּה לֵה עֶסֶק כֹּזֵה עִם סִיד הַמְקִשִׁיב והצנוע, אִזִּי הִיָּתָה מְלֵאָה שְׂמִיחָה עַל רַעֲבַתְנוֹתוֹ לרפואותיה, אבל תם היה חשוד בעיניה מאד, ולכן התחילה לבדוק בהשאי את בקבוק המיץ. היא בדקה ומצאה, שהמיץ הולך ופוחת באמת, אבל היא לא ידעה שהנער מַרְפֵּא בו את הסדק שברצפת חדר־האוכל.

ויהי היום ותם מְטִיף נִשְׁפִּי־הַרְפּוּאָה לתוך הסדק, והנה בא פֶּטֶר, זה החתול הצהוב של הדודה, ובראותו את הכף הקטנה בידי תם, התחיל לנהום ולמצמץ² בעיניו, כמבקש לגימה³ מן המטעמים הללו.

— אל תבקש, פטר, אם אין לך צורך בכך — אמר אליו תם.

ואולם פטר רמז בעיניו, שיש לו צורך גדול בכך.

— נו, אם רצונך בכך, הנני מְנַתֵּר על חלקי ונותנו לך. אבל, ידידי,

אם לא ינעם לְחֶכְךָ, אל נא תתַּעַם על אחרים אלא על עצמך — כי בזאת חפצת. השמעת?

פטר הסכים גם לתנאי זה. ובכן פָּשַׁק תם את פי החתול וַיִּצַק לתוכו מְלוֹא הכֶּף, עִם הַחֲרָעָה⁴ מסוימת. פֶּטֶר קָפֵץ קָפִיצָה כְּאִמְתִּים נִבְהָה ויתן קולו בשירת־מלחמה של "אדומי־העזר", ויתרוצץ מסביב לחדר, ובדרך מרוצתו נתקל בכלי־הבית וישלך ארצה את עֵצִיִּי־הַפְּרִיחִים⁵, ויעש הורבן גדול בכל החדר. אחר־כֵּן התיצב על רגליו האחרות ויחל לרקוד מִיָּן

¹ משא תקותה. ² להניד עפעף. ³ גמיאה. ⁴ עורף. ⁵ סירות הפרחים.

אבל בכל מי שנזדמן לידה. היא היתה חותמת על כל העתונים העוסקים בתקון הבריאות; וההדיוטות הגסה שבהם היתה נשמת אפה. כל ההבלים האמורים בעתונים הללו: כיצד שוכבים לישון וכיצד קמים, כיצד אוכלים וכיצד יוטים, כיצד מצילים ומה כגדים לובשים, — כל זה היה בעיניה "תורת אמת"; ולא קשה ולא הרגישה ש"רחוניה אלה סותרים דברי עצמם כמעט בכל חדש וחדש. היא היתה אישה פשוטה וישרת-ללב, ולכן היתה קרבן שמן" להרמאים בעלי הריקלמות. מונית בגליונות עתוניה המישרים ובסגולות" חדשות מן החדשות, היתה הולכת מבית לבית להביא מרפא ו"צרי-גלעד" לשכניה החולים — ואזי לו למי שפגע בו "מלאך רפאל" זה!

ובאותו הזמן נודעה להדודה פולי מתוך עתוניה סגולה חדשה לכל המחלות שבעולם: זו הרפואה במים קרים. ולכן ראתה הזקנה ב"מרה השחורה" של תם הזדמנות יפה לנסות בו את כחה וגבורתה של הרפואה החדשה. יום יום הוציאה את הנער ממתנו כעלות-השחר, הזבילה אותו אל דיריהעצים ושם שפכה עליו מביל של מים קרים: אחריו שפשה אותו כאלונטית גסה, עד אשר האדים בתולע, ואז החזירה אותו למטתו; ולאחרונה כרכה אותו בסדין לה וכסתה אותו בשמיכות למען יזע היטב היטב, עד שכמעט יצאה נשמתו מתוך זעה.

אך למרות כל אלה, לא סרה מחלתו של הנער: "המרה השחורה" שלו התגברה, ופניו נעשו חורים יותר ויותר. אז הוסיפה הדודה על רפואותיה עוד אמבטאות חמות, אמבטאות לחצי הגוף, ועוד אמבטאות שונות. אך זהו של הנער עציבה כמקדם. הוסיפה הדודה על רפואת-המים עוד תחבולות אחרות: העמידה⁽¹⁾ את מוונותיו על דיקא לבד, והדביקה על גופו כל מיני תחבשות — וכל זה ללא הועיל.

הנער האמלל קבל את כל ה"יסורים של אהבה" הללו בשתיקה ובשיוון-נפש ולא נסה כלל להתנגד להם. על זה התרגשה הזקנה עוד יותר: שיוון-נפש שכזה הרי הוא סימן למחלה קשה מאד! והנה נודמנה לה מודעה בעתוניה, המכריזה על "מיין-סמים" חדש המעורר כל רוח דבא — ותקף הזמינה את התרופה החדשה. מַעְמָה את ה"מיין" בקצה לישונה, וימצא חן בעיניה מאד: הרי זה ממש איש מַפְעֵפֵעַ⁽²⁾, מיין כזה עלול גם לתחיות מתים.

(1) קצבה. (2) רותחת ונבלעת בגוף.

בימי דאבוננו ועצבוננו היה תם מתהלך לעתים קרובות לפני בית-הכלא כדי לזרוק ל"הרוצח", בעד שבכת הברזל של החלון, מיני מאכלים וממתקים והמתנות הקטנות הללו הועילו להשקיט במקצת את מוסר-דלבו של הנער. בית-הכלא היה בנין-לבנים קטן, אשר עמד בַּבָּצָה בקצה הַעֲרֵה, ושום משמר לא הישם עליו; ואף אמנם לא היה צורך בכך, כי על-פיהרוב היה הבית דיק, מְאִיִן עוברי-עֲרָה בַּעֲרָה הברוכה הזאת.

אמנם, אנשי הַעֲרָה התאוו מאד להושיב את האינדיאני דוּוּ בְּכֵלָא, בַּעֲזֵן שווד־הקברים; אבל הכל פחדו וַרְאוּ מִמֶּנּוּ, ולא נמצא אף איש אחד שיהיה רוצה להיות המתחיל בדבר, — ולכן נִשְׁתַּקַּע⁽¹⁾ הענין.

פרק י.

הדודה פולִי עוֹסֶקֶת בְּחֻכְמַת־הַרְפִּיָּאָה.

לא בלי סְבֵה הַסִּיח⁽²⁾ תם את דעתו מן הסוד הנורא שֶׁהָעֵיק עליו, — באה דאגה חדשה ותשכיחה את הראשונה. ביקו תאציר חדלה לבוא לבית-הספר, ימים אחדים עשה הנער את-עצמו כְּאִלּוּ אינו מרגיש בכך; בגאווה ובגודל-לבב התאמין ל"בטל" את הדבר; מה לו ולנערה הקטנה? אך הכמול ישל גאווה לא האריך ימים. הוא התחיל מתהלך לפני בית אביה של הנערה, ולבו דָּוָה עליו מאד. הנערה היתה חולה, ומה אִם תמות? הרעיון הזה לא נתן מנוחה לנפשו. לבו לא הלך עוד אחרי שחוק־המלחמה, ואף לא אחרי שווד־הים. המדת החיים נְגֻזָה, עֲבָרָה, ולא נשאר אלא יגון ודאָבָה. בלי-שעשועיו החביבים עליו מונחים עתה עזובים ושוממים בקרן-רוזית, — הוא לא מצא בהם כל חפִּיִן.

הדודה פולִי דָּאָגָה עתה באמת ובתמים לבריאותו של הנער, וַתִּחַל להלעיטו כל מיני רפואות ו"סגולות". הוקנה היתה מאותן הבריות התמימות המאמינות בכל לבן בכל הרפואות ו"הסגולות" החדשות, שֶׁמִּצִּיאֵיהֶן מְכִירִים⁽³⁾ עליהן בעתונים. כל מה שאיזה רמאי היה מַחְדֵּשׁ במקצוע זה, הרי הוא ממחרת תיכף לעשות בו נסיון — לא בעצמה, כי היא לא חָלְתָה מִקִּמָּה —

(1) נתבטל, נשכה. (2) הסיע, הרחיק. (3) מודיעים.

פני תם הָרוּו וְעֵינָיו שָׁחוּ לָאָרֶץ.

— זה סימן רע — הַעֲרִיחַ הַדּוּדָה פּוֹלֵי בַמּוֹבְדֵי-רֹאשׁ — מִה זֶה בַלְבַבְךָ, תָּם? —
לא כלום; אֵינִי יוֹדֵעַ מֵאוֹמֶה... — וְאוֹלָם יָדוּ שֶׁל הַנְּעָר הַקָּעָדָה כִּלְ—
כִּי, עַד שֶׁהִפְךָ אֶת סֵפֶל הַקָּפָה אִשֶׁר לִפְנֵי.

— וְאַתָּה מְדַבֵּר מֵתוֹךְ שְׁנֵתֶךָ זָרוֹת וּמְשִׁינּוֹת — הוֹסִיף סִיד — בְּלִילָה
שֶׁעֵבֶר צִעֲקַת פְּעִמִּים רַבּוֹת: «קָם, דָּם!» — וְאַחֲרֵי-כֵן קְרָאת: «אַל תִּעְנֵנו אוֹתִי
כִּלְדִּיךָ — אֲנִי אֶסְפֵּר הַכֹּל!» — מִה הוּא הַמְעִיֶשֶׂה יִשְׁאַתָּה רּוֹצֵה לְסַפֵּר?
עֵינֵי תָם הִשְׁכּוּ וּלְבֹו תֵעָה, — וְמִי יוֹדֵעַ מִה קָרָה אִזּוּ, לֹולֵא בִּאֵה
הַדּוּדָה לְעוֹרְתוֹ שֶׁלֹא בְמִתְבַּנֵּן:

— כִּי! — אָמְרָה הַדּוּדָה — וְאַתָּה פְּעִילַת הַרִצָּה הַנּוֹרָא, גַּם אוֹתִי מְבַעֲתִים
עֵתָה חֲלוֹמוֹת אוֹיִמִים כִּמְעֵט כִּבֵּל לִילָה. יֵשׁ שְׂנֵדְמָה לִי בְהַלּוֹם יִשְׁאַנִי הַרְגָתִי
אֶת הַנֶּפֶשׁ.

זְמוּרֵי הַעֲרִיחַ, יִגָּם הוּא אֵינֶה יוֹדֵעַת מְנוּחָה כֹּל הַעֵת הַזֹּאת. הַדְּבִיִּים
הַאֵלֶּה הַרְגִיעוּ, כִּנְרָאָה, אֶת סִיד. וְתָם מֵהַר לְהִעָלֵם מֵעֵינֵי הַמְּסוּבִים, בְּאִזּוֹ
אֲמַתְלָה, — וּבְמִשְׁךְ כֹּל הַשְּׁבוּעַ הַתְּאוּנָן שֶׁהוּא חֵיִשׁ⁽¹⁾ בְּשָׁנָיו, וּבְכֹל לִילָה
הִיָּה קוֹשֶׁר מִטְּפַחַת עַל לְחָיו, בְּלִילָה הִיָּה מְסִיד לְפַעֲמִים אֶת הַמִּטְּפַחַת וְיוֹשֵׁב
בְּמִטָּתוֹ וּמְאִזֵּן בַּחֶשֶׁךְ, וְאַחֲרֵי-כֵן קוֹשֶׁר שׁוֹב אֶת הַמִּטְּפַחַת עַל לְחָיו, —
וְהוּא לֹא יוֹדֵעַ, כִּי סִיד שׁוֹכֵב אִזּוּ, עַד וּמִתְבּוֹנֵן אֶל כֹּל תְּנוּעוֹתָיו, וְאוֹלָם לֹא-יֵד
לֹאֵט סִידָה מֵעַל תָּם רִחוֹ הַנִּקְאָה — וּמְמִילָא חֲדָל גַּם כְּאֶבְדֵּי-הַשְּׁעִים, וּבִנְעִתִים
הַמְצִיאֵו חֲבָרָיו מִשְׁחַק חֲדָשׁ: לְעִשׂוֹת חֲקִירַת בֵּית-דִּין עַל פְּגָרֵי הַתּוֹלִים;
וְהַשְּׁחֹק הַזֶּה לֹא הִיָּה לְרִצּוֹן לָתָם, כִּי הוּא הוֹכִיר לוֹ אֶת סוֹדוֹ הַנּוֹרָא, וְסוֹד
רָאָה, כִּי תָם מִשְׁתַּמֵּט בְּכֹל הָאֲמַתְלָאוֹת לְקַבֵּל עֲלָיו תְּפִקְדוֹ שֶׁל «קְרוֹנִי»⁽²⁾,
אִף שֶׁמִּנְהַגוֹ תְּמִיד לְקַחַת חֵלֶק בְּרֹאֵשׁ בְּכֹל מִשְׁחַק חֲדָשׁ, וְעוֹד וְזֹאת רָאָה
סִיד, כִּי אֲחִיו אֵינּוּ מִשְׁתַּחֲוֶה גַם בְּתוֹר «עַד», וּבְכֹלל הוּא מִשְׁתַּדֵּל שֶׁלֹא לְהִשְׁתַּחֲוֶה
כֹּלל בְּמִשְׁחַק זֶה, — כֹּל זֶה הִתְמִיָּה מֵאֵד אֶת סִיד, אִךְ הוּא יִשְׁמַר אֶת הַדְּבַר
בְּלִבּוֹ וְלֹא יַגִּיד לְאִישׁ, וְאַמֵּנִם, סִיף-סִיף לֹא הָאֲרִיךְ הַמִּשְׁחַק הַזֶּה יָמִים,
כִּי הַתְּבַרְיָא לֹא מִצָּאָה בּוֹ עוֹד עֵינָיו, אַחֲרֵי שֶׁעֵבֶר הַדְּוִישׁ — וּנְפִישׁוֹ שֶׁל תָּם
יִשְׁבֵּה לְמְנוּחָתָהּ.

⁽¹⁾ מְרִגִּישׁ כֹּאב. ⁽²⁾ זֶה פִּקִּיד הַמְּמִינָה לְבִדּוֹק אֶת גּוֹפְתָם שֶׁל מִי שְׁמַתוֹ
שֶׁלֹא כְּדֶרֶךְ הַטְּבַע.

רגליו של פוטיר מָטוּ, וכמעט נפל ארצה, לולא מדרו לתמכו ולהושיבו על הקרקע.

— לבי נבא לי, שאם לא אשוב הלום לקדתי... — מלמל ברעדה; אחרי־כן נִעַנַע את ידו הרפה בתנועה של יאוש, ויאמר: הגד להם, הוֹי — עתה תוכל לספר הכל — לא תועיל עוד הַעֲלָמָה.

תם והוקלבריו עמדו נדהמים, והיו כמישוגעים ממראד־עיניהם ומְמִישֵׁמֶע אזניהם, בעת שהעיד האינדיאני האכזר את עדות־השקר שלו במנוחה ישלמה. פני השמים היו טהורים בשעה זו, ובכל זאת חכו הנערים, כי ברגע ירעים אֶל עליון וברקים ירזב על קדקדו של הרשע. אך בראותם כי הַיָּד השקרן כלה את עדותו ועָבָן הוא עומד על רגליו, שָׁלַם בכל גופו, באו לידי החלטה, כי הרשע הזה מכר את נפשו לְשָׁטָן וכרת עֲמוּ בְרִית, — ועל כן יִשְׁבוּ ממחשבתם הראשונה, להפיר את השבועה ולהציל את פוטיר הנקי האובד; כי מי זה יתְנַהֵג בבעל־בריתו של השטן!

— מדוע לא התעלמת? למה באת הֵנָּה? — שאל אחד מתוך הקהל את פוטיר.

— לא יכלתי, בשום אופן לא יכלתי — ענה פוטיר בהֶאֱנָקוּ — אמרתי לברוח, אבל רגלי הובילוני הֵנָּה... והוא התחיל שוב לבכות.

רגעים אחדים אחרי־כן שָׁנָה האינדיאני לפני השָׁרִיף את עדות־השקר, באותה המנוחה עצמה, ויִקְרַם את דבריו בשבועה, ובראות הנערים כי גם הפעם לא היו קולות וברקים, נתחזקה אצלם ההחלטה, כי דוּוּ מכר את נפשו לְשָׁטָן. הוא נחשב עתה בעיניהם כיצור היותר נפלא שבעולם, ולא יכלו עוד לגרוע עין ממנו. הם גמרו בלבם לארוב לו בסתר, בלילות, אולי יצליחו לראות מִשְׁהוֹ¹ של אדונו הנורא — השטן.

סודו הנורא של תם ומוסר־לבו גזלו שְׁנֵתוּ מעיניו כמעט שבוע תמים; ופעם אחת בבקר בשבתם כלם אל השלחן לאכול פת־ישתרות, אמר סיד:

— תם, הנך מתהפך כל הלילה על מטתך והנך מדבר מתוך שְׁנֵתך ואינך מניח לי לישון.

¹ מה-שהוא, מקצת.

לכ להם כלל, הכל היו שקועים בשיחות על אדות המראה הנורא שנגלה לעיניהם.

"האמלל!" הוא צעיר לימים בל-כך! "זה יהיה מיסר לשודדי-קברים!"
 "הקבל פוטיר יקלה, אם יקפיש!" דבורים כאלה וכאלה נשמעו מכל צד:
 והכהן הלא-תרי, שנמצא באותו מעמד, העיר: "זה מיסר שני, אצבע אלהים היא!"

ופתאם נודעו עו כל אבריו של תם: מַבְטו נתקל בפרצופו הגס והקך של האינדיאני דוו. ובו ברגע התחיל ההמון לנוע ולהתפרץ, וקילות קראו:
 הנהו! הנה הוא בא!

— מי? מי?

— הוקן פוטיר!

— הנהו, הצפור בפה! פקחו עין— הוא מנסה להתחמק! מהרו

לגדור אָרְחו!

ואולם האנשים שעלו על ראשי האילנות, ממעל לראש תם, עני, שאין הוא מתפַנן כלל להמלט, אך הוא נראה כנבוך ומבולבל.

— הוצפה כזו! — אמר אחד מן הקהל — נכסוף נכסף לבוא ולהשביע עיניו בפועל-כפיו, — אלא שלא ישער למצא כאן בני-לֵיָה.

ההמון נחצה לִשְנַיִם, וישימו ידים להִשְׂרֹף, אשר עבר ביניהם באחו בזרועו של פוטיר. פניו של האמלל היו פרוצים, ובעד עיניו נשקפה האימה ששקפה אותו. באשר עמד לפני הנרצח, רָעַד כָּלֵל, כְּאִלּוּ אֲחֻזְרוּ עֵינָיו¹, ויסתר את פניו בכפות-ידיו ויתן בבכי קולו:

— אָחֵי, אני לא עשיתי זאת! אני נשבע בכבודי, שלא עשיתי זאת!

— וכי מי זה פֹּאשִׁים אותך?— נשמע קול מתוך הקהל.

הקריאה הזאת עוררה את פוטיר. הוא הרים את ראשו ויסקור את הקהל במבט עצוב ומלא יאוש. והנה ראה את האינדיאני, ויקרא:

— הוי, דוו! הלא הבטחת לי לבלתי — — —

— סכין זה שִׁלְךָ הוא?— פָּנָה אליו הִשְׂרִיף בהושיטו לו את כלי-

המות.

¹ פלצות הגוף.

העצם היה כיוך בְּנֵךְ. תם פתח את הגליון – ומלבו הנשבר פרצה אנחה ממישָׁכָה, אדירה ואיומה. בגליון נמצאה גילת־הנחשת! זו היתה הַטְּפָה האחרונה לַמְּלֶא את כוס־היגונים שלו!

פרק ט.

דו"ק פוטיר.

לעת הצהרים נרעשה פתאם כל הַעֲרָה מן המעשה הנורא. לא היה צורך בטלגרף (אשר על אדותיו עוד לא חלמו בעת ההיא): השמועה עברה מִפֶּה לִפֶּה, מכית לבית, במהירות לא פחותה מזו של הטלגרף. כמובן, קרא מורה בית־הספר דרור לתלמידיו ביום הזה: כי אֵלוֹ לא עשה כן, מה היו הבריות אומרים עליו! – ליד הנרצה נמצא סבין מגאל בדם, ומי־שהוא הכיר בו את סבינו של הזקן פוטיר – כך ספרו את המעשה. ועוד ספרו, כי אחד מאנשי הַעֲרָה שְׁאַחַר אמש לשוב לביתו, מצא את פוטיר רוחץ את ידיו באגם, לערך בשעה השנית אחרי הצות הלילה, ואך רָאָהוּ פוטיר בָּרַח וַיֵּעָלֶם, – עֲנִיֵן השוד מאד, ובפרט דבר הרחיצה, שאינה כלל ממנהגיו של פוטיר. ועוד ספרו, כי מאז הבקר בודקים את כל הבתים ומחפשים את „הרוצח“, את פוטיר (הקהל הגדול אינו מתעכב בחקירות ודרישות יתרות, אלא חוזין משפטו בלי התמהמה), אבל עֲדֵן לא נמצא. שוטרים מזוינים נשלחו לְכָל הַעֲבָרִים, והשָׂרִיקָה¹ בטוח, שעד הערב יִתְפַּשׁ הפושע.

כל אנשי הַעֲרָה נָהָרוּ אל בית־הקברות. תם שכח את יגונו ושברוֹן־לבבו, וַיִּלְוֶה גם הוא אל הקהל הגדול אשר נָהָר אל בית־הקברות. וכאשר הגיע אל המקום הנורא, ועיניו ראו שוב את המחזה האיום, נדמה לו כי כבר עברו יָמִים וַיִּשְׁנִים מן העת שהיה כאן באחרונה, פתאום הרגיש צביטה בזרועו, ובהקבו ראשו ראה והנה הוקלברי עומד לפניו. כל אחד מהם כִּזְנַן מִמֶּנּוּ לְעֵבֶר אחר, כדי שלא לתת מקום לחשוד בהם. אך הבריות לא שמו

ממחרת היום ההוא, כאשר הקיץ תם משנתו, לא היה עוד סד בחרד. לפי מעמד השמש ברקיע, ראה תם כי השעה מאוחרת. מדועיה לא העירו אותו, לא דהפו אותו עד אשר יקום, כנהוג תמיד? זה אולי לא לטובה. לא עברו המשה הגעים והוא כבר התלבש ויָרַד לחדר-האכל, בתנומות על עפעפיו ובלב דואג. בני המשפחה ישבו עדין אל השלחן, אבל סעודת-דשחרית כבר נגמרה. תם לא שמע קול גערה ותוכחה, אבל ראה שהכל מסבים עיניהם מנגדו, ובכל חללו של החרד שררה דומיה קשה וכבד-ראש, שהמפוא את לבו של החוטא. הוא ישב אל השלחן, ויָגַם להתלוצץ ולהתראות קָעֵלָז – אך עמלו היה לשוא: הִלְצֹתוֹ לא עוררו שום צחוק, שום תשובה. ובכן השתקע בדממת-דעצב.

לאחר שאכל פת-דשחרית, רמזה לו דודתו ללכת אחריה אל החרד השני. פני הנער אורו כמעט, בקוֹחַתוֹ שעתה יתנו לו המלכות – והסל. אך לא כאשר דמה בן הזה. הדודה שפכה מְרִי־שיחה ותבך עליו ותשאלהו, עד מתי יוסף לשבר ולדכא את לבה; ולאחרונה אמרה לו, שהוא יאבד את עצמו ויזריד את שִׁיפְתָהּ ביגון ישאולה, כי היא כבר נזאשה ממנו ואין בה עוד כח לעצור בעדו. הדברים הללו הכאיבו את לבו יותר משהיו מכאיבים אלף מלקות את בשרו. הוא בכה, הצטדק, בקש סליחה, הבטיח לחיוב מעֵלְלוֹ, – וסוף-כל-סוף נפטר בשלום מדודתו, אבל הרגיש שאין באן מדולה שלמה על שעבר ולא אמונה שלמה לעתיד.

הוא יצא מן הבית בלב נשבר וגדכא, ולא השב אפילו להִנְקֵם מִסִּיד על מלשינותו; ואך להִנְם מִהַר הלז להתחמק מפניו בצאתו. תם התנהל ברוח עצובה לבית-הספר, ויקבל שָׁם את ענשו, יחד עם דוד הארפיה על אשר בטלו אתמול מלמודם; הוא סָפַג¹ את המלקות בשוין-נפש: מה לו ולקִשְׁנוֹת כאלה, בעת שלבו טָעִין² בדאגות גדולות כל-כך! אהרין-כן ישב על מקומו, ויסמך את זרועותיו על העמיד אשר לפניו, ואת לְסִתּוֹתָיו³ תמך בפפות-ידיו, ויבט אל הקיר בעינים קמות, במבט קופא של שִׁבְעֵר-רגז ויגון, אשר צרותיו עברו ראשו. והנה הרגיש מִתַּחַת לְמַרְפְּקוֹ איזה עצם קשה ועגול. הוא שנה לאט-לאט את מצבו, ובאנחה לקח את העצם בידו.

¹ קבל. ² עמוס. ³ לחייו.

מעורה מתים! אבל אבא הלך מעירנו זה כבר, ובודאי לא ישוב עוד אליה. התשוקה לבקש מאורעות נפלאים תורה וגעורה בלב הנערים.

— הוק, הבה, נלכה ונראה מי שם — אני הולך בראש.

— אין לבי לכך. מי יודע — אולי זה האינדיאני דוּו!

תם התחיל מפקפק. אבל סוף־סוף לא יכלו הנערים לעמוד בפני הגסיון, ויסימו לנסות, בתנאי, שאם תפסק הנחרה ימהרו תבך להמלט. ובכן הלכו אט, על בהונות הגליהם, איש אחרי רעהו. כאשר הגיעו בקרבת הנדרם, דרבה רגלו של תם על זמורה יבשה ותשבר בקול רעש. הנדרם נאנח, התהפך קצת, ופניו נראו לאור הירח; זה היה הזקן פוטיר. הנערים, אשר לבם פג בהנוע האיש, נרגעו תכף לאחר שהכירו אותו. הם יצאו בזהירות מן הקיר (1) הרעוע — והנה שוב אותה יללת הכלב. ויפנו ויראו והנה הכלב הזר עומד במרחק צעדים אחדים ממקום קישכבו של פוטיר, ופניו מְפִיָּים אליו. והוא מילל בנקפו הטמו למעלה.

— הוי, הוי, א ליו הוא מתפִּנֵן! — קראו שני הנערים פה אחד.

— ישמע נא, תם — אמר הוק אחרי הפסקה קצרה — אומרים, כי לפני שני שבועות, בהצות הליל, בא כלב זר וסבב את ביתו של דוּוּן מילר בקול יללה. ובכל זאת, עדין לא מת שם איש.

— גם אני שמעתי את הדבר. אך כלום לא נְקִיָּתָה בתו של מילר באיש שעל גבי הקירה. כניזת איזמות לאחר ימים מועטים?

— גם זה אמת. אך הרי היא לא מתה. ולא עוד, אלא שהיא הולכת ושבה לאיתנה.

— ומה בכך? אתה תראה את אשר יקרה אותה. היא תלך למיתה, בלי שום ספק, כמו שהזקן פוטיר הולך למות. הלא כל הבושים אומרים כך, והם בקיאים הישב בענינים כאלה.

אחרי כן נפרדו איש מעל רעהו, וראשם מלא הרהורים.

כאשר עלה תם להדר־משכבו בעד החלון, כבר היה הלילה קרוב לקצו. הוא פשט את בגדיו בזהירות יתרה וישכב על מטתו, ולבו בטוח, שאיש לא הרגיש בצאתו ובבואו. אך הוא לא ידע, כי סיד הצנוע הנוחר בכל כחו, הוא באמת ער זה זמן רב.

(1) הרפת.

— כך? טוב מאד. ואני כמעט מְהִי מִפְּחַד — דְּמִיתִי יְשׁוּה כְּלָב תּוֹעֵה,
שֶׁאֵין לוֹ בַעֲלִים.

נִשְׁמַעָה שׁוֹב יִלְלֶתוּ שֶׁל הַכְּלָב. לֵב הַנְּעָרִים נָמַס.

— הוּו, תָּם! הֲרִי זֶה אֵינּוּ כְּלָל כְּלָבוּ יִשְׁל הַאֲרִבִּיסוֹן! הַסְּתַכֵּל נָא!

תָּם, כְּלוֹ רוֹעֵד, הֲצִיץ סוֹף־סוֹף בַּעַד הַסְּדָק.

— אַהֵה, הוֹק! — בָּאָה תִּשׁוּבְתוֹ כְּקוֹל מְקַבֵּר — אִישׁ יִגְרָקָהּ בָּא! זֶה

כְּלָב זֶר, תּוֹעֵה!

— הַיִּשָּׁה, הַבֵּיטָה עוֹד, תָּם! לְמִי מִתְּנֶנּוּ מִבְּשֵׁר רַע זֶה?

— מִסְּתֵמָא הוּא מִתְּנֶנּוּ לִשְׁנֵינוּ, יִשְׁהִי אֲנַחְנוּ יוֹשְׁבִים כִּאֵן יִחְדְּו.

— אוֹי לְנוּ, תָּם, אֶבְדְּנוּ, אֶבְדְּנוּ! אֲנִי בּוֹדָאִי יוֹרֵד לְגַחְנֵם, יִשְׁהִי

רִשְׁע גָּמוֹר אֲנִי.

— כִּךְ, כִּךְ. זֹאת לְנוּ, יַעַן אִישׁ עֲסַקְנוּ תְּמִיד בְּהוֹלָלוֹת, יַעַן אִישׁ

עִשִּׂינוּ תְּמִיד מֵה שֶׁאֲסָרוּ עֲלֵינוּ לַעֲשׂוֹת. אֲנִי יִכְלַתִּי לַחַיּוֹת נַעַר הַגּוֹן, כְּסִיד —

אֶךְ לֹא, לֹא רִצִּיתִי. אֲבָל, אִם רַק אֲצַא בִּשְׁלוֹם הַפַּעַם, לֹא אוֹסִיף עוֹד

לְהַתְּהוֹלֵל בְּבֵית־הַסֵּפֶר לִשְׁבֹתוֹת.

וְתָם הַתְּחִיל לִיבֵב בְּלֹאט.

— אַתָּה רִשְׁע! — אָמַר הוֹק־לְבוֹרִי וְהַתְּחִיל לִיבֵב גַּם הוּא — אַתָּה

מִמַּשׁ צָדִיק גָּמוֹר כְּנִגְדִי! אוֹי, רְבוּנוּ יִשְׁל עוֹלָם, הַלְּוֹאִי יִשְׁתַּחֲוֶה לִי אֶף מִחַצִּית

מִזִּכְרוֹתֶיךָ שֶׁלֶךְ!

פַּתָּאם קִפְץ תָּם בִּשְׂמַחָה וּלְחֵשׁ:

— הָאָה, רָאָה, הוֹק! הֲלֹא הוּא הִפְנִה אֶת אַחֲרֵיוֹ אֵלֵינוּ!

הוֹק מַהֵר וְהֲצִיץ גַּם הוּא בַּעַד הַסְּדָק וּלְבוּ מִלֹּא חֲדוּה.

— בְּחִירָאִשִּׁי, כֵּן הִדְבֵר! הַגַּם קוֹדֶם־לְכֵן עָמַד כִּךְ?

— בּוֹדָאִי, אֲלֹא שֶׁאֲנִי הַיְשׁוּטָה לֹא יִשְׁמַתִּי לְבִי לְזֹאת. אִם כֵּן, לְמִיד

זֶה הוּא מִתְּנֶנּוּ?

הַכְּלָב חָדַל לְהִלְלִיל. תָּם הִטָּה אוֹזְנוֹ: מִצִּדִּיתִי הַבְּנִין בְּקַע וְעֵלָה קוֹל

מִשׁוֹנָה.

— הֵם, מֵה זֹאת? — לְחֵשׁ תָּם.

— הַקוֹל דּוֹמֵה לְקִרְקָרֵי שֶׁל הַזְּוִיִּים. לֹא — זֶה קוֹל נְחָרֵי שֶׁל אָדָם.

אֶבְאָ הִיָּה יִשְׁנֶן כִּאֵן לַפַּעַמִּים עִם הַחֲזוֹרִים — וְלֹא שִׁמְעַת אֶת נְחָרְתוֹ שֶׁלֹּא מִמַּשׁ

הוקלביי השתומם על הסופר המהיר, על יפי הכתב ועל הסגנון הנמלין, ומיד הוציא שְׂפָה¹ משפת המַתְנִיה שֶׁלוּ כְּדֵי לְהַטִּיף דָם מֵאֲזַבְעוֹ. אך תם עצר בעדו:

— הרף! אל תעש ככה. שְׂפָה זו של נחשת, ואפשר הַעֲלֵתָהּ

נְחָשָׁן.

— מה זה נחשת?

— זה רַעַל. מִבֵּין אַתָּה? אִם תִּבְלַע קֹרֶט² מִמֶּנּוּ — תִּפּוֹל מֵת.

ויקה תם אחת מִמְּחַטָּיו, וכל אחד מהנערים דקך את בהן ידו עד אשר הוציא מַפֶּת דָם.

אחרי דקירות אחדות הצליח תם לחתום את שמו בראשי-תיבות, בהשתמשו בקצה הזרת שלו בתור עט. אחרי כן הורה את חברו איך לכתוב ה.ה.פ. — ובזה תם ונשלם סדר השבועה. אז קברו את הקלפה סמוך לקיה, בהמון מַקְסִים³ ולְחָשִׁים ותשפּעות, — מעתה סגורות שפתותיהם על מַסְגֵה, והמפתח הַשֶּׁלֶךְ לַיָּם הגדול.

ברגע הזה נִחְלָה וְעִבְרָה חֵרֶשׁ אִיזו צורת אדם בעד תְּפִרְצָה של הבנין מְעַבֵּר חֲשֵׁנו; אך הנערים לא הרגישו בכך.

— אִמְרֵנָא, תם — לָחֵשׁ הִוּוּקְלִבֵי — הֲרֵי יִשְׁבּוּעָה זוּ מְחִיבָת אוֹתָנוּ לִשְׁמֹר אֶת הַדָּבָר בְּסוּד עַד עוֹלָם?

— בְּנֵדָאִי. אִנְחָנוּ מְחֻיבִים לְשִׁתּוּק, נִיעֲבֹר עֲלֵינוּ מָה! וְאִם לֹא, אִנְחָנוּ נוֹפְלִים וּמְתִים תִּכְרַף — כְּלוּם שִׁכְחָתָ?

— כֵּן, מְסִתָּמָא כִּךְ הוּא.

עודם מתלחשים, והנה נשמעה יללת כלב בקרבת הבנין. הנערים הודעו וידחקו איש אל רעהו.

— לְמִי מְאָתָנוּ הוּא מְתַבָּן? — אָמַר הוּק בִּשְׁפֵתִים רוֹעֵדוֹת.

-- אִינִי יוֹדֵעַ. תִּבְּטַט עַד הַסֶּדֶק! הִישׁ מַה!

— לֹא, לֹא, אִנִּי לֹא אֲבִיט!

— אִנָּא, תָם. הִנֵּה — עוֹד פֵּעַם!

— בְּרוּךְ הַשֵּׁם! אִינִי לְדַאָּג עוֹד. הַכִּרְתִּי אֶת הַקּוֹל; זֶה כְּלוּם יִשֵּׁל

הַאֲרִבִּיסוֹן.

¹ מִן מַהֵט (שמעקנאדעל), ² אַבֶּק דֶּק, ³ צִירוֹמוֹנִיּוֹת.

— אין מזה ראייה! הרי הוא היה שְׁתוּי⁽¹⁾ באותה שעה, כמו בכל עת
 ובכל שעה, ואני יודע, כי כשֶׁאָבָא מִלְּאֵל, תוכל להקיש על ראשו בפטיש
 ולא תזיק לו. כך אומר אבא בעצמו. והוא הדין⁽²⁾ בפוטור.
 תם הרהר שיב ויאמר:

— הוק! בטוה אתה בעצמך שתוכל לשמור את הסוד?

— שאלה היא זו? הלא אנחנו מהוים לשמור את הסוד, כמו
 שבארתי לך. זה השד האינדיאני יטביע אותנו בלי כל יְשָׁהָה⁽³⁾ כזוג של
 התולים, אם יודע לו שְׁהַתְּמַלְטָה מִפִּינוּ אִף מְלֵא אַחַת באותו ענין.
 ויודע אתה, תם? לִיתְרִיבְטָחוֹן יִשְׁבַּע אִישׁ לְדַעְהוּ יִשְׁאֹסֵר לָנוּ לְגַלּוֹת
 את הסוד.

— גם אני מסכים. זה יהיה תזיק גדול. תקע לי את בֶּפֶךְ וְיִשְׁבַּע י...
 — לא, לא באופן פשוט כזה! כך עושים בענינים קטנים, בסודות
 של מהרבבך⁽⁴⁾ — אבל כאן הרי יש סְכָנַת־נַפְשׁוֹת! כאן צריך להיות הכל
 כתוב וחתום, באותיות גדולות, על־גְּבֵי דָבָר שֶׁל קָמָא⁽⁵⁾ — ולחתום צריכים
 בוקא בדם!

הצעה זו הפליאה את לב תם. הרעיון נשגב! כמה מסִּהוּרִין⁽⁶⁾, כמה עלטה,

הוק פון וועג סוייר
 נשבע ישראל היל
 כסוב אפול אפ
 נעיה פזר נפול
 את כיעצ אסו!

כמה הוד נורא יש בשבועה
 כתובה כזו! גם השעה, גם
 המקום, גם כל הסביבה —
 הכל מתאים לכך. הוא הרים
 מעל הארץ קלפת־עין לְבָנָה,
 יִשְׁהוּדְהִירָה לאור הירח, ויִצָּא
 מכיסו שְׂרִיד מְכָרְסָם של
 עֶפְרָן אָדוֹם, נוֹשֵׁב בְּקִרְדָּ
 אורח, וישרטט על הקליפה
 בְּנֶעֱתֵדָפוּי אֶת הַשּׁוֹדוֹת
 הללו, בהדגישו כל תיבה
 ותיבה בלחיצת לשונו בין
 שניו:

(1) מבוסס, שכור. (2) וכן המשפט. (3) התמהמה. (4) קלי-ערך. (5) שמתקיים. (6) סודות.

נביחת בלבי-המשמר אימה גדולה כל-כך, עד שהתחילו רגליהם ממש לעיף, כאלו עישו להן כנפים.

— לו רק יהי בְּנֵי כַח להגיע אל הַבּוֹרְסָקִי¹ הישן! — לחיש תם בנשימה קטועה — רגלי כושלות, אני נופל תחתי!

הנשימות המרוסקות² של הוקלבריי היו תשובתו היחודה. הנערים הקרו ישארות אונם, כדי להגיע למחוז-הפצם זה, לבסוף באו אל הבנין הרעוע, ויתפרצו אל תוכו בעד הפתח הפתוח, ויפלו ארצה באיך-אונים. ברוך אלהים! עתה מצאו להם מסתור. לאטרלאט שבה אליהם רוחם.

— הוקלבריי! — פתח תם בלחישה — מה דעתך? מה תהי אחרית

הדבר?

— אם ימות הרופא רובינסון, יהיה סוף הדבר לתְּלִיָה.

— זה מַנְנֵן³ לך?

— סְמוֹךְ עלי! אני יודע מה שאני אומר.

תם הרהר⁴ קצת, ואחר אמר:

— ומי יודיע את הדבר? אנהנו?

— מה אתה סֶח⁵?! הלילה לנו! הגע בעצמך: אם יקרה מקרה והאינדיאני דוו לא יקלה, הלא הרוג יהרגנו, מיד או לאחר-זמן, בלי שום סְפִיקָה⁶.

זאת הישבתו גם אני.

— אם יגיד איש — הוקן פוטר הוא: רק הוא מסוגל לישגוען כזה —

שכזר הוא רוב ימיו.

תם הוסיף להרהר, ואחרי כן העיר:

— הוק! הלא פוטר אינו יודע כלום, ואיך יוכל להגיד?

— מדוע-זה אינו יודע?

— יען שהוא קבל את המהלומה האיומה ברגע שהאינדיאני עישה

מה שעשה. כלום יכול לראות דבר? כלום יכול להרגיש בדבר?

— אכן צדקת, תם!

— ועוד זאת! אפשר שהוקן מת מַעְצַמַת המכה!

¹ בית עבוד עורות. ² הרצועות ובאות בהפסקות. ³ מאין ידוע לך.

⁴ השב. ⁵ מדבר. ⁶ ספק קל.

בסכין בשעת קטטה. הייתי בא במצה⁽¹⁾, אבל בלי כלי-מות. הכל יודעים זאת, דוּו, ועתה, אנא, דוּו, אל נא תגיד לאיש! הבטיחני נא, שלא תגלה! הלא אנשים אדום אנהנו. תמיד אהבתי אותך, דוּו, גם עמדתי לימינך וכתתי את ריבך, העורך זוכר? אני משביע אותך, שלא תגלה!
והאמלל ברע על ברכיו ויפרוש כפיו אל הרועה הגם.

— אמת הדבר, אתה התנהגת אתי תמיד ביושר ובתמים, וגם אני לא אסגורך, וידעת כי גם אני אדם הָגוֹן⁽²⁾.

— הוּ, דוּו, הנך מלאך ולא אדם. ובעביר זה תבְרַכְךָ נפשי כל ימי חיי—
ופוֹטִיר נתן בבכי קולו, שפך דמעות של תודה.

— הרף! לא זו השעה ליבב. לך עתה לדרכך, ואני אלך לדרכי,
רק הַנְּחַר וְהַשְׁמַר, לבל תשאיר קמנים אחרך.

פוֹטִיר נשא את רגליו וירין כצב, וַיַּעֲלֵם כרגע. האינדיאני הגיע ראש
אחריו ויאמר:

— לולא היה מזהו מבולבל מן המכות אשר הבה ומכיסם⁽³⁾ מן הייִש
לא ישכה את הסכין. אך עתה, גם אם יזכור, הלא ירא הוֹקֵן לשוב יחודי
אל מקום כזה כדי לקחת אותו. הפחדן!

רגעים אחדים אחר־כֵּן היה בית־הקברות שומם ועזוב; רק היתה
השגיה אל הַרְגוּ, אל גופת ויליאמס, אל הארון הפרדה־מכסה ואל הקבר
הפתוח. מסביב — דומית מות.

פרק ט.

הַשְּׁבוּעָה.

שני הנערים רצו כאֲלִים, בדרך אל הַעֲרִיָה, ולא הוציאו הָגָה מפייהם.
כי הפחד הַעֲתִיק מהם מָלִים. לפרקים הכיטו מאחריהם בדאגה, כְּאִלּוּ יראו
מפני יודף. כל גוערֵי־עין נדמה להם כאדם וכאויב, וכמעט פָּרַחַה נשמתם.
וכאשר עברו על בתי־הכפריים הראשונים שמחוץ לעיר, הִפְלִיחַ עליהם

(1) בריב. (2) נכבד. (3) קצת שבור.

כאשר הציץ הירח שוב מִבֵּין העננים, והגה האינדיאני עומד על שני הגופים ומסתכל בהם בעינים קודרות. שפתי הרופא דובבו מיני מלים לא-ברורות ואחר נאנה פעם ושתים – נִדְם לנצח.

– הישבונותינו נגמרו, רופא ארוז! – מלמל האינדיאני בחמת-הרצח. הרוצח משמש בכיסו של הנרצח ויקח לו את כל הכסף אשר מצא. אחר-כך ישם את הסכין בקפ ימינו של פוטיר, וישבדלו על שפת הארון. עברו רגעים אחדים, ופוטיר התחיל להתנועע ולהאנק. הוא ראה את הסכין בכפו, הציץ בו – ויודעו, ויפילהו מידו. אחר-כך התרומם מעט וישב על הארון, ובזעקה הדף מפניו את גופת-הרופא, ויבט סביבותיו בתמהון-לבב. והגה פגעו עיניו באינדיאני, ויאמר:

– בשם אלהים, מה זאת, דזו?

– זה עסק גיש⁽¹⁾ – ענה הלז בלי מוש ממקומו – אבל למה עשית זאת?

– אני? הם וחלילה!

– ראי נא את המִתָּמָם⁽²⁾! לא, ידידי, בדברים כאלה לא תסיר עונך.

פוטיר רָעַד כְּלוֹ ופניו הלבינו כסוד.

– אני דְּמִיתִי, כי כבר סר ימי מעלי; אבל עתה הנני שכור יותר

מבשעה שפָּאָנִי לכאן. ראשי סחרחר, ובשום אופן אני יכול להעלות בזכרונִי

אף דבר אחד, הגידה נא, דזו, באמת ובתמים, כחבר יִשָּׁן: האמנם עשיתי

זאת? אני לא התפַּנְתִּי כלל, הי־נפשי, לא עלה על דעתי כלל. אמור-

נא, דזו, איך באה ונתַּתָּה? מה נורא הדבר! והוא עודנו צעיר לימים כל-

כך, מלומד גדול כל-כך!

– הדבר נעשה בפשיטות. אתם הייתם נצים ונאבקים; הוא הטף את

דף הארון והכה אותך ארצה, עד כי נשתַּטַּחַת בפִּישוּט ידים ורגלים; אתה

קמת בקִּיק גְּרִיִּים, הטפת את הסכין ותקעת בלבו, בו ברגע שהוא

יִשְׁלֵשֵׁל⁽³⁾ לך מכה שניה, מכה גדולה ונאמנה – וכן שכבת על הארון כמת,

עד עתה.

– אוי לי, לא ידעתי כלל מה שאני עושה. אַמְזוּתָה תכִּפְדוּמִי,

אם ידעתי. כל זה בא, בְּדֵאֵי, מחמת היִישׁ⁽⁴⁾ והשכרון. מִיִּי לא השתמשתי

(1) רע. (2) משים עצמו כחם. (3) הוריד. (4) יין שרוף.

הוציא מכיסו סכין גדול, ויכרות את קצה-החבל המדולדל⁽¹⁾, וצ'חר אצ'ר:
 — הנה, אדוני המפונק, הנה עשינו בשבילך את המלאכה הנקיה:
 ועתה מחר והוצא אלינו עוד חמשה שקלים, ואם לאו, תשא'ר כל הכבודה
 בא'ן.

— יפה אמרת! — הסכים לו האינדיאני.

— מה זאת? מה אתם דוברים? — קרא הרופא — הלא אתם דרש'תם את
 שכר'כם למפ'רע⁽²⁾ ואני כבר שלמתי לכם!

— כן, ועוד יותר מזה עשית — אמר האינדיאני בגישתו אל הרופא
 שעמד עתה — לפני המש שנים ג'בשתי מן המטבח⁽³⁾ של אב'ך, באחד הלילות,
 כאשר באתי לבקיש מעט אכל, ואתה אמרת, כי דבר-בלעיל יצ'יק בי.
 וכאשר נשבעתי לקחת נקם ממך, אפילו לאחר מאה שנה, הושיב אותי
 אב'ך בבית-הכלא, כאחד הרוקים, כסב'ר⁽⁴⁾ אתה שישכחתי את הדבר?
 לאו! לא לחנם נוזל בעורקי דם האינדיאנים, עתה באת ככפי: הבה, נממ'ד
 את השבונותינו!

ובדברו עזף את אגרופו על פני הרופא. אך הלז השתער עליו
 בכל-כחו, עד כי היטל הנבל ארצה. אז התעורר פוטי'ר, סבינו נשמש מידו
 מ'קהלה, והשכור הזקן צעק:

— ה'רף! אל תשלה ידך אל חב'רי!

וכן-רגע התנגשו פוטי'ר והרופא במלחמת-אגרופים עזה ואיומה, עד כי
 ק'עדה האדמה תחתם. בין כה וכה קם האינדיאני על רגליו, ובעיניו נצ'תה
 המתדפראים. הוא הרים את סבינו של פוטי'ר, ויחל לסובב בלאט את
 הנאבקים כחול אורב, מ'חכה לישעת-המושר. והנה הצליח הרופא להחליץ
 מידי פוטי'ר, ויחטוף את המכסה הכבד מעל אר'ונו של ויליאמס ויך בו את
 פוטי'ר וי'חם אותו וי'נכאהו לארץ. וכרגע זה מצא לו האינדיאני שעת-המושר,
 ויתקע את הסכין עד הנצב בלב הרופא הצעיר. ה'חלל התמומש ויפיל קצ'תו
 על פוטי'ר וי'וב דמו עליו — ובאותו רגע כסו העננים על הירח ויאפילו על
 המחזה הנורא, ושני הנערים הנפ'הדים והנרע'שים נשאו את רגליהם ויכ'חו
 בעלטה.

(1) הנגרר ותלו ל'משה. (2) קודם. (3) הדרי-הכשול. (4) הושב.

— הם... !

— מדוע? מה?

— בני־אדם הם! האחד בודאי, — הַפְּרִתִּי לְפִי קוֹלוֹ: זה הזקן פּוֹטִיר.

— אך אולי טעית?

— הוא ולא אחר. ועתה, אל תנוע ואל תזוע. הוא אינו מסוגל כלל להרגיש כָּנוּ. מָלֵא הוא, כמנהגו תמיד — הַשְׁתֵּן הַזֶּקֶן!

— יהי כדברך. אני לא אניע אֶבֶר. הנה עמדו — אינם יכולים למצא. עתה הם קרבים שיב. עתה הם להם. ועתה קר להם. שיב הם — הם מאד! באמת, מָלֵא אִים הם על כל גדותם. יודע אתה, הוֹק? אני הכרתי עוד אחר מהם, לְפִי קוֹלוֹ: זה האינדיאני דוֹ!

— כן, כן, זה בְּדִהֲתֵרוֹבוֹת¹ הארז! פְּגוֹשׁ בְּשָׂדִים מִמֶּשׁ, וְאֵל בְּבִי־אֲדָם כְּאֵלֶּה! תֵּאָבֵב אני לדעת, מה הם מבקשים פה?

הנערים חדלו להתלהש, כי שלשת האנשים הגיעו לקברו של ויליאמס הקבר, ויעמדו סמוך לְמַחְבֹּאֵם של תם והוק.

— זה הוא המקום! — נשמע קולו של השלישי, ולאור הפנס הכירו בו הנערים את הרוקטור רובינסון, רופא צעיר לימים.

פּוֹטִיר והאינדיאני דוֹ הביאו אֶתֶם מִטָּה נשואה עם קֶבֶל ושני מַעֲדָרִים. הם השליכו אֶצְבָּה את משאם ויחלו לחפור כדי לפתוח את הקבר. הרופא העמיד את הפנס על שפת הקבר, והוא ישב על הארץ וישען בְּעַרְפוֹ על אחד האלונים. הוא היה עתה קרוב כל־כך להנערים, עד כי יכלו לנגוע בו.

— בשקידה, בחשק! — זָרְזוּ את החופרים — פֶּן יעלה הירח והפְּרִיעָנוּ מִמַּעֲשֵׂינוּ.

הם נהמו איזו תשובה, ויסיפו לחפור. במשך רגעים אחדים לא נשמע בלתי אם הדיקת המעדרים, בורקם מתוך הקבר עפר ואב־בִּחְצִין. לבסוף הקיץ מַעֲדָר אחד על מְכֶסֶה הארון בקול עמום. ובעוד רגע העלו האנשים את הארון ויעמידוהו על שפת הקבר. במַעֲדָרֵהֶם נָתְקוּ את המְכֶסֶה מֵעַל הארון, ובתנועה גסה הטילו את גופת־המת על הארץ. באותו רגע הופיע הירח מבעד העננים וַיִּצָּר את הפנים הלבִּנִּים של המת. האנשים הגישו את המטה וניחו עליה את המת. ויכסוהו בשמיכה ויקשרו בחבל. פּוֹטִיר

¹ שאכיו אירופי ואמו אינדיאנית; או להפך.

ושוב ההרישו שניהם; כל אחד הרהר בתשובה על ישאלת תם.
 — מה דעתך, הוק? — פתח תם בלחישה — השומע ויליאמס
 התגר מה שאנחנו קחים?¹
 — בודאי. לכל הפחות נשמתו מרגישה בכך.
 אחרי הפסקה קטנה אמר תם:
 — צר לי שלא אמרתי „האדון ויליאמס“. אבל באמת לא כָּנַתִּי
 כלל לפגוע בכבודו. הכל קוראים לו „התגר“.
 — צריך אדם להזדרז בדבריו מאד כשהוא מדבר על שוכני-עפר אלו.
 ההערה הזאת תקפאה את הנערים ואת השיחה. פתאם תפס תם
 בזרעו של חברו וילחש לו: הם...!
 — מה זאת? — ענה הוק בלחישה, וישגהם התכַּנְּצוּ מִפְּחַד.
 — הם...! הנה ישוב! האינך שומע?
 — הוי, תם, הם הם! אהה, אלהים, הם באים! ואנחנו מה נעשה?
 — איני יודע. אפשר שלא יראו אותנו?
 — הו, תם, הם רואים גם בעלטה, ממש כחתולים. לוי לא באתי הנה!
 — אין דבר — אל תירא. אינני מאמין שיגעו בָּנוּ לרעה. הרי אין
 אנחנו עושים כלום. אם לא ננוע ולא נזיז, אפשר שלא ירגישו בנו כלל.
 — הלוואי! אבל כל עצמותי רוחפות.
 — הם! שמעה!
 הנערים נדהקו עוד יותר איש אל רעהו, וכמעט פסקה נשימתם.
 קולות מתלחשים עלו מִקְצֵה בית-הקברות.
 — הִבְטִי! שֶׁם, שֶׁם! — לָחַשׁ תם — מה זה?
 — אורות מתעים. הוי, תם, זה איוס מאד!
 מיני ציודות בלתי-מסוימות הלכו הלוך וקרוב בתוך האפלה, והן
 מַנְעִנְעוֹת פְּנִסְפֵּחַ יֶשֶׁן, ישפיץ על פני האדמה המון נקודות-אור.
 — אלה הם, השדים — לחש הוק בחלחלה — בלי שום ספק, שלישה
 הם. אוי לנו, כי אנחנו! היודע אתה איזו תפלה עליפה, תם?
 — אִנְסָה. אבל אל תפחד ככה; הם לא יעשו לנו רעה. „ברוך אתה
 המפיל חבלי שְׁנָה על — —“

(¹) מדברים.

דרך הגג.

שם מצא את הוקלברוי פין עם החתול המת שלו. מהרה נעלמו הנערים בהשכרת הלילה, וכעבור חצי־ישעה כבר הפליגו בעישיבם הגבוהים והצפופים של שדה־הקברות.

בית־עלמין⁽¹⁾ זה היה ישן־נושן, והוא השתרע על גבעה, במרחק פרסא וחצי מן העיר, מוקף מחיצה רקובה וכפופה שאין בה מתום. כלו עלה קמשונים, כסו פניו חרולים; אף מצבה אחת לא עמדה על מקומה, והכתבות "פה נקבר..." שנמשחו עליהן לפניו,

כבר נטש־שָׁשׁוּ⁽²⁾ ונמחקו, ואידאפיטר עוד לקראן, לו גם היה ישם אור. רוח הרישית הילילה בין האילנות: נדמה לתם, שזו תלונת המתים על שמפריעים את מנוחתם. הנערים נדברו בלחישה, בנישימה עצורה; כי אמיד לבם רפה קצת פה באפלה העמוקה ובדממה הנאדרה. בזמן מועט מצאו את גל־הקבר החדש אשר בקשו, ויתבצרו מאחרי שלשה אֶלונים, שעמדו צפופים בקרבת הקבר. כן ישבו ויחכו דומם רגעים אחדים, שאֶרְכּוּ בעיניהם מאד. רק יללת ינשוף במרחק הפריעה פעם את דממת־המות. תם לא יכל עוד לשאת את הדומיה האיומה, על־כן השתדל להמציא חמר לישיחה.

— מה דעתך, הוק? — אמר בלחש — הטוב בעיני המתים כי באנו הלום?
 — לו ידעתי! — ענה חברו אף הוא בלחישה — מה נורא המקום הזה! הלא?

⁽¹⁾ בית-הקברות. ⁽²⁾ נמחו.

זו אגדה שאין לה תמורה. הם בדקו ומצאו, כי מוטב להיות ראשיהשודדים
בעיר ישרוד שנה אחת, מהיות נשיא לארצות-הבית כל הימים.

פרק ה.

הרצח.

בערב ההוא שלחו תם וסיד למטותיהם בחצי השעה העשירית, כדרךם
המיר. הם קראו את התפלה שעל המטה, וסיד נרדם תכף, ואולם תם שכב
ער, ויחכה בקצרה ובהתרגשות, כמדומה לו, ישעוד מעט יעלה השחר –
והנה השמיע השעון רק את השעה העשירית! זה הביא אותו, ממש, לידי
'אויש'. הוא היה הפין לפרנס⁽¹⁾ ולהתהפך מצד על צד, כראוי להתרגשות,
אבל ידא פן יעיר את סיד, ובכן שכב דומם, בעינים פקוחות בחשכת-הלילה.
מתוך הדממה המוחלטת, המקיפה אותו מסביב, החלו להתגנב לאזנו, לאט-
לאט, צלילים דקים וקולות-רחש⁽²⁾ משונים: קשקושו של השעון מסתמן
בבירור גמור; הדחשים הישנים משמיעים קול-פקיעה סודי, שלבי הסולם
הזרקים בלחש, – בודאי "רוחות" טובים בחוץ. מחררה של הדודה פולי-
בוקעים ועולים קולות מדודים של נדה עמומה. מאיזה מקום שאי-אפשר
לסגן מַצְרִי⁽³⁾ בשום אופן, השמיע הַצְרִי צרצוריו המלאים, ואחריו התחילה
פתאם איזו חפזיית לנסר בכותל למראשותיו של תם – ויחרד הנער וילפת.
ובחוץ התנשאה בדמיה-הליל, ממרחק, יללת כלב ועליה באה תשובה ממרחק
גדול עוד יותר...

מתוך אימה ודאגה התנמנם תם קצת, שלא ברצונו: השעון הכיז
את השעה האחת-עשרה, והוא לא שמע. ופתאם הגיעו לאזנו, כשהוא
הַצִּי הולם והציו ער, קולות של "מיאו" ממושך וניגה, פתחת חלון בבית
הסמך וקול קורא: "לעזאזל, התול ארור!" וקול-נפץ של בקבוק ריק, –
כל אלה העירו את תם כל-צרכו, ובנדרגע לבש את בגדיו, יצא בעד
החלון, וחל על ידיו ועל הגליו לארך הגג. שתים ושלוש ענה גם הוא
ב"מיאו" קלוש, ואחר קפץ על הסִכָּה⁽⁴⁾ של דירה-העצים, ומשם יש-על הארץ.

(1) להתנודד. (2) קולות של רעש קל. (3) להגביל בדיוק גבוליו. (4) גג.

את אנשי-הילם (בני-לויים המדומים) חללים ארצה; ואז יצאו שני הגבורים לקרב, למלחמת-שנים עזה, לכל פרטיה ודקדוקיה. הם מלאו הוכתם באמונה, הכל "ככתוב", עד כי שאפו ונשמו בכבודות ופלאגריזעה ידו מעל פניהם.

— נפול! נפול! — צעק תם לבסוף — למה זה אינך נופל?
 — איני רוצה! מדוע אינך נופל אתה? הלא אחריתך מרה מִישְׁלִי.
 — זה אינו כלום, אני אינני צריך לנפול. כך לא נאמר כלל בספר; ישם כתוב בפרוש: "חרבו של השודד באה בערפו של גי הגיבורי, והוא נפל מת ארצה". עליך להסוב ולתת לי לתקוע חרבי בערפך.
 אין עצה ואין תחבולה לנגד פסוק מפורש בספר. ובכן התהפך דיו בעל-כרחו, קבל את מכת-המות, ויפול חלל.

— ועתה — אמר דיו בקומו על הגליו — עתה עליך לתת לי להרוג אותך. כך צריך להיות על-פי יזשר.

— לא, לא, בשום אופן! זה לא כתוב בספר.
 — זוהי אמתלה¹ מגונה. נבלה היא מצדך!
 — אסרבן, זאת נעשה: אתה תהיה לפי-דעה הנזר טוק, או בנו של הטוהן, ותפצע את מוחי באלף; או שאני אהיה הישופט הנוטינגהמי, ואתה תהפך לזמן מועט לרובין הוד, ואז תוכל להרגני.

הפְּשָׁרָה הזאת היתה לרצון לשני הצדדים, והכל נעשה כפי שהזתנה. אחר-כך ישב תם לדיות רובין הוד כבראשונה, ויָוֵב מִדָּקָר לעיני הנזירה הבוגֶדָה, ואחריו ככלות הכל, מלא דיו תפקיד של שִׁירָא² שלֵמָה של יזודדים מקוננים, ויסחב הלאה את הגֶזֶעַ וישם בידיו הרפות את הקשת והחצים. ותם אמר: "במקום שיפול החץ, ישם תקברו את רובין הוד האמלל, תחת עין רענן", ויזר הצו, ויפול פרקן ארצה, ויאמר לנפוח נפשו: אבל, מעשה שטן, נזדמנו לו תחתיו חרולים ממאירים, ונתר ממקומו בזריות שאינה מצויה כל-כך בגוסס.

או לבשו הנערים את כנדיהם, וישמינו את כלי-זינם, ויצאו מן היער; ובלכתם הביעו את צערים על אישר עברו וכטלו מן העולם גולנים מהוללים —

¹ פתחון מה ותואנה להשתמש. ² סהנה.

מכתפות-מכנסיו, ריץ בריזות אל גזע עין דקוב הדוע לו, לקח מיטם את בליונו (מלאכת-ידיו מכבר): קשת וקצים, הרביעין, והצוצרת-פח, — וישא את הגליו וידין, יחף, כשכתנתו מתנפנת כרוה, תחת אלון גדול עמד ממרוצתו, ויתקע בחצוצרתו תקיעה לתשובה, ואחר התחיל ללכת אט על בהונות הגליו, הולך ומביט סביבותיו בזהירות, ומדבר בלאט — אל בני-לונתו המדומים⁽¹⁾:

— עמדו, אנשי-חילי! אל תמושו ממקומכם, עד אשר אתקע בשופר! עתה הופיע מבין השיחים דון הארפיר, באותו המלבוש האירי ובאותו הנשק הכבד כזה של תם.

— עמוד! — נתן עליו תם בקולו — מי זה נועז לבוא ביער שריווד בלי רשיוני?

— גיי הגיסבורני איננו זקוק⁽²⁾ לרשיונו של שום אדם! מי זה אתה, אשר — אשר —

— — — ערבת לבך לדבר בלשון כזאת — מהר תם ללחוש ל"אויבו" את סוף הפסוק (כי הם דברו "ככתוב", על פי ספור ידוע).

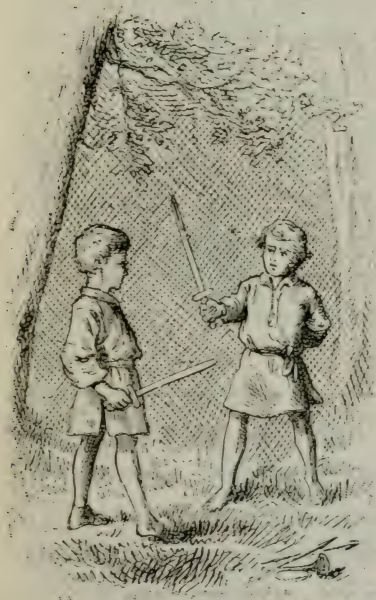
— מי זה אתה, אשר ערבת לבך לדבר בלשון כזאת? — אנכי רובין הוד, אשר יתן כרגע את נבלתך למאכל לעוף השמים!

— אסרכן, אתה זה

רובין הוד ואויבו.

השוודד המזרחם המפורסם! הבה, נתראה פנים! עמוד על נפשך! הם הוציאו את חרבותיהם — והמלחמה התלקחה. בלי שקיות הפילו

⁽¹⁾ שנראו לו בדמיונו. ⁽²⁾ נצרך.

ומה, אם יפן ערף לְעֵצְרוֹ וְעֵלֶם פתאם מן העין? אולי יברח בְּהֶבְאָה לֵאמֹר רַחֲמוּנֵי שָׁמַיִם? מה תאמר הוא על כך? מה תרגיש הוא? הרעיון להעשות „ליץ“ בקרקוס שב אליו עוד פעם, אך הוא רחה אותו כבז. זו הברחנות והליצנות, זו התלבשת הנקודה והבריחה, נדמתה לו ממש כעלבון, כחלול הקדש, עתה כשנפשו מתהלכת בגדולות ונפלאות. לא, הוא ילך ויהיה לאיש-צבא, ואחרי שנים רבות ישוב מוכתר-תהלה ומעוטר-נצחון. או, טוב מזה, הוא ילך ויתחבר אל האינדיאנים הפראים ויצא אתם לצוד האמים, יקפין על החרים הרמים והנשאים, יתהלך בערבות-אינדוסוף של המערב הרחוק, ובאחרית הימים ישוב כשהוא נשיא-גבור לשבט אינדיאני, כלו סָמַר מְנוֹצֹת, איום ונורא בכתבות-דקעקע, – וכאריה יזנק אל בית-הספר לשבתות, בכרדיקין לוהט ומשש, בשאגת-מלחמה המקפאה את הדם, – וכל חבריו ילטישו אליו עיניהם ויתפקעו מקנאה! אך לא! יש עוד רעיון נעלה ונשגב מזה: הוא יהיה לשודדי-הים!

הנה הדבר אשר חפין. עתה פרוש לפניו כשמלה כל עתידו, והוא עושה הוד והדר שאין לתאר. כבוד-ישמו יהיה מלא עולם, וכל הבריות יחילו לזכרו! בהוד נורא תפליג אניתו השחורה, הארוכה והשטוחה, הנקובה „רוח סערה“, במים רחוקים, תדכא תחתיה גלים תלולים, ומעל חרטום-הספינה יתנפף הגלגל הקודר המטיל אימה! וכאשר תגיע תהלתו למרום-דקצה, אז יפיע פתאם בעֵצְרוֹ הקטנה ויכנס לבית-התפלה, והוא כלו מוקשה ושזוף-שמש, לְבוּשׁ חֲזָה של קטיפה⁽¹⁾ שחורה, עם מַנְפִּים גדולים ומצח-תעור לפיהם, וסודרו⁽²⁾ אדם כדס, ובחגורו נעוצים אֶקְדָּוִים, חרבו על ירכו, מגבעתו רבת-הנוצה יורדת לו על עינו, וידיו נושאות את דגלו הקודר, שעליו מצוירות גלגלות ועצמות משולבות, – ואז ישמע בגאון ובעליצות-נפש את הלחישות סביבותיו: „זה תם סוּיֵר, שודדי-הים!“

– כן יקום. קָלָה ונחרצה. הוא יברח מכיתו ותקף יתחיל בדבר. מהר בבקר ישים לדרך פעמיו.

והנה נשמע מרחוק, מתוך עבי-היער, קול תרועה רצועה של הצוּצֵת-ילדים. כרגע פישט תם את מַתְנֵיתוֹ ואת מכנסיו, חגר על מתניו אהת

⁽¹⁾ מין ארג שער ורך וחלק (סאממעט). ⁽²⁾ מין כטפתת לעטיפת הראש.

תם והזיונות רוחו.

זמן רב ישב שקוע
 בהרהורים, כשמִרְפָּקוֹ נשענים
 על ברכיו וסנטרו נתון בין כפות
 ידיו. החיים נדמו לו כהבל
 ורעות־דרוח, וכמעט קנא בחברו,
 דוימי הודוס, ישמת זה לא כבר.
 מה טוב ומה נעים – אמר
 בלבו – לנוח ולישון ולחלום עד
 עולם־יועד, כשהרוח מתלחש
 בין האילנות ומלַמֶּה⁽¹⁾ את
 העשבים והפרחים שעל קברך,
 ואתה הפשי מדאגות ומיסורים...
 לו רק היתה בידו תעודה הגונה
 מבית־הספר לשבתות, היה
 מוכן ומוזמן לצאת מן העולם
 ולהִפָּטֵר מכל. ועתה, בענין
 אותה הנערה הקטנה, וכי מה
 עשה לה? לא־כלום. הוא
 חשב עליה רק טובות, וזה
 הגמול אשר שלמה לו! היא
 התנהגה אתו ממש כעם כלב.
 אמנם, היא תָּנַחם באחריתה,
 אך אז כבר יעבור המועד. אה,
 לו יוכל למות לזמן מועט!
 ואולם הלב הספוגי⁽²⁾
 של הנער אינו יכל להתַנַּן⁽³⁾
 זמן רב במסגרת צרה של
 מחשבה אחת. לאטרלאט
 שב תם להבלי העולם הזה.

⁽¹⁾ ומחליק. ⁽²⁾ הרך כספוג. ⁽³⁾ להרחק.

עוד יבכות .

או הוציא תם מביטו את החמדה הגנוזה שלו: גילת-נחישת קטנה ,
ויסב אותה אל מול פני ביקי , כדי שתראה , ויאמר :

— אנא , ביקי , קחי נא זאת !

היא הדפה את ידו מפניה , והגילה נשמטה לארץ , את העלבון הזה
לא יכול עוד תם לשאת . הוא יצא החוצה בחרידאף , וישא את רגליו וירין
הרחק-הרחק , על-מנת שלא לשוב עוד אל בית-הספר ביום הזה . ביקי
התרגשה מאד , ותרין אל הפתח — ותם איננו . היא חשה אל החצר — וגם
שם איננו . אז הרימה את קולה ותקרא :

— תם ! שובה , תם !

היא השתה אזניה לכל עבר — אך אין קול ואין עונה . אז ישבה על
הספסל ותשב לבכות מרה ולערוך תוכחות לעצמה . בין בה וכה החלו
התלמידים להתאסף בבית-הספר , לשעור שלאחרי הצהרים , והיא הוכרחה
לחדול מבכי ולקבור יגונה בלבה הנשבר .

פרק ז .

רובין-היוד .

תם אחזו דרכו באהדות עקלקלות , בסמכות נדחות , כדי שלא יפגש
בתלמידים השבים לבית-הספר ; ושתים , שלש פעמים עבר נחל קטן , יען
כי לפי אמונת הנערים , מעבדי-המים סגולה בדוקה היא להטעות את הרודפים .
הוא היה סר וזעף ועלוב-נפש מאד .

כחצי שעה אחר-כך כבר עבר את ההר , ובעמק אשר מאחוריו לא
נראה עוד בית-הספר כמעט כלל . אז בא תם בחורש קצל , וישב שם על
האזוב תחת צל אלה עבותה . דממה מוחלטת שררה ביער , אין רוח נושבת ,
אין אף קול עלה נדף , גם זמרת-הצפרים נדמה מהם הצהרים — כאלו
התעלפה כל הבריאה מחיבוני-קין . רק לפעמים נשמע קול דפיקתו של
החכם המנסר באילנות , מה שהבליט עוד יותר את הדומיה והבידדות .
ואולם הסביבה העצובה הזאת התאימה יפה לרוחו הנכאה של הנער .

— האח, מה נעים להיות ארוסה! ואני לא ידעתי כלל.
 — א, אני יודע זאת זה כבר, בשהייתי עוד עם אימי לורנס...
 אך תבך עצר תם במלים, ויפוך: עיניה התועות של ביקי הגידו לו
 כי חטא בשפתיו.

ביקי בוכה ותם מפיסה.

— הוי, תם! אם כן
 אינני כלל הארוסה הראשונה
 שלך!

והילדה נתנה בבכי קולה.
 — אל נא תבכי, ביקי.
 אין לי עוד דבר עם אותה אימי.
 — לא, לא, תם, הנך
 יודע בעצמך, כי לא בן הדבר.
 תם נסה לחבק את
 צוארה, אבל היא הדפה אותו,
 ותסב פניה אל הקיר ותוסף
 לבכות מרה. הוא נסה ישוב
 לפיסה ולשדלה¹ בדברים,
 ושוב נדחה אחר. אז התגעשה
 גאותו, ויפן ויצא החוצה. זמן
 מועט עמד בחוץ, נגרש ונבוכך,

ולרגעים נשא עיניו אל הדלת, אולי תתעשת¹ ותצא לבקשו. אבל ביקי
 לא יצאה. אז החל הספק לענותו: אולי באמת, הוא הקיב? קשה היה
 לו מאד להיות שוב הפותח בשלום, אבל הכניע את גאונו ויבנס, הילדה
 עמדה עוד בפניה, בפנים מוסבים אל הקיר, ומתיפתח בקול רם. לבו הכה
 אותו. הוא נגש אליה ויעמוד רגע, מכלי דעת במה להתחיל. לבסוף אמר:

— ביקי, אני — אני אוהב רק אותך לבדך.

במקום תשובה נשמעו רק נבבות.

— ביקי — פצר תם — ביקי, הלא תגיד לי דבר?

¹ לרעותה. ² הנחם.

— לא, לא כעת, — מחר.

— אנא, אנא, ביקי, תכף. אני אלחש את הדברים באוזןך.
ביקי החרישה, כי לא יכלה לבוא לידך החלטה. ואולם תם קבל
שתיקתה כהודאה, וישם את זרועו על שכמה, וילחש לה את הדברים
בקול רך מאד, בהדביקו את שפתיו אל אוזנה. ואחר אמר:

— עתה אמרי את לי בלחשיה אותם הדברים בעצמם, מלה במלה,
היא סרבה קצת, ואחר אמרה:

— הסב פניך מנגדי, לבל תראה כשאלחש. רק אל נא תגיד לאיש
עד עולם! השמעת, תם? אל תגיד!

— לא, לא, בודאי לא אניה, ועתה, ביקי.
הוא הסב את פניו, והוא גחנה אליו בבקישנות ותלחש באזנו: «אני —
אוהבת — אותך».

ואז קפצה ממקומה ותתרוצץ מסביב לכל הספסלים והעמודים, ותם
אחריה. לבסוף הסתתרה בפנה ותחבוש פניה בסנוריה הלבן. תם חבק את
צווארה, וישב לעצם הענין:

— עתה, ביקי, עתה נגמר הכל — הכל, מלבד הנשיקה. אבל, אל
תיראי מזאת, אין כאן כלום. אנא, ביקי, בבקשה.
והוא מרט בידה ובסנורה.

לאט-לאט הורידה את ידיה ותט אליו את פניה שאדמו מן המרוצה.
הוא נשק לה בקול מצלצל על שפתיה האדומות.

— עתה — אמר — תם ונשלם כל הענין. מעתה, ביקי, אסור לך לאהוב
שום נעה, חוץ ממני, ואסור לך להנשא לאחר, חוץ ממני, לעולם, לעולם,
לעולם-ועד. הלא?

— כן אעשה. לעולם לא אהב אחר חוץ ממך, ולעולם לא אִנְשָׂא
לאחר חוץ ממך, תם. וגם אתה לא תשא אחרת חוץ ממני, לעולם-ועד,
השמעת?

— פשיטא! כמובן. כן נוהגים תמיד. ועוד-זאת: תמיד כשנבוא
לבית-הספר, או בלכתנו הביתה, תלכי רק עמי — כשאין רואה; ואת תבחרי
אותי, ואני אבחר אותך תמיד לכל משחק ושעשועים, יען כן המנהג ישל
התן וכלה.

- ההיית מְיֻמֵךְ בְּקִרְקוּם ?
- פְּשִׁיטָא¹ ! ואבא הבטיח להוליכני יְשֵׁמָה עוֹד, אם אתנהג כהוגן.
- אני הייתי בקרקום שלש או ארבע פעמים, — פעמים אין מספר.
- ישם יש תמיד דברים מפליאים ומבדחים. אני החלטתי להעשות „ליין בקרקום לכשאגדל.
- באמת ? הדבר יפה מאד. פני ליצני הקרקום משוחים ומנומרים² כל־כך—תאווה לעינים !
- בן, בן, והם מאספים ממון — כמעט שקל ליום, כך אמר לי בן דודיזם. הגידי לי, ביקי, האם לא היית מעולם ארוסה ?
- מה זאת ?
- פשוט, מאורשה, כדי להנשא לאיש.
- לא, מעולם.
- רצונך להיות ?
- כמדומה לי. אבל איני יודעת. למה הדבר דומה ?
- דומה ? אין זה דומה לשום דבר. עליך רק להבטיח לנערי אחד, שְׁהַנְשֵׂאִי רק לו לבדו, ולא לשום־שום איש אחר, לעולם, לעולם, לעולם ועד, ואחרי־כן נשיקה — וְחֻפָּל³ ! כל אחד יכול לעשות זאת.
- נשיקה ? בשביל מה ?
- משום—כדי—כך נוהגים.
- הכל נושקים ?
- בודאי הכל, כל אלה שאוהבים זה את זה. זוכרת את מד שכתבתי על הלוח ?
- כִּי־בן.
- מה היה כתוב שָׁם ?
- לא אגיד לך.
- האגיד לך אני ?
- כִּי־בן, אבל בפעם אחרת.
- לא, עתה.

¹ בודאי. ² בעלי צבעים שונים. ³ ונגמר.

— מה תִּבְעֵשׁ!

— הרמש נמצא עתה ברשותי, מַעֲבֵךְ לְקוֹ!

— שמע נא, דוֹ הארפיר, סוף־כל־סוף הַדְּבָרָה הזאת שלי היא ולא

שלך, ואני רשאי לעשות בה כל מה שלבי הפין, ואפילו — — —

מכת־שוט כְּבִירָה נְחָתָה בקול שריקה על שכמו של תם, וּשְׁנֵנָה, כדומה לה, על זה של דוֹ: ובמשך שני רגעים התאבכו עמודי־אבק משתי הַמְּתַנּוּת, לצחוק ולשעשועים לכל התלמידים. שני הנערים היו עסוקים כל־כך בְּמִשְׁחָקָם, עד שלא הרגישו כלל בדממה אשר קמה קודם־לכן פתאם בבית־הספר בטרם התגנב אליהם המורה הָרֵשׁ, על בהונות הגליו, וגם בעמדו עליהם. הוא גם התבונן, זמן ידוע, בעמדו מאחריהם, אל מזהה־השעשועים שְׁעִרְכוּ לעצמם, עד אשר הוסיף עליו „נופך“ מְשָׁלוֹ.

כאשר נפסקו הלמודים טָשׁ תם אל ביקי וילחש לה באזנה:

— שימי מגבעתך על ראשך, כְּאֵלוֹ את הולכת הביתה. וכאשר

תגיעי לַקְרִינֹוּיָה, התחמקי מִתְּבַרְזוֹתֶיךָ ושובי הלום דרך הקמטא⁽²⁾. ואני אלך בדרך אחרת, ושם בסמטא נִפְגַּשׁ.

תם יצא מבית־הספר בְּכִנּוּפִיא⁽³⁾ של תלמידים, וביקי — בכנופיא אחרת. אחרי זמן מועט נפגשו שניהם בסמטא, וישבו יחדו לבית־הספר הריק מאדם. אז ישבו שניהם צפופים לפני לוח, ותם נתן לה הרט וינהל את ידה על פני הלוח, עד אשר יצא מתחת ידם עוד מין בית משונה. וכאשר חדלו למצוא הפין באמנות; החלו לִפְטַט. תם התמוגג מתענוג.

— אוהבת את עכברים? — שאל.

— לא, אני מתעבת אותם.

— גם אני — כישהם חיים. אבל בְּנָתִי לעכברים מתים, לנענע אותם

בחבל מסכיב לראשך.

— לא, לא, אין רצוני בשום עכברים. ואולם אני אוהבת ללעוס רִשְׁוִנָא⁽⁴⁾.

— אה, מה טוב! מתאווה אני עתה מאד לרִשְׁוִנָא!

— האמנם? לי יש. אני אתן לך ללעוס קצת, אך עלי־מנת להחזיר.

זה היה תענוג גדול. הם לעסו חליפות, בנענעם את רגליהם מתוך

קורת־רוח.

⁽¹⁾ אכן טובה: כלומר: הוספה יפה. ⁽²⁾ מכוי קטן. ⁽³⁾ בחברה. ⁽⁴⁾ גומי.

נפיש תם נכספה לחופיש, למרחב, או לפחות, לאיזה דבר-שעשועים.
 שאפסיר לבלות בו את השעה שאין לה סוף. שלא במתבונן יודה ידו לתוך
 כיסו—והנה אורו פניו: הרי הקופסא! הוא הוציא אותה בלאט, פתח אותה,
 שִׁתְרָר⁽¹⁾ את הדִּבְרָה ויתן לה לַפְּנֵל על פני העמוד הארוך והשטוח. הבריה
 האִמְלֵלָה שְׂמַחָה בְּרָדָי גם היא באותו רגע — אבל שמתה היתה מוקדמת;
 כי אך יִשְׁמָה לדרך פעמיה, והנה רמז לה תם במדקרת-מחט לפנות לצד אחר.
 סָמֵךְ⁽²⁾ לתם ישב ידירו הנאמן, דוֹ הארפיר, שחתענה גם הוא
 בשעמום, ועלִיבן שמה מאד על מחזה-השעשועים שערך לו רָעוּ. דוֹ לקח
 גם הוא מחט, ויחל לעזור לידידו בחנוך האסיר. המִשְׁחָק היה הולך ונעים
 מרגע לרגע. ואולם אחרי זמן מועט הָעִיד תם, שהם מפריעים איש את
 רעהו בחנוך משותף כזה. לכן לקח את הלוח של דוֹ וימִשֹּׁךְ בּוֹ קַבְאֻמְצֵעַ,
 ממעלה למטה, ויאמר:

— עתה נעשה כך: כל זמן שהרמש יתהלך בגבולך, אתה רשאי
 לדפקו ולהריץ אותו, ואני לא אגע בו כלל; אך אם ישתמש מידך ויִכְסַם
 לתוך גבולי, אסור לך לנגוע בו, עד אשר יעבור שוב את הגבול.
 — טוב מאד. נהג וּלְךָ!

הרמש השתמש תקף מתם, ויעבור את «קודה-משוה» או החל דוֹ
 לענות אותו, עד אשר נמלט לרשותו של תם. כן החליף הרמש את אדונו
 ל-געים. ובעת שהנער האחד עָנָה את הַדְּבָרָה בכונה עצומה, היה השני
 מסתכל בחזיון בעיון עמוק גם הוא: שני הראישים כפופים-דצפופים⁽³⁾ יחד
 על הלוח, ושתי הנשמות שקועות כְּלִיל בְּמִשְׁחָק, עד לַהֲתַפְּשִׁטִית
 הַיִּשְׁמִיטִית⁽⁴⁾. לאחרונה האורה ההצלחה את פניה לדוֹ: הרמש האִמְלֵלָל
 שוטט הנה והנה ולצדדין, נִרְעַשׂ ונפחד כהנערים בעצמם, אך בכל פעם
 אשר קרב אל הגבול, הכריחה אותו המחט של דוֹ לשוב על עקביו. אבל
 תם לא יכל לעמוד בנסיון, וישלח את ידו עם המחט לרשות הכיו. או
 התקצף דוֹ ויאמר:

— תם, הָשֵׁב יָדְךָ! הִנֵּה לוֹ!

— אני הפצתי רק לגרות אותו מצת.

— לא, אדוני, לא כהוגן עשיתי. אל תגע!

(1) הוציא לחירות. (2) קרוב. (3) להוצים זה לזה. (4) לשכחת גופם.

— הוי, נער רע!— צפצפה בְּמַחָאָה⁽¹⁾ לו על כפו בלאט, אבל התאדמה והקִּבְּרַת פִּינְיָה עֵנְתָה⁽²⁾ בה שהיא שְׁבַע־רִצּוֹן בְּכָל־זֹאת. באותו הגע הרגיש הנער כי יד הוֹקָה תּוֹפֶשֶׁת באזנו ומושכת למעלה, ובמשיכה מכאבת זו נסחב תם לארכו של כל החדר, אל מקום־מוֹשְׁבוֹ הקבוע. כל התלמידים מלאו עליו פיהם שחוק, והמורה עמד עוד עליו רגעים אחדים מלא־זעם, ואחר עזב אותו, בלי בְּפָר דְּבַר, וילך וישב על כסא־מלכותו בקתדרא. אמנם אזנו של תם קָדְחָה, אך לבו עלִין. וכשוב המנוחה בבית־הספר, התאמין תם להעמיק עיונו בלמודיו, באמת ובתמים; אבל מוחו היה מבולבל יתר מְדִי. באישר הגיעה שְׁעֵתוֹ לְקִרְאָה מֵעַל הַסֵּפֶר, היתה קְרִיאָתוֹ מְטוֹרֶפֶת⁽³⁾ ומְשֻׁשֶׁטֶת⁽⁴⁾. אחר־כֵּן נִשְׁאַל בְּגִיאוּגְרַפְיָה, ויהפוך נחלים להרים, הרים לנחרות, נחרות ליבשה, — בקצרה, העולם נהפך שוב לתהו ובהו. אפילו בְּתִקְוֶתָהּ לֹא שִׁחָקָה לוֹ הַשְּׁעָה: הוא נכישל בשגיאות גסות גם במלים היותר פשוטות, עד כי לאחרונה הוכרח להפריד מן אות־הכבוד של בדיל (בעד הצטיינות בהכתבה) שנשא על לבו בגאון במשך ירחים אחדים.

פֶּרֶק ו.

הַאֲרוּסִים.

ככל אשר התאמין תם להפנות את לבו אל ישעורו, כן הלכו רעיונותיו הלוך והתפור. ובראותו כי הוא עמל לישוא, נאנק ופָּתַק ויתיאש מן הלמודים. העת ארכה לו מאד! רבונו של עולם, מתי תגיע ההפסקה של צהרים? בבית־הספר היה חום מחניק, מְשֵׁן. ההמולה הדקה של עשירים והמשה תלמידים המשננים את ישעוריהם, נסכה רוח תרדמה, כזמוזם של דבורים. שם במרחק, תחת קרני־השמש הלוחטות, מתנשאים צלעי־ההר היוזקים, מבעד לְמַסְכַּת הַשָּׁנִי שֶׁנֶסַךְ עליהם החורב. מיני צפרים מרפרפים במרום בעצלותים; זולתם אין כל נפש היה בחוין, מלבד פרות אחדות, שגם הן מתנמנמות.

⁽¹⁾ בהכותה. ⁽²⁾ העידה. ⁽³⁾ מבולבלת. ⁽⁴⁾ מלאה שגיאות.

ה"מבקרים" תַּקְפְּדָנִים⁽¹⁾; בעינייה מצאה הקפלת חן רב. ותוסף ותלויש:
— זה אדם יפה מאד. עתה צִיֵּךְ אותי כשאתי הולכת.

תם עשה תכפדומיד כרצונה, ומתחת ה"מצבוע" שלו יצא מין שעוֹךְ
הזל ועל ראשו לבנה במלואה, ושני קני-תבן לשני צדדיו (ידים, כביכול),
ובאצבעות הדקות והפשוקות⁽²⁾ נתונה מְנִיפָה עֲנָקוֹת.

— נחמד ונעים! — אמרה הנערה — לו יכלתי גם אני לְצִיֵּךְ!

— מלאכה קלה מאד — ענה תם בלחש — אני אלמדך.

— באמת? מתי?

— בשעת ארוחת-הצהרים. התלכי לאכול בביתך?

— אני אשאר פה, אם תחפוץ.

— טוב, כן יקום, מה שמך?

— ביקו תאציר. ושמך שלך? אה, אני יודעת: תומאס סוֹיֵיר.

— בשם זה קוראים לי למלקות, וכשאתי מתנהג כהוגן שמי תם.

קראי לי תם, הלא?

— כן אעשה.

תם התחיל לכתוב בדרימה על הלוח, כשהוא מְקַמֵּד את הכתב
מעיני הנערה. אבל הפעם לא התפְּיִישה וְתַבְּעָה⁽³⁾ כפה לראות את הכתוב.

— אין כדאי, זה לא-כלום.

— אבל אני רוצה לראות.

— לא, לא אראה, פן תגידי.

— לא אניד לאיש, באמת ובאמונה שלא אניד.

— לא תגידי לשום אדם בעולם? כל ימי חיך?

— לעולם לא אניד. עתה הראני נא.

— לא, אָסוּר לך לראות!

— אם כן, תם, הריני הפצה בְּנֹקָא לראות — ותשם את ידה הקטנה

על כפו, ותְּנַרְהָ קטנה התחוללה. הוא התנגד, למראות-דעין: אך באמת

הסוד ידו לאט-לאט, עד אשר נגלו הדברים הכתובים על הלוח: אני

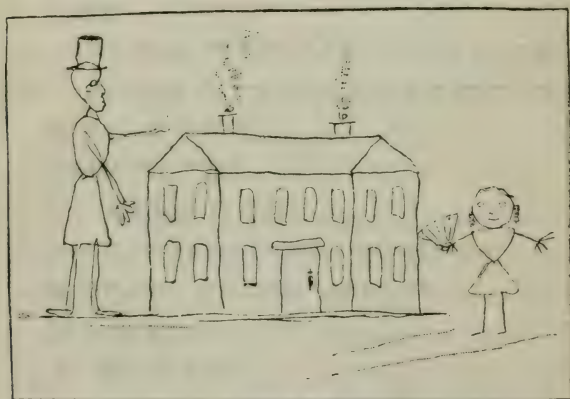
אוהב אותך."

(¹) המדקדקים. (²) הפתוחות לרוחה. (³) ודרשה.

אנא, קחי נא, יש לי רב, היא הציצה אל הכתוב, אבל לא נעה ולא זעה. אז התחיל הנער לצייר דבר-מה על הלוח, בסככו בכפו השמאלית על "צירתו", כאלו אינו רוצה להראותה. בתחלה לא שמה הנערה לב לזאת כלל; אך לאט-לאט החלה סקרנותה הטבעית להתגלות באותות דקיס-מך הדקים. הנער הוסיף לעסוק במלאכת-מחשבת שלו, כאלו אינו מרגיש בה כלל. היא נסתה להציין מעל כתפו של המצייר, והוא עשה את-עצמו כאלו אינו רואה את תחבולותיה ומאמצייה. אז לא יכלה עוד להתאפק ותלחש בקיפושנות:

— הראני נא!

תם הרים את כפו קצת מעל "צירתו", והנה הופיעה קרקטורה משונה של מין בית עם שני מגדלים ומן הארובה מתמר ועולה עשן בצורת מחליין של פסקים¹. לבה של הנערה הקטנה נמישך מאד אחרי מלאכת-מחשבת זו, עד כי שכחה הכל. כאשר כלה תם לצייר את כל התמונה, הסתכלה בה בהתפעלות ותלחש:

מלאכת-מחשבת של תם.

— יפה מאד. עתה עשה אדם.

האמן צייר לפני הבית מין צורה משונה, דומה לךחליל-גנים², שלפי גדלה היתה יכולה לפסוח על הבית. ואולם הנערה לא היתה מן

¹ (קארקענציער). ² מפלצת עשויה להפחיד את הצפרים בנן.

— גשה הלום, מה זה אַחֲרֵת שׁוֹב, כְּנֶהוּג?
 תם אמר כבר להויש מפלש לו אל השקר — והנה הופיעו לעיניו יתני
 קְנֻצוֹת צְהוּבוֹת הַיּוֹרְדוֹת עַל גְּבַהּ יֶשֶׁל בְּרִיאָה יִפֶּה, שֶׁחֲכִיד בַּה כִּרְגַע אַת
 „מִשְׁאֵת־נִפְשׁוֹ“; וּבִסְקִירָה מַחִירָה רָאָה, כִּי לִיד הַנְּעִירָה הַקְּטָנָה הַזֹּאת נִשְׁאֵר
 עוֹד הַמְּקוֹם הַפְּנִי¹ הַאֶחָד עַל סַפְסַל הַנְּעִירוֹת. אִז עֵנָה תוֹךְ־כִּדְי־דִבְרוֹר:

— אִנִּי עֵמְדָתִי בַחֲוִין וְיִשׁוּחַחֲתִי עִם הוֹקְלִבּוֹרִי פִּין!
 לָבוּ יֶשֶׁל הַמּוֹרָה פֶּג מִפְּהָלָה, וְעֵינָיו תַּעֲוֹ. וּמוֹזֶמֶם שֶׁל הַמַּתְמִידִים
 חֲדַל, וְכַל הַתְּלַמִּידִים הַיִּשְׁתוּמְמוֹ: כְּלוֹם יֵצֵא הַנְּעִיר הַחֲצוּפָה הַזֶּה מִדַּעְתּוֹ?
 — מַה, מַה אִמְרַת?—גַּמְגַּם הַמּוֹרָה.

— עֵמְדָתִי בַחֲוִין לְשִׁיחָה עִם הוֹקְלִבּוֹרִי פִּין!
 דְּבָרִים בִּירוּסִים; אִי אִפְשֵׁר לְטַעוֹת בַּפִּירוּשׁ הַמְּלוֹת.
 — תוֹמָאֵס סִיירָה, וְזוּהִי הַהוֹדָאָה הַיּוֹתֵר חֲצוּפָה שֶׁיִּשְׁמַעְתִּי מִיָּמַי. עֵבִיחָה
 כּוֹז אֵין עוֹנֵשִׁין עֲלֶיהָ בַמְּקַל לְבַד. הַתְּפִשֵׁט אֶת הַמְּתַנִּיחָה!
 הַמּוֹרָה דִּישׁ, עַד אֲשֶׁר יִגְעַה יָדוֹ וְאִגּוֹדֵת־הַשֶּׁבִטִּים נִחְפָּטָה בַמּוֹרָה
 מִסּוּיֹמֵת². אִז יֵצֵאֶה הַפְּקוּדָה:

— עֵתָה לֶךְ וְיֵשֶׁב עִם הַנְּעִירוֹת! וְזוּהִי זֶה לֶךְ לְמוֹסֵר לְהַפָּא³!
 הַגִּיהוּךְ הַכְּבִישׁ⁴ שֶׁהִסְתַּלְמַל כְּכַל הַחֲדָר, הַכְּלִים אֶת הַנְּעִירָה, לְמִרְאֵית־
 עֵין. וְאוֹלָם בְּאֵמֶת פָּחַד וְיָחַב לָבוּ, בַּהֲנַתָּן לוֹ חֲפִצּוֹ לִישְׁבֵת בַּקְּרִבַת מִשְׁאֵת־
 נִפְשׁוֹ. הוּא יֵשֶׁב עַל קֶצֶה הַסַּפְסַל, וְהַנְּעִירָה נִעְתָּקָה הַלֵּאָה, בּוֹמֶפֶה רֵאשָׁה
 בַּגְּאוֹן. לְחִישוֹת וְרִמְיוֹת וְחִיכִים מִלֵּאוֹ אֶת כָּל הַחֲדָר, אֶךְ תֵּם יֵשֶׁב דּוֹמֵם,
 צְנוּעַ, נִשְׁעֵן בַּזְרוּעוֹתָיו עַל הַעַמּוּד הָאֵרוֹךְ וְהַנְּמוּךְ אֲשֶׁר לַפְּנִי, וְכֵאלוֹ הוּא
 יִשְׁקוֹעַ בַּסַּפְסַל. לֵאט־לֵאט חֲדַלוּ הַתְּלַמִּידִים לְשִׁים אֵלָיו לֵבֵם, וְהוֹמוּזִים הַרְגִיל
 מִלֵּא שׁוֹב אֶת הָאוֹיֵר. עִכְשֵׁיו הַתְּחִיל תֵּם לְהַצִּיץ מִן הַצַּד עַל שִׁכְנָתוֹ. הוּא
 הַרְגִישָׁה כּוֹז וְנִתְעַקֵּם שֶׁפְּתִיחָה נִגְדוֹ, וְנִתְפֵּן לוֹ עֵרֶף. כְּעוֹד רִגַע, כֹּאשֶׁר הִסְבִּיחָה
 אֵלָיו רֵאשָׁה בַּגְּנִבָה, וְהֵנָּה אֶפְרִסֵּק מוֹנֵחַ לַפְּנִיחָה. הוּא סִלְקָה⁵ אֶת הַפְּנִי
 הַצָּדָה; תֵּם הַקְּרִיב אוֹתוֹ בַּחֲשָׁאִי אֶל מְקוֹמוֹ הָרֵאשׁוֹן; הוּא סִלְקָה אוֹתוֹ שׁוֹב,
 אֲבָל הַפַּעַם לֹא כַל־כֶּךָ בְּאִיבָה. בַּסְּבִלְנוֹת הַשִּׁיב תֵּם אֶת הָאֶפְרִסֵּק לְמְקוֹמוֹ
 בַּפַּעַם הַשְּׁלִישִׁית — אִז לֹא סִלְקָה אוֹתוֹ עוֹד. תֵּם שְׁרָטֵט⁶ עַל הַלּוּחַ שֶׁלוֹ:

¹ הַרְיֹק. ² נְרֵאִית, נִכְרַת. ³ לִימִים הַבָּאִים, לַעֲתִיד. ⁴ הַעֲצוֹר. ⁵ הַסִּירָה.
⁶ הַרַת.

- שם ביער.
- מה תדרוש במחירה?
- איני יודע. איני רוצה למכרה.
- אבל זו דְּרָה קטנה מאד.
- כמובן, לא קשה לִבְטֹל דְּרָה של אחרים. ואולם אני מסתפק במועט. דְּרָה קטנה זו מספיקה לי.
- פְּשֵׁשׁ! יש דְּרוֹת כאלה לאין מספר. לוֹ חפצתי היו לי אלה פְּהָגָה.
- אדרבה, ומה מעכב⁽¹⁾? אלא שאתה יודע היטב, כי לא תוכל להשיג.
- זו דְּרָה יפה, בכירה. הִנֵּה יודע, שהיא הראשונה שראיתי בשנה זו.
- שמע נא, הוֹק, אני אתן לך את שְׁנֵי בעדה.
- הִרְאָה!
- תם הוציא גליון קטן ויפתחהו בזהירות. הוֹקִלְבִירִי בדק את השן בעומק העיין, ולבסוף אמר:
- האין זו מוֹיִפֶּת⁽²⁾?
- תם הפיטל את שפתו העליונה וִירָאָהוּ את החלל שבין שְׁנָיו.
- אני מאמין - אמר הוֹקִלְבִירִי - העסק נגמר.
- תם הסתיר את הדירה בקוֹפְסָה⁽³⁾ קטנה העשויה לגרגירי־דפואה, שהיתה קודם־לכן בית־בלא לחסיל, והנערים נפרדו איש מעל רעהו בקורת־רוח: כל אחד התברך בלבו שעשה עסק טוב.
- באשר הגיע תם אל בית־הספר הקטן, נכנס לתוכו ברגלים ממהרות. כאדם הנחפז לעסקיו. אחרי שתלה את מגבעתו על יתד, טש אל מקומו בזריזות עֶסְקָנִית⁽⁴⁾. המורה, ישישב בקַתְּרָא⁽⁵⁾ נִשְׁאָה, היה מתנמנם קצת באותה שעה, כי זמזומם של התלמידים ה־"מתמידים" יִשְׁנֵן אותו. ביאתו של תם הִעִידָה אותו מתנומתו.
- תומאס סוֹיִיר!
- תם ידע מן הנסיון, כי כשהוגים את שמו במלואו, זה סימן ל־"מלחמות".
- הנני, סיר!

⁽¹⁾ עוצר. ⁽²⁾ לא אמתית, של תרמית. ⁽³⁾ בתיבה קטנה. ⁽⁴⁾ של מרדה בעסקיו. ⁽⁵⁾ כסא גדול של המורה.

בעצמו ספרי. פעם אחת הלך ברחוב, ופתאום ראה שהוא מכשפת אותו: אז חטף אבן – ולולי מדהרה הזקנה להמלט, אז היתה שם קבורתה. והנה בו בערב נפל אבא לתוך גַּיָא, בהיותו שכור, וישבור את זרועו.

– הוי, מה נורא הדבר! וכיצד ידע שהוא מכשפת אותו?

– רבונו של עולם, כלום קשה לדעת זאת? אבא אמר, כשהן מסתכלות כך בלי-הרף, זה אות ישחן עושות כך כשוק, ביחוד כשישפתותיהן דובבות. יען כי כשישפתותיהן דובבות, הרי הן אומרות „אבינו שבשמים“⁽¹⁾ מהופך.

– שמע נא, הוקי, מתי תעשה את הנסיון כחתול?

– בלילה הזה. בטוח אני, שהם יבואו הלילה לקחת את הזקן ויליצמם.

– אבל הרי הוא נקבר כבר בשבת. האם לא לקחו אותו במוצאי-שבת?

– מה אתה סח?⁽²⁾ כלום יכולים הם לעשות דבר לפני הצות?

ובחצות-הלילה מתהיל כבר יום הראשון, והרי תבין שהשדים אינם אוהבים מאד לטַיֵל⁽³⁾ ביום הראשון.

– שכחתי. בודאי כן הדבר. הלא תקחני אֶתך?

– מדוע לא? אם רק אינך פחדן.

– פחדן? לאו, יודי! ובכן, כאשר תלך, תעמוד לפני ביתנו

ותליל כחתול, ואז אצא, והלכנו יחדו.

– טוב; וגם אתה תענה לי בקללת-התולים, למען אדע. בפעם

ישעברה נתקני לנחום „מֵאוֹ“ שעה שלמה לפני ביתכם, ואתה לא ענית, עד

אשר פתח הזקן היים את החלון והשליך עלי אבנים וקרא: „חתול, חתול

ארור!“ וגם אני זרקתי לבנה בחלון ונפצתי את הזוגית⁽⁴⁾, – רק אל תגלה

את הדבר!

– אל תירא. ואולם בפעם שעבירה לא יכלתי לענות ב„מֵאוֹ“, יען כי

ההודה שמרה עלי ולא סרה ממני אף הגע. אך הפעם איליל לנכון. הגידה

נא, מה זה עוד בידך?

– לא-כלום, דוֹרָה⁽⁵⁾.

– איפה מצאת?

⁽¹⁾ תפלה לנוצרים. ⁽²⁾ מדבר. ⁽³⁾ לשוח. ⁽⁴⁾ זכוכית החלון. ⁽⁵⁾ מין רמש.

לשים מנעלים להגליו; מעולם לא נצרך לרחוץ פניו וידיו או ללבוש לבנים נקיים. בקצרה, כל מה שעליל¹ לעשות את החיים עליזים ויקרים, כל זה היה לנער המאושר הזה. כך חשבו הנערים ההגונים, המעונים והאסורים בכבלי התרבות והנמוס, באותה העֶפְרָה.

תם ישאל בשלמו של התיקא² הרומנטי, והלו החזיר לו שלום.

— מה זה בידך? — אמר תם.

— התול מת.

— אנא, תראני נא. אכן, פגר גמור. איפה מצאת?

— קניתי מנער.

— ומה נתת במחירו?

— פתקא כחולה ושלחופית³, ישהשגתי בבית-המטבחים.

— ומאיין באה לידך הפתקא הכחולה?

— קניתי מאת בן רודזירש בעד קֶקֶס של תכה.

— הגידה נא, התול מת מה תועלת בו?

— מה? מרפאים בו יִבְלוֹת, כידוע.

— ואיך הוא סדר הרפואה?

— פשוט מאד. קח את החתול ושאדו לבית-הקברות, כחצות-הלילה.

במקום אשר נקבר בו-ביום אדם רשע ישבת בלא וידיו. בחצות-הלילה יבוא

ישד אחר, ואפשר שנים ושלושה, לקחת את הרשע המת; ואולם אתה לא

תראה אותם, אלא תרגיש מעין רוח נושבת, ואפשר תשמע קול דבריהם.

וכאשר ישאו את המת, תשליך את החתול אחריהם וכה תאמר: "שד לך

אחרי המת, חתול לך אחרי השד, יבלות לִכְנֵה אחרי החתול, אני פטור

מִכֶּן!" וזהי סגולה בדוקה ל כל היבלות שבעולם.

— נִפְרִים דברי אמת. ואתה נסית סגולה זו?

— לא, אבל הזקנה הוֹפְקִינָס אמרה לי.

— אם כן, אין כל ספק בדבר, שהרי על הזקנה אומרים שהיא

מכשפה.

— אומרים? ואני יודע זאת בקרור. היא כשפה את אבא. הוא

¹ שמוכשר. ² הרוק והפוחו. ³ כעין נאד קטן שבמעיי בהמה.

לחקיו¹) דוקן כאופן חדש לגמרי, אשר הפליא את חבריו ועודר את קנאתם. מהרה נאספו סביבו קהל גדול של נערים וילדים, אשר התבוננו בנגיח עצומה להמצאתו החדשה; ונער אהה, אשר עד עתה היה הוא "גבור היום" ולב הכל מִקְנָן אליו, מפני הַתָּךְ יִשְׂבָּאֲצֵבְעוּ, — הגה עבשיו פנה הודו, גלה כבוד ממנו והכל סרו מעליו. היטב חרה לו לנער הנעלב²), ולכן אמר בכַּטְיִיל מְעִשָּׂה³), ישאין זו אומנות גדולה לירוק בדיקתו של תם: ועל זה קבל תשובה מנער אחר: "ענב־כסר!" — אז פנה וילך־לו בנפש עגומה, כגבור שחוסר ורֵה־הַפְּנָא מעל ראשו.

אחרי כן פגש תם בהַקְלִבְרִי פִין, זה נער פוחז וריק, בנו של שכיר מפורסם לגַנְיָא⁴) בכל הַעֲרֵהָ. זה הנער הוקלבריו היה שנוא ונורא על כל האמות, יען כי היה עצל, פדוע, מהוסר־תרבות, רע וישפל — ויען כי כל הילדים העריצו אותו, התענגו בחברתו הַאֲסֻדָּה, וככל לבם התאוו לחיות כמותו. כמובן, גם תם לא יצא מן הכלל, וגם הוא קנא בנער המשוּלָה, המובדל והמִחְרָם הזה, שהוא רִשָּׁאִי⁵) לעשות כל מה שלבו חפץ; כמובן, גורה עליו דודתו באֲסוּר חמור, שלא יִשְׁחַק עם הוקלבריו; וכמובן, היה מִשְׁחַק עמו בכל שעת־הכושר. הוקלבריו היה לבוש תמיד בגדים בלים ומטולאים של אנשים מגודלים, שלא לפי מדתו. מגבעתו היתה ממש קַדְעוּרִיבִים, שהפרוץ מרובה בה על העומד, עם שולים קרועים וקטועים; בגדו — כומן שהיה לובש בגד — היה סדוה לו על עקביו, והכפתורים שמאחוריו היו למטה ממתניו; רַק כְּתָפָה אחת נָשָׂאָה את מכנסו, שהיו מתלבטים מאחוריו בִּשְׂקֵי רִיק, ושוליהם היו נסחכים בטי־חוצות, אם לא נפִּשְׁלוּ⁶) למעלה. הוקלבריו היה חפשי לנפשו, לעשות כטוב בעיניו. בימות־החמה היה ישן על גבי המדרגות שלפני הבתים, ובימות־הגשמים — ברפתים יוקות: הוא לא היה מחויב ללכת לא לבית־הספר ולא לבית־התפלה ולשמוע קול נוגש ומורה ומדריך וּלְצִוָּת⁷) לשום אדם: הוא היה רִשָּׁאִי לצוד הגים ולשחזת בנהר בכל עת ובכל שעה, ולשְׁחֹזֵת⁸) ישם ככל אֲוֵת־נִפְשׁוֹ: איש לא אָחָה בידו להאבק ולהִנְצוֹת; רִשָּׁאִי הוא לאַחַד בני־שָׂה וללכת לישון בשעה שהוא רוצה; באביב היה הוא מן הראשונים להתהלך יחַ, ובכציר היה הוא האחרון

¹) לזרוק. ²) שנתבוּיש. ³) עושה עצמו כסבאל. ⁴) הירוע בשמו הרג.

⁵) אפשר לו. ⁶) הורמו. ⁷) ולשמוע. ⁸) ולהתמהמה.

בדיקת שנים.

— גם שָׁנךָ? מה טיבה של שֵׁן זו?

— אחת מִשְׁנֵי מתנדנדת, והכאב נורא ואיום!

— אַל נָא, אַל נָא, אַל תתחיל שׁוֹב לְהֵאָנֵק ולצַעֲוֹק כמתחולל. פתח פִּיךָ, אִבְן, הַשֵּׁן מתנדנדת באמת, אֲבָל אֵין כַּאֵן סכנת נפשות, מירי, הביאי לִי חוֹט של מִשֵּׁי, וגם אוד מן הכירה. — אַנָּא, דודה יקרה, אַל נָא תַעֲקְרִי... היא אינה מכאיבה עוד... אני מבטיחה שלא אצַעֵק עוד, גם אם ישוב הכאב... חדלי מִמֶּנּוּ, דודה... אינני רוצה עוד לשבת בית — אני הולך לבית-הספר.

— איך חפִּץ עוד? עתה נודע, בְּשִׁלְמָה היה כל הרעש הזה! קוה קוית לְתַפְטֵר מבית-הספר ולרעות רוח! הוי, תם, תם! אני מוסרת נפשי עליך, ואתה אינך אלא מִמְצִיא תַעֲלוּלִים חדשים לבקרים, כדי להראיב את נפשי!

בין כה וכה הוכנו כלי-הענוי. הזקנה הִדְקָה את קצחו האחד של חוֹט־המִשֵּׁי בעניבה¹ אל יָשְׁנו של תם, ואת קצחו השני קשרה אל כלִזְנֵם² של המטה. אחרי כן לקחה את האוד הַבוֹעֵר ותַעֲוֹפְפָהוּ על פניו, מִמִּישׁ סַמֹּךְ לחטמו. כהרִק־עֵין—והנה השן תלויה על כלונס־המטה.

ואולם לכל נסיון קשה יש מִתְקַדְשָׁכְרוּ בַצְדוֹ. כאשר התנהל תם בכבודות לבית-הספר, אחרי פתישהרית, היה לסמל־הקנאה לכל חבריו שפגש על דרכו: הַחֲלַל שַׁתְּהַנָּה בטור העליון של שניו, הַכְשִׁיר אותו

¹ בקשורה ² קנה, יתר.

— סיד, אני מוחל לך הכל (אנקה). כל מה שעשית לי בדוי, הכל מחול לך, כאשר אנגע...

— הוי, תם, האמנם הולך אתה למות? אנא, אל נא, אפשר...
— אני מוחל וסולה לכל, סיד (אנקה ממושכת). כך תאמר להם.
ועוד זאת, סיד: את הזוכית הכהולה שלי ואת התולי בעל עין אחת תמסור להנערה הקטנה אשר באה לעירנו זה לא כבר, ואמור לה...
אך סיד הטף כבר את בגדיו וימחר לרדת אל הדודה. תם הישתקע כל-כך בתפקודו של בעל-יסורים, עד שנדמה לו באמת כי הולה מסוכן הוא, גם אנקותיו היו עכשיו טבעיות מאד.

סיד ירד מן המדרגות בטיסה⁽¹⁾ אחת ויקרא:

— הוי, הדודה פולי! מהרי ובואי! תם גנע.

— גוע?

— בפועל ממש. מדרי, אל תתמהמי!

— שטות! לא אאמין...

ובכל-זאת הישה לעלות בכביש⁽²⁾, וסיד ומירי טסים אחרה. פני הזקנה הלבינו ושפתיה רעדו. וכאשר הגיעה אל מפת הגנע קראה בנשימה קטועה⁽³⁾:

— תם, תם יקרי, מה לך?

— הוי, דודתי היקרה, אני...

— מה לך? מה קרך, ילד מחמדי?

— הוי, דודתי, בהן רגלי שנפצעה — יבשה ומתה!

הזקנה התנפלה על כסא, צחקקה קצת, צעקה קצת, ואשר ישחקה ורגזה גם יחד. מתוך כך רנח לה, ותאמר:

— תם, תם! מה זה עוללת לי! תהרדת את דודתך הזקנה הרדה

גדולה בשביל איזו משובה חדשה שהמצאת! עתה, הרף מחוללות!

הקולות והאנקות חדלו, והכאב הלף כליל כרגע. הנער התבונש ונבוך קצת ויאמר:

— אני דמיתי באמת כי יבשה בהן רגלי. הכאב היה גדול כל-כך,

עד כי השכיחני גם את שני.

(¹) בעפופה. (²) במדרגה. (³) נפסקת כל פעם.

תכפ־זמיד הוציא הנער את רגלו מתחת השמיכה ויחל לבדוק אותה בעיון גדול, והנה—האח!—יש שְׂרָפָת קטנה בבהן. אמנם הוא לא ידע את סמני המחלה אשר אמר הרופא; אך בכל אופן, כִּדְאֵי לעשות נסיון. ומבלי לאבד זמן, התחיל להאנק במרירות.

ואולם סיד מוסיף לישון שנת־ישרים, כְּאֵלוֹ אֵין הולח מסוכן בקרבתו. תם הרים את קול אנקתו, וגם נדמה לו כי באמת הוא היש מכאוב בבהן רגלו.

וסיד לא קם ולא זָע.

תם ישאף רוח רגע קטן, ואחרי אשר החליף כה, התאזר עזו ויצעק צעקה גדולה ומרה.

וסיד נזחר כבראשונה.

או קצרה רוחו של תם. הוא החל לקרא: סיד, סיד! ויהדוף אותו בצד. תחבולה זו עשתה את אשר הפיץ סיד פהק, התמתח, הוציא מהטמו איזו נדומה משונה, ואחר התרומם קצת בהשענו על מַרְפָּקוֹ, ויוקוף ישרי עיניו בתמיחה על תם המוסיף להאנק מר.

— תם! מה לך, תם?

אֵין מענה.

— תם! תם! הגידה נא מה קָרָךְ!— קרא סיד וינענע את אחיו ויבט בפניו בדאגה.

— אוי אוי! אל תגע בי, סיד! — נאנק בעל־היסורים.

— אבל מה לך, תם? האלך ואקרא לדודתנו?

— לא, אֵין כְּדָאֵי. אפשר שיעבור לאט־לאט. אל תקרא לאיש.

— אבל אני מחויב לקרא, אל נא תאנק ככה, תם! זה נורא

לשמוע! וכמה זמן אתה מוטל⁽¹⁾ ביסורים כאלה?

— שעות רבות. הוי, הוי! אל נא תתהפך ככה, סיד! אתה

הורג אותי...

— מדוע זה לא העירות אותי קודם־לכן? אַנֵּא תם, הרף נא! אנקתך

תסמר ישערות ראשי! עֲנֵה נא, מה לך?

(1) מונה.

תם עמד נבוך כל העת, בישהוא ממשמש בכפתור בגדו. עתה האדימו פניו ועיניו שחו לא-ין, ומר וואלטרים נתמלא דאגה ולבו נפל בקרבנו. הרי לא יעלה על הדעת – אמר לנפשו – שהנער הזה יוכל לענות אפילו על השאלה היותר פשוטה, ומדוע זה פנה הישופט אליו בשאלה? ואולם הוא האה חובה לעצמו להתערב בדבר, ויאמר אל תם:

– ענה על שאלתו של האדון, תומאס, אל תירא!

תם צובט את כפתורו מולל ברגליו, ואין מענה.

– בטוחה אני, כי לי תגיד בודאי – אמרה הגבירה: – שני השליחים

הראשונים נקראו...

– דוד וגלית!

מישום החמנות אנהנו מזידיים את המסך, כדי שלא לראות את תם

בשעת קלקלתו⁽¹⁾.

פרק ה.

תְּחִלּוּאֵי תָם. פְּגִישָׁתוֹ אֶת הַיּוֹק פִּיִן.

ביום השני בבקר הקיין תם ברוח נבאה. ביום השני בבקר הוא תמיד

סר וזעף, שחרי או מתחילים לו ענני השבוע בבית-הספר.

תם ישוב ומחרהר⁽²⁾. רעיון נצנין כמוחו: אלו חלה, אזי היה נקי

לביתו ופטור מבית-הספר, ובכן החל לבדוק את כל אבריו – משמיט, פִּשְׁפִּישׁ⁽³⁾,

ולא מצא שום מכאוב. אבל לא התיאש: התחיל בבדיקה שנית, כמדומה

לו שהוא מרגיש כאב במעיו. אך בעוד הוא שמח על המציאה, והנה חלה

הכאב ואיננו. תם הוסיף להרהר, – ופתאם מצא את אישר הפין: אהת משני

העליונות מתנדנדת. איזו הצלחה! הוא הפין כבר להכריז על מחלתו בשאגה

ויללה אוימה, אך ברגע התישב בדעתו: הרי הדודה לא תתפעל כלל

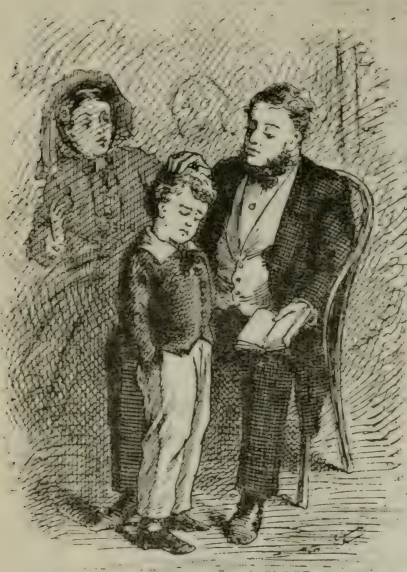
ממחלה כזו, אלא תקח ותעקיר את שנו, וזה יכאב לו. לכן נמלך לחשוך

את השן הרזעה לתהבולה אחרונה, ולעת-עתה צריך לבקש מחלות אחרות.

אז נוכח שישמע פעם אחת בספר הרופא, אך פצע קטן באצבע קטנה ויכל

להטיל את האדם על ערש-דודי שבועות אחדים וגם להביא אותו בסכנה.

(1) כשלונו. (2) וחושבו. (3) הפשו.

תם לפני הארון השופט.

— תם.

— לא, לא תם, אלא

באיפן אחר...

— תומאס.

— נני, זה טוב ויפה.

מראש ידעתי, שיש שם אחר,

יותר אמתי. אבל הרי יש לך

גם שם־משפחה, ידידי?

— הגד להארון הזה את

שם משפחתך, תומאס— התערב

כאן מר וואלטרס— רק אל

תשכח להוסיף "סיר" (ארון).

צריך להיות תמיד מנומס¹.

— תם סויה, סיר.

— נני, הנך בן־חיל,

לך נאה לשבח! שני אלפים

פסוקים— זה סכום גדול,

עצום מאד. ולעולם לא תגחם על אשר יגעת ללמדם על־יפה; כי
 מיבה חכמה מכל בל־יחפין: היא היא הנותנת לעולם אנשים גדולים ואנשים
 טובים; וגם אתה, תומאס, לכשתגדל תהיה אדם גדול ואיש טוב, ואז
 תזכור ראשונות ותאמר: על זה אני חייב להודות לבית־הספר־לשבתות,
 ללֶקֶה הטוב אשר נתנו לי מורי היקרים, לדירקטור הטוב אשר עורר וקרן
 אותי, אשר דאג לי והשגיח עלי, ואשר נתן לי תנֶךְ יפה, תנֶךְ מְחוּדָד
 ונעלה, להיות שמור אתי כל ימי חיי! כזאת תחשוב אז, תומאס, ובעד
 כל הון לא תתן את שני אלפי הפסוקים—לא, בודאי לא. ועתה הלא תגיד
 לי ולגבריה הזאת, מעט מהרבה הרברים הטובים שלמדת: בשוה אני כי
 תגיד—שהרי אנחנו שמחים ומתפארים בנערים למדנים. ובכן, הלא תדע
 בודאי את שמותם של כל שנים עשר השליחים². קרא נא לנו בשם את
 שני הראשונים.

¹ (בעל דרך־ארץ. ²) התלמידים הראשונים של מיסד־הדת הניצריה

עד כי ככל האויר התעופפו כדוויזיָה ונבנית שררה המולה מכוללת. ובתוך כל העסקנות וההתהדרות הזאת ישבילו האדם הגדול בשלות-השקט, פניו הוזירו בבתצחוק של גאון, וכאלו התחמם לאור קרני-החוד של עצמו.

מר וואלטרים היה מאושר; ולמלא את סאת־אישו חסד רק הכי אחר; תלמיד מצוין אישר וכל להתפאר בו ולתת לו, כאותו מעמד, את הפרס היותר גדול, את התנך. הוא החל לחקור ולדרוש בין התלמידים: נמצאו אחדים בעלי פתקאות כתומות, אבל לא במספר הדרוש. וכמעט אמר נואש¹ והנה נגש אליו תם וכידו תשע פתקאות כתומות, תשע אדומות, ועשר כחולות, והוא תובע את הפרס הגדול! זה היה ממש יום ביום בחיר. מר וואלטרים נדהם – כזאת לא פלל כלל! ואולם הפתקאות הן פתקאות ממש, קישה למצא בהן פסיל מבלי עורר שערוריה.

ובכן העלו את תם בפומבי² על הבמה, אישר ישם ישבו השופטים ועוד יודידיס-גולה, – וישם הכריזו³ את הדיעה הנכבדה: היא עשתה רושם מרעיש: הכל נדהמו ונעצו עיניהם בתם, כאלו נעשה בו נס, וכמשך הנעים אחדים הנעים מפניו אפילו כבודו של האורה הנעלה. איש־קנאה נצתה בכל הנערים: ביחוד חרה היטב לאותם שנתנו לתם את פתקאותיהם הלקף הצעצועים שרכש לו אתמול בשעת משיחת המשיכה. הם נקטו בפניהם, על אישר נתנו לישועל הערום הזה לרמות אותם באופן מגונה⁴ כל־דרך.

הפרס נמסר לתם בלִיִּית נאום קטן של הדיקטורה, שהשתדל להטעים את דבריו כאלו הם יוצאים מן הלב, – אבל לא עלתה לו. הדיקטורה האמלל הרגיש, שהדבר לא נעשה כדרך הטבע, שיש כאן מעשה לא־מְקוֹר⁵. התחכן, כי נער ישובכ כזה יאצור בזכרונו שני אלפים פסוקים מספר־הקדש? דבר כזה, פשוט, אי־אפשר!

או הציגו את תם לפני הארון השופט. אבל הגבור שלנו לא יכול להוציא הגה מפיו, כאלו דבקה לשונו להכו; נשימותיו נעשו פיוזות⁶ ולבו הפך בקול – קצת מפני החוד הנורא של האדם הגדול, וביחוד מפני שהאיש הזה הוא האב של ה. השופט החליק בחבה את ראשו של המאושר קרא לו „נער חביב ונכון“, וישאלהו לשמו.

¹ לעיני הקהל. ² הודיעו. ³ מאוס. ⁴ שלא הוברר. ⁵ מהירות.

נערה קטנה – ואך ראה תם את הולדה, נתר ממקומו וכמעט התחיל לריקד מתוך שמחה, – הלא זה המלאך הקטן אשר אמש נגלה עליו הגע אחד ואחר נעלם! ומיד התחיל תם להראות כחו וגבורתו במעשי-ההוללות: הלך מכות-אגרוף לשכניו, מרט את שערותיהם, עשה העויות⁽¹⁾ משוננות, – בקצור, הוא התחכם בכל מיני תהבולות למשוך עליו את עיני הנערה הקטנה. האורחים ישבו על מקומות-הכבוד, ומר וואלטרס, ככלות את נאומי, הגיד לתלמידים את פְּרִשְׁת־עֵרֶכֶם. נודע, כי הארון הבריאי, הוא, בפועל ממש, השופט הראשי של המחז, – יציר נעלה כזה עוד לא ראו הילדים מימיהם. ואף אמנם השתוממו לשמע-אזנם, ונפלאת היתה בעיניהם, איך יָרַד מִפְּרִשְׁת־מֵתָה⁽²⁾ פשוטים. כל התלמידים נשתתקו מיראת-הכבוד וירחיבו עיניהם בתמהון. לפניהם עמד השופט הגדול תאצ'ר, אהיו של אותו תאצ'ר עורך-הדין שִׁבְעֵעָרְתֶם, ובכן הרי הוא דודו של הכרם דויף. כמוכן, מהר דויף לקפוץ ממקומו ולרוץ לאמר שלום, דרך מקורב ובן-משפחה, לאותו האדם הגדול, בְּנֵינָה כדו שיקנאו בו הבריו. ומה גדולה היתה שמחתו, לו שמע את אשר התלחשו עליו הנערים:

– ראה נא, ראה, הנה עתה הוא נותן לו שלום... תוקע כפו. הראתם כמה בחור חשוב הוא דויף שלנו! תן תודה, מאד השקה נפישך לחיות במקומו, מה?

מר וואלטרס ראה לו גם הוא חובה להצטנין: הוא התרוצץ והתשוטט בעסקנות זריזה, נתן פקודות, בטל אותן, הלך נזיפות ותהלות. גם הממונת על הביבליותיקה הראה זריזות יתרה, מלטל הנה והנה מלא-תבונין ספרים, ובכלל השתדל למצא הן בעיני האורחים הנעלים. גם המורות הצעירות הצטנינו: בחבה ובנעימות שהו מעל לתלמידים, אשר זה מעט מרטו את אזניהם; אָיְמו באצבעותיהן, בתן, אל השוכנים, ובאחבה רבת החליקין את ראשיהם של המנומסים⁽³⁾ והצנועים. המשיגחים הצעירים הצטנינו גם הם על פי דרכם, ובכלל עשו המורים והמורות את עצמם כאלו הם עסוקים עד מאד, אף שבאמת שָׁנו פעמים רבות אותו הדבר בעצמו. הנערות הקטנות התאמצו גם הן להצטנין, והנערים השתדלו ושקדו לעבור אותן בהצטיינות.

(1) עוה את פניו. (2) בני אדם. (3) בעלי-נמוס ודרך-ארוץ.

בדיוק בשעה הקבועה הופיע על הבימה הדירקטור של בית-הספר לשבתות, ויבקש מאת הקהל "הקטן" (כלומר: קהל הקטנים) לשמוע דבריו בכִּנְיָה. זה היה אדם גזין¹ וכחוש, כבן שלשים וחמש, עם נקנקן² צהוב וישעיות אדמדמות קצרות. הוא עמד על צוארו צוארון זקוף, מזהיץ ומקשה קַעְמִילָן³, אשר תמך את סנטרו וננעין בלחיו בקצותיו החדות, עד אשר קשה היה לו להסב ראשו, אלא היה מוכרח להפנות את כל גופו. סנטרו נח על מטפת-העניבה, ארוכה ורחבה כשטר-כסף, ומרוטת-הקצוות. הרטומי נעליו חזו, לפי המנודה של העת ההיא, כפופים למעלה, כאדני עגלת-הרף: וזה עלה בעמל לא-דמעט לצעירים המתהדרים שבימים ההם — כי היו ציורים לשבת שעות ישלמות כשהם לוחצים את הרטומי נעליהם אל הקיר. מר וואלטרס — זה שמו של הדירקטור — פתח ואמר: עתה, ילדים, הנני מבקש מכם שתשבו במנוחה ובהשקט ככל האפשר, ושתאזינו לדברי בכִּנְיָה, ולוא רק הגעים אחדים. הנה שם אני רואה נפיש אהת קמנה, המשקיפה בעד החלון, — בנדאי היא חושבת, שפפסתי ועליתי על אחד העצים, ישם בחצי, כדי להטיף מוסר לצפרים הקטנות (מלמול⁴) של רצון בתוך הקהל). קודם-כל אגיד לכם, כמה נעים לי לראות לפני כל-יך הרבה פנים קטנים, עליזים, מרוחצים יפה, שנתאספו במקום קדוש כזה ללמוד ולהשכיל...

וכן הלאה, וכן הלאה. ואולם לא תכן הנאים הוא העיקר: העיקר הוא, כי שלישייתה האחרונה של הדרשה הועמה על-ידי תעלולי הישוכבים, שנאבקו והשתעשעו על פי דרכם, וגם על-ידי להישות ותנועות, שהשתפכו כגלים בכל פנות הבית, עד שלחכו גם הגלי סלעים בודדים ואיתנים כסד ומררי. ואולם השאון קם כרגע לדממה. כאשר אך בלה מר וואלטרס לדבר, וסוף נאזמו נתקבל בתודה חרישית.

ואמנם צריך להודות, כי הלחישות והתנועות התכופות⁵ קמו במקצת על-ידי מאורע בלתי מצוי — על ידי ביאת אורחים חשובים. בא עורך-הדון האצב"ר עם איזה זקן הלוי, ואחריו איש שמן, בעל-צורה, באמצע שנותיו, עם גבייה כבודה, לבושה מחלצות, — כפי הנראה אשתו. היא הובילה בידה

¹ קטן-קומה. ² זקן קטן. ³ (קראכמאל). ⁴ לחש. ⁵ שבאו תיכף זו אחר זו.

תם הראה את הסחורה שלו; החליפין נתקנמו, ודעתם של שני הצדדים היתה נוחה. אחריו בן קנה, בזוג של כדורי-אבן, שלש פתקאות אדומות, ובעד מיני גרוטאות רכש לו שתי פתקאות כחולות¹. הוא ארב לכל הנערים הבאים וקנה מאתם פתקאות של גִּנְיִים² שונים. המשא-אומתן הזה נמשך כרבע שעה; לבסוף נכנס לבית-התפלה בתוך קהל גדול והומה³ של נערים ונערות קטנות, ישכלם לבושים בגדים נקיים. הוא יישב על אחד המקומות, ותכף בא בקִּטְטָה⁴ עם התלמיד הראשון שנודמן⁵ לו. המשיגה איש בא בימים, התערב בדבר וישקט את הריב; אבל אך הפנה שכמו ללכת והנה תם מורט כבר בסתר את שערותיו של תלמיד אחד היושב על הספסל הסמוך, ותכף הוא נועץ הטמו בספרו, כצדיק תמים, ובשעת-מעשה הוא דוקר במחט את שכנו. הלז נתר ממקומו בקראו "אוי!", ועל קריאה זו קבל נויפה⁶ מאת המשיגה.

חבריו של תם לא היו טובים ממנו: כלם שובבים, הומים, מרחנים⁷; אף אחד מהם לא ידע את ישעורו כחוגן. ובכל-זאת הצליחו כלם, אם גם בדוחק, לפסוק את פסוקיהם, וכל אחד קבל, בתור פרס⁸, פתקה כחולה שעליה כתובים דברים מספרי-הקדש, כדי לזכות לפרס כזה, צריך היה לדעת על-יפה שני פסוקים, ומי שזכה לעשר פתקאות כחולות, קבל תמורתן פתקה אדומה אחת; ובעד עשר אדומות נתנה לו פתקה כתומה אחת. והתלמיד ההרויץ שכבר עלו בידו עשר פתקאות כתומות, קבל מאת הדיירקטור-תשורה⁹ רבת-הערך; תנ"ך בכריכה פשוטה (שמחזיו היה ארבעים סינט בימים הטובים ההם). כמובן, זכו לתשורה זו רק תלמידים מעטים מאד: יהרי היא נקנית רק בלמוד אלפים פסוקים. על-יפה, וחבריו של תם לא רדפו אחרי עסקים כאלה. ואולם מירי כבר זכתה לשני ספרי תנ"ך, במשך שתי שנים. מתן-הפרס הגדול הזה היה תמיד מאוּדע¹⁰ נכבד, והמאושר שזכה לכך, נחשב לגבור-היום, ובלב כל התלמידים התלקחה אז איש ה"חשק", שנמשך לפעמים כמעט שני שבועות תמימים. ואפילו תם היה מקנא בתהלתו וכבודו של המאושר, שזכה לפרס הגדול, אף-על-פי שהוא בעצמו לא רדף אחרי הכבוד הזה.

¹ (בלויע): ² צבעים. ³ ורועש. ⁴ כריב. ⁵ שבא במקרה. ⁶ תוכחה
הסה. ⁷ מטריחים. ⁸ שכר. ⁹ מתנה. ¹⁰ מקרה.

תם נבוך קצת. וכאשר מלאו את הספל בפעם השנית, התאוד
 עזו ויגש אל מלאכת הרחיצה, וכישבו שנית אל המטבח בעינים עצומות,
 כשהוא מגשש ומחפש את האלונטית, ירדו מעל פניו פלגי מידבורות.
 אבל גם בזה לא היה די: הישטה הנקי הישרדע רק עד הסנטר והלסתות⁽¹⁾
 כמסכה על פניו ומחויץ לתחום⁽²⁾ הוח, על מצחו ומסביב לצוארו, עברה
 רצועה שחורה, כארץ לא־גישמה⁽³⁾. או קצרה הוחה של מורי, ותעש את
 המלאכה בעצמה, והשובב יצא מתחת ידה נקי, לבן וסרוק כהוגן. ואחרי
 כן הלבישה אותו את המלבוש האחר⁽⁴⁾ (כן נקרא מלבושו לשבתות ולמיסד
 טובים: ומזה נוכל לדעת, כמה בודים היו לו), ותעטרנו במגבעת־ישל-
 קש. תלבושת זו ישותה הן ונעימות על הנער: ואולם הוא לא הרגיש את
 עצמו כלל כמוב בהרור כזה: הוא רגו על שאינו רשאי⁽⁵⁾ עתה להשתובב
 כל־כך ועליו להזהר במלבושו. הוא קוה, כי מורי תשכה, לכל־הפחות,
 את הנעלים, — אך לא! גם הנעלים הופיעו, משיחות יפה כהלב. ואחרי
 מלחמת־דשפתים קצרה בינו ובין מורי, נעל בעל־כרחו⁽⁶⁾ את הנעלים לגלוי,
 ועוד מעט הלכו שלשתם לבית־הספר לשבתות — זה המקום השנוא לתם
 עד מאד; ואולם מורי וסוד הלכו שמה בחפיץ־לבב.

השעורים באותו בית־הספר נמישבו תמיד מן הישעה התשיעית עד
 עשר וחצי, ואחרי־כן התחילה עבודת־אלהים. הבנין היה קטן וצה, ועל ראשי
 התנוסס מגדל־פעמונים פשוט. על הספסלים בבית־התפלה, רמידהגב ומחוסדי
 כרים, היה מקום לשלש מאות איש.

כאשר הגיעו לבית־התפלה, נהיטל תם קצת אחרי בני־לִוְתוֹ⁽⁷⁾ ויגש
 אל אחד מהבריו, שגם הוא היה לבוש בגרי יוס־טוב כמוהו.

— עומע, ביל, היש לך פתקה כתמה⁽⁷⁾?

— יש.

— וכמה תקח במחירה?

— ומה תתן?

— חתיכה של לאַקְרִיין⁽⁸⁾ עם ון של תבה;

— הוצא ונראה.

(1) הלחיים. (2) לגכול. (3) שלא ירדו עליה נשמים. (4) שאינו יכול. (5) שלא
 כרצונו. (6) ההולכים עמו. (7) (עלבע). (8) מין קליפה של עץ מתוקה למאכל.

— כן, העניים; אשרי העניים... א — א...
 — ברוח...
 — ברוח; אשרי העניים ברוח, כי הם — הם — הם...
 — כי הם יזכו ל...
 — אשרי העניים ברוח, כי הם יזכו ל... ל... אינני יודע; גם אם
 תקטליני⁽¹⁾, לא אדע למה יזכו. מדוע זה לא תבואי לעזרתי, מירי! תמיד
 את מתפנת להקניטני⁽²⁾!
 — הוי, תם, מוח מטומטם⁽³⁾ עלויב! אין פגנתי כלל להקניטך.
 פשוט, צריך ללכת וללמוד שיב. אל תתיאש, תם! בעזרת השם תלמד
 ותדע — ואז אתן לך מתנה יפה.
 — טוב, אני הולך ללמוד. ומה הדבר אשר תתני לי, מירי יקירתי?
 — הלא הגדתי לך: מתנה יפה, — ואתה אל תאיץ בי.
 — טוב, מירי, אני אשב ואלמד כהונן⁽⁴⁾.
 ובאמת ישב ולמד בשקידה עצומה⁽⁵⁾; המתנה המוכתה המריצה את
 הישקן, עד כי בזמן קצר ידע את שעורו על-פה בלא שום גמגום.
 בשכר זה נתנה לו מירי סבין קטן חדש, שמחירו שנים-עשר סינט
 הצני. הנער היה מלא שמחה על המתנה — אף-על-פי שהסבין נמצא קהה,
 וכמעט אי-אפשר להתוך בו. תם התחיל תכה בתור נסיון, לפתח⁽⁶⁾ בו את
 המוקה, וגם שם פניו אל שלחן-הכתיבה, אבל הפריעו אותו: צריך להתכונן
 ללכת לבית-הספר.
 מירי יצקה לו מלא הספל מים ונתנה לו חתיכת כזרית. תם יצא
 עם מכשירי-הנקיות⁽⁷⁾ הללו מאחרי הדלת, העמיד את הספל על ספסל קטן,
 הרכיב קצת את הבורית במים, הפשיל את שרנוליו⁽⁸⁾, ואחר-כך שפך את
 כל המים על הארץ, נישב אל המטפה⁽⁹⁾ ויתחיל לשפשף פניו בשקידה
 עצומה, באלונטיות⁽¹⁰⁾ התלויה שם על יתד.
 — איך לא תבוש, תם! — קראה מירי בהוצאה מידו את האלונטית —
 האמנם ירא אתה מפני מים?

(1) תהרגיני. (2) להרגיני. (3) סתום. (4) כראוי. (5) בהתמדה רבה. (6) לתרות.

(7) הפצים שמנקים בהם. (8) הרים למעלה את כתי-זרועותיו. (9) הדר-המכשולים.

(10) במשפחת גדולה.

הפריע את הדממה הקדושה, וזרם מים נקבך על הַבְּרִמְיָן⁽¹⁾ הקטן!
האֵמֶלֶל המדומה נתר ממקומו בבהלה, השמיע קול נחדה, התנענע.
ובאותה יענה נשמע באויר קול ירויקה של איזה דבר מושלך, ואחיו קול
של נפיון זכוכית – ואיזה גו קטן, בלתי־מסוים, עף מעל למשוכה ויעלם
בחדשך. זמן מועט אחרי כן עמד תם בחדרו ובדק את בגדיו הרטובים,
לאור זנב־הגז, כשהוא מתפשט לשכב על מטתו. סיד תקיין משנתו, ויאמר
להעיר איזו הערה, אך תקף ניטך לשונו בשניו, בראותו כי פני אחיו זועפים
מאד. תם התנפל על המטה בלא תפלה; וסיד שמר את הדבר: – עבידה כזו!

פרק ד.

בְּבֵית־הַסֵּפֶר לְשִׁבְתוֹת (*):

שמשי־קין בחר שפך פלג־אורו על הַעֲרֵה הקטנה והשְׁלֹה. אחרי
פת־שחרית ערכה הדודה פולי תפלה בחוג משפחתה, בהוסיפה על המון
הפסוקים מספרי־הקדש כמה דברי־מוסר מְשֻׁלָּח; התפלה נגמרה בקריאת
פרישה מתורת־משה (כך נוהגים הנוצרים החסידים באמריקה).
או 'שנס תם את מתניו' ויחל לשנן וללמוד על־פה את 'פסוקיו' בעד
בית־הספר לשבתות. סיד הכין את שעורו זה כבר, כבר, תם אָמֵן את כל
כחותיו הרוחניים, כדי לחרות בזכרונו המשה פסוקים: הוא בחר לו בְּבִנְיָה
חלק מִדְּרִשְׁת־ההר', יען כי לא מצא בכל 'הבית־החדש' פסוקים קצרים מאלה.
כעבור חצי־שעה כבר היה לו לתם מוֹשָׁג כללי מדומם⁽²⁾ על דבר
שעורו – אבל לא יותר; כי רוחו היה משוטט בכל מרחבי המחשבה האנושית,
וידיו היו עסוקות בשעשועים מפורי־נפש. שארת־בשרו, מירי, לקחה מידו
את הספר ותשאלהו את פיקו, והוא ענה בגמגום⁽³⁾, כמגיש באפלה.

— אשרו... — — —

— העניים...

(* באמריקה אין מקום ללמודי־הדת בבתי־הספר הכלליים, אבל יש שם
לתכלית זו בתי־ספר לשבתות (כלומר: ליום א'), אשר אליהם נשלחים התלמידים
ללמוד בכל יום א' את תורת הדת הנוצרית.
⁽¹⁾ המת. ⁽²⁾ כהה. ⁽³⁾ לא כרור.

בשׂוֹן־נפש ככל העולם הקך והאכזרי הזה? הרעיון הזה לִבְבֵי אֹתוֹ מֵאֵד, לִבְנֵי הַפֶּךְ וְהַפֶּךְ בּוֹ מִכֹּל צַד, עַד אִשֶּׁר הָיָה עֲלָיו לְמִוְרָה.

לְבַסּוֹף קָם בְּאַנְחָה וַיִּלֶךְ הַלֵּאָה בְּחִשְׁבַת הָעֶרֶב; וּבְחִצֵי הַשַּׁעָה הָעִשִּׁירִית

זרם מים נתך על תם.

עמדו רגליו ברחוב שמם וריק מאדם, אשר שם גרה הנערה הקטנה משאת־נפשו. הוא עמד תחתיו לפני ביתה והטה אזנו— אין קול ואין הגה. ואולם מאחרי יריעת החלון, שם בקומה השנית, נראה אור כהה. שָׁמָּא הִיא שם? טַפְסֵתָם וְעֵלָה עַל הַסּוֹרֵג, קִפְּיֵן לַתּוֹךְ הַגֶּנֶה, רַמַּס עַל הַרְבּוֹ צַמְחִים וּפְרָחִים, וַיִּתְצַב תַּחַת הַחֲלוֹן מִמֶּשֶׁ. זִמְנֵן רַב הַבִּישׁ לְמַעֲלָה בַתְּחֻנּוּנִים, וְאַחַר הוֹשַׁתְּמָה פְּרָקְדָן¹ עַל הָאָרֶץ, בַּהֲנִיחוֹ יָדָיו עַל לְבוֹ וּבְאַמְצוֹ אֶת הַפְּרָח יִשְׁלוּ, הָעֵלּוּב, הַכְּמוּשׁ². כִּךְ הַפִּיֵן הוּא לְמוֹת — תַּחַת כַּפְתֵּד הַשָּׁמַיִם, עֲזוּב, בּוֹדֵד! כִּךְ תִּרְאֶה הִיא אֹתוֹ מֵחַר, כְּאִשֶּׁר תִּשְׁקֹף בְּבַקֵּר עַל הַגֶּנֶה הַנְּעֻלְסָה, — וְהָאִמְנֵם לֹא תִשְׁפּוֹךְ דַּמְעוֹת עַל גּוֹפְתוֹ הָעֵלּוּבָה, הָאִמְנֵם לֹא תֵאָנֵה אֶף פַּעַם אַחַת עַל הַיִּצּוֹר הַפּוֹרָח, שֶׁנִּקְטָף בְּלֹא עֵת? פְּתָאוּם נִפְתַּח הַחֲלוֹן לְרוּחָה; קוֹל צַעֲמָנֵי שֶׁל שַׁפְחָה

¹ על גבו, פניו למעלה. ² הנובל.

מים, ושפתותיה תלחשנה תפלה, שישׁיב לה אלהים את נעִקָה – היא לא תוֹסִיף עוד להעליבו, לעולם, לעולם! והנער ישׁכב קר, קור, בלִי-נוֹע – המֵעֵנָה האַמְלֵל הקֶטָן!

תם התרגש כלי־כך מתוך התמונות המועזעות הללו, עד ישׁחשׁ מחנק בגרונו, ועוד מעט והתנפח וחיליל; עיניו מלאו דמעות, ואך העיף עִפְעִיף, ידדו על לחיו וטפספו מחידו של חטמו. הוא נהנה הנאה מרובה להרחיב את „פצעי” ולהגדיל יותר ויותר את תוגת-נפשו. עד שקשה היה עליו להפריד ממנה. ולכן, כאשר התפרצה החרדה שארת בשדו מידו בקול זמרה עליוה (היא שְׁמַחָה לשוב הביתה אחרי שהתארכה שבוע תמים בכפר הקרוב, מהר תם לעזוב את החרד ויצא מן הבית קודר בעננה; הוא לא יכל לשאת בשעה זו את עליצותה של מרי.

הוא יצא כדי להתכודר

הרהורי תם על גבי הרפסודה.

ולהתקדד עם רעיוניו הנוגים. לכן לא הלך עתה אל אותם המקומות שהשתעשע שם תמיד, אלא בקש לו דוקא מקום מודד, עזוב, רפסודה, שחיתה קשורה אל שפת-הנהל, משכה אותו אליה בכדידותה; עלה וישב עליה, ועיניו שוטטו למרחוק, על המים שאין להם סוף; חפין היה, שיטבע תקף-ומיד, שלא מדעת, ובלי היסורים המוכרחים על-פי חוק הטבע. אהרי־כן נזכר בפרה

הקֶטָן, ויוציאוהו מתחת למִתְנִיה, והנה כבר נבל ונכמיש, – זה הוֹסִיף עוד על יגונו. אז עלה במוחו רעיון חדש: היתה היא חומלת עליו, על קִשְׁוֵהד יום כמוהו, אילו ידעה בצעריו? היתה מורידה דמעות, או אולי שטתה (! ממנו

כאן נצרכה הדודה לצאת לזמן מועט אל המטבח. וסיד, בהפצו להרעים את תם ולהראותו כי לו מותר הכל, שלח את ידו אל קופסת-הסוכר לתפשה, — אך היא נשמטה מידו ותפול ארצה ותשכר לרסיסים. תם שמח מאד לאיד אחיו הקטן; אבל גמר בלבו להחריש לפי שעה, ורק כאשר תשאל הדודה מי הוא המזיק, או יגיד לה דברים כהונתם⁽¹⁾, ואז יראה נקם בנער המנומם המהולל. הדודה שבה, ולמראה שבריי-הכלי עמדה נדהמה ויעינה רבו בריקים ממעל למשקפיה. "עתה, עתה יָרַד הברד!" — שמח תם בלבו; אבל, כרגע, והנה הוא בעצמו מוטל על הרצפה, והיד התקיפה של הדודה הקוצפת הוֹיָה בו; כי לא עלה על דעתה כלל לחשוד בסיד הצנוע. — תרפי! — צעק תם — על שום מה את מכה אותי? הלא זה סיד אשר שבר את הקופסה!

הזקנה נבעתה וגבוכה. תם קוה, שהוא תרצה ותפסם אותו; אבל הדודה הדיפלומטית לא מצאה לנכון לפנות אליו בדברי פיוס, אלא אמרה: — אין דבר! הסכנה אינה גדולה, אם הפיֵת הפעם שלא לצורך; אם אינו עֵנֵן לכאן, תִּגְחוּ עֵינָי לַחֲטָא אַחֵר. הלא תכף כאשר אסב פני מנגדך, תשוב לעולל עלילות!

ובכל-זאת הכה לבה אותה מאד; חפין הפצה להגיד לנער דברים טובים ונחומים, אבל חֶשְׁשָׁה⁽²⁾, שמא תרע בזה לְמִשְׁמַעַת. על-כן החרישה, ותלך למעשייה בלב נְעֻצָר. ותם ישב-לו בפנה בפנים נועמים, וישתקע בהרהורים על עלבונו. הוא תרגיש, כי בסתר-לבה נכונה הדודה לכרוע לפניו ולבקש ממנו סליחה, והרגשה זו היתה לו לקורת-רוח⁽³⁾. ובכל זאת החליט להקשות ערפו ושלא לענות אם תפתח הוא בשלום. הוא צִיָּר לו בדמיונו פתאום, והנה הוא שוכב חולה, נוטה למות, והדודה כפופה למראשותיו ומתחננת לפניו, שיוציא מפיו מלה אחת של מחילה, אך הוא מסב פניו אל הקיד ומת, בלי דְּבַר דבר. מה תרגיש אז בלבבה, מה? ושוב הוא מציָּר בדמיונו, והנה מֵשׁוּ אותו מן המים והביאוהו הביתה בלי רוח חיים, תלתלי ראשו לחיים, ידיו הלבנות הקרות לא תתנועענה עוד עד עולם, ולבו הכואב נדם וַיִּנֶחַ לבסוף! איך תתנפל אז הדודה אליו, עיניה תרדנה פלגי

(1) כמו שהם. (2) יראה. (3) לרצון.

כל לבו. הוא עשה עצמו כאלו אינו רואה אותה, ובאותה שעה השתדל בכל התחבולות למשוך את עיניה עליו ולשעשע אותה במעשי-מישיב שונים. אך בעוד הוא עושה את „נפלאותיו“, ראה והנה הנערה הקטנה פנתה להכנס הביתה. הדבר הזה העציב את רוחו מאד, אך בכל-זאת ניש אל הסוּרְג' (1) וַיִּבְרַךְ עליו, בקוֹתוֹ, כי הילדה תִּתְעַבֵּב (2) קצת. ואף אמנם באה תקותו: היא עמדה תחתיה רגע קטן, ובטנם תכנס הביתה ודקה יצא הסורג פרה קטן. מרוב הַדְוָה קפין הנער קפיצה גדולה כל-יך, עד שעמדו רגליו במרחק צעדים אחדים ממקום-הפרח. אז הרים מן הארץ קֶטֶף של קש וישתדל להציבו קוממיות על חטמו כשהוא הולך אחרנית בראש נטוי לאחור. בעזרת התחבולה המהוכמה הזאת התקרב לאט לאט אל הפרח הנכסף, וכאשר נגע בו ברגלו היחפה, תפיש אותו בזריזות בין אצבעותיו. ויסתתר עם אוצרו בקרן-זווית, – אבל רק להגע אחד, כדי לתחוב את הפרח בַּמְתְּנָה אצל לבו, או ביתר דיוק: אצל קיבתו; כי ידיעתו של תם בַּאֲנִיטִימָה היתה קְלוּשָׁה (3) מאד.

ובעבור רגע שב אל הסורג וישהה שם עד שעה מאוחרת כלילה. ויוסף להתהולל ב„המצאות“ ומעשי-ליצנות. אך הנערה הקטנה לא יָסְפָה עוד לַחְרָאוֹת, תם התנחם בתקוה, שהיא משקיפה בסתר בעד איזה אישנב ורואה את כל הטורח, שהוא טורח בשבילה. אך סָקֵי-בַלְסֹף הוכרח ללכת לביתו, וראשו מלא חזיונות נפלאים.

בכל העת אשר ישב אל השלחן לסעודת-הערב, היה שמח וטוב לב עד מאד, והדודה לא יכלה להבין מה זאת. הוא שמע במנוחה ישלמה את מיסרה הקישה, על דבר אשר עָפַר בעֶפֶר על אחיו סיד. בעוד רגע נתפיש בחטיפת סוכר, ועל זה מבלַ חֶבְטָה (4) יפה. אך תחת להתעצב ולהתרגש, שאל במנוחה:

– מדוע אינך מכה את סיד, כשהוא לוכד דבר?

– סיד אינו מביא אותי לעולם לידי כעס. אבל אתה מוכן ומוזמן

תמיד לחטוף את כל הסוכר עד התיכה אחרונה, לולא הייתי עומדת על המשמר.

(1) שכבת הגדר. (2) תעצר. (3) רפה. (4) מכת אגרוף.

הוסיפה, כדי שלא תזיח¹ דעתו עליו – עתה לך להשתעשע, רק תתקדד לשוב למועד ארוחת-הערב, בלי אחר, ואם אין – השמר מפני! היא היתה מלאה התפעלות כל-כך על המפעל הכביר של בן-אחותה, עד שתכף ישמה פעמיה אל המנחה ותוצא משם תפוח מן המוכר ותתן לתם, בצירוף הרוש קצר על מתן-שכרם של השקדנים והעמלים במלאכתם, וכעוד היא מסקמת את הדרשה הקטנה בפסוק נאה מספרי-הקדש, משך-לו תם בלאש תופין אחד.

בחדר ראה תם, והנה אחיו סיד עולה בקבוש² אל הקומה העליונה, בנמוס³ ובצניעות, כדרכו תמיד. וימחר תם ויאסוף רגבי-עפר וישליכם על הנער הצנוע והתלמיד המקישי, אישר אותו הציגה הדודה תמיד למופת לתם. וכשרם הספיקה הדודה לחוש לעזרת סיד המעפר, כבר דלג תם על המשוכה – יאיננו באמת לא היה צורך לטפס ולדלג, שדרי השער היה פתוח כמיטפטמו, אבל הגבור שלנו לא אהב לאבד זמנו לבטלה, ולעתים רחוקות מאד היה משתמש במוצא זה.

עתה נחה דעתו של תם – הוא התנקס בסיד על מלשינותו. הוא רץ אל כברי-העיר, אל המקום אשר שם נפגשו, על-פירחוב, שני גדודי הצבא של הנערים להלחם יחדו. תם היה המצביא של הגדוד האחד, ודודו הא-רפנר (ידיד נפשו) היה המפקד של הגדוד השני. שני הגדולים הנעלים הללו לא השפילו את כבודם להשתתף בעצמם במלחמת-האגרוף – זאת הניחו לאנשי-הצבא הפשוטים, והם בעצמם היו יושבים יחדו על ראש הגבעה ושולחים את פקודיהם ביד השלישים הנצבים לימנם. צבאות תם נחלו באותו היום, אחרו מלחמה ארוכה וקשה, נצחון גדול. אז מנו את מספר הדרוגים, עשו קליפין בשבויים, קבעו זמן למלחמה הבאה, ואחר-יכן התיצבו הגדודים בשורות וילכו לזרעם בתרועה וקול-תוף, ותם הלך לביתו יודיו.

בעברו על פני הבית, אשר בו נר ידירו דוף נאציר, ראה בעד שבכתדהגן תמונת נערה קמנה אשר לא ידע עד עתה, – בריה נחמדה עם עיני-תכלת ושערות צהובות הוורדות על גבה בישי מקלעות איונות. הגבור שלנו, המעוט בנר-דפנא⁴, נצח הפעם באפס יד. הילדה היפה לקחה את

¹ תתנאה. ² במדרגה. ³ במנהג דרך ארץ. ⁴ (לארבעערקראנץ).

תם בא עתה לידי החלטה, כי באמת אין הדוים רעים ומרים כל-
עיקר. מבלי שהרגיש בזה מצא את הכלל הגדול שבחיים: כדי לעורר בלב
האדם תשוקה עזה לאיזה דבר, צריך רק לפתותו שקשה להשיג את הדבר.

פרק ג.

צַעְרוֹ שֶׁל תָּם.

הדודה פולי ישבה אל החלון הפתוח בחדר הנעים והמְרֻנָּח, איש-
שמש גם הדרה האכל, גם הדרה המשכב וגם הדרה הספרים.

אוויר הקיץ הך, הדממה, ריח הפרחים המתוק, זמזום הדבורים
המישן, — כל אלה פעלו את פעולתם הרגילה: הזקנה התנמנמה, כשהיא
מתנדנדת על מלאכת-הרקמה ישיבה. ישום נפיש היה לא היה אתה בחדר,
מלבד החתול, שישן בשלוה על ברכיה, צנוק ומקופל. משקפיה היו נשואים
למעלה, על שערוותיה הלבנות, לזהירות יְתָרָה.
והנה בא תם ויציב לפניה.

הדודה היתה בטוחה, כי תם עזב כבר את מלאכתו והלך באשר הלך,
ולכן התפלאה מאוד, שְׁעָרַב לבו לגשת אליה.

— המותר לי ללכת עתה להשתעשע, דודתי? — שאל תם.

— כך? האם עסקת הרבה במלאכתך?

— המלאכה כבר נגמרה כלה.

— חדל מדברי-שקר, תם, הלא ידעת כי לא אוכל לְלַבֵּל¹ זאת.

— הלילה לי מְשַׁקֵּר, — הבל נגמר.

הדודה פולי, אשר בכלל לא האמינה הרבה לדברי תם, קמה מכסאה,
והלך לראות בעיניה, אם יש הפעם, לכלי-הפחות, מקצת אמת בדבריו. ומה
גדל תמחונה, בראותה, כי המשוכה מלוכנת בסיד מלמעלה למטה בתכלית
הדיוק, ולא עוד אלא שאפילו הקרקע, סמוך למשוכה, נסתדרה קצת גם הוא.
— אכן, כזאת לא פללתי! — קראה הדודה — צריך להודות, כי יודע
אתה מלאכתך כהוגן, לכשתרצה, אלא ישכזה יקרה רק לעתים רחוקות מאד —

¹ נשוא, סבול.

— בן, בכל לבי הייתי הפין לעשות לך נחת־רוח, חי נפשי — אבל מה תאמר הרודה על זאת? הוים הפין לעשות את המלאכה — היא לא נתנה רשות; גם סיד התחנן למשוח—היא סָרְבָה¹. עתה הלא תוכל לשער, מה יִקְרַנִי אם תתקלקל המלאכה!

— שטות! אינני אֶמְרָה כרוך השם. תן לי רק לנסות. הרי לך הציוד התפוח בשכר זה.

— טוב... אבל לא, אי־אפשר, בן, אתה תקלקל הכל.

— אני אתן לך את כל הנותר מן התפוח! מסכים?

סוֹף־סוֹף מסר לו תם את המצבוע, כאלו קָפְאוּ² יָשָׁד — אך במסתרים עלין לבו. ובעת אשר מִי־שָׁחִיהָ האניה „מיסור“ עמל והזיע בחום השמש, באותה שעה ישב־לו הַצֵּיִר שֶׁהִתְפַּטֵּר בְּצֵל, על גבי הבית, נְעַנֵּעַ ברגליו, לעם את התפוח, והשב מוזמות איך למשוך ברשתו „קרבנות“ חדשים. ואמנם לא תמו פְּתָאִים: מרגע לרגע נוספו נערים חדשים, תלמידי בית־הספר: הם באו במחשבה תחלה להתקלס בתם „המצווה ועושה“, אבל עד מהרה נמישך לבם אל מלאכת הסווד, ולא יכלו עוד להפרד מן המשוכה. ותם עשה עמם עסקים טובים: אחרי אשר יגעה ידו ישל בן, מכר את זכות־המשיחה לבילי פִּישֵׁר בעד נחש־נייר, כמעט חָדֵשׁ, ואהר־יבֵן לדונוי מילד בעד עכבר מת, בחוספת חבל חדש לנדנד בו את הנְּבֵלָה; וכן הלך ומכר את הזכות בכל שעה, כי רבו „הקופצים“ מאד.

לעת הצהריום כבר נהפך תם מנער דל ועלוב לעשיר מופלג, הטובע ממש באוצרותיו. מלבד החפצים הנזכרים למעלה, רכיש לו עוד תריסר³ כדורי־אבן, חליל, שָׁבֵר זוכית כחילה של בקבוק, מַפְתַּח שאינו פותח דבר, חתיכת קרטון, פֶּקֶק⁴ של קנקן, אי־שֶׁצְבֵא של בדיל, זוג צפרדעים קטנים, כֶּה־מְנַעוּל של נחשת, ישרון⁵ לצוארי כלב (כלי כלב), נָצֵב של סכין, חִשׁוּק־בְּרוּזל ישן של הלון, והרבה קליפות ישל תפוחי־זהב. ונוסף על כל זה, עוד בלה זמנו בנעימים, בישבתו בחבוקי־דים בחבורה גדולה, והמשוכה נסֻדָּה היטב, משיחה מְעַפָּה, בשלש ישָׁבּוֹת. ולולא אָנֹל⁶ הסוד מן הדלי, מי יודע אם לא הייש תם את כל נערי העיירה, בקחתו מהם את כל צעצועיהם.

¹ מאנה. ² הכריהו. ³ שנים עשר (רוצענד), ⁴ מסתמה. ⁵ ענק. ⁶ בלה.

— שלום לך, בן, אני לא הרגשתי כך כלל!
 — הודע אתה? אנחנו הולכים כולנו להתרחק! בודאי תתאוו גם
 אתה להתחבר אלינו, הלא? אבל הן לא תוכל! נפשך קשיקה כל-כך
 בעבודה!

תם זקף על רעהו עינים תמחות:

— לאיוו עבודה אתה מתפנן?

— כלום זו אינה עבודה? מה?

תם התחיל שוב למושוח, באמרו במנוחה:

— אפשר כך היא לשקמותך⁽¹⁾; ואולם אני מבטיחך, כי אני מוצא
 בכך הנאה מרובה.

— התאמר לפתותני, שהנך עובד בשמחה?

המצבוע הוסיף לטייל על פני המשוכה, הלךך ושוב, בהתמדה רבה.
 — בשמחה? מדוע לא? הן לא כל נער זוכה לפרך משוכה!

עתה קבל הענין צורה אחרת לגמרי. בן חדל לכרסם את תפוחו,
 וישתקע במחישבות, ותם מוליך ומביא את המצבוע בהדרג מיוחד, נסוג
 אחור קצת כדי לבחון היטב את הרושם, מוסיף קן פה ושרטוט ישם, ואחר
 הוא מסתכל בעבודתו ופניו מפיקים הנאה. בן מתקקה⁽²⁾ על כל תנועה
 ותנועה של תם, והוא הולך ונמשך אחרי הדבר יותר ויותר. לבסוף לא יכול
 עוד להתאפק, ויקרא:

— שמע נא, תם, תנה לי למושוח מעט!

הפיץ היה תם להסכים תכף ומיד, אבל נמלך⁽³⁾ ואמר:

— לא, לא, בן, אתה לא תוכל. ראה נא, הדודה פולי תתקצה —

היא מקפידה⁽⁴⁾, יש הצד הזה של המשוכה ידו מסויד כהונן⁽⁵⁾, בתכלית
 הדיוק, שהרי הוא פונה כלפי⁽⁶⁾ הרחוב, באמת, הדודה קפדנית ודיקנית מאד

לגבי⁽⁷⁾ משוכה זו: כאן הרושה מלאכה נקיה; אני מבטיח אותך, כי
 אחד מאלף, או אפשר אחד משני אלפים נערים, ידע לעשות כדמונה.

— האמנם? אדרבה, תנה לי את המצבוע, אנסה קצת. אני הייתי

נותן לך, לו הייתה נפשי תחת נפשך.

⁽¹⁾ לאיש כמורך. ⁽²⁾ מתבונן. ⁽³⁾ התייעק. ⁽⁴⁾ סדקדקת וניתנת לב. ⁽⁵⁾ כראוי.

⁽⁶⁾ אל פני, לצד. ⁽⁷⁾ לענין, אצל.

יִהְיֶה לְשִׁחַד אֶת הַנְּעִירִים, — אִישׁ מֵהֶם לֹא יֵאבֵה. אֶךְ בְּרִגְע־שְׁלִיִּיאֻשׁ זֶה נִצְנֵן בְּמוֹחוֹ רַעִיּוֹן נִפְלֵא, גֹּאוֹנִי. בְּדַרְיוֹת הַיָּם אֶת הַמַּצְבּוּעַ וַיִּשֶׁב לַעֲשׂוֹת אֶת מְלֹאכְתּוֹ בַּמְנוּחָה יִשְׁלֹמֶה. וְהִנֵּה נִרְאָה מִרְחוֹק בְּנִימֵן (בַּקְצוֹרוֹ: „בֶּן“) יִדְרִיִּים, זֶה הַנְּעִיר אֲשֶׁר מִפְּנֵי לַעֲגוֹ יָרָא תָם כּוֹתֵר. וְכִבֵּר עַל־פִּי הַלּוֹכוֹ נִפְרַר זֶה יִשְׁלֹבוּ טוֹב עֲלָיו מֵאֵד, וְהוּא מִתְּעַקֵּד לְבַלּוֹת אֶת הַזֶּמֶן בְּנַעֲמִים: הוּא כָרֶסֶם⁽¹⁾ הַפּוּחַ וְהַשְּׂמִיעַ קוֹלוֹת מִשׁוֹנִים: עֵתִים קָרָא בְּקוֹל רֶם אִיזוֹ פְּקוּדָה סוּדִית, וְעֵתִים חָקָה קוֹל צִלְצוֹל פַּעֲמוֹן — צִיל, צִיל, צִלִּיל! סִבַּת הַדְּבַר הוּא, כִּי בְּאוֹתָהּ שַׁעַר שַׁחַק בְּאַנְיָה⁽²⁾, וְהוּא כַּעֲצָמוֹ הוּא הָאֲנִיָּה. כֹּאֲשֶׁר קָרַב אֶל תָּם, הַקְּטִיִן אֶת פְּסִיעוֹתָיו, נָטָה לְאַמְצַע הַדְּרָךְ וְהִתְחִיל מִתְּהַפֵּךְ בִּזְחִירוֹת: מִתְּנַחֵל בְּכַבְדוֹת וּבְגֹאוֹן גַּם יָחַד. וְעַל זֶה אֵין לְתַמּוּחַ: הֲלֹא הוּא עֵתָה אֲנִי־הַקִּיטוֹר הַגְּדוֹלָה מִיִּסְרָאֵל, הַמַּפְלִיגָה⁽²⁾ בַּיָּם בַּעֲדֵמָק עֵינֵר רִגֵּל! וְלֹא זֶו בְּלִבְדָּה, אֲלֵא שְׁהוּא גַם הָאֲנִיָּה, גַּם הַבְּחֻחוּבֵל, גַּם הַפַּעֲמוֹנִים — הוּא כּוֹלֵל הַכֵּל בּוֹ בַּעֲצָמוֹ.

— עֲמוּד! צִיל, צִיל, צִלִּיל!

הָאֲנִיָּה עֲצִיבָה קֶצֶת בְּמַהֲלָכָה וְהִתְחִילָה לְהַפְלִיגַ בְּגֹאוֹן אֶל הַמִּשׁוּכָה שֶׁל הַדּוּדָה פּוֹלֵי.

— לֹאֵט! צִיל, צִיל, צִלִּיל! („בֶּן“ מִתָּח אֶת יָדָיו וַיִּלְחֲצֵן אֶל צַדִּדָּיו). אֹפֶן הַמִּשׁוּט מִשְׁמַאֲל! (יָדוֹ הַיְמִנִית שֶׁל בֶּן הַחֵלָה לַעֲשׂוֹת עֲגוּלִים גְּדוּלִים כְּאוֹיִר). הַמִּשׁוּט יִשְׂרָאֵל! צִיל, צִיל! שׁוֹדֵשׁוֹ! (יָדוֹ הַשְּׂמַאֲלִית סוֹכְבָה כְּאוֹיִר). שְׂמַאֲל עַל הַשִּׁפְחָה! עֲצוֹר הַמְּכֻנָּה! עֲצוֹר הַקִּיטוֹר! שְׂמ... שְׂמ... שְׂמ...!

הָאוֹפֵנִים חָדְלוּ לְהִתְנוּעֵעַ, הָאֲנִיָּה עֲמְדָה אֲצִל תָּם, אֲשֶׁר לֹא פֶסֶק⁽³⁾ לְמִשׁוּחַ אֶת הַמִּשׁוּכָה בְּשִׁקְדָה עֲצוּמָה, בְּלִי יָשִׁים לֵב כֹּלֵל לְתַבְּסִיט⁽⁴⁾ הָאֲנִיָּה. בֶּן הַסֵּתֶכֶל בְּתָם וַיִּפְעֵר פִּיּוֹ בְּתַמְחוּן.

— מַה זֶה, יִדְרִי? כִּיָּן תַקְעוּ אוֹתְךָ? וְלִיּוֹם תָּמִים? — שְׂאֵל בֶּן לְבַסּוֹף. שִׁתִּיקָה. תָם מְכִיט בְּהִנָּאחַ, בְּעֵינֵי־אֶמְן, עַל הַקִּיּוֹם הָאֲחֵרוֹנִים שִׁמְשׁוּחַ; אַחֲרֵי־כֵן הוּא מַעֲבִיר שׁוֹב בְּמַצְבּוּעַ עַל מִשְׁחִחוֹ, וּמִסֵּתֶכֶל שׁוֹב בְּזִצְרִיתוֹ, כִּשְׁהוּא מִטָּה רֵאשִׁי קֶצֶת הַצֵּדָה. בֶּן הַתְּקִיב יוֹתֵר. תָם הִבִּיט אֶלָּיו מִן הַצֵּדָה, וּבְמַעַט יָרַד הַיָּדוֹ מִפִּיּוֹ, — כִּלְדִּיךְ הַתְּאוּהָ לְתַפּוּחַ: אֲבָל הוֹסִיף לַעֲשׂוֹת מְלֹאכְתּוֹ.

— צַר לִי עֲלֶיךָ, עֲלוֹב⁽¹⁾, הַכְרִיחוֹ אוֹתְךָ לַעֲבוֹד! — שָׁנָה בֶּן בְּקוֹל חֲמֵלָה.

⁽¹⁾ נֶשֶׁךְ וְאֲבָל בְּשֵׁנָיו. ⁽²⁾ הַמְּרִחִיקָה. ⁽³⁾ חָדַל. ⁽⁴⁾ לְמַנְהֵג, לְפָדְרִי. ⁽⁵⁾ אֲמַלֵּל.

הדלי על הארץ ויקח את הכדור. ואולם לא עבר הגע, וכבר הוא מועף
 ביעף על פני המסלה, בידו הדלי, ובכתפו כאב קהה, ותם עומד ומסוך את
 המשוכה בהתמדה, וההורה פולי יסבה משדה-המלחמה בנצחון, כשהיא
 אוחות בודה סנדל ישן.

הכושי דו'ים מועף ביעף.

ואולם שקידתו של תם רפתה עד מהרה. זכר המעשים המוטעשים.
 אשר חשב לעשות היום, עלה לפניו, ויתעצב מאד. הנה עוד מעט יעבדו
 על-פניו כל תלמידי בית-הספר, שנקרא להם היום לכבוד השבת; וכמה
 ישחקו עליו, בראותם כי הוא מחויב לעבוד בעת כזאת! המחשבה הזאת
 היתה כאש יוקדת בעצמותיו. הוא הוציא מכיסו את כל אוצרותיו: שם היו
 שברייצעצועים, כדורי-אבן, גרזנות¹ ישנות, — ובכל אלה אין די לקנית
 לו הציידשעה של הופש! הוא השיב את אוצרותיו לכיסו: לא, איי-אפטר

¹ שברי כלים ישנים.

וישפתו מרגנות איזה זמד. ללכת להביא מים מן המשאבה נחשב תמיד בעיני תם כמין עונש; ואולם הפעם הביט על הליכה זו בעין אחרת לגמרי. הוא זכר, כי בכך מתאסף תמיד קהל גדול אצל המשאבה; נערות ונערים, נשים ובני-תעובות עומדים ומחכים שם עד אשר יגיע תורם, ובינתיים הם משתובבים, עושים מְקַהְדוּמְקָר¹ בצעצועים, מתקוטטים, נצים ונאבקים. ועוד זאת נזכר, כי אף שהמשאבה אינה רחוקה מביתם, רק כמאה וחמשים אמה, בכל-זאת שוּקָה² שָׁם דוֹיִם ישעות שלמות, ותמיד צריכה הרודה לשלוח אחריו לקראו הביתה.

— שמע נא, דוֹיִם — פתח תם בחלקות — אני נכון ללכת במקומך להביא מים, ואתה תפְּדֵךְ קצת, בינתיים, את המשוכה במקומי. מה? דוֹיִם הניע ראשו בְּשִׁלְיָה³:

— אי-אפשר, אדוני תם, בשום אופן לא אוכל. בעלת-הבית צוֹתֵנִי להביא את המים במהרה ולבלי לעסוק בדברים בטלים בדרך. היא ידעה מראש, שהאדון תם יבקש ממני לְפַדֵּךְ תחתיו; ראה נא, אמרה, הישמר והזהר פן יעלה על לבך לעשות מלאכה אחרת!

— שטות! מי יודע מה שהוא ממללת! תנה לי את הדלי, אני אדוֹיִן היש-מהר, והוא לא תדע מאומה.

— לא ולא, אינני ערב את לבי, אדוני תם. הזקנה לא תרפה ממני. היא אמרה כי מרה תהיה באחריתי.

— הכל-הבלים! מעולם אין היא מכה באכזריות, — לכל היותר היא מְקִיֶּשֶׁה⁴ קצת כבית-אצבעה על הראש, וזה הכל! היא מאַיֶּמֶת תמיד בדברים, ולדי מעשה לא תבוא. שמע נא, דוֹיִם, אני אתן לך את הכדור הלבן הזה!

דוֹיִם מתחיל לְפַקֵּק⁵.

— כדור-אבן נחמד, דוֹיִם!

— כדור נפלא, אדוני תם, אין לכהד! ובכל זאת אני ירא מאד את בעלת-הבית, היא תִּלְקַח!

קשה היה לעמוד בפני נסיון כזה — ודוֹיִם נפתח: הוא העמיד את

¹ מסחר. ² מתמהמה. ³ במאין, לאות, לאו'. ⁴ דופקת. ⁵ לשקול בדעתו.

כאִלּוּהַ שְׁלוּחָהּ. תָּם נִשָּׂא הַגְּלוּי וַיִּדְוֹף אַחֲרֵי הָאוֹיֵב הַנוֹכַח, אֶךְ הָלוּ כִּבְר־
הַסְפִּיק לְהַמְלִיט לְבֵיתוֹ. תָּם עִמַּד עוֹד וּמִן־מָה לִפְנֵי שַׁעַר הַבַּיִת, וַיִּקְרָא אֶל
הַפַּחַדָּן לְצֵאת לַחֲתָרָאוֹת אוֹתוֹ פְּנִים: אֶךְ הָלוּ עֵנָה פָּנָיו נִגְדוּ בַעַד הַחֲלוֹן,
וְלֹא הִשָּׁב כֹּלֵל לְצֵאת. עַד מֵהֵרָה יֵצֵא אִמּוֹ שֶׁל הָאוֹיֵב וַתִּגְרֵשׁ אֶת תָּם,
וַתִּקְרָא לוֹ נַעַר מִמּוֹל, הַדְּיֵט, יִשׁוּבֵב. תָּם הוֹכֵרֶת לְחַסֵּד אֶת הַמְצוֹר.

בְּאוֹתוֹ הָעֵרֵב שֶׁבַּ תָּם הַבֵּיתָה בִּשְׁעָה מֵאוֹחֶרֶת. בְּזוֹרוֹת טַפְס וְנִכְנַס
בַּעַד הַחֲלוֹן, – אֲבָל נִפֵּל בְּמֵאֵרֵב: לִנְגָדוֹ נִצְבָה הַדּוֹדָה פּוֹלֵי בַעֲצָמָה. כְּאִשֶּׁר
רֵאתָ אֶת הַפְּרָעוֹת שֶׁבִּנְגְדָיו, נִתְחַזְקָה בְּלִבָּהּ הַחֲחַלְטָה לְהַעֲבִידוֹ בְּיוֹם הַמַּחֲרָת,
בְּיוֹם הַחוֹפֵשׁ, לְמַעַן יִקָּה מוֹסֵר.

פֶּרֶק ב.

תְּחִבּוּלַת־עֶרְמָה.

יוֹם הַמַּחֲרָת, עֵרֵב יִשְׁבֵּת, הִיָּה יוֹסֵדִיקִין בְּהִיר וְנַעֲמִים. כָּל פְּנִים מְלֹאִים
זִיו, וְכָל הַלְּבָבוֹת – שִׂמְחָה. עֲצִיחֵי־שִׂטִּים לְבָלְבוֹ¹ בְּכָל הָרָם, וְהָאוֹיֵר הִיָּה
רָנָה רִיחֹת מְכּוֹסְמִים²). הָדָר אִשֶּׁר מֵאַחֲרֵי הָעֵרְיָה הַתְּנוּסָם בְּיִדְרֵק צִמְחָיו,
וְנִרְאָה מֵרַחוֹק כְּאַרְיֵקְסָמִים שְׁלֹנָה וּבְרוּכָה.

תָּם יֵצֵא בְּבֶקֶר מִן הַבַּיִת, וּבִידוֹ הָאֶחָת דְּלִי מֵלֵא סִיד, וּבִשְׁנֵיהָ –
מְצִיבֵעַ³ קֶשֶׁר אֶל מוֹט. הוּא סִקֵּר בְּמִכְטוֹ אֶת הַגֵּדֵר הַגְּבוּחָה, וּבְאוֹתוֹ רִגַע
יֵצֵא מִן חֲטָבַע כָּל הַדְּרוֹ וּמִשׁוּשׁוֹ, וַתּוֹגַה עֲמוּקָה נַחַת עַל פְּנֵי תָם: וְכִי קֵלָה
הִיָּה זֶה! הִיָּה צִרִיךְ לְסִיד בְּסִיד שְׁלִישִׁים אֲמוֹת יִשְׁלֵמוֹת שֶׁל הַמִּשְׁוֹכָה הַעֲנֻקָת
הַזֹּאת, תִּשְׁעֵה גֵל גְּבַהָה! לְתָם נִדְמָה, כִּי כָּל הָעוֹלָם כּוֹלֵו אִינּוֹ אֵלֵא גִיהֶנֶם,
וְהַחַיִּים מְרִים וְרַעִים עַד מֵאֵד. בְּאַנְחָה הוּא טוֹבֵל אֶת הַמְצַבּוֹעַ בְּדִלִי וּמוֹשֵׁחַ
כּוֹ אֶת הַנֶּסֶר הָעֵלְיוֹן שֶׁל הַמִּשְׁוֹכָה, וְחוֹזֵר וְטוֹבֵל אוֹתוֹ וּמִתְחִיל שׁוֹב אוֹתָהּ
הַמְּלֹאכָה בַּעֲצָמָה. וְאִימָה נּוֹפֶלֶת עֲלוּיָו בְּרֵאוֹתוֹ מֵהַ קִטְנָה הִיא הַרְצוּעָה הַדְּקָה
שֶׁסִּדֵּק לְעוֹמֵת הַשִּׁטָּח הַגְּדוֹל שְׁאִינוֹ־מְלוּבֵן, – וּבְרִפְיוֹן־יָדַיִם הוּא יוֹשְׁבֵילּוֹ עַל
גִּזְעֵי־עֵץ.

בְּאוֹתוֹ רִגַע יֵצֵא הַכּוֹשֵׁי דָוִים מִן הַחֲצֵר וּבִידוֹ דְּלִי רִיק, וְהוּא מֵהַלֵּךְ

¹ פֶּרְהוֹ. ² נַעֲמִים. ³ אֲנוֹדֶת־שַׁעֲרוֹת עֲשׂוּיָה לְסִיד כַּה (פִּינוֹעֵל).

לא הצליח להרוץ הצדה את רעהו. הם נאבקו, עד אשר האדמו פניהם בתולע, לאחרונה נסוגו אחור בזחירות.

— פחדן ונבל אתה! אמר תם — עתה חכה נא, אני אגיד לך את הגדול, והוא ימךך אותך באצבעו הקטנה.

— פשיש... מה מאד ירא אני את אחיך! לי בעצמי יש אה, גדול עוד משלך, הוא יזרוק אותך ואת אחיך יחד בכדור, שם מאחרי הגדר, (כמובן היו שני האחים בדויים).

תם שָׁרַטט¹ באצבעו קו בעפר האדמה ויאמר:

— אם תהיךן לעבור את הקו הזה, אתן לך מנה יפה, אשר לא תוכל למוש ממקומך!

על החוצפה² הגדולה הזאת לא יכול הנער הזר לעבור בשתיקה. ברגלים ממהרות עבר את הקו ויקרא:

— הלא הבטחת לכבדני במנה יפה! נו, אדרבה!

בעוד רגע התבוססו שני גבורינו בשיט על פני המסלה, אחוים ודבוקים זה בזה כחתולים. הם מרטו איש שעזות רעהו, קרעו בגדיהם, שרטו את הטמיהם, ויכיסו באבק ובתהלת גבורים. ואולם לאט לאט קבלה תפקעת³ הסכוכה הזאת צורה מסוימה: מבעד עין האבק נראתה תבניתו של תם, כשהוא רוכב על אויבו ומתופף עליו באגרופיו.

— בקש רחמים! — קרא תם.

המנוצח התאמץ להחלין, אבל לא יכול. הוא בכה מבזון וקצף.

לבסוף דובכו שפתיו: די! אז הרפה תם ממנו באמרו:

— הרי לך, עתה תחכם, ידידי, עתה תדע ותבחין, כמי אפשר להתקלם, כמי אפשר להתגרות.

הנער הזר קם וילך-לו לאטו, הולך ומנקה את מלבושו החדש מן האבק והרפש, הולך ונאנק ומיבב. לפריקים הפך ראשו אל תם, ובזעם אפו אים עליו להנקם ממנו „כאשר יפול לידו“. על האזימים האלה ענה תם בתויד⁴ של לעג, וילך לדרכו מלא שמחה על נצחונו. ואולם אך פנה עורף, והנה הנער הזר השליך אחריו אבן, אשר פגעה בכתפו, והוא מהר וינס

¹ (רת. ² העזות. ³ הכדור, הכריכה. ⁴ בשחוק קל.

- הוודע אתה? אם אַרצה, אַפֿיח בך — ואינד!
- האמנם? אַרְבֶּפּה, נְסֵה נא!
- טוב לך שלא אנסה.
- אבל לנגזע בי לא תעיו בכל זאת.
- אעיו ואעיו!
- הפסקה לא-נעימה.
- מה שמך?
- זה אינו נוגע לך.
- אמור עוד מלה, ואראך עם מי יש לך עסק.
- אוי, אוי, מה נורא הדבר!
- אתה מדמה בנפשך, ישתך, מי יודע, איזו בריה חשובת! ואולם
- אני אוכל לחבוש אותך היטב-הדק, אפילו ביד אחת, אם רק יהיה רצוני בכך.
- נה יהי נא רצון מלפניך! או אולי אין כחך אלא בפה?
- הכה לי... אני אחבוש אותך יפה יפה, אם תעיו להתקלם בי.
- טפיש מתהדר! ראו נא את המגבעת שעל ראשו! הצדא, ממש קך עורבים!
- הלא תוכל להפיל את מגבעתי, אם איננה מוצאת הן בעיניך.
- אני נתן לך רשות, — אלא ישאחרי-כן תראה מראות לא ראות...!
- שקרן!
- גם אָקֵם!
- הנהו מאים ומאים, ובעצמו הוא פחדן!
- אינני כלל פחדן!
- אתה ירא מאד!
- שקרן!
- ושוב שתיקה. ה"אויבים" סובבים שוב זה את זה, ומודדים איש את דעהו בעיניהם. לבסוף התיצבו כתף בצד כתף.
- גש הלאה! — גזר תם.
- גש אתה הלאה!
- שניהם עמדו במצב אחד, פשטו יגל אחת לפנים ודחפו זה את זה בכל מאמצי-כחם, מסתכלים איש בפני דעהו בשנאה עזה. אבל איש מהם

הוא יצא החוצה, וכרגע שכח את כל "צרותיו". מפעל הדיש לקח את כל לבו: באותו היום בבקר למד מכושי אחד לשיזוק באופן הדיש ומשונה. בעיניו ובתקופה התעמק עתה באומנות החדשה, עד איש ידע אותה על פְּרִיָּה¹, ועוד עלה על מורהו בשְׂבָלֹל² הישריקה. הוא התהלך על פני המסלה וישרוקדלו את נגונו, ולבו שמח מאד. הוא הרגיש בנפשו מעין אותה השמחה של אֶסְטְרוֹנִים ישגלה כוכב הדיש, — אך, כמוכן, היתה שמחתו של הקטן גדולה ועצומה יותר.

הערב היה יפה, ער־בִּקְיִין ארוך. פתאום חדל תם לשיזוק. לנגדו עמד איזה נער זר, גבוה ממנו קִמְעָא³. ביאת פנים חדשות בעִיָּה הקטנה הזאת נחשבה תמיד כמאורע גדול, כמעט כפלא. הנער היה לבוש בגדים נאים, וכמעט יהיו מהודרים יתר מדי ביום־החול כזה: הקִּתְנִיה והמכנסים

היו נקיים ומהודקים היטב, כאלו יצאו זה עתה מתחת המחט; ועל ראשו התנוססה מגבעת יפה בחשיבות מיוחדת. ולא עוד, אלא שגם מנעלים היו לרגליו, אֶפְּעֵל־פִּי שהיום לא שבת ולא מועד. לא הסר אפילו ענק לצוארו, בצורת קשור לבן. והנער הזר התהלך בגאווה ובחשיבות והיה כל־כך רָצוּי בעיני עצמו, עד כי התפקע תם מכעס ומקנאה. וכל מה שהוסיף תם ללשוש עיניו אל ה"פלא" הזה, בן התנפח הליו וזקף הטמו יותר ויותר, וכן הכיר תם יותר ויותר בכלות מלבושו הוא. רגעים אחדים סבבו דומם זה את

כתף בצד כתף.

זה, ונעצו¹ את עיניהם זה בזה. לבסוף פתח תם ואמר:

¹ אל נכון. ² בשלמות. ³ מעט מאד. ⁴ ותקעו.

- כן, דודתי.
- חס מאד, הלא?
- כן, דודתי.
- וכי לא התאווית להתרחץ, תם?
- בלב הנער נכנס חשד, הוא הרגיש כי פח טמון לו.
- כך... לאו דוֹקא... — ענה בגמגום.
- הוקנה פשטה את ידה ותמשמש בפיי־הלוקן⁽¹⁾.
- ובכל זאת אינך עתה תמים כל-כך.
- היא שמחה, שהצליחה ערמתה לחקור ולדרוש, אם לא קִטְבָּה כתנתו של תם, מבלי אשר הרגיש במחישבתה, ואולם תם הבין לאן הדבר נוטה, ובחריצות קדם את פני הרעה.
- כל הנערים שלנו שָׁמוּ את ראשם תחת המִשְׁאָבָה⁽²⁾. שערות האשי עודן רטובות גם כעת. ראי נא!
- הצטערה הדודה פולי: איך לא שָׁמה לב להוכחת־עוון חשובה כזו!
- אך פתאום נִצְנַץ⁽³⁾ במוחה רעיון נפלא:
- האם לא פרמת את צוארוֹנֶךְ כְּשִׁיצַקְתָּ מים על ראשך? מה, תם? פתח נא את הַמְתֵּנִיה⁽⁴⁾.
- פני תם אורו. במהירות פתח לרוחה את המתניה. צוארוֹנֶךְ־כתנתו נמצא מהודק⁽⁵⁾ ומאִי־חָה⁽⁶⁾ היטב.
- נו, טוב, טוב, פִּקְתָּ⁽⁷⁾ שלי, ואני הייתי בטוחה, כי התרחצת.
- אבל כאן בא סיד וקלקל את כל הדבר:
- כמדומה לי שהדודה תפרה והדקה בכקר את צוארוֹנֶךְ בחוטים לבנים, ועכשיו החוטים שחורים. הדבר תָּמוּה! —
- כן, כן, בודאי, אני תפרתי בחוטים לבנים. תם, מה זאת?
- ואולם תם לא הפין לחכות ולראות איך יפול דבר. בטיסה⁽⁸⁾ אחת עף אל הפתח, ובעברו על פני אחויר־חורגו קרא אליו:
- חכה לי, דִּהְדֵק מְנִיל⁽⁹⁾, אני אשלם לך כפעלך!

⁽¹⁾ כתונת תחחונה. ⁽²⁾ מכונה לשאיבת מים. ⁽³⁾ זרחה. ⁽⁴⁾ בגד קצר עד המתנים, ו'אקעט. ⁽⁵⁾ מחובר. ⁽⁶⁾ מקושר בתפירה. ⁽⁷⁾ חכם. ⁽⁸⁾ בעיפפה. ⁽⁹⁾ ילד מאוכ.

הוא מקדש בכל יום תעלולים חדשים, ומי יוכל לדעת מראש את איש-ימציא השוכב הזה! הוא משתובב עד שתִפְקַע⁽¹⁾ סבלנותי⁽²⁾, אך בו ברגע הוא מוצא תחבולה להשתמש או להביא אותי לידי צחוק – והנה נדף בעם, ואני מוצאת עוד עוז בלבי להלקותו⁽³⁾. מרגישה אני, שאני מתנהגת עמו כראוי, אני ממלאה את חובתי... יפה נאמר במשלי שלמה: "ואודבי ישדדו מוסר"; ואני מפנקת את הילד, וזהו הטאת גדולה. אכן בני משובותיו; אבל, הוי אֵלֵי, הלא הוא בן אחותי המתה, יתום מאביו ומאמי. ואך אשלה ידי להכותו! כי שאני עוברת על פשעו, לבי נוקפי אחריו, ואם אִסְרֶהוּ – לבי נוקפי עוד יותר. מה אומר ומה אדבר? אדם ילוד-ראשה, קצרי-מים ושבע-רגז⁽⁴⁾, ככתוב בספרי הקודש... הוא ברח החוצה כדי להתהלל ולהשתובב, בזה בטוחה אני: אם כן צריך להטיל עליו עונש, להכריחו לעבוד מחר בערב-ישבת. כמה קשה להעבירו בערב-ישבת, וכמה ממאן הוא לעבוד בשעה שלכל הנעים נקרא הרור! אבל מהיבית אני לעשות בן, והיה לו למוסר: כי אם אין, הרי יצא הנער לתרבות רעה! –

כאשר ישעיה הדודה, בן היה: תם התִפְקַע⁽¹⁾ מן הבית כדי לשתק ולעסוק בדברים בטלים. וכאשר שב הביתה, כבר היתה השעה מאוחרת, ובכל-זאת עוד הספיק לעזור לדוים (זה הכושי הקטן המיטרת כבת מרת פולי) לִפְנֵי עצים ליום המחרת ולבקע עצי-מאור לארוחת-הערב. או, ביתר דיוק: הוא הספיק לפטר לדוים את מאוֹרְעוֹתָיו⁽²⁾ ומפעלותיו, בעת שהכושי עיטה שלשת רבעי המלאכה. אחיו הקטן של תם (אח חורג), סוד, כבר גמר את כל מלאכתו: הוא נצטוו לאסוף יִשְׁבִים. זה היה נער יוֹקֵט, מקשיב, אודב שלום ומתרחק מתעלולים ומשובות.

בעת אשר אכל תם את ארוחת-הערב והטף התיכונת-סוכר בכל שעת-הכושי, – בכל העת הזאת יקשה לו הדודה פולי, הקיפה אותו בשאלות מלאות עִמְמִימִיּוֹת, למען יִשְׁלַל בלישונו ויגלה את סודו, את כל אשר עילל בחוץ, מבלי אשר ירגיש בזה. הוקנה התמימה חשבה את עצמה לדיסלומטית מצוינה, והמוקשים הגלויים שבשאלותיה נחשבו בעיניה כתכלית-הַעֲרִימָה.

– תם – פתחה ואמרה – היתה חם היום בבית-הספר?

(1) שתנתק. (2) אורך-רוח: (3) להכותו בשבט. (4) נשמט ויצא. (5) מקריו.

— אַרְיִזְקָה, תם!

ופתאום הגיעה לאזניה המולה דקה מאחריה, ואך הפנתה שכמה וזנה הילד לפניו. הוא הצליחה לתפשו בפתילי סנורו, כרגע אישר אמר לדתחמק.

— כך, כך! אך זה לא עלה על דעתי להציין אל המָּוּחָה! הגידה כרגע,

ישובב, מה עשית שָׁם?

— אנכי? לא־כלום...

— כיצד לא־כלום? הביטה נא

על ידיך, ושפתיך במה נְתַלְבְּלוּכוּ?

— איני יודע, דודתי!

— ואני יודעת היטב. במה?

במרקחת! מאה פעמים העידותי בך,

כי אם תוסף לנגוע במרקחת, אפשיט

עורך מעליך! הבה תִּשְׁבֹּט!

הישבט התניפה באויר, הסכנה

היתה קרובה מאד...

— הו, דודה, ראי נא מה שָׁם

מאחריך!

הזקנה הסבה ראשה בחפזון,

זבשתי ידיה תפשה בשוליי שמלותיה

לְתַלְצֵם⁽²⁾ מְצַרְהָ, — והנער הקריז⁽³⁾ עף

כחין מן החדר, כהרף־עין דלג על

הגדר הגבוהה — ואיננו. והרודה פולי

עמדה רגע אחד משתוממת, בפה

פְּעוּר⁽⁴⁾, ואחר חִיבָה⁽⁵⁾ בלאט בפני

עצמה ותאמר:

הרודה פולי נפלה כפה.

— הו "יִצְקִין משוקין!" כמה פעמים התעולל בי, ועדיין לא למדתי לדעת את תְּעַלְלִיכוֹ. אכן, שוטים וקנים הם הגדולים שבשוטים. אמנם

(1) ארון-המזון. (2) למלמס. (3) המהיר. (4) פתוח. (5) שחקה שחוק קל.

פרק א.

תם וְתִדְוָרָה פּוֹלִי.

— תם! —

אין מענה.

— תם! —

אין קול ואין עונה.

— איפה רזה נעלם הנער? אַיִקָה, תם?

הזקנה הורידה את משקפיה למצה חטמה ותשקף ממעל להם, ואחרי־כן הרימה אותם אל מצחה ותבט מתחת להם. בכלל לא היה מנהגה להביט בעדם כשהוצרכה לחפש עצם זָעִיר¹ כל־כך כנער, כי הם היו משקפיה של שומבי, גאונה ותפארתה, ישנעשו לשם נוי וחדור ולא לישמוש ולתועלת; האמת נתנה לְהָאָמֵר: גם בעד זוג של כסוי־מַרְרָה לא היתה ראָתָה גרועה מזו של עבשיו.

הזקנה היתה נבוכה. היא הוציאה מפיה, לא בכעס, אבל בקול רם, הַיִּשְׁמָע לְכַל־יְהוּדֵיָהּ, את הדברים האלה: «טוב ויפה; אבל הכה נא לי, חביבי: אם נפול תפול לידי, אזי...»

היא לא גמרה את אַיִקָה, אלא גָּחָקָה² והתחילה מתְטַטֵּט³ ומנְקֶרֶת תחת המטה כמִטָּאטא שבידה. חפשה ונְקָרָה בכל כחה, נְתִישׁוּם ותשאף רוח בכל תנועה ותנועה. אך בכל חֲטוּטִיָה לא הוציאה לאויר העולם כלום, וזלתי את החתול הנבהל.

— אבד הפוחז, ואיננו!

הוציאה ראשה בעד הפתח ועיניה שוטטו אל הגנה בין ערוגות הכרוב ובין העישיבים הרעים—ותם איננו ואיננו. אז הרימה את קולה ותמרא למרחוק:

¹ «עצם זעיר»—דבר קטן מאד. ² כפפה עצמה. ³ הותרת.

הקדמה.

רוב המאורעות המספריים בספר זה, הם מעשים שהיו באמת; קצתם משלִי, והשאר – של חברי בבית-הספר. תמונתו של הוק פין לקיחה מן החיים; וכן גם זו של תם־סנייר, – אלא שזה איננו טפוס של יחיד, כי אם תערובת־אֶפֶס¹⁾ של שלשת נערים מִמְּפְרִי. האמונות הטפלות, הנזפרות בספרי, היו נפרצות מאד בין הקטנים והעבדים הכושים במערבה של אמריקה, באותם הימים – כלומר: זה כשלשים או כארבעים שנה.

אף כי ספרי נועד ביחוד למקרא־ישעשועים לנערים ולנערות, בכל זאת אָקוּה, שגם אנשים ונשים לא ימאסו בו; כי באמת היתה לי בקביר ספרי זה עוד כִּנְגָה אחת: להזכיר לגדולים, בבדיחות־הדעת, את אשר היו הם בעצמם לפנינו, ואת אשר הרגישו ואת אשר חשבו ואת אשר שוּחָהוּ, ולכמה מיני עלילות משונות היו תוקעים עצמם לפעמים.

(ההקדמה נכתבה בשנת 1876).

המחבר.

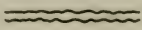
¹⁾ תכונתם.

111) / 1,5 - / 2

PS
1306
49
1911

תוכן:

2	הקדמה
3	פרק א. תם והרודה פולו
10	ב. תחבולת-ערמה
16	ג. צערו של תם
22	ד. כבית-הספר לשבתות
30	ה. התלואי תם. פנישתו את הוק פין
41	ו. הארוסים
47	ז. רובין-הוד
52	ח. הרצח
58	ט. השבועה
65	י. דו"ק פוטיר
69	יא. הדורה פולו עוסקת בחכמת-הרפואה
74	יב. שודדי הים הצעירים
82	יג. אי שומם
88	יד. הדורה פולו מספרת בשבתיו של תם
92	טו. שעשועים חדשים של שודדי-הים
100	טז. סוף הדרמה
103	יז. חלום נפלא. כבית-הספר
112	יח. תם מצטרק. נדיבות-רוח
119	יט. המשפט
126	כ. פחד תם. החורבה
135	כא. האוצר
143	כב. מזמות חדשות. נומר 2
149	כג. הטיוול
156	כד. הוק מגלה נסתרות
163	כה. תם וביקי במערה
171	כו. נמצאו
180	כז. גלוי הסוד
185	כח. יסוריו של הוק
190	חתימה

ОДЕССА,
Типографія Наума Гальперина, Екатерининская, 36.
1911.

מֶרֶק טוֹיִן.

מְאַרְעוֹת-תָּם.

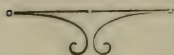
(תמונות מְחַזֵּי בני הנעורים באמריקה).

תְּרַגְּם מאנגלית ע"י

י. ח. טביוב.

הוצאת "תְּרַגְּמָן" באודיסא.

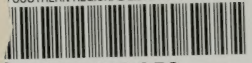

אודיסא.

כדפוס נ. האלפערין, יקאטירינינסקי 36.

תרע"א.

SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY

A 001 375 950 1

OK 1 / 50

University of California
SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY
305 De Neve Drive - Parking Lot 17 • Box 951388
LOS ANGELES, CALIFORNIA 90095-1388

Return this material to the library from which it was borrowed.

--	--

UC SOUTHERN REGIONAL LIBRARY FACILITY

A 001 375 950 1

THE LIBRARY
OF
THE UNIVERSITY
OF CALIFORNIA
LOS ANGELES

PS
1306
H4
1911

Univ
S
L